

**Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická**

NÁKLADY EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ

JUDr. Katarína Maisnerová

**disertační práce
k získání akademického titulu doktor
ve studijním programu Teoretické právní vědy
se specializací Občanské právo**

**Školitel: prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.
katedra: Občanské právo**

Plzeň 2023

University of West Bohemia in Pilsen

COSTS OF EXECUTION

JUDr. Katarína Maisnerová

**DOCTORAL THESIS
TO OBTAIN THE ACADEMIC TITLE OF**

DOCTOR

**IN THE STUDY PROGRAM THEORETICAL LEGAL
SCIENCES**

WITH SPECIALIZATION IN CIVIL LAW

Školitel: prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.

katedra: *Občanské právo

Pilsen 2023

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto svoji disertační práci vypracovala samostatně a zachovala veškeré postupy ve vědecké práci obvyklé, včetně řádného uvedení všech použitých pramenů a zdrojů informací.

Dále prohlašuji, že tato disertační práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

JUDr. Katarína Maisnerová

Poděkování

Na tomto místě děkuji především svému školiteli prof. JUDr. Přemyslu Rabanovi, CSc.za nekonečnou trpělivost, cenné rady a připomínky

SEZNAM POUŽÍVANÝCH ZKRATEK

Advokátní tarif

vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)

exekučný poriadok

zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov

exekuční řád

zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

exekutorský/ exekuční tarif

vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif)

Lex COVID justice I

zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu

notářský řád

zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)

notářský tarif

vyhláška č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif)

občanský zákoník

zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

občanský soudní řád

zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Komora

Exekutorská komora České republiky

Milostivé léto I

Amnestující institut upravený v části druhé čl. IV bod 25 zák. č. 286/2021, který se týká veřejnoprávních pohledávek.

Milostivé léto II

Amnestující institut který je upraven v zákoně č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů.

Obsah

SEZNAM POUŽÍVANÝCH ZKRATEK	4
ÚVOD	9
CIL, HYPOTÉZY, METODY A SYSTEMATICKÉ ČLENĚNÍ PRACE	11
HYPOTÉZY	11
METODY	12
1. EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ	14
1.1. OBECNĚ	14
1.1.1. <i>Zásady exekučního práva</i>	14
1.1.2. <i>Pojem exekuce</i>	14
1.1.3. <i>Právní úprava</i>	15
2.2. FÁZE EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ	17
2.2.1. <i>Fáze před doručením výzvy k dobrovolnému plnění</i>	18
2.2.1.1. Návrh a jeho posouzení	18
2.2.1.2. Pověření	19
2.2.1.3. Lustrace majetku	20
2.2.1.4. Nákladovost	21
2.2.2. <i>Fáze od doručení výzvy k dobrovolnému plnění až do uplynutí lhůty v této výzvě stanovené</i>	23
2.2.2. <i>Fáze vymáhací</i>	25
2.2.3.1. Fáze vymáhací prvního stupně	25
2.2.3.2. Fáze vymáhací druhého stupně	26
2.2.3.3. Fáze vymáhání nepeněžitých plnění	26
2.2.3.4. Fáze ukončovací	27
3. NÁKLADY EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ	28
3.1. STRUKTURA	28
3.2. NÁKLADY SOUDNÍHO EXEKUTORA	29
3.2.1. <i>Odměna</i>	30
3.2.1.1. Výše odměny při vymáhání peněžitého plnění	32
3.2.1.2. Odměna za vymození nepeněžitého plnění	39
3.2.1.2.1. Vykližení	39
3.2.1.2.2. odebrání věci	45
3.2.1.2.3. rozdělení společné věci	48
3.2.1.2.4. prodej zástavy	49
3.2.2. <i>Náhrada hotových výdajů</i>	49
3.2.2.1. Výdaje soudního exekutora	50
3.2.2.2. Paušálně určené výdaje	52
3.2.2.3. Cestovné, poštovné a ztráta času	53
3.2.5. <i>Daň z přidané hodnoty</i>	56
3.2.6. <i>Smluvně určené náklady</i>	57
3.3. NÁKLADY OPRÁVNĚNÉHO	61
3.3.1. <i>Náklady na právní zastoupení</i>	62
3.3.2. <i>Hotové výdaje</i>	63
3.4. NÁKLADY TŘETÍCH OSOB	63
3.5. NÁKLADY POVINNÉHO	66
4. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ NÁKLADY EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ	66
4.1. VNITŘNÍ FAKTORY	67
4.1.1. <i>Soudní exekutor</i>	67
4.1.2. <i>Oprávněný</i>	67
4.1.3. <i>Povinný</i>	68
4.1.4. <i>Třetí osoby</i>	69
4.2. VNĚJŠÍ FAKTORY	69
4.2.1. <i>Ekonomické faktory</i>	70

4.2.1.1. Inflace	71
4.2.1.2. Mzdové náklady	73
4.2.1.3. Poštovné.....	79
4.2.2. <i>Postavení soudního exekutora</i>	81
4.2.2.1. Soudní exekutor podnikatel	81
4.2.2.2. Soudní exekutor není zákonodárce	82
4.2.2.3. Soudní exekutor a jeho postavení ve společnosti	83
4.2.2.4. Soudní exekutor v kárném řízení.....	84
4.2.3. <i>Exekutorský tarif</i>	88
4.2.4. <i>Rozhodovací praxe a trendy</i>	91
4.2.4.1. Změny a rozhodnutí	91
4.2.4.2. Rozhodování.....	93
4.2.4.3. Problematické srovnávání	98
4.2.4.4. Poměr odměny a pohledávky.....	100
4.2.4.4.1. Štěpení pohledávek.....	101
4.2.4.4.2. Neochota ke spojování věcí	101
4.2.4.4.3. Neochota veřejnoprávních subjektů k limitaci či odpuštění příslušenství	102
4.2.4.5. Prolamování zásady věci rozhodnuté.....	103
5. TERITORIALITA	108
5.1. EKONOMICKÁ ZÁVISLOST SOUDNÍHO EXEKUTORA NA OPRÁVNĚNÉM	109
5.2. FINANČNÍ NÁROČNOST CELOREPUBLIKOVÉ PŮSOBNOSTI	111
5.3. BLÍZKOST SOUDNÍHO EXEKUTORA	113
5.4. PROROGACE	113
5.4. ZMĚNA PARADIGMATU V POJÍMÁNÍ SOUDNÍHO EXEKUTORA JAKO PODNIKATELE	115
6. NÁKLADY PROVOZU EXEKUTORSKÉHO ÚŘADU	117
6.1. SOUDNÍ EXEKUTOR A CHOD JEHO ÚŘADU	117
6.2. TECHNOLOGICKÉ VYBAVENÍ ÚŘADU	118
6.2.1. <i>Dražby</i>	119
6.2.2. <i>Kancelář, spis a rejstříková agenda</i>	119
6.2.2.1. Exekutorský úřad s listinnými spisy	120
6.2.2.2. Exekutorský úřad s hybridním přístupem.....	120
6.2.2.3. <i>Exekutorský plně elektronizovaný od zavedení pojmu elektronický spis do legislativy</i>	122
6.2.3. <i>Komunikace s účastníky</i>	123
6.3. REÁLNÉ NÁKLADY KONKRÉTNÍHO EXEKUČNÍHO SPISU	125
7. EXEKUTORSKÝ TARIF A JEHO APLIKACE	126
7.1. FLEXIBILNÍ A FORMALISTICKÝ PŘÍSTUP.....	128
7.1.1. <i>Formalistický přístup</i>	128
7.1.2. <i>Flexibilní přístup</i>	129
7.1.3. <i>Současná praxe</i>	129
8. SROVNÁNÍ ODMĚŇOVÁNÍ PRÁVNICKÝCH PROFESÍ.....	131
8.1. PRÁVNICKÉ PROFESE OBECNĚ	131
8.1.1. <i>Soudce</i>	131
8.1.2. <i>Notář</i>	131
8.1.3. <i>Soudní exekutor</i>	131
8.1.4. <i>Státní zástupce</i>	131
8.1.5. <i>Insolvenční správce</i>	132
8.1.6. <i>Advokát</i>	132
8.2. ODMĚŇOVÁNÍ V PRÁVNICKÝCH PROFESÍCH	132
8.3. POROVNÁNÍ ODMĚŇOVÁNÍ V PRÁVNICKÝCH PROFESÍCH	133
8.3.1. <i>Zohlednění náročnosti jednotlivých případů</i>	133
8.3.2. <i>Důraz na hodinovou sazbu</i>	134
8.3.3. <i>Důraz na profesní postavení a rozhodování ve vyšším stupni</i>	135
8.3.4. <i>Zohlednění hodnoty sporu/kauzy</i>	136
8.3.5. <i>Platba za jednotlivé úkony</i>	136
8.3.6. <i>Garance úhrady provedenou prací</i>	137

9. BUDOUCÍ NOVELIZACE EXEKUTORSKÉHO TARIFU.....	138
10. PĚTIBODOVÝ TEST	141
10.1. TEST ČASOVÝ.....	141
10.2. TEST FÁZOVÝ	142
10.2.1 Fáze před doručením výzvy k dobrovolnému plnění	142
10.2.2. Fáze od doručení výzvy k dobrovolnému plnění až do uplynutí lhůty v této výzvě soudním exekutorem stanovené.	142
10.2.3. Fáze vymáhací	143
10.2.3.1. Fáze vymáhací prvního stupně.....	143
10.2.3.2. Fáze vymáhací druhého stupně	143
10.3. TEST NÁKLADOVÝ	143
10.4. TEST ZAVINĚNÍ.....	144
10.5. TEST PŘIMĚŘENOSTI A VHODNOSTI	144
11. ROZHODOVÁNÍ O NÁKLADECH EXEKUCE	146
11.1. SOUD A SOUDNÍ EXEKUTOR	146
11.2. FORMA ROZHODNUTÍ	146
11.2.1. Exekuční příkaz	146
11.2.2. Příkaz k úhradě nákladů exekuce.....	147
11.2.2.1. Odůvodnění příkazu k úhradě nákladů exekuce	148
11.2.2.2. Druhy příkazů k úhradě nákladů exekuce	150
11.2.2.2.1. Konečný příkaz k úhradě nákladů exekuce.	150
11.2.2.2.2. Předběžný příkaz k úhradě nákladů exekuce.	153
11.2.3. Usnesení.....	157
11.2.3.1. Usnesení soudního exekutora.....	157
11.2.3.2. Usnesení soudu	159
12. VÝBĚR ZAHRANIČNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY KE KOMPARACI.....	161
12.1. FRANCIE	161
12.2. ITÁLIE	162
12.3. NĚMECKO	162
12.4. RAKOUSKO	163
12.5. SLOVENSKO	163
ZÁVĚR.....	165
ABSTRAKT	169
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	171
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY MONOGRAFIE	171
ČLANKY V ČASOPISECH	174
SEZNAM POUŽITÝCH PRAVNÍCH PŘEDPISŮ ČESKÉ PRAVNÍ PŘEDPISY	176
ZÁVĚREČNÉ PRÁCE	180
ZAHRANIČNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY - SLOVENSKA REPUBLIKA.....	180
SEZNAM POUŽITÉ JUDIKATURY	180
INTERNETOVÉ ZDROJE	182
PUBLIKAČNÍ ČINNOST V PRŮBĚHU DOKTORANDSKÉHO STUDIA.....	184
ABSOLVOVANÉ ODBORNÉ KONFERENCE - S PŘÍSPĚVKEM DO SBORNÍKU ČI AKTIVNÍM VYSTOUPENÍM NA KONFERENC.....	184

Úvod

Ve svém dosavadním profesním životě se ve významném rozsahu a téměř výlučně věnuji tématu exekucí. Již během svým studií jsem byla zaměstnána v exekutorském úřadě, a to až do nedávné doby, kdy jsem se rozhodla pro profesní změnu.

Za sedmnáctiletou praxi jsem prošla všemi možnými pozicemi od administrativního pracovníka, přes koncipienta až na pozici kandidáta soudního exekutora a měla jsem tedy možnost reálně se věnovat exekuční praxi. Tato osobní zkušenost mě přirozeně vedla k tomu, že jsem si pro téma zpracování své disertační práce vybrala téma z oblasti exekučního řízení.

Exekuční právo na první pohled je velmi úzce specializovanou výsečí z oblasti práva a zdálo by se, možná, pro výběr tématu jako příliš praktické a poskytující malý prostor pro vědecké bádání a výzkum. Při hlubším pohledu však v dané oblasti lze nalézt mnoho témat, která si zaslouží pozornost, a to nejen tu mediální, ale seriózní, pragmatickou, věcnou.

V právním státě existuje jistý soubor norem, které tvoří komplexní právní řád. Tento soubor norem pak je základem a východiskem pro justici (či jiné orgány a osoby nadané pravomocí rozhodovat), která dané normy aplikuje. Výsledkem takové činnosti jsou pak rozhodnutí, která mají pro strany sporu závaznost. Je však také na výsost potřeba, aby v právním státě existoval mechanismus, kterým je možné na stranách respekt k rozhodnutím vynutit. Jeden takový mechanismus představuje právě právo exekuční.

Jako každá jiná právní oblast má i tato svá specifika a problémy, které přicházejí v čase.

Některé přicházejí a objevují se jako reakce na nové společenské jevy, některé obnažují nešťastnou nebo nedostatečnou právní úpravu. Další problémy přináší sama aplikační praxe.

V exekučním řízení lze vymáhat celou řadu rozhodnutí a škála možných exekučních titulů je poměrně široká. Je tedy logické, že jednotlivá exekuční řízení mají své specifické odlišnosti, a škála problémů, které aplikační praxe přináší je sama o sobě hlubokou studnicí možných témat na podrobné právní disputace.

Soudní exekutoři působí v této oblasti na našem území v novodobé historii od roku 2001, to znamená bez mála 20 let. Mají svou samostatnou Komoru, jsou pověřováni úřadem vykonávají exekuční činnost, řídí úřad, jsou úřední osobou, mají odpovědnost. Jsou také nejvíce kontrolovanou právníckou profesí vůbec.

Přestože exekuční právo, jak jsem již shora naznačila, nabízí řadu věcných a zajímavých témat ke zpracování, téma exekučních nákladů je neustále aktuální a provází soudní exekutory prakticky po celou dobu jejich existence.

Náklady řízení jsou vždy úzce svázány s řízením jako takovým, ve kterém jsou řešeny zcela jiné otázky a náklady jsou jakýmsi sekundárním projevem probíhajícího řízení. Jejich přiznání a výše je vždy závislá na řízení samotném.

Ovšem výše nákladů všech řízení je důležitou oblastí. Řízení totiž je zejména o subjektech a má reálný praktický dopad na jejich životy, praktické fungování v prostoru, který je právem ovlivňován. A na tyto subjekty má vliv nejen výsledek, ale i průběh a délka řízení a v naprosté většině případů také náklady řízení. Výše nákladů tak může významně ovlivňovat chování subjektů v rámci řízení a hraje podstatnou roli i při rozhodování, zda některá řízení vůbec iniciovat.

Exekuční řízení však má své hluboké právně-historické kořeny již v římském právu, a potřeba právní úpravy v této oblasti v průběhu času neklesla, spíše naopak se stále více ukazovala potřeba tuto oblast právních vztahů nejen právně upravit, ale také tuto relevantně přizpůsobovat v návaznosti na stav společenského uspořádání a historicko-politického vývoje.

Také v souladu s problémy, které přirozeně přináší například řešení konkrétních právních sporů, bylo v průběhu času nezbytně nutné tuto právní úpravu zpřesňovat či upravovat, a vedle tohoto zavést co nejvhodnější a nejjasnější interpretační a aplikační pravidla pro právní praxi.

Právě proto jsem se rozhodla pro výběr tohoto tématu jako tématu své disertační práce.

CÍL, HYPOTÉZY, METODY A SYSTEMATICKÉ ČLENĚNÍ PRÁCE

Cílem disertační práce je zejména: popsat strukturu exekučních nákladů dle platné právní úpravy a definovat a popsat problémy vznikající v aplikační praxi. V rámci zpracování dané problematiky jsem si položila několik otázek a k nim přednesla následující hypotézy, jejichž potvrzení, či vyvrácení budou spolu se shora uvedenými cíli výsledkem mé tvůrčí vědecké činnosti v rámci mé disertační práce. V závěrem se pokusím nalézt metodiku použitelnou v případě rozhodování o nákladech exekuce. Je zcela běžné, že v právu se objevují takzvané testy, které usnadňují správnou aplikaci právních norem. Dobře znám je „diskriminační test“ dovozený z judikatury Evropského soudu pro lidská práva¹, nebo dobře známý Sallini test². Formulovaný test použitelný v oblasti exekučních nákladů by byl, dle mého soudu jednoznačným přínosem pro stávající praxi.

Hypotézy

Otázky jsou následující:

- 1) Je aktuální právní úprava nákladů exekuce vyhovující a odráží náročnost výkonu tohoto právního povolání? Předpokládám, že současná právní úprava je vyhovující.
- 2) Je současná právní úprava nákladů exekuce v praxi aplikována vhodným způsobem? Předpokládám, že není aplikována vždy zcela vhodným způsobem.^[1]
- 3) Je odměňování soudního exekutora srovnatelné s jinými právními profesemi? Předpokládám, že je srovnatelné s jinými právními profesemi.
- 4) Je současná praxe přiznávání nákladů soudnímu exekutorovi srovnatelná s jinými typy řízení (insolvence, výkon rozhodnutí...)? Předpokládám, že tato praxe je srovnatelná s jinými typy řízení.
- 5) Je právní úprava a aplikace této právní úpravy v praxi srovnatelná s jinými – zejména evropskými- zeměmi? Předpokládám, že toto srovnání je možné jen s přihlédnutím k rozlišnostem a specifikům dané evropské země a její právní úpravě. Předpokládám, že tedy ano, v určitých oblastech by mělo jít tuto oblast porovnat se zahraniční právní úpravou, nikoli však bez nutného kontextu a bez souvislostí.

---

¹ viz např. Bobek/Boučková/Kühn (eds.): *Rovnost a diskriminace*. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 163

² *Salini Costruttori S.p.A. and Italstrade S.p.A. v. Kingdom of Morocco*, rozhodnutí o příslušnosti ze dne 31. července 2001, ICSID Case No. ARB/00/4.

Metody

Téma nákladů exekučního řízení je z oblasti občanského práva. Náklady řízení obecně jsou sice optikou právní vědy tématem spíše neatraktivním, neboť na první pohled se jeví jako oblast poměrně jednoduchá, matematického charakteru, a tedy jako oblast, která je z vědeckého hlediska špatně uchopitelná.

Při zpracování tohoto tématu a k dosažení cílů této disertační práce budu vycházet základních metod sociálně-vědního a právního výzkumu. Využívám zejména metod deskripce právní, empirické analýzy (zejména v oblastech popisujících aktuální situaci, současný stav a problémy spojené s platnou právní úpravou, a stanovení možných řešení), právní komparace (zejména v části druhé, ve kterých bude pojednáno o komparaci srovnatelných oblastí v tematice nákladů řízení napříč právními profesemi). Budu používat také logické metody (zejména abstrakci/konkretizaci, systézu/analýzu a indukci/ dedukci). Budu také používat metodu teleologickou (v níž je podstatný zejména smysl a účel právní úpravy).

Vzhledem k tomu, že v rámci takto úzce vymezeného tématu je značně limitováno množství odborné literatury, budu při zpracování tématu vycházet zejména z judikatury, relevantních právních předpisů.

Dále budu vycházet ze mnou zpracovaného rozsáhlého zpracovaného materiálu, který jsem zpracovala na základě údajů poskytnuté subjekty oslovenými na základě zákona 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Tímto způsobem byly oslovovány subjekty, které disponují daty, informacemi, případně rozhodnutími, která jsou relevantní pro zpracování tématu.

Mezi tyto subjekty patří zejména Ministerstvo spravedlnosti, dále Okresní a Krajské soudy a Exekutorská komora.

Ministerstvo Spravedlnosti je nejen dohledovým orgánem, který řeší konkrétní stížnosti na jednotlivé soudní exekutory a provádí pravidelné kontroly na exekutorských úřadech.

V první řadě se jedná o instituci, která je nadána pravomocí k vydávání závazného předpisu (vyhlášky), která přímo stanoví výši nákladů exekuce. Vzhledem k tomu, že v současné době došlo a stále může znovu dojít k poměrně radikální změně v této oblasti, Ministerstvo spravedlnosti neustále zpracovává množství dat kterými disponuje a zpracovává dílčí analýzy o které jednotlivé změny opírá. Proto se jeví jako významný zdroj informací pro účely zpracování disertační práce.

Okresní a krajské soudy zejména rozhodují konkrétní exekuční kauzy, ale také vykonávají dohled nad činností soudních exekutorů, proto také disponují řadou relevantních dat.

Exekutorská komora pak nejen že byla dohledovým orgánem od počátku existence soudních exekutorů, ale sama, jako instituce, také zpracovává mnoho informací z této oblasti.

Dále jsem vypracovala řadu dotazníků (studie stále probíhá). Adresáty těchto dotazníků jsou jednak zástupci právnických profesí, a stejně tak veřejnost. Tato část výzkumu zpracovávající dotazníky se zaměřuje na monitoring následujících oblastí:

- Náročnost – srovnatelnost jednotlivých právnických profesí
- Vliv mediálního prostředí,
- obecná představa o výši a spravedlnosti odměňování v oblasti právnických profesí.^[1]

Na základě takto získaných dat lze v rámci tuzemského právního prostředí vypracovat analýzu současného reálného stavu v oblasti nejen postavení soudních exekutorů.

Shora uvedená data poskytnou reálný obraz toho, v jakém postavení je soudní exekutor v porovnání s ostatními profesemi, jak efektivní je dohled nad jeho činností.

Stejně tak bude možné shora uvedené porovnat napříč právnickými profesemi. Komparativní analýza provedená tímto způsobem slouží k potvrzení, či vyvrácení nastolených hypotéz.

Objem zpracovaného materiálu významně přesáhl plánovaný rozsah disertační práce.

Proto jsem byla nucena většinu výsledků redukovat, a použiji je ke své další publikační činnosti. Vzhledem k tomu, jak rozsáhlý materiál se mi podařilo na základě shromážděných dat, shromáždit, pokusím se mnou získané poznatky promítnout do zpracování práce následujícím způsobem.

Pokusím se na téma nákladů exekučního řízení nahlédnout systematicky a pokusím se nejen popsat právní úpravu a problémy aplikační praxe, ale také formulovat vlastní hodnocení vzájemných souvislostí a příčin současného stavu v této oblasti. Pokusím se tedy ke zpracování tématu přistoupit netradičně, a pokusím do hloubky analyzovat téma nákladů exekučního řízení. K tématu se pokusím přistoupit komplexně a uchopit jej jako téma, které není zcela izolované a nutně souvisí i s ekonomických, společenským prostředím.

Na základě získaných poznatků se pokusím formulovat metodický postup, test, který by omezil potíže, které v oblasti rozhodování o nákladech exekuce dnes existují

1. Exekuční řízení

1.1. Obecně

1.1.1. Zásady exekučního práva

Civilní proces lze rozdělit do dvou základních fází, a to do řízení nalézacího a řízení vykonávacího. Zatímco výsledkem nalézacího řízení je rozhodnutí, které může být exekučním titulem, řízení vykonávací/exekuční se zaměřuje na provedení, respektive realizaci, nebo vykonání tohoto rozhodnutí, pokud povinný subjekt nesplnil v pariční lhůtě povinnost vyplývající z exekučního titulu náležitým způsobem.

V odborné literatuře lze nalézt systematiku zásad exekučního práva, kterou rozděluje do čtyř hlavních skupin.

První skupina souvisí s právem na spravedlivý proces. V této skupině jsou tedy zahrnuty zejména zásada nezávislosti a nestrannosti exekučního soudu, potažmo soudního exekutora, zásada rovnosti stran a princip ochrany slabší strany. Druhá skupina zahrnuje obecné zásady aplikované v oblasti procesního práva. Vzhledem k povaze exekučního práva lze řadu těchto zásad aplikovat i v exekučním řízení. Jedná se zejména o zásadu dispoziční a zásadu volného hodnocení důkazů. Třetí skupinu představují specifické zásady exekučního řízení, mezi nimiž bych zdůraznila zásadu obrany a ochrany povinného dlužníka a třetích osob. Čtvrtou skupinou jsou zvláštní zásady typické pro konkrétní způsoby exekuce, zahrnující zásadu priority a přednosti a zásadu proporcionality.³

1.1.2. Pojem exekuce

Hned na úvod je třeba také poznamenat, že je třeba rozlišovat mezi pojmy, exekuce a exekuční řízení. Zatímco exekuční řízení začíná v momentě, kdy je podán exekuční návrh, „*K zahájení exekuce jako takové dochází až vydáním prvního exekučního příkazu postihujícího majetek povinného nebo jeho manžela (§ 47odst. 2 věta první EŘ). Exekuce poté končí bez dalšího buď vymožením plnění, nákladů exekuce a nákladů exekuce na straně oprávněného, nebo zastavením bez úplného vymožení (zejména § 268odst. 1, § 262b OSŘ)*⁴.“

---

³ Šínová, R., Kovářová Kochová, I. a kol. Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ, s. 13 - 14

⁴ SVOBODA, Karel. 1. Rozdíl mezi exekucí a exekučním řízením. In: SVOBODA, Karel. Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 1, marg. č. 1.

1.1.3. Právní úprava

Hlavními vnitrostátními právními normami v oblasti exekučního práva jsou zejména část šestá Občanského soudního řádu, která se věnuje výkonu rozhodnutí, a Exekuční řád. Vztah mezi Exekučním řádem a Občanským soudním řádem je založen na principu subsidiarity, který je zakotven v § 52 odst. 1 Exekučního řádu. Avšak tento princip se netýká pouze části šesté Občanského soudního řádu. Dle § 254 odst. 1 Občanského soudního řádu je možné v rámci exekučního řízení přiměřeně uplatnit i ustanovení předcházejících, s výjimkou ustanovení uvedených v § 254 odst. 2, 3 a 4 Občanského soudního řádu. Na první pohled zcela jasné a srozumitelně formulované ustanovení poměrně překvapivě přináší některé aplikační problémy, a to zejména v oblasti rozhodování o nákladech exekuce při jejím zastavení pro nemajetnost povinného. Odborná literatura odkazuje soudního exekutora, potažmo soud nejen na zákonná ustanovení, ale vybízí ho interpretaci právního předpisu metodou teleologického výkladu, tedy k užití argumentu *e ratione legis*⁵.

„Z poměru předpisu obecného (základního) a subsidiárního plyne, že subsidiární se použije tehdy a jen tehdy, jestliže předpis obecný sám konkrétní úpravu nemá, resp. když určitou situaci, vlastní upravovaným vztahům, sám nereguluje. Má-li však být současně aplikován řád, musí být výklad exekučního řádu podáván tak, aby s občanským soudním řádem byl navzájem slučitelný. Není účelné, aby jedna a táž právní otázka byla vykládána v řízení o výkonu rozhodnutí jinak než v řízení exekučním. Tam, kde exekuční řád (výslovně) na konkrétní otázku neodpovídá, je přiléhavé dát přednost úpravě zakotvené v občanském soudním řádu před názorem, že i bez toho je daná úprava exekučního řádu úplná (a použitelnost občanského soudního řádu vyloučena). Jednota obou procesů je normativně podtržena § 2 písm. a) SouVR, jenž pod pojem exekuce podřazuje „výkon rozhodnutí nařizovaný soudem a prováděný soudem nebo soudním exekutorem podle zvláštních právních předpisů“. To neznamená, že lze přehlížet zvláštnosti úpravy exekučního řízení, jež jsou odůvodněny jeho podstatou a účelem.“⁶

Ustanovení § 89 Exekučního řádu výslovně stanoví, že pokud je exekuce zastavována pro nemajetnost povinného, hradí náklady exekuce soudnímu exekutorovi oprávněný. Naopak

---

⁵Gerloch, A.: Teorie práva, 6. vydání. Plzeň, Aleš Čeněk 2013, str. 138.

⁶ KASÍKOVÁ, Martina. § 52 [Přiměřené použití občanského soudního řádu a pravomoci exekutora]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 439–440, marg. č. 3

ustanovení § 271 Občanského soudního řádu stanoví obecněji povinnost hradit náklady tomu, kdo zastavení zavinil, respektive podle toho z jakého důvodu došlo k zastavení exekuce. Při uplatnění kolizního pravidla *lex specialis derogat legi generali*. Zdálo by se tedy, že o tom, kdo má hradit náklady exekuce v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného prakticky nemůže být pochyb.

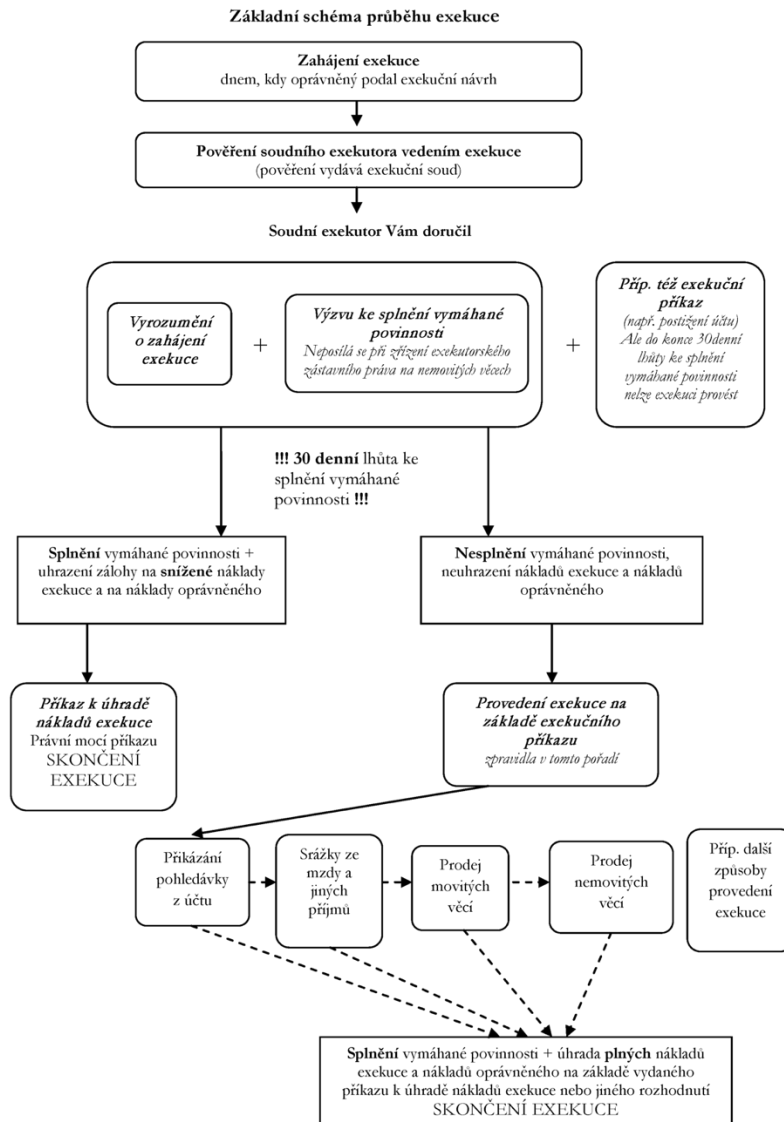
Ovšem jak jsem již uvedla shora, odborná literatura nabádá navíc také k hledání smyslu a účelu dané normy. A stejný postoj sdílel i v několika svých rozhodnutích Ústavní soud, který ve svém Nálezu ze dne 20.10.2009, sp.zn. II. ÚS 2740/08 Sb. ÚS 219/2009, zdůraznil: *„Jestliže tedy zhodnocením hledisek zakotvených v § 271 o. s. ř. (z jakého důvodu došlo k zastavení exekuce) to má být povinný, komu se ukládá povinnost k náhradě nákladů oprávněnému, pak je to právě on, komu musí být uložena – ve prospěch exekutora – i povinnost k náhradě nákladů exekuce. V případě, že přichází v úvahu stanovení povinnosti k náhradě nákladů podle § 271 o. s. ř. naopak oprávněnému, je logicky oprávněný rovněž nositelem povinnosti k náhradě nákladů exekuce, kterou (k možnému uložení) předjímá právě ustanovení § 89 exekučního řádu ... Hlediska rozhodování o náhradě nákladů exekučního řízení při zastavení exekuce (§ 89 exekučního řádu, § 271 o. s. ř.), včetně rozhodování o náhradě nákladů exekuce, tedy jen ze samotného specifického postavení soudního exekutora neplynou. Východiskem je určení a hodnocení důvodů, pro něž k zastavení exekuce došlo, přičemž mezi hlediska zkoumání nenáleží majetnost, resp. nemajetnost povinného. Opačný postup zakládá porušení stěžovatelova práva na spravedlivý proces dle čl. 36 Listiny základních práv a svobod.“*⁷

---

⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 20.10.2009, sp.zn. II. ÚS 2740/08 Sb.

2.2. Fáze exekučního řízení

Jak exekuční řízení probíhá, velmi výstižně vyjadřuje schéma, jež je součástí zasílaných dokumentů povinnému.

Poznámka: Exekuce může být skončena také **zastavením**, k němuž může dojít **pouze na základě v zákoně uvedených důvodů** (více na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti). Bude-li exekuce zastavena, může být náhrada nákladů uložena i oprávněnému.

Rozlišujeme pro tyto účely zpracování této disertační práce následující fáze exekučního řízení.

2.2.1. Fáze před doručením výzvy k dobrovolnému plnění

Fáze počíná běžet podáním exekučního návrhu (nebo návrhu na nařízení exekuce) a trvá až do okamžiku, než je povinnému doručena, spolu s dalšími dokumenty, *výzva k dobrovolnému plnění*⁸.

2.2.1.1. Návrh a jeho posouzení

V této fázi soudní exekutor přijímá návrh od oprávněného (buď přímo doručením od oprávněného, jeho zástupce, nebo nezřídka doručením od exekučního soudu, pokud exekuční návrh oprávněný doručí exekuční návrh do podatelny exekučního soudu)⁹.

Po doručení exekučního návrhu, po řádném zaevidování příchozí pošty, zaeviduje v informačním systému nový spis. „*Vede-li se ve věci spis v elektronické podobě, soud převede podání a jiné písemnosti doručené v listinné podobě do elektronické podoby, kterou založí do elektronického spisu; autorizovaná konverze se neprovádí. Podání a jiné písemnosti v listinné podobě se založí do sběrného spisu, který soud vede za tímto účelem v souladu se zvláštním právním předpisem*“^{2b}.¹⁰

V této fázi soudní exekutor nejprve návrh oprávněného odborně posoudí, zda splňuje všechny požadované náležitosti. Náležitosti exekučního návrhu a povinné přílohy k němu jsou upraveny v § 38¹¹.

„Oprávněný může podat exekuční návrh, disponuje-li exekučním titulem (§ 40). Před pověřením exekutora vedením exekuce se soud zabývá mimo jiné i tím, zda je podkladové soudní rozhodnutí z hledisek zakotvených v OSŘ formálně i materiálně vykonatelné, a tudíž způsobilé být exekučním titulem. Rozhodnutí, jehož nuceného uskutečnění se oprávněný domáhá, musí být vykonatelné již v době, kdy je exekuční řízení zahájeno; splnění předpokladu (formální) vykonatelnosti soud posuzuje ke dni, kdy podle § 35 odst. 2 exekuční návrh došel exekutorovi.

---

⁸ „Exekutor zašle povinnému společně s vyrozuměním výzvu ke splnění vymáhané povinnosti, v níž vyčíslí vymáhaný nárok a zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného. Zároveň povinného poučí, že splní-li ve lhůtě 30 dnů od doručení této výzvy vymáhaný nárok a uhradí zálohu, vydá exekutor neprodleně příkaz k úhradě nákladů exekuce, a uvede informace týkající se postupu v exekučním řízení. Právní mocí příkazu k úhradě nákladů exekuce bude exekuce provedena. Splněním vymáhaného nároku a uhrazením zálohy zaniká zákaz podle § 44a odst. 1 a podle § 47 odst. 6. Jinak exekutor provede exekuci.“ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, § 46

⁹ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. § 35 odst 1) a 2)

¹⁰ Vyhláška č. 37/1992 Sb., ministerstva spravedlnosti České republiky o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, § 25

¹¹ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

Je tomu tak proto, že den, kdy exekuční návrh došel exekutorovi, je významný v případech, kdy exekuci titulu ukládajícího peněžité plnění exekutor (za podmínek § 47 odst. 2) provede vydáním exekučního příkazu způsobem stanoveným v § 59 odst. 1 písm. c) a d) (prodejem movitých věcí, nemovitostí, závodu povinného). V těchto případech – na rozdíl od srážek ze mzdy a příkázání pohledávky, při nichž je pořadí určováno dnem, kdy plátcí mzdy, peněžnímu ústavu nebo dlužníku povinného byl doručen exekuční příkaz, který má podle § 47 odst. 2 účinky nařízení výkonu rozhodnutí (srov. § 280 odst. 3, § 309 odst. 2, § 316 odst. 1, § 320 odst. 2 OSŘ, § 60a 65 EŘ) – je pro pořadí, v němž se oprávnění uspokojují, významný den, kdy bylo zahájeno exekuční řízení (srov. § 332 odst. 1 a 3, § 337c odst. 5 a § 338 odst. 5 OSŘ). Nabytí vykonatelnosti až v průběhu exekučního řízení, tedy do rozhodnutí exekučního soudu například o návrhu na zastavení exekuce, nestačí, neboť v takových případech by oprávněný mohl získat neoprávněné výhody při uspokojování své pohledávky na úkor těch věřitelů (oprávněných), kteří návrh podali až poté, co se exekuční titul stal vykonatelným (srov. NS 20 Cdo 5370/2007).

Exekuční řízení je však zahájeno okamžikem dojití exekučního návrhu exekutorovi bez ohledu na to, zda exekuční návrh má zákonem předepsané náležitosti, zda je oprávněný aktivně legitimován k podání exekučního návrhu, disponuje exekučním titulem, tento titul je, či není vykonatelný a zda povinný je pasivně legitimován k předmětu exekuce.“¹²

Postup směřující k odstranění vad exekučního návrhu je upraven ust. §39¹³

2.2.1.2. Pověření

V případě, že je návrh bezvadný, již od samého počátku, nebo se předepsaným postupem podařilo odstranit jeho vady, přistoupí soudní exekutor k dalšímu kroku, který směřuje k jeho pověření. Soudní exekutor vyplní elektronickou žádost o pověření, takzvaný EŽOPEX, a tuto v předepsaném formátu zašle příslušnému exekučnímu soudu. „Komunikace mezi soudem a exekutorem probíhá podle tohoto ustanovení prostřednictvím webového rozhraní, na kterém je exekutorovi zpřístupněn schválený elektronický formulář, kde jeho zaměstnanci nebo jeho elektronická aplikace vyplní požadované údaje. Tato povinná forma zajišťuje, že údaje uvedené exekutorem v EŽOPEXu jsou přeneseny do soudního rejstříku EXE a zároveň do rejstříku

---

¹² JÍCHA, Lukáš. § 35 [Zahájení]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, UŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 203, marg. č. 2–3.

¹³ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

zahájených exekucí jako centrální aplikace Ministerstva spravedlnosti. Jiná forma zaslání EŽOPEXu je přípustná jen tehdy, pokud není funkční aplikace spravující uvedené webové rozhraní. Pak může exekutor zaslat žádost o pověření s návrhem a s přílohami buď datovou zprávou do datové schránky soudu, nebo v listinné podobě poštou.“¹⁴

V momentě, kdy soudní exekutor soudem pověřen¹⁵ k vedení exekuce, počíná takzvaně lustrvat povinného, tedy dohledávat exekučně postižitelný majetek.

2.2.1.3. Lustrace majetku

Vzhledem k tomu, že v oblasti exekucí jsem aktivně působila od roku 2001, pak vím, že oblast lustrací je významně ovlivněna technologickým pokrokem. Zatímco dříve lustrace probíhaly zejména zasláním listinných dotazů, ke kterým musel soudní exekutor připojit ověřenou kopii usnesení o nařízení exekuce, v současné době je značná část postižitelného majetku evidována v elektronické podobě, a od toho se odvíjí i způsob, jakým soudní exekutor postižitelný majetek zjišťuje. V informačním systému zadávají lustrace jako úkon ve spise, tedy zadání zabere poměrně krátkou chvíli. Ovšem zde bych upozornila na jeden praktický aspekt.

Lustrace majetku povinného nespočívá pouze v mechanickém zadání lustrací majetku v automatizovaném systému. Součástí lustrace, má-li být skutečně efektivně využitelná pro účely provedení exekuce, musí také zahrnovat konstruktivní vyhodnocení majetkových hodnot, a posouzení specifík daného případu. Tedy, co vyplynulo z provedených lustrací, jaký je tedy majetkový profil povinného, a co z tohoto profilu lze vyvodit – tedy jaký efektivní způsob k provedení exekuce následně zvolit.

---

¹⁴ KASÍKOVÁ, Martina. § 43a [Pověření exekutora soudem]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 342, marg. č. 8.

¹⁵ „Aby nevznikly žádné pochybnosti, zákon explicitně charakterizuje pověření exekutora tak, že není soudním rozhodnutím. Z toho plyne, že pověření se nedoručuje účastníkům řízení a nelze je napadnout opravným prostředkem (proto neobsahuje v tomto směru jakékoli poučení). Účelem pověření je zahájit fázi provádění exekuce (exekutor může až po vydání pověření zjišťovat a zajišťovat postižitelný majetek povinného – § 35 odst. 3). Současně exekutorovi pověření slouží k tomu, aby se před třetími osobami vedením exekuce prokazoval a vyžadoval jejich součinnost (v komentáři k § 34 se vyskytuje názor, že exekutor nemá povinnost třetím osobám prokazovat své pověření). Z titulu pověření exekutor účastníky vyrozumí o zahájení exekuce (§ 44). Případné námitky povinného proti vedení exekuce mohou být uplatněny pouze formou návrhu na zastavení exekuce.“ ZEZULA, Aleš. § 43a [Pověření exekutora vedením exekuce]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 278–279, marg. č. 13.

Rozsah prováděných lustrací volí soudní exekutor dle své vlastní úvahy a preference¹⁶. Praxe jednotlivých soudních exekutorů je rozmanitá. Základní okruh standardně zjišťovaného majetku zahrnuje zejména lustrace v katastru nemovitostí, lustrace peněžních ústavů, lustrace Všeobecné zdravotní pojišťovny a České správy sociálního zabezpečení, registru motorových vozidel. Z vlastní praxe vím, že někteří i v současné době standardně oslovují zhruba 10 peněžních ústavů, a úřad ve kterém jsem působila já oslovoval již v roce 2013 standardně při prvních lustracích peněžních ústavů 42.

2.2.1.4. Nákladovost

Nyní se pokusím přesněji specifikovat, jak je tato úvodní fáze náročná z hlediska nákladů a vynaloženého úsilí. Nákladovost této fáze závisí na několika faktorech.

V první řadě je to povaha exekučního titulu, dále kvalitativní stav exekučního návrhu, erudice a schopnost exekutora a jeho zaměstnanců, a také výkonnost a sofistikovanost technického vybavení exekutorského úřadu, zejména jeho informačního systému.

Při nedostatečném technickém vybavení zpracování jakýchkoli dokumentů a úkonů může trvat delší dobu v důsledku pomalého načítání, nutnosti restartování aplikací apod.

Manažerské rozhodnutí soudního exekutora v oblasti výběru vhodných zaměstnanců a jejich pravidelného proškolení pak nepochybně v konečném důsledku má vliv na celkovou nákladovost provozu.

Je na soudním exekutorovi, aby zvažil, jakou odbornost a znalosti by měl mít zaměstnanec, který se podílí na zpracování exekučního spisu v této fázi. Praxe exekutorských úřadů je přitom velmi různorodá, a daná zejména velikostí exekutorského úřadu.

Pokud se jedná o střední, nebo větší exekutorský úřad, pak zpracování exekučních návrhů je prakticky v rukou administrativních asistentů (obvykle se středoškolským vzděláním, nebo studentům), kterým je nadřízen koncipient nebo kandidát soudního exekutora, který na chod skupiny administrativních asistentů odborně dohlíží, případně řeší složitější otázky.

V případě menších úřadů, to znamená úřadů s menším nápadem pak záleží na vnitřní zaměstnanecké struktuře konkrétních úřadů. Někdy tuto agendu obstarává administrativní aparát, někdy koncipient či kandidát, a není samozřejmě vyloučeno, aby i v této fázi činil úkony i sám exekutor, byť to není rozhodně obvyklé a jedná se skutečně o výjimky.

---

¹⁶ Sluší se poznamenat, že dosud neexistuje žádná závazná metodika na rozsah a provádění lustrací, či nějaké doporučení ať už ze strany Ministerstva Spravedlnosti, nebo Exekutorské Komory.

Jak jsem již shora naznačila, nákladovost této fáze exekučního řízení souvisí také s rozsahem prováděných lustrací.

Jistě je pravdou, že čím více informací o povinném při lustracích zjistím, tím lepší obraz o jeho celkových majetkových poměrech mám, což je jistě velmi významné pro vedení exekuce. Vyhodnocování takto získaných dat však nepochybně je s rostoucím objemem časově náročnější a zároveň zcela nepochybně klade vyšší nároky na technické vybavení (kapacita a výkonnost počítačů, serverů apod.).

Řadu procesů lze v současné době automatizovat. Každá taková automatizace je ovšem nedílně spojena s investicí do technického vybavení a také školení zaměstnanců.

Pokud bych měla na základě svých vlastních zkušeností hodnotit jak, nákladná“ je první fáze exekučního řízení pak musím konstatovat, že může být různá, a pokusím se tuto různost demonstrovat na třech v zásadě základních modelových situacích.

V případě prvním je exekučním titulem platební rozkaz, je k němu připojen bezvadný návrh. V takovém případě zpracování a kontrola exekučního návrhu, založení elektronického spisu, zaevidování pověření a provedení vyhodnocení základních lustrací zhruba dvě hodiny. Do této časové dotace je započten veškerý čas, který je administraci spisu nutno věnovat, včetně započtení času na celkovou finální kontrolu.

V případě druhém se bude jednat o exekuční návrh, který má vady, exekučním titulem je celkem více rozhodnutí, které spolu vzájemně souvisí. V takovém případě je třeba nejen větších znalostí, ale také větší časové dotace. Stejně tak je možné, že již v této fázi vzniknou exekutorovi náklady spojené s doručováním oprávněnému. V této situaci je třeba vzít v potaz, že i samotné založení, tedy správná počáteční administrativa spojená se založením spisu bude vyžadovat více pečlivosti a investovaného času. Není neobvyklé, že exekuční titul tvoří dohromady dvě a více rozhodnutí, a na straně oprávněných i povinných může být i více účastníků. Rozhodnutí také mnohdy mívají více výroků, a každý z nich může být pravomocný k jinému datu. V takovém případě, tedy pokud je výchozí stav komplikovanější se může z časového hlediska tato fáze pohybovat v řádu několika hodin, vše je přitom závislé na konkrétních specifikách daného případu.

Ve třetím případě soudní exekutor zjistí, krátce po podání návrhu, že jsou zde dány podmínky pro zamítnutí, nebo odmítnutí exekučního návrhu. *„Lhůta podle § 43a odst. 1 je lhůtou pořádkovou. Byl-li oprávněný vyzván k opravě a doplnění návrhu, běží lhůta až od jeho doplnění. Proti usnesení o odmítnutí nebo zamítnutí exekučního návrhu je přípustné odvolání.*

*V usnesení o odmítnutí nebo zamítnutí návrhu exekutor rozhodne o nákladech exekuce a oprávněnému uloží povinnost k jejich úhradě.*¹⁷

V tomto posledním případě se obvykle náklady omezí na náklady povahy administrativního charakteru, stejně, až na procesně složitější výjimky.

Není však vyloučeno, aby již v této fázi soudní exekutor vydával exekuční příkazy postihující majetek povinného. „*Mezi okamžikem pověření exekutora vedením exekuce a doručením vyrozumění o zahájení exekuce povinnému existuje zpravidla určitý časový úsek (někdy velmi krátký, trvající jen dny, jindy naopak i několikaměsíční), v němž exekutor pátrá po majetku povinného, zjišťuje jeho rozsah a formy, uvažuje o tom, jaké části majetku bude vhodné postihnout tak, aby exekuce proběhla co nejučinněji, a připravuje postižení majetku povinného exekučními příkazy.*“¹⁸

Rozsah a úsilí (jakož i náklady z toho vyplývající) jsou však vázány na charakter vymáhané povinnosti. Stejně tak je tomu v případě nákladů, které v této fázi vynakládá oprávněný. Zatímco v případě vymáhání peněžité pohledávky se jeho náklady obvykle omezí na náklady spojené s podáním exekučního návrhu, v případě že vymáhaná povinnost bude spočívat ve vyklizení povinného do náhradního bytu, který je oprávněný povinen zajistit, již v této fázi oprávněnému vznikají náklady řádově vyšší.

2.2.1. Fáze od doručení výzvy k dobrovolnému plnění až do uplynutí lhůty v této výzvě stanovené

Tato fáze končí vyznačením doložky provedení exekuce. „*Pokud nastanou skutečnosti uvedené v § 52 odst. 3 písm. a) a b), запиše exekutor v souladu s § 35b odst. 1 písm. i) do rejstříku zahájených exekucí doložku provedení exekuce a poté je oprávněn na základě pravomocného exekučního příkazu provádět v exekuci nevratné kroky, tedy úkony náležející do fáze provedení exekuce, jako například nařízení dražby movitých věcí, vydání usnesení o ceně nemovité věci, předání zajištěných peněz oprávněnému.*“¹⁹

---

¹⁷ JÍCHA, Lukáš. § 39 [Vady exekučního návrhu a postup při jejich odstraňování]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, UŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 250, marg. č. 3

¹⁸ KASÍKOVÁ, Martina. § 44 [Vyrozumění o zahájení exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 362, marg. č. 8.

¹⁹ KASÍKOVÁ, Martina. § 52 [Přiměřené použití občanského soudního řádu a pravomoci exekutora]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 442, marg. č. 16.

V této fázi by soudní exekutor, stejně jako oprávněný, je-li to možné vzhledem ke specifickým daného případu neměli exekuční náklady výrazně zvyšovat. Jedná se o jakousi fázi, kdy by měl mít povinný možnost exekuci, dobrovolně uhradit.

„Po pověření k provedení exekuce zašle exekutor povinnému vyrozumění o zahájení exekuce a výzvu ke splnění vymáhané povinnosti, v níž vyčíslí vymáhaný nárok a zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného. Tato výzva představuje poslední možnost, aby dlužník „dobrovolně“ splnil vymáhanou povinnost. Musí tak ale učinit ve lhůtě 30 dnů do doručení výzvy. Dokud tato lhůta neuplyne, nemůže soudní exekutor na základě vydaných exekučních příkazů exekuci provést, nicméně majetek povinného již podléhá dispozičním zákazům (§ 44 odst. 1 a § 47 odst. 5) a dalším omezením podle zvoleného způsobu exekuce.“²⁰

Specifika této fáze jsou také zohledněna v rámci exekučního tarifu, kdy je povinný, co se týče nákladů v rámci exekučního řízení zvýhodněn, respektive odměněn, tedy pozitivně motivován k úhradě v této fázi. Pokud splní povinný ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti vymáhaný nárok a uhradí zálohu na snížené náklady exekuce a náklady), náleží exekutorovi odměna ve výši 50 % odměny podle § 6, jde-li o exekuci ukládající zaplacení peněžité částky, a pokud se jedná o splnění nepeněžité povinnosti ve výši 30% odměny předpokládané exekučním tarifem.²¹ Tato fáze je obvykle nejméně časově i administrativně náročná. V rámci této fáze má povinný možnost podat návrh na zastavení exekuce. „Povinný předně může podat návrh na zastavení exekuce ve lhůtě podle § 46 odst. 6, která je mu vymezena pro úhradu vymáhaného nároku a nákladů exekuce a nákladů oprávněného. Návrhu podanému v této 30denní lhůtě přiznává zákon odkladný účinek (jako dříve přiznával podanému odvolání proti usnesení o nařízení exekuce). Odkladný účinek vyplývá z § 47 odst. 2 písm. b) a § 52 odst. 3 písm. b), neboť exekuci lze podle vydaného exekučního příkazu provést (realizovat nevratné úkony) až po právní moci usnesení, kterým bude rozhodnuto o návrhu povinného podaném ve lhůtě dle § 46 odst. 6.“²²

---

²⁰ REZOVÁ, Nicole. § 46 [Úkony ex lege, pořadí, upuštění]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 322, marg. č. 20.

²¹ Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), § 11

²² KASÍKOVÁ, Martina. § 55 [Zastavení exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 469, marg. č. 8.

2.2.2. Fáze vymáhací

Jedná se o fázi, kdy uplyne lhůta stanovená ve výzvě k dobrovolnému plnění, a okamžik kdy nastala takzvaná doložka provedení exekuce (nebo právní moc usnesení o nařízení exekuce). Fáze vymáhací zahrnuje jednak postihování majetkových hodnot povinného prostřednictvím exekučních příkazů, dále pak jejich realizaci, tedy zasilání vyrozumění o právní moci dotčeným subjektům. Fázi vymáhací lze pojmově, na dvě skupiny

2.2.3.1. Fáze vymáhací prvního stupně

Zahrnuje zejména realizaci exekučních příkazů příkázáním pohledávky, srážkami ze mzdy a jiných příjmů. Realizaci přitom rozumíme skutečnost, že exekuční příkaz je způsobilým rozhodnutím pro faktické provedení povinnosti tímto exekučním příkazem stanovené třetímu subjektu (peněžnímu ústavu, zaměstnavateli, dlužníku povinného). „ *V případě exekuce srážkami ze mzdy je úkonem, který vede k provedení exekuce, vydání vyrozumění o právní moci exekučního příkazu (§ 283 OSŘ); od tohoto okamžiku je plátce mzdy nebo jiného příjmu povinen vyplácet k rukám exekutora již provedené srážky ze mzdy povinného. K provedení exekuce z pohledu úkonu, který musí exekutor učinit, dochází v případě příkázání pohledávky z účtu okamžikem, kdy exekutor vydá vyrozumění o právní moci exekučního příkazu (§ 305 OSŘ). V případě příkázání jiné peněžité pohledávky a postižení jiných majetkových práv, která se nezpeněžují v dražbě, dochází k provedení exekuce opět okamžikem, kdy exekutor vydá vyrozumění o právní moci exekučního příkazu (§ 314a § 320odst. 2 OSŘ). Za okamžik, kdy dochází k provedení exekuce v případě správy nemovité věci, lze považovat den, kdy exekutor přikáže dlužníkům povinného, aby plody a užitky plynoucí z nemovité věci skládali na zvláštní účet (§ 320fodst. 3 OSŘ).*“²³

Jedná se tedy o pravomocný a bezvadný exekuční příkaz. Jeho nerespektování má pak své konsekvence dle jiných právních předpisů²⁴.

---

²³ HOZMAN, David. § 47 [Postih majetku povinného]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 332, marg. č. 25.

²⁴ „ Ke zmaření nebo podstatnému ztížení výkonu předmětných rozhodnutí způsobem uvedeným v § 337odst. 3 písm. a) TrZ (tedy zničením, poškozením, učiněním neupotřebitelnou, zatajením, zcizením nebo odstraněním věci, které se takové rozhodnutí týká) nemůže dojít, pokud s prostředky na exekuci postižených účtech není obviněnými nijak manipulováno nebo s nimi jinak neoprávněně nakládáno. Jestliže exekuční příkazy nedopadají na peněžní prostředky, které sice právnické osobě náleží z titulu jejich pohledávek, ale v důsledku jednání obviněných nikdy nebyly připsány na v exekučních příkazech specifikované bankovní účty povinné právnické osoby, nelze takové jednání posoudit podle § 337odst. 3 písm. a) TrZ. Dané jednání by však mohlo být

Z pohledu časové a finanční náročnosti je samotné vydání a rozeslání exekučního příkazu poměrně jednoduchou záležitostí. Nezřídká však soudní exekutor musí vymáhat plnění hned několika způsoby najednou, čímž se proces prodražuje.

2.2.3.2. Fáze vymáhací druhého stupně

Zahrnuje realizaci exekučních příkazů, které jsou již spojeny s větším a procesně komplikovanějším zásahem do majetkové sféry povinného. Jedná se zejména o prodej nemovitostí a prodej movitých věcí. *„K provedení exekuce prodejem movitých věcí a nemovitých věcí povinného dochází okamžikem, kdy exekutor přistoupí k nucenému prodeji majetku. Za takový okamžik lze považovat zahájení dražebního jednání, neboť tímto úkonem exekutor aktivuje zákonný proces vedoucí ke ztrátě vlastnických práv povinného k postiženému majetku [výsledkem dražebního jednání je udělení příklepu osobě (dražiteli), který učiní nejvyšší podání]. K tomuto okamžiku se též posuzují okolnosti, které mají vliv na průběh dražebního jednání (oznámení závad vážnoucích na dražené nemovité věci, uplatnění předkupního práva a výhrady zpětné koupě a podání vylučovací žaloby) a jsou též zkoumány v souladu s § 336i odst. 2 OSŘ podmínky pro zastavení exekuce prodejem nemovitých věcí. Pokud je vedena exekuce postižením závodu, dochází k provedení exekuce také okamžikem, kdy exekutor rozhodne o správě závodu (§ 338ma odst. 1 OSŘ) namísto jeho prodeje v dražbě.“²⁵*

Vzhledem ke komplikovanosti a časové náročnosti je tato realizace pochopitelně spojena s vyššími náklady (cestovné, znalecké posudky, skladné apod.). Tato fáze je nepochybně spojena s nejvyššími náklady, v porovnání s ostatními fázemi.

2.2.3.3. Fáze vymáhání nepeněžitých plnění

Exekuce v nichž je vymáháno plnění nepeněžitě tvoří poměrně nehomogenní a velice pestrou kategorii. *„ Pokud je předmětem exekuce jiná povinnost než zaplacení peněžitě částky, dochází k provedení exekuce okamžikem, kdy exekutor provede úkon bezprostředně směřující ke splnění jiné povinnosti (vyklidí nemovitou věc, odebere movitou věc, zahájí dražební jednání za účelem prodeje společné věci). Ustanovení § 46 odst. 6 současně označuje za provedení exekuce plnění povinného na základě výzvy ke splnění vymáhané povinnosti ve lhůtě do 30 dnů ode dne doručení této výzvy. V tomto případě bude exekuce provedena právní mocí příkazu k úhradě*

---

posuzováno jako trestný čin poškození věřitele podle § 222odst. 1 písm. a) TrZ. (Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 11. 2020, sp. zn. 7 Tz 38/2020)

²⁵ HOZMAN, David. § 47 [Postih majetku povinného]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 332, marg. č. 26.

nákladů exekuce.“²⁶ Nákladovost této fáze se pak odvíjí od povahy vymáhané povinnosti a průběhu exekučního řízení. Navíc výši hotových výdajů nelze v některých případech ani odhadnout dopředu. Má-li například soudní exekutor vyklidit byt, nákladovost se bude odvíjet od množství věcí a také místa do kterého bude tyto věci odvážet.²⁷

2.2.3.4. Fáze ukončovací

V tomto okamžiku již exekutor nečiní žádné kroky směřující k provedení exekuce. Exekuce je totiž buď vymožena nebo zastavena. Fáze ukončovací je v zásadě ohraničena dvěma v úvahu přicházejícími okamžiky. V případě vymožení se jedná o okamžik zaplacení celé vymáhané povinnosti, a to buď k rukám soudního exekutora, nebo oprávněného. To platí v případě vymáhání plnění peněžitého. V případě, že je vymáhána povinnost nepeněžité pak se za okamžik, kdy tato fáze počíná běžet považuje okamžik, kdy je nepeněžité povinnost splněna.

V případě zastavení exekuce počíná běžet ukončovací fáze okamžikem kdy bylo rozhodnuto o zastavení exekuce.

*„Ustanovení § 47 odst. 7 určuje, že provedením exekuce a zastavením exekuce zanikají účinky všech vydaných exekučních příkazů. Exekutor proto podle § 46 odst. 8 provede po skončení exekuce deblokaci majetku povinného a všem, kteří vedou poznámku o probíhající exekuci anebo jim z exekuce plynula nějaká povinnost, doručí exekutor oznámení o skončení exekuce. Jde především o všechny, kterým bylo doručeno vyrozumění o zahájení exekuce, a dále i ty orgány a osoby, kterým byly doručeny exekuční příkazy podle jednotlivých způsobů exekuce (peněžnímu ústavu, plátcí mzdy apod.). Orgány a osoby, o kterých je exekutorovi známo, že na základě zaslání vyrozumění o zahájení exekuce či exekučního příkazu vyznačily ve svých evidencích poznámku probíhající exekuce, a tím spíše ty, kterým byla uložena určitá povinnost, musejí být informovány o skončení exekuce, aby tím byly pro povinného minimalizovány nepříznivé následky z již skončené exekuce. V oznámení označí také exekuční příkazy, jejichž účinky skončením exekuce podle § 47 odst. 7 zanikly.“*²⁸

---

²⁶ HOZMAN, David. § 47 [Postih majetku povinného]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 332–333, marg. č. 27.

²⁷ Může se jednat o vyklizení do jiného bytu, nebo soudní exekutor odveze vyklizené věci do skladu. Není však vyloučeno, aby povinný soudního exekutora požádal, aby jeho věci byly soudním exekutorem odvezeny do konkrétního místa (například k jeho příbuzným).

²⁸ KASÍKOVÁ, Martina. § 46 [Provádění exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 403, marg. č. 53

Z pohledu nákladovosti a časové náročnosti se jedná spíše o administrativní úkony, které obvykle zvládne obstarat administrativní pracovník. Při správně nastavené automatizaci procesů v rámci exekutorského úřadu lze standardně zvládnout do jedné hodiny, přičemž v této časové dotaci je zahrnut i čas na potřebnou revizi. V případě, že se však jedná o listinný spis, kde byla vydána řada exekučních příkazů, pak se zcela jistě bude jednat o proces významně delší a finančně náročnější.

3. Náklady exekučního řízení

Náklady exekuce jsou termínem s abstraktním významem, který získává svou právní definici v § 87 odst. 1 exekučního řádu. Zahrnuje různé kategorie nákladů spojených s exekucí, které mohou vzniknout pouze za přesně stanovených podmínek daných zákonem. Tyto kategorie dohromady tvoří širokou skupinu, kterou nazýváme náklady exekuce. V uvedeném ustanovení exekučního řádu je jasně vymezena taxativním výčtem, které náklady mohou v průběhu exekučního řízení vzniknout.

3.1. Struktura

Jak jsem již dříve uvedla, náklady jsou nedílnou součástí každého soudního řízení, a to platí i pro exekuční řízení. Exekuční řízení má však svou vlastní specifickou podobu, neboť kromě účastníků řízení a dalších zúčastněných zahrnuje také exekutora, kterému jeho činností vznikají náklady, o kterých je třeba rozhodnout²⁹. *„Účastníky exekučního řízení jsou oprávněný a povinný, případně manžel povinného, jestliže je exekučně postihován i jeho výlučný majetek nebo majetek, který se nachází ve společném jmění povinného a jeho manžela (§ 36 odst. 1 a 2 EŘ). Právě uvedené účastenství na exekučním řízení zakládá i jejich oprávnění brojit proti výroku o nákladech exekuce a nákladech mezi účastníky, protože se jich výsledek rozhodnutí o nákladech přímo nebo později může dotknout“³⁰*

Jak jsem již uvedla v předchozím textu, co lze považovat za náklady exekuce je vymezeno v exekučním řádu³¹ jako celkový soubor výdajů, zahrnující odměnu exekutora, náhrady pevně

---

²⁹ SVOBODA, HROMADA, LEVÝ, VLÁČIL, TLÁŠKOVÁ, PIRK. Náklady řízení. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, 272 s. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-650-0, str. 224.

³⁰ SVOBODA, Karel. 1. Účastníci řízení o nákladech exekuce a nákladech mezi účastníky. In: SVOBODA, Karel. Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 75, marg. č. 36

³¹ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. § 87 odst 1) exekučního řádu

stanovených nebo účelně vynaložených hotových výdajů, kompenzace za ztrátu času, náhrady za doručování dokumentů, odměny a náhrady nákladů správce závodu.

V případě, že je exekutor nebo správce závodu plátcem daně z přidané hodnoty, zahrnuje náklady exekuce též odpovídající daň z přidané hodnoty dle relevantního právního předpisu³². Konkrétní rozlišení a určení výše těchto nákladů upřesňuje exekutorský tarif³³. Jednotlivým aspektům nákladů exekuce bude věnována pozornost v následujících částech této práce.

„Dojde-li k exekuci, vzniká

- a) exekutorovi právo na odměnu (§ 87 odst. 1, § 89 EŘ, § 5 a násl. ET),*
- b) exekutorovi právo na náhradu výdajů, které během exekuce nesl (§ 88 odst. 1, § 89 EŘ, § 13a násl. ET).*

Dále mohou vzniknout i

- a) náklady státu, tedy exekučního soudu, jestliže je činný během exekuce. Třeba proto, že koná řízení o návrhu povinného na zastavení exekuce. Rovněž stát má právo na jejich náhradu za podmínek podle § 148 a souvisejících ustanovení OSŘ,*
- b) náklady exekuce vznikají i účastníkům, kteří mají právo na jejich náhradu, a to při splnění zákonem předepsaných předpokladů (§ 87 odst. 2 a 3, § 89 EŘ).“³⁴*

Z hlediska struktury nákladů exekučního řízení lze v první řadě rozlišit celkem čtyři základní kategorie. Jsou to náklady soudního exekutora (zde dále rozlišujeme odměnu a hotové výdaje), náklady oprávněného, náklady povinného a náklady třetích osob.

3.2. Náklady soudního exekutora

Za náklady náležející soudnímu exekutorovi je považována odměna soudního exekutora, náhrada paušálně určených, či účelně vynaložených hotových výdajů, náhrada za ztrátu času, náhrada za doručení písemností, odměna a náhrada nákladů správce závodu, náklady spojené

---

³² Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

³³ Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif),

³⁴ SVOBODA, Karel. 2. Pojem exekučních nákladů. In: SVOBODA, Karel. Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 77

se zpracováním znaleckého posudku, a příslušná daň z přidané hodnoty, pokud je exekutor plátcem této daně³⁵.

Náklady soudního exekutora jsou rozloženy celkem do dvou základních kategorií. Je to odměna soudního exekutora a pak náhrada hotových výdajů³⁶.

Hned na úvod je třeba rozumět tomu, proč jsou náklady soudního exekutora takto pojmově rozděleny. Hotové výdaje se vztahují k reálně použitým, soudním exekutorem investovaným, prostředkům k realizaci úkonů v konkrétním exekučním spise. Odměna soudního exekutora je poněkud abstraktnější kategorií, a není pouze navázána na realizaci jednotlivých úkonů v exekučním spise. Obecněji je to odměna za provedení exekuce určitého exekučního titulu a také ke krytí nákladů spojených s provozem exekutorského úřadu.

3.2.1.Odměna

Jak jsem již uvedla, odměna soudního exekutora je koncipována trochu jinak, než je tomu u náhrady hotových výdajů. Koncepce je výrazně abstraktnější. Rozlišuje zde plnění peněžité a nepeněžité. Je třeba ji chápat jako jakési protiplnění za činnosti, které osobně vykonává soudní exekutor nebo jeho pracovníci. „ *Odměna exekutora za výkon exekuční činnosti je úplatou za činnost vykonávanou osobně exekutorem nebo jeho zaměstnanci (srov. § 1odst. 3 ET), pokud zákon výslovně nestanoví, že za takovou činnost exekutorovi náleží zvláštní náhrada. Takovou náhradou může podle § 87 odst. 1 a § 90 odst. 1 být jen náhrada hotových výdajů, náhrada za doručení písemnosti nebo náhrada za ztrátu času. Jakákoliv jiná činnost exekutora a jeho zaměstnanců v rámci exekučního řízení je zahrnuta v odměně a zvláštní úhrada za ni exekutorovi nenáleží.*“³⁷

---

³⁵ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, § 87

³⁶ U soudních exekutorů, kteří jsou plátcem daně z přidané hodnoty pak rozlišujeme i tuto třetí kategorii.

³⁷ KASÍKOVÁ, Martina. § 87 [Náklady oprávněného a náklady exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 718, marg. č. 6.

Odměna tak představuje finanční kompenzaci za různé další činnosti soudního exekutora nebo jeho pracovníků, včetně běžných administrativních prací a dalších úkonů spojených s exekucí řízením.

Obecná východiska k výpočtu stanovuje se vždy takzvaný základ pro výpočet odměny, ze kterého se vychází. Klíčovým pojmem přitom je takzvané *vymožené plnění*.

„K rozklíčování, co se rozumí vymoženým plněním (z něhož se vypočítává odměna exekutora), je třeba se zabývat tím,

1. *kdy dochází k plnění ve vztahu k exekučnímu řízení, a*
2. *na co se plní.*

(i) Časové vymezení „vymoženého plnění“

Pojem vymoženého plnění vzhledem k času definuje § 46odst. 4 EŘ. Pokládá se za ně

- a) *plnění získané skutečným provedením exekuce ze strany exekutora některým ze zákonem předepsaných způsobů (například srážkami ze mzdy, prodejem nemovité věci),*
- b) *plnění, které povinný nebo třetí osoba za povinného sám od sebe zaplatí exekutorovi nebo oprávněnému poté, co mu exekutor doručil výzvu k dobrovolnému plnění (§ 46odst. 6 EŘ),*
- c) *plnění, které povinný nebo třetí osoba za povinného zaplatí na exekuční titul sám od sebe (tedy bez toho, aby exekutor realizoval majetek postižený exekučním příkazem, například prodejem movité nebo nemovité věci) exekutorovi nebo oprávněnému po uplynutí lhůty k dobrovolnému plnění.*

Z právě uvedeného naopak plyne, že vymoženým plněním není platba povinného, která byla dokončena do doby, než byla povinnému (třeba i náhradně, tzv. doručením na poště) doručena výzva k dobrovolnému splnění podle § 46odst. 6 EŘ.“³⁸

Pokud jsem výše zmínila, že s ohledem na stanovení výše odměny soudního exekutora má vliv nejen okamžik plnění, ale také jeho charakter, tedy povaha plnění vymáhaného v rámci

---

³⁸ SVOBODA, Karel. (1) Termín „vymožené plnění“. In: SVOBODA, Karel. Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 78, marg. č. 38.

exekučního řízení, pak je na místě také uvést, jaká plnění mohou být v rámci exekučního řízení vymáhána.

Vymáhaná plnění můžeme dle jejich povahy v té nejobecnější rovině rozdělit do dvou základních skupin, a to plnění peněžitá a nepeněžitá.

3.2.1.1 Výše odměny při vymáhání peněžitého plnění

S termínem vymoženého plnění je nedílně spojena termín základu pro výpočet odměny. Přitom vymožené plnění je třeba chápat v širším kontextu než jen vymožení pohledávky pro konkrétního oprávněného v dané exekuční věci. Je ho třeba chápat jako plnění, které pro oprávněného v širším slova smyslu vymůže soudní exekutor na povinném. Za oprávněného v tomto širším smyslu lze považovat věřitele, i který se do řízení přihlásil. Naopak v případě, že povinnému vznikne přeplatek, nemůže jednat o plnění vymožené. Přeplatek není vymoženým plněním, neboť tím, komu přeplatek náleží je povinný, tedy chybí zde vztah oprávněného (věřitele) a povinného (dlužníka). Exekuční činnost spočívá ve vymáhání povinnosti pro oprávněného a za tuto činnost je soudní exekutor honorován. V případě přeplatku se o exekuční činnost v tomto smyslu nejedná, a není důvod, aby soudní exekutor zahrnul do základu pro výpočet odměny také přeplatek povinného.

V návaznosti na předešlou kapitolu je třeba vzít v úvahu skutečnost, že exekuční řízení bývá mnohdy komplikovanější než prosté vymožení peněžitého plnění pro oprávněného, kdy povinný zaplatí, soudní exekutor vydá příkaz k úhradě nákladů exekuce, povinný exekutorovi tyto náklady zaplatí a soudní exekutor vyplatí vymožené peněžité plnění oprávněnému.

Naopak ve většině případů je příběh mnohem košatější, což se pochopitelně promítá i do oblasti nákladů exekuce, a to jak v samotné náročnosti a nákladovosti jednotlivých případů, tak v druhé řadě i do oblasti nároků na náhradu nákladů jednotlivých subjektů.

Dobře patrná je tato skutečnost v případech, kdy se do exekučního řízení (například v momentě, kdy se draží nemovitost povinného) přihlásí další věřitelé se svou pohledávkou. Může nastat situace, kdy ke zpeněžení dlužníkovy majetku nepochybně dojde, avšak oprávněný v exekučním řízení nebude.

Tuto situaci se pokusím demonstrovat na modelovém případě. Oprávněný podá exekuční návrh pro vymožení pohledávky ve výši 1000 000, 00 Kč. Povinný dobrovolně niče neuhradí, a ani

část pohledávky se nepodaří uspokojit méně invazivními způsoby, tedy soudní exekutor přistoupí k provedení exekuce prodejem nemovitosti.

V daném případě je soudní exekutor povinen ustanovit znalce, zpravidla také z vlastních zdrojů zaplatí znalecký posudek. Ačkoli dnes má soudní exekutor na výběr, zda využije možnosti tradičního dražebního jednání, nebo zda využije jeho elektronické podoby, v obojím případě se jedná o poměrně nákladný proces.

Následně, když k dražbě dojde a je udělen příklep, vydražitel ve stanovené lhůtě zaplatí nejvyšší podání a stane se vlastníkem dražené nemovitosti, přistoupí soudní exekutor k takzvanému rozvrhu výtěžku dražby nemovitosti. V rámci tohoto rozhodnutí se vypořádá se všemi přihlášenými věřiteli, rozdělí jejich pohledávky do příslušných skupin a v usnesení o rozvrhu rozhodne kdo a v jaké výši bude z výtěžku dražby nemovitosti uspokojen.

V našem modelovém případě je exekuční řízení vedeno pro pohledávku oprávněného ve výši 1 000 000,00 Kč. Nemovitost byla vydražena za 5 000 000,00 Kč. Oprávněný však bude uspokojen pouze částečně, neboť do dražby nemovitosti se přihlásil zástavní věřitel (banka) s pohledávkou více než 4 000 000,00 Kč. Po odečtení nákladů exekuce a pohledávky zástavního věřitele zbude na oprávněného pouze částka 90 000,00 Kč.

Pokud by se však do předmětné dražby nikdo nepřihlásil (z věřitelů) a nemovitost byla vydražena za 5 000 000,00 Kč, pohledávka oprávněného by uspokojena byla zcela, povinnému by vznikl přeplatek. V porovnání s předchozí situací, kdy se do dražby přihlásil zástavní věřitel by však náklady soudního exekutora v oblasti odměny soudního exekutora byly nižší.

Toto pravidlo platí také v případě, že povinnému v exekučním řízení vznikne přeplatek a jiný exekutor vymáhající pohledávku pro jiného oprávněného postihne tento přeplatek exekučním příkazem. V takovém případě se změní pouze fakt, že soudní exekutor nevyplatí přeplatek povinnému, ale jinému soudnímu exekutorovi. Jiná situace by ovšem nastala v případě, že by se do řízení (dražby nemovitosti, nebo movité věci) oprávněný č.2 k soudnímu exekutorovi přihlásil. Pak by vymožená částka pro oba oprávněné byla základem pro určení odměny.

V souvislosti s prvním případem, kdy soudní exekutor prodá nemovitost za 5 000 000,00 Kč, pohledávka oprávněného je 1 000 000,00 Kč, a jediným kdo je uspokojen plně je soudní exekutor, a zástavní věřitel se logicky nabízí otázka, zda je vůbec efektivní a rozumné v případě,

že je listu vlastnictví patrné, že nemovitost je zatížena zástavním právem, danou nemovitost dražit.

Zde je potřeba si uvědomit, že to, jak vysokou má zástavní věřitel pohledávku, případně jakou výši v řízení uplatňuje se soudní exekutor dozví až v momentě, kdy se zástavní věřitel do dražby přihlásí. Není vyloučeno, že sice list vlastnictví vzbuzuje pochybnosti o tom, zda bude pohledávka oprávněného uspokojena alespoň z části, ale nakonec se zástavní věřitel svou pohledávku u soudního exekutora neuplatní. Stejně tak soudní exekutor nemůže předjímat, za jakou cenu bude předmětná nemovitost vydražena.

V souvislosti s vymáháním peněžitých plnění se pak pravidla pro výpočet odměny soudního exekutora stanoví v exekutorském tarifu. Ten přitom definuje pojmy jako základ pro učení odměny a sazba pro výpočet odměny.

Základ pro výpočet odměny představuje částku, od které se odvíjí, nebo přesněji řečeno, ze které se vypočítá, výše odměny soudního exekutora.

Použijí-li shora uvedený příklad, kdy pohledávka oprávněného činí částku 1000 000,00 Kč, nemovitost byla vydražena za 5 000 000,00 Kč, pak v případě, že bude uspokojován pouze oprávněný a povinnému vznikne přeplatek, bude základ pro určení odměny soudního exekutora představovat částku 1 000 000,00 Kč.

V případě, že se však ve shora uvedeném případě do dražby přihlásí k uspokojení své pohledávky také zástavní věřitel, a pohledávka oprávněného nebude uspokojena zcela, za základ určení odměny bude považovaný rozdíl mezi částkou 5 000 000,00Kč (tedy výtěžek dražby) a náklady soudního exekutora (odměna, veškeré účelně vynaložené náklady a DPH). Tedy částka 5 000 000,00 Kč se obrazně řečeno rozpadne na dvě položky, z nichž jedna bude základem pro určení odměny, a druhá bude tvořit náklady exekutora složené z odměny odvozené od tohoto základu pro určení odměny, náhrady hotových výdajů a sazby DPH.

Sazba pro výpočet odměny potom představuje způsob výpočtu odměny z jejího základu.

„(1)Odměna za exekuci ukládající zaplacení peněžité částky činí

do 3 000 000 Kč základu ..... 15 %,

z přebývajících částky až do 40 000 000 Kč základu ..... 10 %,

z přebývajících částky až do 50 000 000 Kč základu ..... 5 %,

z přebývajících částky až do 250 000 000 Kč základu ..... 1 %.

(2) Částka nad 250 000 000 Kč se do základu nezapočítává.

(3) Odměna podle odstavce 1 činí nejméně 2 000 Kč.³⁹

Pro správnou aplikaci tohoto ustanovení v praxi je třeba si uvědomit, že, pokud peněžité plnění představuje vyšší částku, tak tato se rozpadá do jednotlivých kategorií sazby.

Pokud by tedy byla příkladmo vymožena částka ve výši 270 000 000, a tato celá by byla základem⁴⁰ pro určení odměny soudního exekutora, pak je třeba nejprve z částky odečíst 20 000 000,00 Kč⁴¹. Následně se částka 250 000 000, 00 Kč rozpadne do jednotlivých sazeb následujícím způsobem.

Z prvních 3 000 000,00 Kč určí odměnu s užitím sazby ve výši 15%, tedy 450 000 Kč. Tato částka bude první částí odměny soudního exekutora. Ze zbývajících částky 247 000 000, 00 Kč odečte částku 37 000 000,00 Kč, ze které určí odměnou užitím 10 % sazby, tedy částkou 3 700 000,00 Kč. Z dalších 10 000 000,00 Kč se vypočte odměna aplikací sazby 5%, tedy 500 000,00 Kč. Zbývá tedy učit odměnu ze zbývajících částky převyšující 50 000 000, 00 Kč až do 250 000 000,00 Kč základu. Odměnu z částky 200 000 000, 00 Kč určí exekutor aplikací sazby ve výši 1%, tedy odměna z poslední části základu odměny bude činit částku 2 000 000,00Kč

Odměna v daném případě bude činit maximální možnou částku ve výši 6 650 000,00 Kč.

Již při samém pohledu na ustanovení týkající se sazby pro výpočet odměny spatřuji jistou nelogičnost a disproporci.

---

³⁹Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), § 6

⁴⁰Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), § 5)

⁴¹ Částka nad 250 000 000 Kč se do základu nezapočítává. Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), § 6 odst. 2

Rozumím sice záměru zákonodárce úměrně pohledávce snižovat výši sazby, ovšem způsob, jakým se mi nejeví jako vhodný. Sazby jsou sice snižovány logicky, ovšem základ pro určení odměny v jednotlivých stupních je rozdělen přinejmenším zvláště.

Zejména skok mezi 40 a 50 miliony korun základu nepodkládám za logický. Ostatně v tomto ohledu si dovolím srovnání se slovenskou právní úpravou, která mě osobně připadá výrazně srozumitelnější. Slovenská právní úprava má obdobnou koncepci rozložení právní úpravy mezi zákon (exekučný poriadok), a vyhlášku (exekučný tarif), která je vydávaná Ministerstvem Spravedlnosti.

Exekučný tarif pak výslovně stanoví, že „*Základom na určenie odmeny exekútora za výkon exekučnej činnosti pri exekúcii na peňažné plnenie je výška vymoženého plnenia. To platí rovnako aj vtedy, ak ide o exekúciu na vymoženie výživného.*“⁴²

V tom lze konstatovat, že optika na určení základu pro výpočet odměny je v podstatě totožná s českou. Ovšem sazba pro výpočet odměny soudních exekutorů je jednotná. „*Odmena exekútora je 20 % zo základu na jej určenie.*“⁴³ přičemž také zohledňuje jakousi „dobrovolnost“ povinného při plnění exekučně vymáhané povinnosti. „*Ak sa vymáhaný nárok splní do uplynutia lehoty na podanie návrhu na zastavenie exekúcie, ktorý má podľa zákona odkladný účinok, patrí exekútorovi odmena vo výške 10 % zo základu na jej určenie.*“⁴⁴ Stejně jako česká právní úprava i slovenská obsahuje horní limit odměny. „*Celková odmena pri exekúcii na peňažné plnenie nemôže presiahnuť 33 000 eur.*“⁴⁵ Zároveň exekučný poriadok výslovně stanoví, že „*Za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí exekútorovi odmena a*

---

⁴² Vyhláška č.68/ 2017, Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 27. marca 2017 ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, § 6

⁴³ Vyhláška č.68/ 2017, Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 27. marca 2017 ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, § 7 odst. 1

⁴⁴ Vyhláška č.68/ 2017, Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 27. marca 2017 ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, § 7 odst. 2

⁴⁵ Vyhláška č.68/ 2017, Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 27. marca 2017 ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, § 9

*náhrada paušálnych výdavkov a nevyhnutných výdavkov spojených s vedením konania, ktoré nie sú kryté paušálnymi výdavkami. Výška odmeny exekútora pri exekúcii na vymoženie práva na peňažné plnenie sa určí ako percento z vymoženého plnenia a nemôže presiahnuť výšku vymáhaného nároku podľa stavu ku dňu vydania poverenia na vykonanie exekúcie.*⁴⁶. Slovenská právní úprava je tedy z mého pohledu jasnější a přesněji formulovaná. Nelze nevidět také výrazně nižší maximální hranici pro výšku odměny soudního exekutora. Osobně bych také uvítala jednodušší formulaci sazby v české právní úpravě.

V poslední řadě bych zmínila v souvislosti s vymáháním peněžitých pohledávek také vymáhání exekučních titulů s opakujícím se plněním. „*Je-li vedena exekuce podle exekučního titulu, ve kterém se oprávněnému přiznává nárok na opětuující se dávky, je základem pro určení odměny výše exekutorem vymoženého plnění nezahrnujícího náklady exekuce a náklady oprávněného. Je-li základem pro určení odměny výše plnění nezahrnujícího náklady exekuce a náklady oprávněného, které bylo vymoženo na opětuující se dávky, jež se staly splatnými ode dne zahájení exekučního řízení, nesmí základ pro určení odměny přesáhnout pětinasobek hodnoty ročního plnění.*“⁴⁷

Typickou vymáhanou pohledávkou s opakujícím se plněním je pohledávka běžného výživného. Je třeba poznamenat, že u opakujících se plnění je většinou sice stanoven nějaký konečný limit, tedy nějaká hranice, kdy povinnost platit toto opakující se plnění může být různá. Oprávněný zahájí exekuční řízení a poté soudní exekutor vymáhá, nebo k rukám exekutora povinný sám plní v souladu s podmínkami, které stanoví exekuční titul.

Pokud bychom měla situaci demonstrovat sice na extrémním, ale nikoli v praxi neobvyklém příkladu, pak v momentě, kdy matka podá exekuční návrh pro vymožení pohledávky běžného výživného na nezletilé dítě ve věku 3 let, pak otci, který bude v daném případě povinným reálně hrozí, že bude platit běžné výživné k rukám soudního exekutora až do doby, než mu zanikne povinnost stanovená exekučním titulem.

---

⁴⁶ zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, § 197 odst. 1

⁴⁷ Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravdnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), § 5

Účinky spojené se zahájením exekučního řízení pak budou trvat po celou dobu tohoto řízení, což zcela nepochybně znamená velmi negativní zásah do života povinného obecně.

Nelze přehlížet ani skutečnost, že provádění exekuce je spojeno také s úhradou nákladů, které v daném případě jdou k tíži povinného. Proto aplikační praxe dospěla k názoru, že je třeba povinnému umožnit, aby se nějakým způsobem osvědčil, a mohl požádat o zastavení exekuce. S tím ovšem spatřil světlo světa další problém spojený s otázkou přiznání výše odměny. Nakonec tuto otázku vyřešil ústavní soud: „*V nálezu sp. zn. I. ÚS 998/09 ze dne 30. 6. 2009 (N 152/53 SbNU 849) Ústavní soud vztáhl shora vymezené principy pro určení základu pro výpočet odměny exekutora i na v budoucnu se opakující plnění. V tomto případě povinný po nařízení exekuce dobrovolně bez přímé účasti exekutora uhradil dlužné výživné, běžné výživné bylo vymáháno srážkami z jeho platu po dobu 19 měsíců, poté byla exekuce na běžné výživné zastavena podle ustanovení § 290 odst. 2 o. s. ř. Soudní exekutor shodně s exekučním soudem vycházeli při stanovení základu pro určení odměny za provedení exekuce částečně z ustanovení § 5 odst. 1 exekučního tarifu (výše dlužného výživného) a částečně z ustanovení § 5 odst. 4 (ve spojení s § 6) exekučního tarifu (běžné výživné), tj. za základ pro výpočet odměny považovali pětinásobek hodnoty ročního plnění. Ústavní soud takový postup neaproboval a vytkl exekučnímu soudu, že při rozhodování o námitkách povinného proti příkazu k úhradě nákladů exekuce nerespektoval, že povinný, byť až po nařízení exekuce, avšak stále ještě před jejím vynuceným provedením, vymáhanou částku dlužného výživného v plné výši bez přímé účasti exekutora dobrovolně uhradil. Ústavní soud zdůraznil, že nosné důvody předmětného plenárního nálezu se vztahují na exekuční tarif jako celek, a proto při stanovení základu pro určení odměny exekutora z vymáhaného v budoucnu se opakujícího plnění nelze aplikovat ustanovení § 5 odst. 4 exekučního tarifu bez dalšího, ale musí být dodrženy maximy zde uvedené, zejména princip proporcionality (pojmaný též jako zákaz nadměrnosti zásahů do práv a svobod). Ústavní soud upřesnil, že pokud byla exekuce na v budoucnu se opakující plnění zastavena podle ustanovení § 290 odst. 2 o. s. ř., tj. z důvodu, že lze očekávat, že povinný bude nadále plnit svou povinnost dobrovolně, je nutné pro ústavně konformní stanovení základu pro určení odměny exekutora vycházet jen z výše jím vymoženého plnění, tedy nikoli z výše plnění vymáhaného, jak předpokládá ustanovení § 5 odst. 4 exekučního tarifu. Jinak řečeno, ustanovení § 5 odst. 4 exekučního tarifu je možno chápat pouze jako omezení maximální výše základu pro stanovení odměny exekutora v případě, že jím prováděná exekuce trvá po dobu pěti let a déle, tak, aby výše nákladů exekuce neměla pro povinného likvidační charakter“⁴⁸*

---

⁴⁸Nález Ústavního soudu ze dne 24. 2. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 5/14-2

Tolik tedy k odměně za vymáhání peněžité částky. Jak jsem uvedla výše, soudní exekutor vymáhá také některé nepeněžité povinnosti.

3.2.1.2 Odměna za vymožení nepeněžitého plnění

Exekuční řád přitom výslovně stanoví, že exekuci ukládající jinou povinnost, než je zaplacení peněžité částky se řídí povahou uložené povinnosti. Takovou exekuci lze provést vyklizením, odebráním věci, rozdělením společné věci a provedením prací a výkonů⁴⁹. Pro účely zpracování této práce si ještě dovoluji do kategorie nepeněžitých plnění také zařadit zcela specifické exekuční řízení prodejem zástavy, kterou lze provést pouze prodejem zastavených movitých nebo nemovitých věcí⁵⁰

3.2.1.2.1. Vyklizení

Odměna exekutora činí 10 000 Kč za každou vyklizenou nemovitost, stavbu, byt nebo místnost.⁵¹

Jak již bylo výše uvedeno, exekuční řád váže vymáhání nepeněžité povinnosti na formulaci povinnosti v exekučním titulu. To se pochopitelně promítá i do provádění exekuce vyklizením nemovitosti. Problémy, které přináší aplikační praxe jsem rozdělila do následujících okruhů. První okruh zahrnuje situace, kdy výrok exekučního titulu je formulován chybně, nebo nevhodně způsobem, který neumožňuje dosažení oprávněným zamýšleného cíle. Druhý okruh pak zahrnuje situace, kdy je nesprávně aplikován exekutorský tarif.

V praxi jsem se opakovaně setkávala zejména v chybně formulovanými výroky. Například jsem se setkala se situací, kdy z odůvodnění plynulo, že nalézací soud zamýšlel rozhodnout o vyklizení povinného se zajištění bytové náhrady nebo přístřeší, ovšem tuto formulaci uvedl pouze do odůvodnění, nikoli do výroku. Jednalo se tak o formální pochybení soudu, ale vzhledem k tomu, že se nikdo z účastníků včas neodvolal, nabylo rozhodnutí právní moci a vykonatelnosti.

Dalším příkladem může být situace, kdy povinná, která měla být v osobním vlastnictví byla, sběratelkou odpadu. Tedy svým chováním, které mělo za následek výskyt švábů a štěnic a

---

⁴⁹ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, § 59 odst. 2

⁵⁰ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, § 59 odst. 3.

⁵¹ Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), § 7

nesnesitelný zápach i ve společných prostorách, obtěžovala jiné vlastníky sousedních bytů. Ti se domáhali žalobou, aby se tohoto škodlivého jednání povinná zdržela. Výsledkem byl pak exekuční titul, který ukládal povinné se obtěžujícího jednání zdržet.

Ovšem cíl, který žalobci sledovali bylo byt této povinné vyklidit od odpadu a kontaminovaného zařízení bytu. Ovšem formulace výroku exekučního titulu toto neumožňovala. Daný exekuční titul mohl soudní exekutor provést pouze tak, že by povinné opakovaně ukládal pokuty, které by připadly státu.

Proto byly oprávnění nuceni podat žalobu novou, a výsledkem řízení byl exekuční titul, který povinnost definoval jako povinnost vyklidit. Poté soudní exekutor provedl vyklizení daného bytu. I v tomto případě se však jednalo o velice delikátní záležitost.

Exekutor byt vyklidil a v příkazu k úhradě nákladů exekuce určil svou odměnu dle ustanovení exekutorského tarifu, které se týká vyklizení. Přestože příkaz k úhradě nákladů nabyt právní moci, čelil soudní exekutor kárné žalobě.

Základem této kárné žaloby byl spor o to, zda se má při aplikaci exekutorského tarifu soudní exekutor řídit doslovným zněním exekučního titulu, který výslovně hovořil o vyklizení, nebo zda se měl řídit povahou ukládané povinnosti⁵²., *Kárný soud nepřisvědčil tvrzení kárného žalobce, že názor kárně obviněné na povahu exekučních úkonů byl nekonzistentní. Exekuce byla nařízena pro vymození povinnosti vyklidit věci způsobující šíření škůdců a provést hygienická opatření. Provedenými důkazy bylo prokázáno, že faktické úkony kárně obviněné zahrnovaly kromě provedení prací spočívajících v dezinfekci také faktické vyklizení bytu povinné v rozsahu odpovídajícím situaci předvídané § 340 o. s. ř.. S ohledem na výše uvedené kárný soud neshledal, že si kárně obviněná účtovala odměnu podle § 7 exekučního tarifu neoprávněně.*⁵³

Co se týče formulace exekučního tarifu, který se spokojí s konstatováním, že odměna náleží za každou vyklizenou nemovitost bez dalšího, považují takovou formulaci za nedostatečnou. V případě, že soudní exekutor vyklizuje činžovní dům, stejně tak když vyklizuje sklad, nebo výrobní prostory, které je v exekučním titulu označen jako nemovitost, tedy jedna nemovitost, doslovný výklad exekučního tarifu neumožňuje zohlednit náročnost prováděné exekuce. Soudní

---

⁵² Povinná byla vlastníci předmětného bytu

⁵³ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 15 Kse 12/2015- 82 ze dne 27.4. 2016

exekutor je tedy v situaci, kdy ačkoli je zcela nepochybně rozdíl ve vyklizení jedné garáže, a vyklizení prostoru továrny nebo činžovního domu, jsou – li označeny v exekučním titulu jako jedna nemovitost, exekuční tarif mu přiznává nárok na odměnu ve výši 10 000,00 Kč.

Musím konstatovat, že takové nastavení vnímám jako zjevně nespravedlivé. Níže si dovolím rozsáhleji citovat poměrně aktuální rozhodnutí Ústavního soudu, které ovšem považuji za velice přelomové. Vyložilo totiž výklad ustanovení o odměně týkající se vyklizení natolik extenzivně, že pro pochopení a zhodnocení aspektů celého případu (zda takový výklad je či není spravedlivý) si jej dovolím citovat obsáhleji, než bývá obvyklé. . . , 33. *Stěžovatel i obvodní soud byli nálezem sp. zn. I. ÚS 1565/19 vázáni v tom rozsahu, v němž šlo o interpretaci § 7 exekutorského tarifu, tj. že soudnímu exekutorovi náleží tarifní odměna 10 000 Kč za každou nemovitost označenou v exekučním titulu k vyklizení, která byla rovněž fakticky vyklizena. V této části se obvodní soud citovaného nálezu v napadeném rozhodnutí - správně - přidržel. Nicméně obvodní soud nebyl vázán jen nálezem vydaným v této konkrétní věci, ale všemi vykonatelnými rozhodnutími Ústavního soudu [čl. 89 odst. 2 Ústavy; srov. např. nález ze dne 25. 1. 2005 sp. zn. III. ÚS 252/04(N 16/36 SbNU 173)], mimo jiné těmi, jež byly uvedeny výše v části VI. 1 tohoto nálezu.*

34. *Při rozhodování o námitkách vedlejší účastnice b) proti druhému příkazu k úhradě nákladů exekuce byl obvodní soud povinen respektovat a reflektovat i další ústavněprávní východiska rozhodování o odměně soudního exekutora, včetně povinnosti svoje rozhodnutí odůvodnit tak, aby dostalo ústavním požadavkům řádně vedeného soudního řízení. Především měl zohlednit mimořádné aspekty nyní projednávané věci a poměřovat odměnu stěžovatele hledisky odrážejícími stupeň dobrovolnosti plnění vedlejší účastnicí b), složitost, odpovědnost a namáhavost činností vykonaných stěžovatelem. Tak ovšem obvodní soud neučinil.*

35. *Jde-li o míru dobrovolnosti splnění vymáhané povinnosti, je nesporné, že vedlejší účastnice b) svoji povinnost včas a dobrovolně nesplnila. Lze jí sice přisvědčit, že nesplnění soudem uložené povinnosti je již pojmovým znakem pro nucený výkon rozhodnutí, avšak je-li nezbytné při posuzování přiměřenosti odměny přihlídnout k jakékoliv dobrovolné aktivitě povinného směřující k splnění jeho povinnosti, stejně tak je zapotřebí zohlednit i přístup povinného opačný, při kterém povinný nucenému výkonu rozhodnutí aktivně brání. Nelze totiž klást pouze k tíži soudního exekutora, že povinný svým postupem (nejde-li o projev procesní obrany za využití příslušných zákonných prostředků) znemožňuje řádné splnění jeho povinnosti, a navyšuje tak nezbytné náklady spojené s provedením exekuce.*

36. Za situace, kdy je v druhém příkazu k úhradě nákladů exekuce poukazováno na to [shodně stran tvrzení vedlejší účastnice a) jako oprávněné], že se vedlejší účastnice b) o ztížení vyklizení aktivně přičinila, čímž měla být zvýšena časová a administrativní náročnost nuceného výkonu rozhodnutí, jde o okolnost, již je třeba vzít při posuzování přiměřenosti výše odměny soudního exekutora v úvahu. Je pak na obvodním soudu, aby míru případného přičinění vedlejší účastnice b) na ztížení vyklizení předmětných nemovitostí zjistil a adekvátně zohlednil.

37. Ve vztahu k dalším hlediskům, tedy složitosti, odpovědnosti a namáhavosti činnosti vykonaných stěžovatelem je nezbytné vzít v potaz mimořádný charakter a rozsah nuceného výkonu rozhodnutí v nyní projednávané věci, kdy samotné vyklizení trvalo sedm dnů, v jejichž průběhu stěžovatel a jeho zaměstnanci měli být napadáni davem osob. Při vyklizování předmětné budovy (sestavující z 35 místností) musel stěžovatel postupovat se zvýšenou obezřetností (mj. vzhledem k zdravotní závadnosti jím vyklizovaných movitých věcí, nutnosti zabezpečit jednotlivé místnosti, zabránit vniknutí třetích osob aj.). Nadto bylo vyklizení předmětných nemovitostí objektem nemalého mediálního zájmu, v důsledku čehož byla odpovědnost činnosti stěžovatele intenzivnější.

38. Lze pak přisvědčit úvaze stěžovatele - již predestirá i ve svém rozhodnutí -, že je jistě rozdíl ve složitosti a náročnosti mezi vyklizením nemovité věci (budovy) např. se třemi místnostmi a stovkou místností; tím spíše existují-li další výjimečné okolnosti, jež vyklizení nemovitosti dále ztěžují (viz předchozí bod). Náročnost a rozsah vyklizení se může v poměrech každé jednotlivé věci diametrálně lišit, přičemž obecné soudy při rozhodování o odměně soudního exekutora nemohou jednotlivé faktory mající vliv na složitost činností soudního exekutora zcela pominout a ve svých úvahách nezohlednit. V opačném případě by mohlo s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem jít o takovou disproporcionalitu mezi výkonem exekutorské činnosti a povinnostmi s ní spojenými, jež by byla v rozporu se zákazem nucených prací podle čl. 4 odst. 2 Úmluvy [srov. např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (dále jen "ESLP") ve věci Van der Musselle proti Belgii ze dne 23. 11. 1983, č. stížnosti 8919/80].

39. Není ani bez významu, že stěžovatel musel při výkonu rozhodnutí alokovat nezanedbatelné lidské zdroje, a to jak k administrativní a technické přípravě vyklizení (v uváděném počtu 8 pracovníků v prvním týdnu přípravy a 4 pracovníků v druhém týdnu přípravy), tak k realizaci vyklizení samotného (v počtu 4 pracovníků). Z obsahu exekučního spisu také vyplývá, že v době před vyklizením bylo za součinnosti pracovníků stěžovatele provedeno několik místních šetření. Mzdové náklady jsou podrobně rozebrány v druhém příkazu stěžovatele k úhradě nákladů exekuce. Přitom skutečnost, že ke své činnosti soudní exekutor využívá na své vlastní náklady

odborný a pomocný aparát (kdy tyto náklady jsou jednou z dílčích složek odměny soudního exekutora), je rovněž nutné při rozhodování o jeho odměně brát v potaz (bod 30. in fine nálezu sp. zn. I. ÚS 2353/21); obzvláště za situace, kdy moderovaná odměna není s to pokrýt několikanásobně vyšší vynaložené náklady.

40. Stěžovatel v druhém příkazu k úhradě nákladů exekuce pečlivě a přesvědčivě (s odkazem na závěry relevantní judikatury Ústavního soudu) vyložil, z jakých důvodů zvýšil svoji odměnu (resp. její tarifní část vynásobil koeficientem šest) za provedení vyklizení předmětných nemovitostí, poukazuje přitom mimo jiné na výše uvedené - z pohledu rozhodovací praxe Ústavního soudu významné - okolnosti. Jelikož se obvodní soud žádným způsobem s těmito námitkami a argumentací stěžovatele nevypořádal (ale pouze odkázal na závaznost nálezu sp. zn. I. ÚS 1565/19), porušil tím jeho právo na řádné odůvodnění soudního rozhodnutí, kteréžto je součástí jeho práva na soudní ochranu zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny. Napadené rozhodnutí obvodního soudu v konečném důsledku trpí znaky libovůle, neboť v souladu s obsahem exekučního spisu nezohledňuje skutečněnou činnost stěžovatele.

41. Vzhledem k tomu, že nezohlednění mimořádných aspektů věci nepřiměřeně zasáhlo do práva stěžovatele na (odpovídající) odměnu, jež je součástí zákonem vymezených a judikaturou Ústavního soudu korigovaných podmínek podnikání soudních exekutorů, bylo odepřením soudní ochrany rovněž porušeno jeho právo podnikat podle čl. 26 odst. 1 Listiny [srov. náleze ze dne 8. 8. 2017 sp. zn. III. ÚS 2372/16(N 143/86 SbNU 437)], jakož i právo stěžovatele na vlastnictví takto odepřených peněžních prostředků podle čl. 11 odst. 1 Listiny (obdobně srov. bod 39. nálezu sp. zn. I. ÚS 2353/21; srov. též bod 13. stanoviska sp. zn. Pl. ÚS-st 23/06). Ačkoli stěžovatel porušení práva podnikat podle čl. 26 odst. 1 Listiny výslovně nenamítal, Ústavní soud k tomu uvádí, že je vázán petitem ústavní stížnosti, nikoli však jejím odůvodněním, tj. argumenty, které stěžovatel uvádí [srov. náleze ze dne 29. 11. 1994 sp. zn. I. ÚS 89/94(N 58/2 SbNU 151) nebo bod 13. nálezu ze dne 3. 4. 2014 sp. zn. III. ÚS 2396/ (N 53/73 SbNU 69)]⁵⁴

Ačkoli pochopitelně vítám, že i ústavní soud nespatřuje ve formulaci exekutorského tarifu jako šťastnou, já osobně bych preferovala nikoli možnost extenzivního výkladu, ale lepší formulaci. Domnívám se tedy, že by bylo vhodnější, aby odměna byla lépe formulována, aby zde bylo možné, už z dikce jednotlivých ustanovení, rozlišit více náročné vyklizení od toho méně náročného.

---

⁵⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2022, sp. zn. I. ÚS 2013/21

Domnívám se, že v daném případě by se měl dát co nejmenší prostor pro volnou interpretaci a ohýbání jednotlivých ustanovení. Měly by zde být jasně vymezené kategorie.

Ostatně i navrhovaná změna exekutorského tarifu obdobnou změnu přináší. Nově by tak měla být odměna za exekuce vyklizením stanovována tak, že činí za každou vyklizenou nemovitou věc, stavbu, byt nebo místnost s

- a) podlahovou plochou nebo výměrou nepřesahující 80 m² ..... 14 000 Kč,
- b) podlahovou plochou nebo výměrou od 80 m² do 120 m² ..... 18 000 Kč,
- c) podlahovou plochou nebo výměrou přesahující 120 m² ..... 22 000 Kč.⁵⁵

Vůči navrhované úpravě se z řad veřejnosti objevuje řada kritických připomínek., *Výměru podlahové plochy nelze bez dalšího považovat za jediné kritérium určení odměny. Úkon vyklizení je natolik specifický a individuální, že nejvíce rozhodným pro určení odměny je až stav vyklizovaného objektu v době úkonu. Proto musí odměna za vyklizení obsahovat také možnost jejího individuálního určení soudním exekutorem (vedle výměry podlahové plochy), které bude vycházet ze skutečného stavu vyklizované nemovitosti ke dni provedení vyklizení (např. počet věcí, hygienický stav atd.). Navržená změna je zcela nedostatečná a nepřijatelná. Odměnu je nutno násobně zvýšit. Současně je nutné přijmout možnost zvýšení odměny při složitosti řízení obdobně jako u advokátního tarifu*“⁵⁶

K tomu bych ráda poznamenala, že shora uvedenému argumentu rozumím, nicméně se s ním zcela neztotožňuji. Připojuji se rozhodně k názoru, že stejně, jako je tomu u advokátního tarifu, i soudní exekutor by měl mít možnost přiměřeně svou odměnu zvýšit s ohledem na specifika případu. Nicméně se domnívám, že výše odměny obecně by měla být určena přesně. Při formulaci ustanovení exekutorského tarifu však musí být vymáhané povinnosti nějakým způsobem abstrahovány a výše odměny se neobejde bez paušalizace. Pokud by byla odměna formulována způsobem, že soudní exekutor určí, vhodnou výši odměny přiměřenou

---

⁵⁵ Návrh novely vyhlášky č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif) dostupný na <https://www.komora.cz/legislation/249-22-novela-vyhl-c-330-2001-sb-exekutorsky-tarif20-1-2023/>

⁵⁶ Štika, Martin. Náklady exekuce de lege lata a de lege ferenda. Plzeň, 2023. Disertační práce. Západočeská Univerzita v Plzni, Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Miloslava Wipplingerová Ph.D., LL.A. str.152

okolnostem“, byt' by se zde vymezilo určité rozpětí, ve kterém se soudní exekutor může pohybovat, z mého pohledu by taková formulace přinesla více aplikačních problémů, než celkového užitku.

„Konečně je vhodné poznamenat, že určitá „paušalizace“ nákladů řízení, ať se zjevují v podobě nákladů státu, na nichž účastníci soudních řízení participují povinností k zaplacení soudních poplatků, nebo nákladů zastoupení, jež jsou povinni účastníci platit, je v soudních procesech akceptována se všeobecným konsensem a vystihuje objektivní nezpůsobnost – jen pro určení těchto nákladů, tj. mimo vlastní těžiště příslušných řízení – uspokojivě (a „prakticky“) stanovit „skutečné“, „adekvátní“, a příčinění či odborným nárokům odpovídající náklady, ať již státu nebo zástupců účastníků. Proto je „hodnota“ sporu v těchto souvislostech tradičně měřena předmětem, povýtce peněžně vyjádřeným, a nikoli odhadem jeho „skutečné“ odborné nebo organizační náročnosti [srov. § 6 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, § 7a vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), § 3 vyhlášky č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška č. 177/1996 Sb., § 4 vyhlášky č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví, a další]. Tam, kde nastane situace vskutku typové nižší „náročnosti“, nehledají uvedené předpisy „slevu“ ve snížení předmětu, „základu“, resp. „tarifní hodnoty“ apod. (srov. § 5 odst. 1 vyhlášky č. 330/2001 Sb.), nýbrž v režimu, k němuž mělo – ve sledovaném kontextu – sloužit ustanovení § 11 odst. 1 téhož předpisu (viz § 10 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb. nebo § 13 až 15 vyhlášky č. 484/2000 Sb.).“⁵⁷

3.2.1.2.2. Odebrání věci

Odměna exekutora za exekuci odebráním věci činí za každou odebranou věc nebo soubor věcí 15 % z jejich hodnoty, nejméně však 2 000 Kč.⁵⁸ Odebrání věci je z mé osobní praxe vycházející poměrně vzácný způsob provedení exekuce, a exekučních titulů ukládajících právě tento způsob plnění je jako šafránu. Opět provedení exekuce bude vázáno na povahu uložené povinnosti. „Výkon rozhodnutí odebráním věci lze nařídít jen tehdy, jestliže exekuční titul obsahuje přesnou

⁵⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 1. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 8/06

⁵⁸ Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), § 8

individualizaci předmětu výkonu rozhodnutí. Pokud v exekučním titulu věc není dostatečně identifikována (popsána), jedná se o materiálně nevykonatelný exekuční titul. V takovém případě soud musí návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zamítnout, popřípadě musí výkon rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. h) zastavit, jestliže výkon rozhodnutí již byl nařízen a nedostatečná individualizace věci bude zjištěna až při provádění výkonu rozhodnutí, což se může stát například tehdy, jestliže povinný má více věcí stejného druhu a při odebrání věci mezi oprávněným a povinným bude sporné, které věci se výkon rozhodnutí týká.“⁵⁹

Předně je třeba poznamenat, že, „odebrat“ lze už z podstaty pouze věc movitou.

Nemovitosti lze prodat, případně vyklidit. Při výkonu je třeba respektovat ustanovení občanského zákoníku v tom, co se považuje za součást a co za příslušenství věci.

„Součást je prvkem hlavní (složitě) věci, která je vnitřně strukturovaná a tvořená relativně samostatnými částmi více nebo méně vzájemně spojenými (NS 22 Cdo 1934/2011). Součást je s hlavní věcí funkčně anebo fyzicky spojená (NS 28 Cdo 288/2004). Součást může být prvkem věci movité (volant jako součást auta) i nemovité (stavba jako součást pozemku), hmotné i nehmotné (např. stavba jako součást práva stavby, § 1242). Součást věci není samostatnou věcí v právním smyslu (§ 489).“⁶⁰

„ Hlavní věc a příslušenství musí vždy být dvě samostatné věci, které nejsou vzájemnou součástí. Příslušenství může být k hlavní věci fyzicky připojeno (přilepeno, přišroubováno). Spojení však nesmí být takového charakteru, který by měl za následek snížení funkčnosti či hodnoty hlavní věci v případě odnětí příslušenství. V takovém případě půjde o součást věci. Zpravidla jedna věc hlavní může mít jedno či více příslušenství (televize jako věc hlavní + kabely, ovladač, sluchátka apod. jako její příslušenství).“⁶¹

V tomto případě je také velmi podstatné o jako věc se jedná, zda je to věc individuálně určená, či nikoli. V tom se také bude lišit postup soudního exekutora v případě, že se věc nepodaří

---

⁵⁹ LEVÝ, Jiří. § 345 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 6

⁶⁰ HUBKOVÁ, Pavlína. § 505 [Definice součásti věci]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 1.)

⁶¹ HUBKOVÁ, Pavlína. § 510 [Definice příslušenství věci]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 1.)

odebrat. V případě že se nejedná o věc individuálně určenou, pak se použijí příslušná ustanovení občanského soudního řádu. „*Nepodaří-li se odebrat věc určenou v nařízení výkonu rozhodnutí a lze-li si věc stejného druhu a stejné jakosti opatřit jinak, vyzve soud oprávněného, aby si ji opatřil na náklad a nebezpečí povinného.*“⁶²

V případě, že se jedná o věc individuálně určenou, pak je třeba, aby exekuční titul obsahoval alternativní výrok. „*Bylo-li vyhověno žalobě s tzv.alternativou facultas, může být rozhodnutí titulem výkonu rozhodnutí jen pro primární plnění, jež je jím uloženo, a skutečnost, že povinný dobrovolně plní podle určené alternativy, je důvodem k zastavení výkonu rozhodnutí. I výkon rozhodnutí odebráním věci může být posléze proveden výkonem pro peněžité plnění; to však předpokládá, aby se po jeho nařízení ukázalo, že se odebrat věc nepodařilo a že si věc stejného druhu a jakosti lze opatřit jinak. Ustanovení § 347 neumožňuje oprávněnému z titulu znějícího na vydání (dodání) věci úspěšně navrhnout nařízení výkonu rozhodnutí přímo pro peněžitou částku odpovídající hodnotě (ceně) věci, i kdyby zde byl reálný předpoklad, že povinný věc nemá, resp. není objektivně způsobilý ji dodat, a lze tudíž i očekávat, že se ji odebrat nepodaří (NS 20 Cdo 360/2003).*“⁶³

Co se týče hodnocení nastavení odměny soudního exekutora v tomto případě konstatuji, že právní úprava následuje obecně logiku uplatňovanou při odměňování soudního exekutora v případě plnění peněžitých. I zde vztahuje odměnu k hodnotě věci a z ní pak, stejně jako u peněžitého plnění určuje odměnu procentem. Nelze však nevidět disproporci mezi ustanovením § 6 a 8 exekutorského tarifu⁶⁴, kdy v případě peněžitého plnění se procento s výší vymáhané povinnosti snižuje, a naopak v případě odebrání věci na výši hodnoty není brán žádný zřetel. Byť lze připustit, že se jedná svou povahou o jiný způsob provedení exekuce a má svá specifika, považovala bych za logické, aby § 6 i 8 exekutorského tarifu byla formulována stejně. V § 7 exekutorského tarifu například bylo možno zmínit, že se za základ pro výpočet odměny považuje hodnota věci a dále bylo možné odkázat na § 6 exekutorského tarifu, tím spíše, že takovou formulaci obsahuje i § 9 exekutorského tarifu.

---

⁶² Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, § 347

⁶³ LEVÝ, Jiří. § 345 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 10.)

⁶⁴ Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif)

3.2.1.2.3. Rozdělení společné věci

Výše odměny exekutora za exekuci rozdělením společné věci v případě, kdy společná věc má být prodána a její výtěžek rozdělen mezi spoluvlastníky, se vypočte podle § 6 exekutorského tarifu. Základem pro určení výše odměny je výtěžek prodeje věci.⁶⁵

V tomto ohledu formulaci ohledně určení základu pro výpočet odměny hodnotím jako zcela logickou a vhodnou.

Odměna exekutora za exekuci rozdělením společné věci v případě, kdy společná věc má být rozdělena jinak než prodejem, činí 6 000 Kč za každou rozdělovanou věc.⁶⁶ Jedná se zde o případy, kdy exekuční titul uloží rozdělit společnou věc jinak než prodejem. V praxi jsem se sama nikdy s takovým exekučním titulem nesetkala, proto se v tomto ohledu omezím na odbornou literaturu. *„Výkon rozhodnutí reálným rozdělením věci se týká především nemovitých věcí, ale teoreticky se může týkat i movitých věcí, byť v praxi tento výkon rozhodnutí bude zcela výjimečný.*

„Je-li k provedení výkonu rozhodnutí zapotřebí odborných znalostí, soud ustanoví znalce, tj. nejen tehdy, je-li nutno přesně stanovit, popřípadě vytyčit hranice pozemků. Zpravidla tak soud učiní ještě před nařízením výkonu rozhodnutí, neboť v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí musí přesně specifikovat, jak bude výkon rozhodnutí reálně proveden, což bez pomoci osoby disponujícími potřebnými odbornými znalostmi zpravidla nebude schopen. Bude-li to účelné z hlediska zjištění dalších skutečností podstatných pro reálné rozdělení věci, může soud před rozhodnutím o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nařídit i soudní jednání, případně nařídit důkaz ohledáním věci v rámci místního šetření na místě samém, a to i za účasti znalce“⁶⁷

---

⁶⁵ Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), § 9 odst. 1

⁶⁶ Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), § 9 odst. 2

⁶⁷ LEVÝ, Jiří. § 349 [Způsob provedení]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 4–5.

Opět i zde, stejně jako ostatních nepeněžitých plnění, klíčové, jak bude exekuční titul formulován.

3.2.1.2.4. Prodej zástavy

Exekuci prodejem zástavy lze pro zajištěnou pohledávku provést prodejem zastavených movitých věcí a nemovitých věcí. Výše odměny se tak bude v konečném důsledku stanovovat stejným způsobem, jako je tomu v případě plnění peněžitých⁶⁸. Právní úpravu odměňování v tomto případě hodnotím jako zcela logickou.

Právo na odměnu vyplývá soudnímu exekutorovi právě z ustanovení § 3 odst. 1 a § 90 odst. 1 zák. č. 120/2001 Sb. (dále jen exekuční řád). Výše a způsob určení odměny za činnosti exekutora, k upravena v exekučním tarifu, který v sobě obsahuje úpravu veškerých typů činností soudního exekutora, vykonávaných na základě pověření soudu při výkonu rozhodnutí (exekuční činnost) a tzv. dalších činností, které jsou upraveny v hlavě páté exekučního řádu a v dalších právních předpisech.⁶⁹ Dosud však nepanuje obecně platná a v praxi aplikovaná shoda na tom, zda soudní exekutor má na odměnu nárok vždy.⁷⁰ Nadto je třeba poukázat i na nález pléna Ústavního soudu sp.zn. Pl. ÚS 8/06, který umožnil, že ač to zákonná úprava výslovně nepřipouští, lze při stanovování výše odměny prolomit spodní, předpisem garantovanou, hranici. Stejně tak je třeba konstatovat, že Ústavní soud, ač se značným časovým odstupem připustil prolomení hranice odměny i směrem nahoru⁷¹. Nezbyvá než uzavřít, že exekuce prodejem zástavy se v oblasti odměňování potýká s obecnými problémy, které stíhají všechna realizovaná exekuční řízení.

3.2.2. Náhrada hotových výdajů

Hovoříme-li o náhradě hotových výdajů, pak tento pojem je nedílně spojen s pojmem účelnosti. Exekuční řád i příslušná judikatura s pojmem účelnosti pracuje. Pro větší srozumitelnost v následujícím textu používám pojem hotových výdajů, nebo účelně vynaložených nákladů podle vhodnosti formulovaného textu. Ovšem vždy, pokud se jedná o náhradu hotových výdajů, soudní exekutor má nárok pouze za předpokladu, že se jedná o náklady účelně vynaložené.

---

⁶⁸ Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), § 6

⁶⁹ KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. a kol. Exekuční řád. Komentář. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. str.13

⁷⁰ SVOBODA, Karel. K soudcovské normotvorbě při rozhodování o nákladech exekuce. Právní rozhledy, 2011, roč. 19, č. 14, s. 498

⁷¹ Nález Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2022, sp. zn. I. ÚS 2013/21

„Exekutor má právo jen na náhradu „účelně vynaložených“ výdajů.

Účelně vynaloženými výdaji jsou exekutorem skutečně vydané peníze nebo právním předpisem vyčíslené ztráty (například náhrada za ztrátu času), kterých bylo nezbytně třeba, aby se zajistil plynulý průběh exekuce. Za neúčelné je třeba pokládat i takové náklady exekuce, které vznikly proto, že exekutor jednal v rozporu s procesními předpisy.“⁷²

Náhrada hotových výdajů představuje „zejména soudní a jiné poplatky, cestovní výdaje, poštovné, úhrady osobám provádějícím přepravu zásilek, telekomunikační poplatky, odborná vyjádření, opisy, fotokopie a náhrady nákladů na vložení či získání dat z centrálních informačních systémů.“ (ustanovení § 13 odst. 1 věta druhá exekučního tarifu). Soudní exekutor může tyto výdaje uplatnit jednotlivě, prokáže-li, doloží a řádně zdůvodní jejich výši, nebo může využít možnosti uplatnit v konkrétním řízení částku paušální.⁷³

3.2.2.1 Výdaje soudního exekutora

Právní úpravu výdajů, které vynakládá soudní exekutor v průběhu exekučního řízení nalezneme především v ust. § 87 odst. Exekučního řádu, ale také v ust. § 137 OSŘ a „ zahrnuje zejména úhradu výdajů exekutora vynaložených na soudní a jiné poplatky, cestovní výdaje, poštovné, úhrady osobám provádějícím přepravu zásilek, telekomunikační poplatky, znalecké posudky a odborná vyjádření, překlady, opisy, fotokopie a náhrady nákladů na vložení či získání dat z centrálních informačních systémů.“⁷⁴

„Výdaji exekutora jsou veškerá jeho vydání, jež po podání exekučního návrhu vynaložil, aby naplnil své povinnosti a práva plynoucí z norem upravujících exekuční řízení. Patří mezi ně i náhrada za ztrátu času při exekuci, náhrada za doručení písemností, odměna a náhrada nákladů správce závodu nebo správce nemovité věci. Je-li exekutor nebo správce závodu či

---

⁷² SVOBODA, Karel. § 87 [Pojem nákladů exekuce]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 844–845, marg. č. 27–28

⁷³ Nález Ústavního soudu sp.zn. I. ÚS 3571/12 ze dne 28.7.2014, kde je vyjádřen názor, že neopodstatněné navyšování nákladů exekučního řízení za určitých skutkových okolností může představovat zneužití práva a může tak dojít i k porušení práva povinného na minimalizaci zásahů vyplývajícíchho zčlanku 1 odst 1. Ústavy.

⁷⁴ KASÍKOVÁ, Martina. § 87 [Náklady oprávněného a náklady exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 719, marg. č. 7.)

správce nemovité věci plátcem DPH, je nákladem exekuce rovněž příslušná daň z přidané hodnoty podle zvláštního právního předpisu (§ 87 odst. 1 věta první).“⁷⁵

Je třeba mít na paměti, že však obě tato ustanovení neobsahují taxativní, ale naopak demonstrativní výčet. Je tedy zcela v pořádku, pokud soud, nebo soudní exekutor uplatní, nebo přízná nárok na náhradu nákladů v případě, že konkrétní náklad není ve shora uvedených ustanoveních uveden.

Je však nutné každý náklad posuzovat s ohledem na jeho účelnost, vhodnost a přiměřenost v daném případě. *„Právní norma však může vyloučit, aby si exekutor některé výdaje exekuce položkově vyúčtoval. Je tomu tak u výdajů na exekutorovy zaměstnance a náhrady za běžné administrativní a jiné práce v souvislosti s exekuční činností (§ 1 odst. 3 ET). Nově jsou náklady exekutora (i jeho odměny) limitovány existencí § 55 odst. 13. Pro případ, že se uskutečňuje neúspěšná exekuce nad rámec 6 let proto, že si ji oprávněný vynutil složením zálohy, má exekutor při jejím ukončení právo jen na náhradu nákladů exekuce, které jsou pokryty již složenými zálohami ze strany oprávněného.“⁷⁶*

V poslední řadě je třeba zmínit, že hotovým výdajem je také odměna a náhrada nákladů správce závodu při exekuci prodejem závodu a odměna správce nemovité věci při exekuci správou nemovité věci. Zde však nepostačí aplikace příslušných ustanovení exekučního tarifu, ale je třeba aplikovat speciální právní předpis⁷⁷. Soudní exekutor, případně soud o takovém nároku rozhodne samostatným výrokem, a v rozsahu tohoto výroku se správce stává účastníkem řízení, který proti tomuto výroku má právo podat opravný prostředek.

„Tam, kde exekuce neskončí úspěšným vynucením práva a dojde k jejímu zastavení (resp. k procesnímu postupu se shodným následkem), hradí odměnu a náklady správci zásadně stejný účastník řízení, který hradí obdobné nároky exekutorovi. K tomu srov. komentář k § 89. Není však vzhledem ke znění § 338z odst. 4 OSŘ vyloučeno, aby taková povinnost byla uložena nejen

---

⁷⁵ SVOBODA, Karel. § 87 [Pojem nákladů exekuce]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 843, marg. č. 21

⁷⁶ SVOBODA, Karel. § 87 [Pojem nákladů exekuce]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 843–844, marg. č. 23.)

⁷⁷ Vyhláška č. 485/2000 Sb., Ministerstva spravedlnosti o výši odměny správce obchodního závodu a správce nemovité věci, způsobu jejího určení a určení náhrady jejich hotových výdajů a o paušálně stanovené náhradě nákladů plátce mzdy nebo jiného příjmu

oprávněnému, ale společně s ním i přihlášeným věřitelům; potom je třeba uložit povinnost usnesením, proti němuž je přípustné odvolání.“⁷⁸

Na okraj bych ráda poukázala na určitý paradox. Vzhledem k tomu, že dosud neexistuje prakticky žádná závazná standardizace vybavení exekutorského úřadu⁷⁹, může se stát, že jedna, pro laika totožná položka nákladů bude u jednoho soudního exekutora součástí odměny a u jiného součástí hotových výdajů. Pokusím se tento paradox demonstrovat na konkrétním příkladu. Pokud soudní exekutor nemá vlastní sklad, ani automobil, a bude provádět mobiliární exekuci, pak nájem vozidla i skladné budou jeho hotovým výdajem. Oproti tomu soudní exekutor, který sklad má⁸⁰ a také je součástí vybavení jeho kanceláře automobil, bude kryt náklady spojené s provozem automobilu a skladu hradit ze své odměny.

3.2.2.2 Paušálně určené výdaje

Pokud soudní exekutor požaduje náhradu účelně vynaložených nákladů, má v zásadě dvě možnosti. V první řadě může zvolit variantu paušálně určených nákladů, nebo vyčíslení reálných hotových výdajů. Obě varianty mají své výhody i nevýhody.

V případě že soudní exekutor zvolí variantu paušálně určených nákladů, pak lze jistě považovat za výhodu skutečnost, že není třeba rozsáhle odůvodňovat jednotlivé položky, a postačí v odůvodnění rozhodnutí o nákladech pouze odkaz na příslušné ustanovení.

Snižuje se tak administrativní náročnost vypracování takového rozhodnutí i eliminace rizika chyb. V tomto kontextu si dovoluji poznamenat, že každá potenciální chyba je spojena s rizikem zvýšené nákladovosti.

Za nevýhodu lze přitom považovat zejména fakt, že pokud se jedná o složitější exekuční případ, pak částka představující tuto náhradu nemusí na skutečné pokrytí nákladů, které soudní exekutor v daném spise utratil (vynaložil)., *Hotové výdaje, pokud překračují stanovenou výši paušálu a jsou exekutorem požadovány, musejí být ve spisu soudního exekutora doloženy fakturami a stvrzenkami či jinými doklady, a pokud to není možné, úředními záznamy.“⁸¹*

---

⁷⁸ KASÍKOVÁ, Martina. § 87 [Náklady oprávněného a náklady exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 720, marg. č. 13.)

⁷⁹ Neexistuje zákonná úprava, ani závazná metodika

⁸⁰ Například v suterénu budovy svého úřadu

⁸¹ KASÍKOVÁ, Martina. § 87 [Náklady oprávněného a náklady exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel,

V případě, že se soudní exekutor rozhodne, že paušálně určené náklady neuplatní, ale naopak, že své náklady řádně vyčíslí, pak musí zejména dbát na to, aby mohl výši řádně prokázat. Zároveň je však potřeba zdůraznit, že shora uvedené varianty nelze kombinovat „*Exekutor nemůže postupovat tak, že část svých vlastních výdajů paušalizuje a jinou část vyúčtuje vedle toho a nad rámec paušálu. Skutečnost, že náhradu za ztrátu času a náhradu za doručování písemností upravují zvláštní § 13a 14 ET, nelze vyložit tak, že náhrada za doručení každé jednotlivé písemnosti nebo za ztrátu času jízdou do jiné obce, než má exekutor sídlo, se poskytuje vedle úhrnného paušálu. Jestliže exekutor pravidlo „bud' tak, nebo tak“ nerespektuje, je to důvod pro podání námitek proti příkazu k úhradě nákladů exekuce, nebo do nákladového výroku učiněného při zastavení exekuce. Jestliže účastník těchto opravných prostředků nevyužije, nemůže posléze po exekutorovi neprávem vymoženou částku jeho výdajů požadovat.*“

82

Obecně lze konstatovat, že existence položky hotových výdajů je zcela v pořádku. Obecně, jak již bylo na předchozích stránkách uvedena, český právní řád jistě paušalizuje náhrady i v jiných právních předpisech.

K čemu lze mít ovšem výhrady je výše tohoto paušálu. Nelze nevidět, že se výše paušálních náhrad za posledních 20 let nezvýšila. Ostatně o výši paušální částky se vedou debaty prakticky nepřetržitě. Domnívám se, že by se měla výše paušálních náhrad nově stanovit, momentě, kdy dochází k nějaké systémové změně. To se však dosud nestalo.

3.2.2.3 Cestovné, poštovné a ztráta času

Náhradu za doručení zásilek může soudní exekutor uplatnit v rámci takzvaného paušálu, nebo vyčíslí skutečné náklady spojené s doručením písemností.

Ustanovení § 15 exekutorského tarifu přitom myslí i na situace, kdy soudní exekutor doručuje písemnosti osobně, nebo prostřednictvím svých zaměstnanců. „*Náhradu tvoří paušální odměna 50 Kč za jednu úspěšně doručenou zásilku a hotové výdaje účelně vynaložené při doručení písemnosti.*“⁸³

KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 719, marg. č. 7.)

⁸² SVOBODA, Karel. § 87 [Pojem nákladů exekuce]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 845–846, marg. č. 30.

⁸³ KASÍKOVÁ, Martina. § 87 [Náklady oprávněného a náklady exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel,

Exekuční řád výslovně stanoví, že náhrada účelně vynaložených cestovních výdajů a náhrada za ztrátu času je nákladem exekuce do výše stanovené prováděcím právním předpisem. Účelně vynaložené cestovní výdaje a ztrátu času přesahující tuto částku hradí exekutorovi oprávněný; o tom musí být poučen ve vyznění o zahájení exekuce.⁸⁴ „Odcitovaná norma nemá vést k závěru, že by náhrada **nadlimitních cestovních výdajů** neměla být vypořádána v exekuci. Jejím smyslem je sdělení, že tento reálný náklad exekutora má být vždy uložen k náhradě oprávněnému, i když povinného jinak zatěžuje úplná povinnost k náhradě nákladů exekuce.“⁸⁵ Tato právní úprava reaguje na nepříznivou praxi, kdy položky zahrnující právě náhradu cestovního a náhradu za ztrátu času tvořili extrémně vysokou položku v hotových nákladech. Stejně tak reaguje na praxi některých soudních exekutorů, kteří, ačkoli se jednalo o jediného povinného, a mnohdy i totožného oprávněného, učinili jedno místní šetření, nebo mobiliární exekuci, avšak vyúčtování cestovních výdajů a náhrad za ztrátu času provedli ve všech jednotlivých řízeních zvlášť.

„Výše náhrady cestovních výdajů, která je součástí nákladů exekuce, činí nejvýše 1 500 Kč za jednu cestu do místa, jež není sídlem exekutora, který vede exekuci, a zpět. Za společnou cestu ve více exekučních řízeních vedených týmž exekutorem náleží náhrada cestovních výdajů pouze jednou. Exekutor má v každém z těchto řízení nárok na poměrnou část náhrady cestovních výdajů.“⁸⁶ I náhrada za ztrátu času, která je součástí nákladů exekuce, činí 50 Kč za každou započatou čtvrt hodinu, nejvýše však 500 Kč za jednu cestu do místa, jež není sídlem exekutora, který vede exekuci, a zpět.⁸⁷

Osobně rozumím pohnutkám, které vedly ke shora uvedené právní úpravě.

KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 720, marg. č. 12.)

⁸⁴ § 87 odst. 1 exekučního řádu.

⁸⁵ SVOBODA, Karel. § 87 [Pojem nákladů exekuce]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 844, marg. č. 24

⁸⁶ KASÍKOVÁ, Martina. § 87 [Náklady oprávněného a náklady exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 719, marg. č. 9

⁸⁷ Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), § 14)

Ovšem z vlastní zkušenosti musím říci, že výše náhrady neodpovídá reálné ceně, kterou při provádění místního šetření nebo mobiliární exekuce soudní exekutor vynaloží.

Stávající právní úprava tedy zcela nepochybně odstranila nedobrou praxi umělého navyšování nákladů exekuce, ovšem na straně druhé ztížila možnosti provádění mobiliárních exekucí i těm exekutorům, kteří tohoto institutu nezneužívali.

Vrátím-li se k případu, který jsem zmínila na straně...kdy povinná byla „sběratelka odpadu“, exekuční titul jí uložil povinnost vyklidit závadný obsah a zařízení bytu, pak si vzpomínám, že jsme na daném místě strávili ve dvou zaměstnancích a za účasti specializované deratizační služby, celkem 4 pracovní dny, všechny po 10 hodinách čistého času.

Jistě je tento případ svou povahou velmi specifický, nicméně lze na něm dobře demonstrovat, že i ustanovení, které je přijímáno v dobré víře, že napraví zjevnou nespravedlnost, může způsobit jinou nespravedlnost, stejně závažnou.

Zastávám názor, že v tomto případě nelze spravedlivě požadovat po oprávněném, aby hradil částky přesahující shora uvedený limit.

A stejně tak nelze, dle mého názoru po soudním exekutorovi požadovat, aby shora popsanou činnost prováděl bez nároku na příslušnou náhradu.

Dovedu si představit, že by Ústavní soud mohl dojít k závěru, že stejně jako dovedl, že je prolomitelná zákonná hranice odměny soudního exekutora, a to směrem nahoru i dolů, že za určitých extrémních situací se lze pohybovat i nad zákonnou limitací, ovšem dosud vždy hovořil pouze o *odměně* soudního exekutora.

Naopak Nejvyšší správní soud se k případnému navyšování náhrad hotových výdajů vyjádřil poměrně jasně „*Z vyjádření kárně obviněné u jednání vyplynulo, že sporné náhrady zahrnula do nákladů exekuce především vzhledem k rozsahu a povaze exekuce. Jejich účtování se proto jeví spíše jako snaha o zvýšení odměny exekutora v rámci náročné exekuce než jako výsledek hájitelného právního názoru na výklad příslušných právních předpisů. Byť soud souhlasí s kárně obviněnou, že provedení exekuce v posuzované věci proběhlo za náročných podmínek a má pochopení pro to, že po celodenní práci v takto znečištěném prostředí nepoužila MHD, nemohl aprobovat způsob účtování náhrady nákladů zřetelně překračující rámcem stanovený právními předpisy. K rozsahu a povaze prováděných úkonů proto soud přihlédl pouze při*

stanovení výše sankce. Vzhledem k závěru o nemožnosti uplatnit náhradu cestovného do nákladů exekuce se kárný soud nezabýval účelností těchto nákladů. V případě posuzování této otázky by se soud jistě nevyhnul vážení účelnosti dopravy v městském provozu daným typem automobilu s výrazně nadprůměrnou spotřebou.“⁸⁸

S ohledem na shora uvedené hodnotím současnou právní úpravu jako nedostatečnou. Zastropování nejvyšší možnou částkou sice může demotivovat soudní exekutory k tomu, aby své náklady uměle navyšovali, ovšem na straně druhé neumožňuje zohlednit náročnost a specifickou jednotlivých řízení.

3.2.5. Daň z přidané hodnoty

Soudní exekutor, pokud splní zákonem požadované podmínky, je plátcem DPH. Pokud je soudní exekutor plátcem DPH, pak je sazba DPH součástí nákladů exekuce. „*Předmětem daně je podle § 2 DPHZ poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani. Osobou povinnou k dani je podle § 5 DPHZ osoba, která samostatně uskutečňuje ekonomickou činnost, kterou zákon rozumí i činnost svobodných právnických povolání. Základem daně jsou podle § 36 DPHZ platby za uskutečněné zdanitelné plnění. Základ daně také zahrnuje vedlejší výdaje, které jsou účtovány osobě, pro niž je uskutečňováno zdanitelné plnění při jeho uskutečnění. Vedlejšími výdaji jsou zejména náklady na přepravu, pojištění a provize. Základ daně zahrnuje také materiál přímo související s poskytovanou službou. Citovaná ustanovení zákona o DPH nelze ve vztahu k exekuční činnosti vyložit jinak, než že nákladem exekuce je i DPH, je-li exekutor jejím plátcem, a základem daně je celková částka nákladů exekuce zahrnující odměnu exekutora i všechny náhrady, tedy náhradu hotových nákladů vztahujících se k provádění exekuce, náhradu za doručení písemností i náhradu za ztrátu času. Daň z přidané hodnoty se tedy vypočte z celkové částky nákladů exekuce základní procentní sazbou 21 % (§ 47 DPHZ). 27. Na podporu názoru, že základ daně zahrnuje nejen odměnu, ale i veškeré náhrady, lze odkázat na znění § 137 odst. 3 OSŘ po novele provedené zákonem č. 237/2004 Sb., podle kterého i při rozhodování soudu o nákladech právního zástupce v občanském soudním řízení je DPH vypočítávána z odměny a všech náhrad náležejících advokátovi. Za den uskutečnění zdanitelného plnění je třeba považovat den právní moci příkazu k úhradě nákladů exekuce*

---

⁸⁸ Unsesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27.4.2016 č.j. 15 Kse 12/2015 - 80

*anebo den právní moci výroku soudu, kterým byly náklady exekutora určeny.*⁸⁹ V této souvislosti je třeba také podotknout, že příjemcem služby je v daném případě, ač to nemusí být na první pohled patrné, oprávněný a nikoli povinný. „*Osoba povinná v exekučním řízení není příjemcem zdanitelného plnění spočívajícího v provedení exekuce na majetek této osoby soudním exekutorem, který je plátcem daně z přidané hodnoty.*“⁹⁰ V této souvislosti bych ráda poznamenala, že vůbec nepovažuji za vhodné, aby soudní exekutor byl plátcem této daně. Domnívám se, že takové nastavení jednak nezohledňuje skutečnost, že soudní exekutor není pouze podnikatelem, ale také úřední osobou. Zároveň náklady zvýšené o DPH dle mého soudu nepřiměřeně zatěžují povinné.

3.2.6. Smluvně určené náklady.

Může nastat situace, kdy exekuce neskončí úplným vymožením a nákladů exekuce na straně povinného, ale naopak z jiných důvodů, například zastavením exekuce kvůli nemajetnosti povinného nebo dokonce z důvodu, že exekuce neměla být vedena vůbec, protože exekuční titul není platný, například kvůli chybné doložce vykonatelnosti.

V takových případech exekutor obvykle nemá možnost hradit své náklady z majetku povinného, protože zavinění zastavení exekuce nelze připsat žádné ze stran účastníků, nebo povinný nemá finanční prostředky na hrazení nákladů exekuce.

Právě z tohoto důvodu umožňuje zákon, aby exekutor a oprávněný uzavřeli dohodu, podle které oprávněný zaplatí exekutorovi určitou částku za vedení exekuce. Podmínky, forma a obsah takovéto dohody jsou stanoveny⁹¹ v exekučním řádu.

Dohodu o odměně⁹² a také dohodu o "výdajích"⁹³ je možné uzavřít buď před zahájením konkrétní exekuce nebo během jejího průběhu.

---

⁸⁹ KASÍKOVÁ, Martina. § 87 [Náklady oprávněného a náklady exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 720–721, marg. č. 15

⁹⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2009, č. j. 1 Afs 143/2008-69

⁹¹ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. § 90 odst 2) a § 89 exekučního řádu

⁹² Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. § 90 odst 2) exekučního řádu

⁹³ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. § 89 exekučního řádu

Dohoda může zahrnovat více současných i budoucích exekučních řízení, která jsou specifikována v rámci dohody, nebo se může vztahovat pouze k jediné exekuci.

Není možné, aby tyto dohody upravovaly jiné vztahy mezi exekutorem a oprávněným, než jak to stanoví příslušné ustanovení. Dohoda, která by vybočovala z rámce stanoveného exekučním řádem by byla neplatná.

V zásadě se tak v praxi setkáme s následujícími možnostmi.

V první řadě si soudní exekutor a oprávněný sjednají odměnu navíc. Tu v případě vymožení pohledávky zaplatí soudnímu exekutorovi oprávněný a není nákladem exekuce. Tato odměna bývá obvykle vyjádřena částkou, nebo procentem z vymožené částky.

Dalším případem je situace, kdy soudní exekutor smluvně sjednává výši hotových výdajů, kterou uhradí oprávněný v případě neúspěšnosti exekuce. Exekučního řádu exekutorovi předem sjednat s oprávněným výši hotových výdajů, pokud by exekuce byla zastavena kvůli nemajetnosti povinného. Tato dohodnutá výše hotových výdajů může být stanovena i pod tarifní paušální částkou a může se vztahovat na konkrétní exekuční případ nebo dokonce na více řízení vedených tímto exekutorem.⁹⁴

V praxi se objevují případy, kdy si soudní exekutoři sjednávají buď částku ve výši paušální náhrady hotových nákladů, nebo naopak částky výrazně nižší. Je však nutné zajistit, že sjednaná odměna nebude v rozporu s klíčovými ustanoveními exekučního řádu a exekutorského tarifu týkajícími se nákladů exekuce. Taktéž musí být respektována pravidla soutěže mezi exekutory. Například smlouva o provedení exekuce nesmí obsahovat ustanovení, které by určovalo, že oprávněný by měl v případě zastavení exekuce platit zákonnou odměnu v nižší než tarifní výši nebo dokonce vůbec. Taková ujednání jsou v souladu s Pravidly profesionální etiky a pravidly soutěže soudních exekutorů, považována za vážné porušení pravidel soutěže mezi exekutory a mohou být posuzována jako kárný delikt exekutora.⁹⁵

Stejně tak se, poměrně často objevují v praxi smlouvy, kdy si soudní exekutor sjednává smluvní odměnu od oprávněného pro případ výkonu mobiliární exekuce.

Velmi často se v praxi objevují smlouvy mezi soudními exekutory a oprávněnými v případech, kdy je vymáháno nepeněžitě plnění, typicky vyklizení nebo provedení prací a výkonů.

---

⁹⁴ KASÍKOVÁ, JIRMANOVÁ, HUBÁČEK, PLÁŠIL, ŠIMKA, KUČERA, NEKOLA. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 1168 s. ISBN 978-80-7400-630-2, str. 528, 626.

⁹⁵ Kasíková, M., Jirmanová, M., Hubáček, J., Plášil, V., Šimka, K., Kučera, Z., Nekola, V. [Exekuční řád. Komentář](#). 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 621 a nás

Tato dohoda může zahrnovat také sjednanou odměnu, kterou je oprávněný povinen soudnímu exekutorovi uhradit, bez ohledu na výsledek řízení. Je důležité zdůraznit, že tato smluvní odměna není považována za náklad exekuce podle exekučního řádu⁹⁶. Tím pádem práva soudního exekutora na odměnu, náhradu hotových výdajů, náhradu za doručení písemností a náhradu za ztrátu času nejsou ovlivněna. Vzhledem k tomu, exekutor nemá oprávnění požadovat sjednanou odměnu od povinného; tuto odměnu platí výhradně oprávněný.

V praxi se v souvislosti s uzavíranými smlouvami objevují některé problémy.

„První „háček“ při aplikaci § 90odst. 2 EŘ spočívá v tom, co má být „vedením exekuce“. Jde o to, zda tento termín zahrnuje i situace, kdy sice dojde k podání exekučního návrhu, ale pak nenastanou účinky zahájení exekuce (§ 47odst. 2 EŘ).“⁹⁷

Při interpretaci zmíněného termínu je možné postupovat z předpokladu, že § 90 odst. 2 exekučního řádu má za cíl zabránit situacím, kdy exekutor utrpí ztrátu nákladů, protože se nemůže náklady hradit z majetku povinného. To znamená, že je třeba výklad tohoto ustanovení takovým způsobem, aby pokrýval i situace, kdy nedojde ke skutečnému zahájení exekuce. *„Tento systematický výklad však není v souladu s gramatickou dikcí § 90odst. 2 EŘ v níž se píše o odměně za „vedení exekuce“.“⁹⁸*

Pokud tedy neproběhne exekuční fáze, aplikace § 90 odst. 2 exekučního řádu v souladu s jeho gramatickým významem není vhodná.

Problém lze vyřešit s ohledem na § 11 odst. 4 exekučního tarifu, který stanoví, že exekutorovi náleží odměna ve výši 500 Kč v případě, kdy nebyl pověřen vedením exekuce a odmítl nebo zamítl exekuční návrh nebo zastavil exekuční řízení.

Například smlouva o provedení exekuce nesmí obsahovat ustanovení, které by určovalo, že oprávněný by měl v případě zastavení exekuce platit zákonnou odměnu v nižší než tarifní výši nebo dokonce vůbec. Taková ujednání jsou v souladu s Pravidly profesionální etiky a pravidly

---

⁹⁶ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. § 87 exekučního řádu

⁹⁷ SVOBODA, Karel. (1) Co je „vedení exekuce“?. In: SVOBODA, Karel. Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 170, marg. č. 66

⁹⁸ SVOBODA, Karel. (1) Co je „vedení exekuce“?. In: SVOBODA, Karel. Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 170–171, marg. č. 66

soutěže soudních exekutorů, § 15, považována za vážné porušení pravidel soutěže mezi exekutory a mohou být posuzována jako kárný delikt exekutora.⁹⁹

Osobně zastávám shora uvedený názor, že soudní exekutor by neměl uzavírat smlouvu, která není v souladu se stavovskými předpisy.

Ovšem v praxi se s takovým postupem setkat lze a nachází zastání a oporu v odborné literatuře.¹⁰⁰ Opačný názor se opírá zejména o Ústavním soudem deklarované přesvědčení, že právo exekutora na odměnu má své limity, a to v případech, kdy exekuce neskončila úspěchem pro žádného účastníka (například při zastavení exekuce z důvodu nesprávného exekučního titulu ve formě rozhodčího nálezu, kvůli změně judikatury, která ovlivnila význam transparentního ustanovení rozhodce) nebo kdy zastavení exekuce není vzhledem k okolnostem přiměřené a účastník by neměl nést náklady exekuce.

Tento názor se zejména opírá o skutečnost, že exekutor, přestože je úřední osobou, je zároveň podnikatelem a musí brát v úvahu, že jeho činnost nemusí vždy být zisková. Stejně tak se objevuje dokonce argumentace, že taková dohoda by měla být plněna i v případě, kdy povinnost k náhradě nákladů exekuce byla při zastavení exekuce uložena povinnému. To by znamenalo, že exekutor by mohl získat odměnu za vedení exekuce dvakrát – jednou za její provedení a podruhé na základě dohody. Toto by však neznamenalo obcházení tarifní odměny exekutora, nýbrž rozkládání rizik mezi účastníky exekuce na základě konkrétních výsledků.¹⁰¹

Ze shora uvedených důvodů je pak dovozováno, že dohoda mezi exekutorem a oprávněným podle § 90 odst. 2 exekučního řádu, která stanoví nižší než tarifní odměnu pro exekutora nebo dokonce žádnou odměnu, je v souladu se zákonem a platná.

Toto ustanovení totiž neklade žádné limity na výši odměny exekutora. Stejně tak § 3 odst. 1 exekučního řádu nespécifikuje konkrétní hranice, do kterých se odměna exekutora musí vejít. Navzdory tomu, že Ústavní soud vymezuje výjimečné situace, kdy exekutor nemá právo na úplatu za exekuci, se tak nedá říci, že by tím bylo narušeno právo exekutora na dohodu s oprávněným o nižší odměně.¹⁰²

---

⁹⁹ Kasíková, M., Jirmanová, M., Hubáček, J., Plášil, V., Šimka, K., Kučera, Z., Nekola, V. [Exekuční řád. Komentář. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017](#), s. 621 a nás

¹⁰⁰ SVOBODA, Karel. (2) Je možné dohodnout „dumpingovou“ odměnu?. In: SVOBODA, Karel. Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 171

¹⁰¹ SVOBODA, Karel. (2) Je možné dohodnout „dumpingovou“ odměnu?. In: SVOBODA, Karel. Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 171

¹⁰² SVOBODA, Karel. (2) Je možné dohodnout „dumpingovou“ odměnu?. In: SVOBODA, Karel. Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 171

Osobně tento názor odmítám. Je sice pravdou, že v kontextu aktuální judikatury je třeba na soudního exekutora pohlížeti v mnoha ohledech jako na podnikatele.

Ovšem jeho specifické postavení mu řadu činností zakazuje a ve své podnikatelské činnosti je omezen nejen exekučním řádem, ale také souvisejícími předpisy, a to včetně těch stavovských. Bez ohledu na to, jak nešikovná, nebo nevhodná formulace jednotlivých ustanovení může obecně být, nelze v praxi přistoupit k tomu, aby se tato pravidla stanovená stavovským předpisem takovým výrazným způsobem porušovala, neboť mají své opodstatnění.

Extenzivní výklad ustanovení § 90 odst. 2 exekučního řádu v tom směru, že dovedil-li Ústavní soud, že spodní hranice učení odměny, nebo snad dokonce zaručenost práva soudního exekutora na úhradu nákladu, není absolutní a výši této náhrady může moderovat soud svým rozhodnutím, považuji za zcela nevhodný.

Ostatně i zastánce tohoto názoru připouští, že, „Nevylučujeme, že dohoda exekutora s oprávněným na nižší než vyhláškové odměně může být podle okolností případu „dumpingovým“, a tedy i neplatným ujednáním, pro které je namístě exekutora kárně postihnout (srov. čl. 15 odst. 2 etického kodexu exekutora).“¹⁰³

3.3. Náklady oprávněného
Právo oprávněného na náhradu nákladů je zakotveno v ustanovení exekučního řádu. „Oprávněný má právo na náhradu nákladů účelně vynaložených k vymáhání nároku (dále jen „náklady oprávněného“). Náklady oprávněného hradí oprávněnému povinný. Náklady exekuce, které byly uspokojeny ze zálohy, se stávají nákladem oprávněného; to neplatí, byla-li náhrada nákladů exekuce uložena oprávněnému. Náhrada účelně vynaložených cestovních výdajů a náhrada za ztrátu času, která není nákladem exekuce, se nestává nákladem oprávněného.“¹⁰⁴

Znění tohoto ustanovení je opřeno o zásadu uplatňovanou v občanském právu procesním obecně, tedy že právo na náhradu nákladů je nedílně spojeno i s posouzením úspěšnosti účastníka v projednávané věci. Obdobnou úpravu jako jsou shora uvedená ustanovení exekučního řádu nalezneme i v občanském soudním řádu, týkající se nákladů výkonu rozhodnutí¹⁰⁵

---

¹⁰³ SVOBODA, Karel. (2) Je možné dohodnout „dumpingovou“ odměnu?. In: SVOBODA, Karel. Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 172

¹⁰⁴ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, § 87

¹⁰⁵ Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, § 270

Obecně lze rozdělit náklady oprávněného do třech základních kategorií a to náklady na právní zastoupení, náklady nezastoupeného oprávněného a náhradu hotových výdajů.

3.3.1 Náklady na právní zastoupení

Speciální právní úprava, takzvaná přísudková vyhláška¹⁰⁶ byla nálezem Ústavního soudu zrušena¹⁰⁷, a tak v současné době je nutné rozhodovat o nákladech na právní zastoupení oprávněného dle příslušných ustanovení advokátního tarifu. „Při zastupování účastníka v exekučním řízení tak advokátovi náleží mimosmluvní odměna určená podle § 7až 9 AT ve výši jedné poloviny za každý úkon právní služby, a to za první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, za sepsání návrhu na zahájení řízení, vyjádření k návrhu, zastupování při jednání a sepsání odvolání proti rozhodnutí [§ 11 odst. 2 písm. e) AT]. Ve smyslu tohoto ustanovení je třeba za návrh na zahájení řízení považovat nejenom exekuční návrh, ale i návrh na odklad či zastavení exekuce. Podle § 14 odst. 2 AT je-li vymáháno peněžité plnění a tarifní hodnota nepřevyšuje 50 000 Kč, činí pro účely stanovení náhrady nákladů řízení sazba odměny za první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a za sepsání návrhu na zahájení řízení 100 Kč za každý z těchto úkonů.“¹⁰⁸ Pokud oprávněný není zastoupen takzvaně kvalifikovaným zástupcem v exekučním řízení, pak v souladu ustanoveními exekučního řádu a občanského soudního řádu. V daném případě je nutné postupovat podle speciální vyhlášky, která stanoví výši paušální náhrady¹⁰⁹ „Účastníku, který nebyl v řízení zastoupen zástupcem podle § 137 odst. 2 a který nedoložil výši hotových výdajů svých nebo svého jiného zástupce, přizná soud náhradu v paušální výši určené zvláštním právním předpisem. Paušální náhrada zahrnuje hotové výdaje účastníka a jeho zástupce; nezahrnuje však náhradu soudního poplatku.“¹¹⁰

---

¹⁰⁶ Vyhláška č. 484/2000 Sb., Ministerstva spravedlnosti, kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 25/12

¹⁰⁸ KASÍKOVÁ, Martina. § 87 [Náklady oprávněného a náklady exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 721–722, marg. č. 17

¹⁰⁹ Vyhláška č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu,

¹¹⁰ Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, § 151

Při určování tarifní hodnoty je pak třeba použít příslušná ustanovení advokátního tarifu¹¹¹. „Ve věcech výkonu rozhodnutí a exekučního řízení, je-li vymáháno peněžité plnění a hodnota sporu nepřevyšuje 50 000 Kč, činí výše paušální náhrady za podání návrhu na zahájení řízení 100 Kč. V ostatních případech činí výše paušální náhrady pro účely § 89a EŘ 300 Kč za každý úkon.“¹¹²

3.3.2. Hotové výdaje

Co se týče hotových výdajů, pak budeme hovořit, stejně jako u soudního exekutora o nákladech účelně vynaložených k uplatnění nebo vymáhání práva na povinném. Hotovými výdaji se v tomto směru myslí zejména reálně vynaložené náklady oprávněným, které nejsou náklady spojené s kvalifikovaným zastoupením. „Oprávněný v souladu s § 140odst. 1 OSŘ v průběhu exekučního řízení platí náklady, které vznikají jemu osobně, a náklady svého zástupce. Náhradu těchto vynaložených nákladů vymůže exekutor ve prospěch oprávněného na povinném poté, co uloží povinnému povinnost k zaplacení náhrady nákladů a určí jejich výši v příkazu k úhradě nákladů exekuce.“¹¹³

Z vlastní praxe vím, že přiznání náhrady hotových výdajů je spíše ojedinělé. Týká se zejména vymáhání nepeněžitých povinností, kdy například je oprávněný povinen zajistit pro povinného byt do kterého bude povinný vyklizen (hotovým výdajem pak bude oprávněným zaplacené nájemné), nebo obstarání věci, nebo provedení prací a výkonů (hotovým výdajem pak bude souhrn všech nákladů spojených s provedením). Při rozhodování o nákladech bude soudu nebo soudní exekutor muset posoudit jednak účelnost vynakládaných prostředků, a také přiměřenost jejich výše.

3.4. Náklady třetích osob

V exekučním řízení se primárně vyskytují oprávněný a povinný a soudní exekutor. Ovšem provádění exekuce ovlivňuje i jiné subjekty, než je oprávněný a povinný.

---

¹¹¹ Vyhláška č. 177/1996 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)

¹¹² KASÍKOVÁ, Martina. § 87 [Náklady oprávněného a náklady exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 722, marg. č. 18.

¹¹³ KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. § 87 [Náklady oprávněného a náklady exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 587–588, marg. č. 17.

„Účastníky exekučního řízení jsou zásadně oprávněný a povinný [§ 36odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, (dále jen „ex. ř.“)], resp. jejich právní nástupci (§ 36odst. 3 ex. ř.). Pro jiné subjekty, které mohou v exekučním řízení vystupovat, platí, že jakmile je o jejich právu či povinnosti pravomocně rozhodnuto, nejsou již dále účastni exekučního řízení, a proto je ve smyslu § 151odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 52odst. 1 ex. ř. nutno rozhodnout o náhradě nákladů řízení.“¹¹⁴

Jedná se zejména o soud, účastníky, kteří mají právo na jejich náhradu, a to při splnění zákonem předepsaných předpokladů (§ 87 odst. 2 a 3, § 89), a dále plátce mzdy¹¹⁵

Pokud se jedná o náklady státu, pak o nich může rozhodnout sám, nebo nárok na jejich úhradu uplatní u soudního exekutora. „Vzniknou-li tedy exekučnímu soudu náklady (například při rozhodování o návrhu na zastavení exekuce, pokud ustanovil znalce za účelem posouzení, zda podpis oprávněného na potvrzení o zaplacení exekvovaného dluhu je pravý), které má nést povinný, exekuční soud exekutora požádá o jejich přiznání v rámci příkazu k úhradě nákladů exekuce (shodně viz Levý In: Svoboda, Hromada, Levý, Vláčil, Tlášková, Pirk 2017 s. 247). Tyto náklady vyčíslí a doloží a zároveň vysvětlí, proč by je měl nést právě povinný. Exekuční soud (přesněji Česká republika s dovětkem obsahujícím označení exekučního soudu) je za takových okolností návrhatelem a exekutor je povinen o návrhu na přiznání nákladů exekuce rozhodnout.“¹¹⁶

Pokud se jedná o náklady plátce mzdy pak se jedná o právní úpravu poměrně novou¹¹⁷. Reaguje tak na společenskou poptávku po kompenzaci neúměrného zatížení zaměstnavatelů při vymáhání pohledávky srážkami ze mzdy a jiných příjmů. Nelze než připustit, že požadavek na nějakou náhradu je ze strany zaměstnavatelů zcela legitimní.

---

¹¹⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 27. 8. 2013, sp. zn. II. ÚS 4104/12

¹¹⁵ SVOBODA, Karel. § 87 [Pojem nákladů exekuce]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 837, marg. č. 1.

¹¹⁶ SVOBODA, Karel. § 87 [Pojem nákladů exekuce]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 848–849, marg. č. 40.)

¹¹⁷ Zákon č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Je to totiž právě zaměstnavatel, který musí provést a vypočítat částku, kterou zašle na účet soudního exekutora. Při mnohosti pohledávek, případně ještě souběžného vymáhání přednostních pohledávek pak agenda běžného mzdového nebo účetního úseku zaměstnavatele skutečně bobtná. Osobně bych považovala za zjevně nespravedlivé, kdyby zaměstnavatelé za provádění této časově i technicky náročné administrativy nebyly nijak finančně kompenzováni. „Normuje-li se, že paušálně stanovenou náhradu nákladů hradí plátcí mzdy povinný, má to za následek, že plátce mzdy má právo si z částky sražené ze mzdy povinného tento paušál ponechat. Jestliže srážka ze mzdy nedosahuje výše paušálu, právo plátce na srážku paušálu v nepokrytém zbytku zaniká, protože není možné zbytek paušálu odečíst „ze sražené částky“¹¹⁸

Dovolím si do této kategorie zařadit ještě náklady, které vznikají exekučnímu soudu. Obvykle tuto kategorii odborná literatura pomíjí.

„ Nicméně v rámci exekučního řízení je činný i exekuční soud, takže není pochyb, že náklady v souvislosti s exekucí státu mohou vzniknout. Ani při mlčení EŘnelze ignorovat § 270a § 148 odst. 1 OSŘ (v návaznosti na § 52 odst. 1), podle nichž stát má podle výsledků řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Náš závěr lze podložit i zněním § 89, z něhož plyne, že také náklady „miniřízení“ o zastavení exekuce jsou součástí nákladů exekuce jako takové (byť se § 89 vztahuje k nákladům exekutora). Je tedy bez pochyb, že tyto „hotové výdaje“ soudu jsou náklady, na jejichž náhradu stát má mít právo.“¹¹⁹

Do kategorie třetích osob jsem náklady, které vznikají soudu zařadila z toho důvodu, že soud je striktně oddělen co do finančního provozu od soudního exekutora. Byť spolu rozhodují ve stejném vztahu jako soud prvního stupně a soud odvolací, jedná se o dva různé subjekty. Pro účely zpracování této práce jsem proto exekuční soud, kterému v rámci exekučního řízení vznikají náklady zařadila do kategorie třetích osob. Náklady, které by mu totiž byly přiznány musí být striktně odděleny od nákladů soudního exekutora.

---

¹¹⁸ SVOBODA, Karel. § 87 [Pojem nákladů exekuce]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 849–850, marg. č. 43

¹¹⁹ SVOBODA, Karel. § 87 [Pojem nákladů exekuce]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 847, marg. č. 35.)

3.5. Náklady povinného

Povinný má také právo na náhradu nákladů řízení, tedy i nákladů exekuce. V praxi se poměrně často setkáváme se situací, kdy se povinný nechává například v řízení zastupovat advokáty. Nepochybně jim v průběhu exekuce náklady vznikají, a často vznikají. Není také vyloučeno, aby povinnému v průběhu exekučního řízení vznikaly reálné náklady, které nespočívají v nákladech na právní zastoupení, ale vznikají v souvislosti s vedením exekuce. Skutečnost, zda soud, nebo soudní exekutor rozhodne o přiznání náhrady těchto nákladů povinnému, bude záviset na tom, jak bude exekuční řízení probíhat, respektive jaký bude jeho výsledek v první řadě. V druhé řadě se také však musí posoudit zavinění účastníků. „*Procesní výklad termínu zavinění se podle neměnné judikatury ÚS neuplatní v případech, kdy dochází k zastavení exekuce proto, že od samého počátku neměla být vedena, neboť exekuční titul ve formě rozhodčího nálezu vydal netransparentně ustanovený rozhodce. V tomto případě ÚS upřednostňuje výklad termínu zavinění jako subjektivní kategorie. Judikatura ÚS za právě uvedené situace zdůrazňuje, že oprávněný, který podal exekuční návrh až poté, co si (například na základě stanoviska či rozhodnutí NS nebo ÚS) musel být vědom, že nejedná po právu (například exekuční titul ve formě rozhodčího nálezu neobstojí jako způsobilý exekuční titul), je viníkem pozdějšího zastavení exekuce ([IV. ÚS 3017/19](#)).“¹²⁰*

Pokud však například v průběhu exekučního řízení soudní exekutor způsobí povinnému svým postupem škodu, nelze tuto nepříznivou situaci vyřešit přiznáním nároku na náhradu nákladů exekučního řízení povinnému. Způsobená škoda totiž ex lege není nákladem exekuce. Postupuje se zde tedy podle jiného právního předpisu.

4. Faktory ovlivňující náklady exekučního řízení

Faktorů, které reálně ovlivňují exekuční řízení je celá řada. V tom nejjobecnějším smyslu je označím pro účely zpracování této práce za faktory vnější a vnitřní. Základem pro toto dělení je pak vnímání exekučního řízení jako jakéhosi pevně uzavřeného celku, kde, uvnitř, tedy v rámci tohoto řízení může soudní exekutor, účastníci, nebo třetí osoby výši či charakter těchto nákladů ovlivnit. Vnějšími faktory mám přitom na mysli ty, které naopak ani exekutor, ani účastníci, či jiné třetí osoby v rámci exekučního řízení ovlivnit nemohou.

---

¹²⁰ SVOBODA, Karel. § 89 [Náhrada nákladů při zastavení exekuce]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 885, marg. č. 5

4.1. Vnitřní faktory

Jak jsem již shora naznačila, v této kapitole se budu zabývat tím, jak může soudní exekutor, účastníci, potažmo další osoby ovlivnit náklady exekučního řízení.

4.1.1. Soudní exekutor

Z pozice soudního exekutora je to tedy především manažerské rozhodnutí o obsazení a zaměstnanecké struktuře svého úřadu, manažerské rozhodnutí o kvalitě technického vybavení, dobré řízení týmu zaměstnanců. „*Je na každém soudním exekutorovi, aby určil způsob organizace jeho úřadu dle svého uvážení, zvolil své zaměstnance, prověřil jejich schopnosti a dle svého úsudku je pověřil výkonem konkrétních úkonů v rámci exekuční činnosti, tj. výkonem státní moci, která byla ze zákona přenesena na jeho osobu. Jakým způsobem své zaměstnance proškolí a dále zajistí, aby jejich úkoly nebyly provedeny neodborně a v rozporu s právními předpisy, je rovněž na něm.*“¹²¹

Z pozice soudního exekutora však v souvislosti s vnitřními faktory nehovoříme pouze řízení a organizaci exekutorského úřadu jako celku, ale také o jeho konkrétním chování, respektive postupu a úkonech v rámci jednotlivých exekučních řízení. Je to totiž právě exekutor, případně jím pověření zaměstnanci, kdo rozhoduje o tom, co se v daném „spise“ provede za dílčí úkony, jak rozsáhlé a časté budou případné lustrace nebo jakými způsoby bude exekuce provedena. Právě znalost konkrétního spisu a správné zhodnocení specifik jednotlivých případů s ohledem na majetkové poměry povinného, s ohledem na povahu vymáhané povinnosti, stejně tak pečlivá analýza chování účastníků bývá mnohdy klíčovým aspektem, který ovlivňuje efektivitu a nákladovost provádění exekuce.

4.1.2. Oprávněný

Z pozice oprávněného se pak jedná o rozhodnutí, zda bude v řízení zastoupen advokátem. Rozhodnutí nebýt zastoupen však v konečném důsledku nemusí pro oprávněného znamenat finanční úsporu, v případě, že postupuje v řízení neefektivně, nebo dokonce nesprávně.

Náklady, které může oprávněný ovlivnit se mohou také odvíjet od povahy vymáhané povinnosti.

V případě že má například povinnému zajistit náhradní byt, do kterého má být povinný vyklizen, pak je výběr konkrétního bytu, pochopitelně v souladu s požadavky exekučního titulu, na oprávněném.

---

¹²¹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2013, č. j. 15 Kse 9/2012-137

Stejně jako soudní exekutor, i oprávněný může náklady exekučního řízení svým chováním zvyšovat, nebo naopak šetřit.

Postupuje-li racionálně, pak šetří náklady a předchází škodám. Nezřídka jsem se však setkala s případy, kdy oprávněný pojal exekuční řízení jako nástroj msty povinnému, a pokoušel se možnostmi, které exekuční právo má využít v co nejširším rozsahu, aniž by to bylo v daném případě vhodné, nebo účelné.

Jedná se zejména o případy, kdy je oprávněný s povinným v užším osobním vztahu. Pravděpodobně každý soudní exekutor se setkal s oprávněným, který se opakovaně dožadoval provedení mobiliární exekuce v bydlišti povinného, ač bylo zjevné, že nedojde na místě k zajištění žádného majetku, který by mohl být v rámci exekučního řízení efektivně zpeněžen. Z mé osobní zkušenosti do této kategorie zcela typicky patří exekuční řízení, v nichž je vymáháno běžné či dlužné výživné.

Rozhodně netvrdím, že obecně exekuční řízení pro vymožení běžného či dlužného výživného podávají oprávnění, kteří se chtějí povinným mstít.

Dovolím si však tvrdit, že pokud oprávněný má zájmy vedle uspokojení pohledávky také v jakési osobní rovině, tedy že jeho cílem, ač ne primárním, je povinného potrestat, zstudit apod., pak v oblasti vymáhání výživného, nebo obecněji v oblasti, kde jsou účastníky rodinní příslušníci, nebo v jiném osobním vztahu (oprávněný a povinný), jich najdeme výrazně více než v jiných exekučních řízeních (kde účastníci nejsou osobně provázáni).

4.1.3. Povinný

Z pohledu povinného pak lze ovlivnit výši exekučních nákladů jak jednáním, tak naopak nečinností.

Pokud se jedná o pasivitu, tak mám na mysli zejména skutečnost, kdy povinný na doručované písemnosti nereaguje, nevěnuje listinám pozornost, nevyužívá možností, které mu exekuční právo nabízí.

Vedle využití lhůty k dobrovolnému splnění, kdy povinný výslovně benefituje z uhrazení vymáhané povinnosti v předepsané lhůtě, mám také na mysli využití například všech dosud účinných Milostivých lét.

Pod tuto kategorii také spadá pochopitelně v obecnější rovině skutečnost, že při aktivním přístupu, snaže řešit nastalou situaci je zde možnost za určitých okolností plnit schválený splátkový kalendář.

Nelze však pominout i možnost, že pokud je povinný zcela pasivní, pak zřejmě ani nevyužije práva podat opravný prostředek proti rozhodnutí o nákladech exekuce, a to i v případě, že by bylo takové rozhodnutí v jeho neprospěch a zcela nesprávné.

Pokud se naopak jedná o aktivní přístup povinného, který svým chováním ovlivňuje nákladovost exekučního řízení, pak bych je rozdělila do dvou kategorií.

První je aktivní přístup, který pozitivně ovlivňuje náklady exekuce. Tedy povinný činí kroky, které mají vliv na efektivitu prováděného exekučního řízení, případně úspěšně podává opravné prostředky proti nesprávně určeným (vysokým) nákladům exekuce. Kroky, které mají pozitivní vliv na efektivitu provádění souvisí s aktivní komunikací povinného s exekutorem, respektive jeho zaměstnanci. Povinný sám může označit majetek, který může být použit k uspokojení pohledávky oprávněného. Variant, jak může povinný svým aktivním přístupem snižovat náklady exekuce je samozřejmě velké množství a bude záviset na charakteru vymáhané povinnosti a majetkových poměrech povinného. Ovšem jako dobrý příklad si dovoluji uvést možnost, kdy povinný může za jistých podmínek prodat nemovitost ve svém vlastnictví sám, přičemž z prodeje této nemovitosti uspokojí pohledávku nebo její část.

Naopak pasivním přístupem, může povinný zbytečně navyšovat náklady exekuce. V praxi jsem se opakovaně setkala se situací, kdy byl povinný zcela pasivní až do okamžiku, kdy bylo nařízeno dražební jednání ve věci nemovitosti povinného. Do toho momentu byl povinný pasivní, přestože pracoval, neměl žádné účty, takže soudní exekutor nemohl vymoci pohledávku jinak. Pokud by však povinný pasivní v daném případě nebyl, a například exekuci splácel, mohl se vyhnout nákladům spojeným s vypracování znaleckého posudku.

4.1.4. Třetí osoby

Závěrem zmíním také třetí osoby, tedy jiné osoby od soudního exekutora a účastníků řízení, kterým však vznikají náklady, které se posléze stanou nákladem exekuce. Jsou to zejména znalci, správci nemovitostí a podniků, tlumočníci, nebo osoby poskytující soudnímu exekutorovi součinnost. Všechny tyto osoby by měli postupovat tak, aby sice dostáli jim uložené povinnosti (k součinnosti, k vypracování znaleckého posudku apod.), ovšem také aby si při tomto plnění počínali racionálně, efektivně, aby vzniklé náklady byly přiměřené.

4.2. Vnější faktory

Vnější faktory jsou ty, které nemohou ani účastníci, ani soudní exekutor v rámci konkrétního exekučního řízení ovlivnit. Jedná se tedy o faktory spadající do oblasti hospodářské, co oblasti

politického a společenského vývoje. Za typický vnější faktor, který nepochybně ovlivnil exekuční řízení můžeme z poslední doby zmínit období pandemie.

4.2.1. Ekonomické faktory

Soudní exekutor není ve své činnosti izolován od vnějšího světa. K vedení exekutorského úřadu a k provádění exekuční činnosti musí interagovat s jinými ekonomickými subjekty. Jakkoli je soudní exekutor podnikatelem a má možnost ovlivnit nákladovost a ekonomický provoz svého vlastního úřadu, je třeba zdůraznit, že v řadě ohledů je jeho možnost ovlivnit výšku konečné nákladovosti není neomezená.

„Exekuční tarif, stejně tak tarify všech příbuzných justičních profesí s obdobným institucionálním postavením (zejména notáři), je specifický v tom, že žádným způsobem nereaguje na vývoj ekonomických ukazatelů ovlivňujících zajištění činnosti exekutorského úřadu. Mezi takové ukazatele při zabezpečení exekuční činnosti soudním exekutorem patří zejména inflace, průměrná mzda v podnikatelské sféře a vývoj cen poštovního.“¹²²

Exekutor obecně vynakládá prostředky na zajištění prostor (kanceláře, sklady), kancelářské vybavení, služební vozidla, bankovní služby, sofistikované technologické zázemí (servery, software, počítačové vybavení, připojení k internetu v dostatečné rychlosti a kvalitě, tablety, počítače, mobilní telefony), profesní pojištění¹²³, případně jiné, mnohdy outsourcované služby (zejména služby daňové a účetní).

„V podmínkách exekutorského úřadu, obdobně jako na soudech nebo ostatních úřadech státní správy nebo samosprávy, představují hlavní položky fixních nákladů následující:

---

¹²² Štika, Martin. Náklady exekuce de lege lata a de lege ferenda. Plzeň, 2023. Disertační práce. Západočeská Univerzita v Plzni, Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Miloslava Wipplingerová Ph.D., LL.A., str. 112

¹²³ Pojištění odpovědnosti za újmu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti, musí trvat po celou dobu výkonu exekutorského úřadu. Z povahy věci, pověřuje-li exekutor úkony podle EŘ zaměstnance, musí pojištění trvat po celou dobu, po kterou mají zaměstnanci exekutora činit tyto úkony. Povinnost trvání pojištění je omezena na trvání výkonu exekutorského úřadu a zaniká se zánikem výkonu exekutorského úřadu podle § 15. Z důvodu přesahu případné odpovědnosti exekutora za újmu způsobenou v době výkonu exekutorského úřadu rámcová smlouva umožňuje trvání pojištění i na dobu po zániku výkonu exekutorského úřadu, aby z něj bylo možno nahradit újmu vzniklou či uplatněnou sice později, ale v příčinné souvislosti s jednáním exekutora a jeho zaměstnanců v době, kdy výkon exekutorského úřadu ještě trval. (JÍCHA, Lukáš. § 11 [Podmínky výkonu exekuční činnosti]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 67, marg. č. 5.)

- pořizování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku,
- mzdové náklady,
- nájemné včetně energií,
- měsíční poplatky spojené s vedením a správou kanceláře,
- daně a poplatky.¹²⁴

Pokud jsem výše uvedla, že možnost soudního exekutora ovlivnit celkové náklady exekučního řízení není neomezená, pak bych ráda demonstrovala svou úvahu na několika příkladech. Náklady exekučního řízení, jak bylo pojednáno v předchozích kapitolách, jsou tvořeny několika složkami. Hotové výdaje pokrývají část reálně soudním exekutorem utracenou v rámci jednoho exekučního řízení.

Odměna soudního exekutora by pak měla sloužit k pokrytí nákladů spojených s provozem exekutorského úřadu, které nejsou hotovým výdajem a také zisk soudního exekutora z exekuční činnosti.

Pokud soudní exekutor vymáhal v roce 2006 pro oprávněného pohledávku ve výši 100 000, Kč, pak jeho ekonomický profit, tedy konečný zisk bude diametrálně odlišný, výrazně vyšší, od typově stejného případu provedeného v roce 2022. Nižší zisk přitom bude ovlivněn zejména faktory ekonomickými, vnějšími, které soudní exekutor nemůže nijak ovlivnit.

4.2.1.1. Inlace

V první řadě je třeba zmínit, že od roku 2006 do roku 2022 podstatným způsobem vzrostla inflace., *Soudní exekutoři tedy dnes na pořízení stejného množství statků vydávají o polovinu více než v roce 2006. Současně ale v důsledku zákonných změn došlo k tomu, že soudní exekutoři musí vydávat náklady na zajištění většího množství statků, aby byl zajištěn řádný výkon exekuční činnosti*¹²⁵

Vývoj inflace v letech 2006 až 2022

---

¹²⁴ Štika, Martin. Náklady exekuce de lege lata a de lege ferenda. Plzeň, 2023. Disertační práce. Západočeská Univerzita v Plzni, Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Miloslava Wipplingerová Ph.D., LL.A.

¹²⁵ Důvodová zpráva k navrhované novele exekučního tarifu dostupná na <https://www.komora.cz/legislation/249-22-novela-vyhl-c-330-2001-sb-exekutorsky-tarift20-1-2023/>

Rok	Průměrná roční míra inflace
2006	2,5
2007	2,8
2008	6,3
2009	1,0
2010	1,5
2011	1,9
2012	3,3
2013	1,4
2014	0,4
2015	0,3
2016	0,7
2017	2,5
2018	2,1
2019	2,8
2020	3,2
2021	3,8
2022 (predikce)	16,5
2023 (predikce)	9,5

Zdroj: ČSÚ, ČNB (predikce pro rok 2022 a 2023)¹²⁶

---

¹²⁶ Důvodová zpráva k navrhované novele exekučního tarifu dostupná na <https://www.komora.cz/legislation/249-22-novela-vyhl-c-330-2001-sb-exekutorsky-tarif20-1-2023/>

4.2.1.2.Mzdové náklady

Dále nelze pominout fakt, že vedle inflace došlo v průběhu let z výraznému zvýšení jak průměrné, tak minimální mzdy. Jistě lze namítnout, že o tom, koho soudní exekutor zaměstná rozhoduje sám v rámci své manažerské praxe. Nicméně ani zde soudní exekutor se nepohybuje v neomezeném prostoru.

Zaměstnanecká struktura je vlastně predikována již samotnými ustanoveními exekučního řádu. Pokud soudní exekutor nechce vykonávat veškeré úkony sám, tedy bez zaměstnanců, v čemž mu pochopitelně nelze bránit, musí respektovat předmětná ustanovení, a pověřovat zaměstnance k úkonům dle jejich kvalifikace. „*Některé úkony však mohou zaměstnanci učinit, jen pokud odpovídají jejich kvalifikaci a pracovnímu zařazení (například vykonavatel, exekutorský koncipient, exekutorský kandidát). Ostatní zaměstnanci pak mohou činit jen jednoduché úkony v zásadě administrativní povahy, ne už postihovat majetek nebo vydávat rozhodnutí. K omezení působnosti exekutorského koncipienta srov. § 21 odst. 2. Za úkony, ke kterým exekutor zaměstnance pověřil, nese navenek odpovědnost nadále exekutor.*“¹²⁷

Stejně tak lze namítnout, že v důsledku digitalizace a celkové automatizace procesů se požadavek na počet zaměstnanců musel snížit.

K tomu z vlastní zkušenosti musím přidat komentář, že jistě lze připustit, že zejména rozsah administrativní činnosti prováděné zaměstnanci se značně zautomatizoval. Ovšem na straně druhé výrazným způsobem vzrostl počet kvalifikovaných úkonů a rozhodnutí, které v současné době činí soudní exekutor a dříve toto činil soud.

Zde uvedu jen drobné shrnutí nárůstu agendy soudního exekutora¹²⁸ mezi lety 2006 až 2022:

Změny provedené zákonem č. 286/2009 Sb.

- návrh na nařízení exekuce lze podat pouze u soudního exekutora
- soudní exekutor odstraňuje vady podání
- zavedena výzva ke splnění povinnosti - 15 denní lhůta, v níž soudnímu exekutorovi náleží pouze snížená odměna a paušální částka náhrady nákladů

---

¹²⁷ JÍCHA, Lukáš. § 5 [Zaměstnanci]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, UŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 15, marg. č. 3

¹²⁸ Dříve tyto úkony činily soudu, nebo se taková agenda nikde nenacházela, případně se jedná o právní úpravu zasahující do oblasti nákladů exekuce

- povinné zasílání oznámení o skončení exekuce
- návrh na odklad exekuce se podává u soudního exekutora, který jej posuzuje a může sám exekuci odložit
- návrh na zastavení exekuce se podává u soudního exekutora, soudní exekutor může rozhodnout o zastavení exekuce
- soudní exekutor provádí rozvrhová jednání, vydává rozhodnutí o rozvrhu výtěžku
- soudní exekutor činí úkony soudu prvního stupně v odvolacím řízení
- zavedeny prioritní způsoby vedení exekuce
- zavedení institutu vyškrtnutí věci ze soupisu a rozhodování o něm

Změny provedené zákonem č. 396/2012 Sb.

- zaveden rejstřík zahájených exekucí
- soudní exekutor rozhoduje o odmítnutí či zamítnutí exekučního návrhu
- nový způsob pověřování soudního exekutora provedením exekuce
- lhůta, v níž náleží soudnímu exekutorovi v důsledku doručené výzvy snižuje odměna se prodlužuje z 15 na 30 dnů
- zavedena povinnost vést vymožené plnění odděleně
- automatické převzetí spisů od soudu (daňové a správní exekuce)
- stanovena povinnost vrácení zajištěných a následně vyškrtnutých věcí na místo soupisu
- zavedení povinnosti audiovizuálního záznamu o prohlídce bytu a jiných místností
- zaveden institut předražku
- zavedení nového způsobu přihlašování pohledávek při prodeji nemovité věci
- elektronická příloha k exekučnímu příkazu

Změny provedené zákonem č. 45/2013 Sb.

- zaveden speciální režim pro pohledávky náhrady škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo pohledávky z bezdůvodného obohacení získaného trestným činem

Změny provedené zákonem č. 303/2013 Sb.

- nově upraven postih účtu a mzdy manžela povinného

Změny provedené zákonem č. 139/2015 Sb.

- zavedení paušální náhrady nezastoupeného účastníka
- zavedena povinnost lustrace v seznamu listin o manželském majetkovém režimu
- zrušení postihu mzdy a jiných pohledávek manžela/ky povinného
- omezení postihu účtu manžela/ky povinného
- přímé rozhodování exekutora o návrhu na zastavení dle § 262b o. s. ř.
- změna koncepce zřizování exekutorského zástavního práva

Změny provedené zákonem č. 164/2015 Sb.

- možnost vyplacení z účtu před zápisem doložky provedení exekuce do rejstříku zahájených exekucí + nové náležitosti exekučního příkazu k provedení exekuce příkázáním pohledávky z účtu
- změna režimu příjmů z dohod o provedení práce a výsluh
- změna ve výčtu nezabavitelných movitých věcí
- obligatorní pořizování záznamu úkonů + odpovídající spisová služba, archivace
- obligatorní zastavení exekuce v bagatelních věcech ve fázi po nařízení dražby
- zavedení striktního pořadí provádění způsobu exekuce
- rozšíření dohledových pravomocí

Změny provedené zákonem č. 191/2020 Sb.

- změna v postihu odstupného
- zákaz postihu daňového bonusu
- posunutí hranice pro připuštění dražby nemovité věci

Změny provedené zákonem č. 192/2021 Sb.

- dětské dluhy

Změny provedené zákonem č. 38/2021 Sb.

- chráněný účet

Změny provedené zákonem č. 588/2020 Sb.

- zvýšené náklady na administrativu a komunikaci s úřadem práce
- nárůst počtu bezvýsledných řízení k vymožení výživného

Změny provedené zákonem č. 286/2021 Sb.

zásadní novelizace, která soudním exekutorům přinesla řadu nových povinností (za všechny lze jmenovat např. povinné nahrávání všech telefonních hovorů, úpravu "milostivého léta I" a zastavování bagatelních pohledávek) a tedy i zvýšení administrativní zátěže.

V důsledku shora uvedených novelizací došlo a k výraznému nárůstu agendy, což s sebou nese i potřebu vynakládání dalších nákladů..

Vývoj průměrné mzdy v podnikatelské sféře a minimální mzdy v letech 2006 až 2021

Rok	Průměrná mzda v Kč v podnikatelské sféře	Minimální mzda v Kč
2006/leden	22 874	7 570
2006/červenec	22 874	7 955
2007	24 539	8 000
2008	26 604	8 000
2009	26 724	8 000
2010	27 156	8 000
2011	25 693	8 000
2012	26 086	8 000
2013	26 252	8 500
2014	26 804	8 500

2015	27 825	9 200
2016	28 964	9 900
2017	30 932	11 000
2018	33 587	12 200
2019	35 855	13 350
2020	37 789	14 600
2021	39 877	15 200
2022		16 200

Zdroj: MPSV, ISPV (Informační systém o průměrném výdělku)¹²⁹

Pokud tedy z vlastní zkušenosti mohu hovořit, pak v úřadě, ve kterém jsem profesně působila se sice snížila časová náročnost agendy na podatelně, a nebylo potřeba vyššího počtu administrativních pracovníků na úseku podatelny. Nicméně na straně druhé vznikla potřeba zřídit IT oddělení pro nepřetržité zajištění technického provozu.

Stejně tak se oproti snížení počtu pracovníků na podatelně musel zvýšit počet kvalifikovaných zaměstnanců, tedy koncipientů, případně kandidátů, *Pro činění konkrétních úkonů v rámci exekuční a další činnosti byly zavedeny nové právnické profese, které mohou vykonávat jen osoby v určitém postavení, s dosažením určitého stupně vzdělání a případně se zákonem stanovenou praxí a po vykonání zvláštní kvalifikační zkoušky. Ustanovení § 19 a násl. obsahuje úpravu právního postavení koncipienta, kandidáta, vykonavatele exekutora a dalších zaměstnanců.*¹³⁰

Mzdové nároky na kvalifikovaného zaměstnance, tedy vysokoškolsky vzdělaného jsou pochopitelně vyšší, než na prostou administrativní sílu.

¹²⁹ Důvodová zpráva k navrhované novele exekučního tarifu dostupná na <https://www.komora.cz/legislation/249-22-novela-vyhl-c-330-2001-sb-exekutorsky-tarift20-1-2023/>

¹³⁰ HOZMAN, David. § 19 [Exekutorský koncipient]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 117.)

Na závěr bych v kontextu naznačeného vlastního příkladu uvedla, že pokud došlo ke snížení počtu zaměstnanců v administrativním úseku, pak se jednalo o zaměstnance nižší, nebo průměrnou mzdou. Naopak koncipient, kandidát, nebo kvalifikovaný IT pracovník jsou pozice se mzdou nadprůměrnou.

4.2.1.3. Poštovné

S ekonomickým vývojem souvisí i pořizovací náklady, a to v tom nejširším kontextu. Tedy růst ceny nemovitostí, energií, technologického vybavení, pohonných hmot apod. Níže bych ráda pro ilustraci uvedla dobře patrný vývoj ceny poštovního.

Vývoj ceny poštovního v Kč v letech 2006 až 2022

Rok	Obyčejné psaní 50g	Doporučené psaní 50g	Obyčejné psaní 100g	Doporučené psaní 100g
2006	7,50	19		
2008	10	26		
2013	13	29	17	42
2016	16	38	20	46
2018	19	44	23	52
2019	19	44	23	52
2020	19	47	23	55
2021	19/26	52/56	23,/30	60/62
2022	19/26	52/59	23/30	60/67

Dodejka (aktuálně/2006): 20 Kč/ 5 Kč

Dodání do vlastních rukou (aktuálně/2006): 15/5 Kč

Zdroj: Ceníky České pošty s.p.¹³¹

Nutno podotknout, že vnější faktory jsou ovlivněny celkovou geopolitickou situací. V souvislosti s konfliktem vedeným Ruskou federací na území Ukrajiny došlo zejména ke zdražení energií.

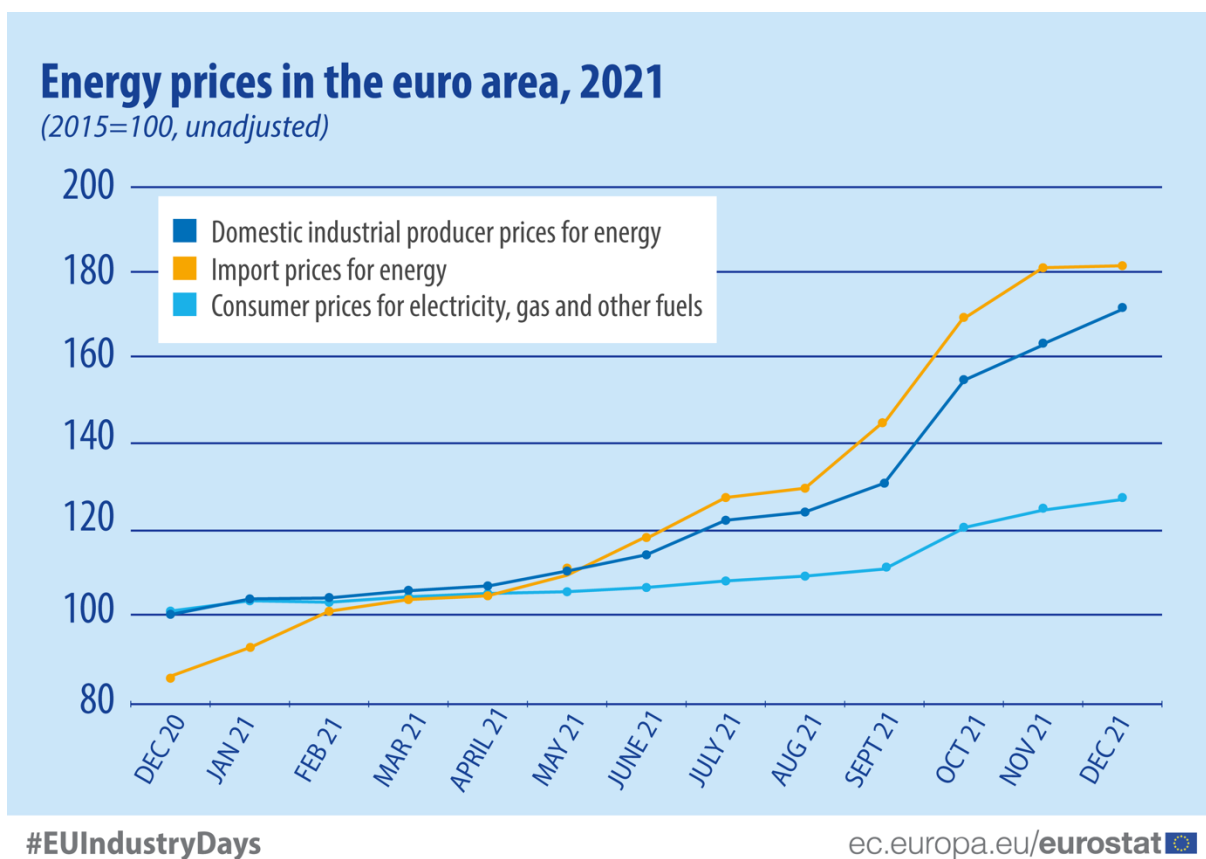
¹³¹ Důvodová zpráva k navrhované novele exekučního tarifu dostupná na <https://www.komora.cz/legislation/249-22-novela-vyhl-c-330-2001-sb-exekutorsky-tarift20-1-2023/>

Graf znázorňující ceny energií v EU v období od ledna 2021 do ledna 2023:

- ceny energií pro domácí průmyslové výrobce vzrostly ze 106,2 na 241,3
- spotřebitelské ceny elektřiny, plynu a jiných paliv vzrostly ze 105,4 na 172,3

(průměrný index 2015 = 100, neočištěný)

132

¹³²https://ec.europa.eu/eurostat/documents/4187653/13722717/Industrial+production+and+import+prices_WEB.png/

4.2.2. Postavení soudního exekutora

Dalším aspektem, který soudní exekutor nemůže ovlivnit je v tom nejjobecnějším smyslu postavení soudního exekutora. To se v souvislosti s určováním výše nákladů se jeví jako výrazně problematické. Na straně jedné je považován za soukromého podnikatele a na straně druhé za úřední osobu, na kterou stát delegoval jisté pravomoci.

4.2.2.1. Soudní exekutor podnikatel

Dalším aspektem, který soudní exekutor nemůže ovlivnit je v tom nejjobecnějším smyslu postavení soudního exekutora. To se v souvislosti s určováním výše nákladů se jeví jako výrazně problematické. Na straně jedné je považován za soukromého podnikatele a na straně druhé za úřední osobu, na kterou stát delegoval jisté pravomoci.

V otázce určování nákladů pak tato skutečnost je velmi významným faktorem v rozhodování, kdy vedle stávajících platných předpisů, konkrétních okolností případu pak soud při posuzování zavinění například zastavení exekuce argumentuje postavením exekutora jako podnikatele, který nese podnikatelské riziko¹³³.

Stát přenesl některé své pravomoci na soudní exekutory¹³⁴, aby pro něj vykonávaly, dle platných právních předpisů činnost, kterou dosud velmi neefektivně prováděl soud v rámci řízení o výkon rozhodnutí. Rozhodnutí soudního exekutora jsou považovány za úkony soudu¹³⁵.

---

¹³³ Ústavní soud popisuje postavení exekutora ve svém usnesení sp.zn. II. ÚS 150/04, kdy vyjádřil názor, že „exekutor vystupuje při své činnosti v postavení podnikatele podle obchodního zákoníku“, a kdy „základní charakteristika postavení podnikatele je soustavná činnost prováděná za účelem dosažení zisku a ve vztahu k oprávněnému na vlastní riziko. Toto riziko nelze bezdůvodně přenášet na oprávněného.“

¹³⁴ Ve svém nálezu sp.zn. II. ÚS 372/04 Ústavní soud přirovnává postavení soudního exekutora k postavení soudu „Ustanovení exekučního řádu, která upravují náhrady nákladů exekuce, proto musí být aplikována a interpretována s ohledem na specifické postavení exekutora v řízení o exekucích a nezbytnost zachování a šetření jeho nezávislosti. Jestliže na jedné straně zákonodárce vyjádřil zcela zjevně svůj úmysl, aby exekutor vykonával svou činnost za úplatu, přičemž toto ustanovení chrání jeho nezávislost, nelze další ustanovení téhož právního předpisu aplikovat a interpretovat zcela opačně, s tímto úmyslem v rozporu, tedy ignorovat specifika jeho postavení a v řízení o exekuci mu nepřiznat nejen odměnu, ale ani náhradu dalších nákladů, při provádění exekuce vzniklých“.

¹³⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.3.2006, sp.zn. 2706/2004 a Usnesení Ústavního soudu ze dne 20.10.2004, sp.zn. IV. ÚS. 112/04

Soudní exekutoři sami (stejně jako například notáři nebo insolvenční správci) financují chod svého úřadu, platí daň z příjmu a někteří i daň z přidané hodnoty. V tomto ohledu na ně jistě lze pohlížet jako na samostatné podnikající jednotky. Vzhledem k tomu, že dosud není zavedena takzvaná teritorialita, a všichni soudní exekutoři mají celostátní působnost, lze také uvažovat o vzájemné soutěži mezi samotnými exekutory a v tomto ohledu lze přisvědčit argumentaci, že v jistém smyslu by mohl být exekutor za podnikatele považován. Nelze však tento příměr chápat jinak než v kontextu ostatních skutečností. Dle mého osobního přesvědčení však nemůže být za podnikatele bez dalšího považován ten, jehož soutěžní postavení a podnikatelská činnost je natolik limitována právními předpisy.

V praxi se pochopitelně děje, že jistí věřitelé volí soudního exekutora se kterým mají nadstandardní vztahy a jsou s jeho prací spokojeni. To však má své zákonné limitace. V první řadě je třeba zmínit, že soudní exekutor je osobou, která je v rámci exekučního řízení nezávislá na účastnících, stejně jako soud. Nadstandardní vztahy tedy jsou limitovány přesně tou měrou, jakou je limitován soudce. V případě přílišného provázání vztahů, či dokonce vzájemné závislosti by pak mohl být exekutor považován za nikoli nestranného, podjatého.

Další okolností, která principiálně brání pojmání soudního exekutora ryze jako podnikatele je skutečnost, že soudní exekutor si své případy nemůže vybrat a je vázán nápadem exekučních návrhů, stejně jako soud. Odmítnout provedení exekuce lze jen ze zákonných důvodů. Nejedná se tedy o obchodní podnikatelskou činnost, kdy si subjekt vybírá zakázky.

4.2.2.2. Soudní exekutor není zákonodárce

Pokud hovořím o postavení soudního exekutora, tak tak mohu učinit z několika úhlů pohledu.

Za první podmínky pro výkon povolání soudního exekutora jsou dané zákonem, stejně tak jako okruh jeho povinností a pravomocí.

„Soudní exekutor jako jediná právnická profese má ze své funkce oprávnění vymáhat odměnu sám pro sebe. Takovým oprávněním nejsou nadáni zástupci žádných jiných právnických profesí. Notáři a advokáti svou odměnu mohou vymáhat prostřednictvím soudu nebo soudního exekutora. Soudce a státní zástupce za jejich práci odměňuje stát. Soudní exekutoři tímto získali velkou pravomoc, kterou však mohou využívat pouze v mezích zákona. V zájmu zachování

transparentnosti své funkce by proto měli při vymáhání odměny postupovat vždy v souladu s právními předpisy a všeobecně uznávanou rozhodovací praxí. ¹³⁶

Soudní exekutor není zákonodárcem, exekuční řád prochází řádným legislativním procesem. *„Nalezení optimálního způsobu stanovení náhrady nákladů exekuce a odměny soudního exekutora je v kompetenci Parlamentu České republiky a exekutivy.* ¹³⁷

Tudíž soudní exekutor sám může sice vířit odbornou debatu, může proti návrhu zákona brojit, nicméně na přijetí nebo nepřijetí nové právní úpravy, která definuje, případně mění jeho postavení nemá on sám žádný reálný vliv.

4.2.2.3 Soudní exekutor a jeho postavení ve společnosti

Za druhé je možné vnímat postavení soudního exekutora v kontextu společenském. Tedy budu hovořit zejména o tom, jak soudního exekutora vnímá odborná, ale i laická veřejnost. I toto je podstatná okolnost, která, byť nepřímo, souvisí s náklady exekučního řízení.

Nákladem exekučního řízení je totiž i odměna exekutora, která vedle nákladů spojených s provozem exekutorského úřadu pokrývá i zisk soudního exekutora. Odměna nutně ziskovou složku musí obsahovat. Pokud by tomu tak nebylo, pak by soudní exekutor za hotové výdaje zaplatil hotové výdaje v konkrétním exekučním spise, a z odměny pokryl náklady spojené s chodem exekutorského úřadu a na jeho osobní odměnu by již nezbylo ničeho. Sám soudní exekutor nemůže být již z podstaty věci zaměstnancem exekutorského úřadu.

Součástí posouzení přiměřenosti výše odměny soudního exekutora je i posouzení výše ziskové složky. A právě v tomto kontextu je třeba nezapomínat na skutečnost, že náročnost, vážnost a společenská prestiž jsou parametry (vedle jiných), které přímo ovlivňují posouzení, zda je zisk soudního exekutora za jeho činnost adekvátní.

Zde si dovoluji uvést dílčí předběžný závěr mnou prováděné studie, z níž dosud vyplynulo, že soudní exekutoři jsou nejméně „oblíbenou“ právníckou profesí. Respondenti z řad odborné

---

¹³⁶ VACHUTKA, Tomáš. Etika soudních exekutorů – teorie a praxe (1. část). Právní rozhledy, 2020, č. 7, s. 250-255

¹³⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 14/17

veřejnosti¹³⁸ hodnotili povolání soudního exekutora jako nejméně prestižní¹³⁹, soudní exekutory za nejméně vzdělanou část odborné veřejnosti¹⁴⁰.

Respondenti z řad laické¹⁴¹ veřejnosti hodnotili soudní exekutory veskrze negativně ve všech dotazovaných kategoriích týkajících se vzdělanosti, nepřiměřeně vysoké odměny za prováděnou činnost, důvěryhodnosti a čestnosti.

Respondenti z řad studentů právně zaměřených studií¹⁴² také vyhodnotili profesi soudního exekutora jako nejméně atraktivní, a toto povolání by byla ochotna vykonávat skutečně minorita dotázaných¹⁴³.

Dle mnou zpracovaných dat se tak soudní exekutoři ocitají na samém chvostu právnických profesí a mají v podstatě velmi špatnou pověst, a to jak mezi odbornou, tak laickou veřejností.

Příčin proč tomu tak je může být celá řada. V první řadě může být dána jistě samotnou povahou činnosti, kterou soudní exekutor vykonává.

Exekuční řízení v sobě jistě nese celou řadu negativních aspektů, kdy de facto soudní exekutor vstupuje dlužníkům do jejich soukromí a proti jejich vůli zpeněžuje jejich majetek. Stejně tak může hrát roli i protiprávní jednání soudních exekutorů.

4.2.2.4. Soudní exekutor v kárném řízení

V rámci zpracování tohoto tématu jsem se poměrně dlouho zabývala otázkou kárné odpovědnosti soudních exekutorů. „ *V předchozí právní úpravě do konce roku 2012 byl užíván pouze pojem kárné provinění, jež označoval porušení povinností anebo narušení důstojnosti exekutorského povolání jeho chováním, které je závažné anebo opětovné. Začátkem roku 2013 došlo ke zpřísnění právní úpravy, exekutor, kandidát či koncipient se totiž mohou dopustit kárného deliktu i například pouze jednorázovým, a nikoliv závažným porušením povinnosti*

---

¹³⁸ Šetření probíhá napříč odbornou veřejností, dotazování zatím proběhlo mezi soudci, státními zástupci, advokáty a notáři

¹³⁹ 65% z celkového počtu dotázaných

¹⁴⁰ 78 % z celkového počtu dotázaných

¹⁴¹ Laická veřejnost je dále kategorizována dle věku, vzdělání a dle osobní zkušenosti s exekučním řízením (okolnost zda někdy byli na straně oprávněných či povinných, nebo zda s exekučním řízením přišli do styku za jiných okolností- exekuce rodiče, příbuzného)

¹⁴² Nejedná se pouze o studenty právnických fakult, ale také na studenty některých soukromých vysokých škol, které mají studijní obory s rozšířeným zaměřením do oblasti práva (nejedná se tak o klasické studium práva a právní vědy, ale je zde důvodný předpoklad, že studenti takových oborů budou mít o profesi soudního exekutora širší znalosti než laická veřejnost obecně)

¹⁴³ Méně než 5%

dané předpisem či usnesením Komory. Stále však platí, že jednání (či opomenutí) musí nabýt určité intenzity, aby mohla být kárně odpovědná osoba úspěšně stihána za takové jednotlivé pochybení (NSS 14 Kse 4/2020-142).“¹⁴⁴

Pokoušela jsem se nalézt odpověď na to, zda mají soudní exekutoři tak špatnou pověst v důsledku svého neodborného, či právem nedovoleného a společensky závadného chování. Ve vazbě k tématu nákladů exekuce totiž toto je poměrně důležité zjištění.

Za situace, kdy jsou úprava nákladů exekuce neodpovídá realitě¹⁴⁵ je zde možnost, že se v rámci ekonomické záchrany soudní exekutoři uchylují k obcházení exekutorského tarifu a své náklady uměle navyšují.

Další možností je, že nastavení exekutorského tarifu a soudní rozhodovací praxe vytváří prostředí, ve kterém lze jen těžko ekonomicky fungovat a z podnikatelského hlediska je povolání soudního exekutora neatraktivní a tudíž nepřitahuje dostatečný počet odborníků na pozice soudních exekutorů.

„Předpokladem toho, aby soudní exekutor objektivně mohl zajistit řádný výkon exekuční činnosti (tj. veřejné moci, kterou na něj stát přenesl) v souladu se standardy, je, aby byla odpovídajícím způsobem zajištěna úplata soudního exekutora. V případě, že náhrada nákladů exekuce nebude zvýšena, hrozí, že velká část moci soudní bude obdobně jako jiné služby (např. obchod, zdravotnictví ap.) vykonávána toliko velkými úřady či toliko ve velkých městech. Je ve veřejném zájmu, aby výkon práva byl v ČR prováděn kvalitně, odborně, řádně, důstojně a po celém území ČR.

Platná právní úprava pevně stanovených odměn a náhrad soudního exekutora zaostává za vývojem výše uvedených ekonomických ukazatelů. Z dat plyne, že o povolání soudního exekutora není dlouhodobě takový zájem, aby bylo možno obsadit všechny uvolněné exekutorské úřady. V současné době je neobsazených 21 exekutorských úřadů. Dále lze uvést, že dosud bylo uskutečněno 20 neúspěšných výběrových řízení na obsazení Exekutorského úřadu Ostrava, 9 neúspěšných výběrových řízení na obsazení Exekutorského úřadu Sokolov,

---

¹⁴⁴ ÚŠELOVÁ, Veronika. § 116 [Obecná ustanovení]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1114, marg. č. 11

¹⁴⁵ Náklady jsou vyšší, než s jakými počítá exekutorský tarif

*9 neúspěšných výběrových řízení na obsazení Exekutorského úřadu v Karlových Varech, 3 neúspěšná výběrová řízení na obsazení Exekutorského úřadu Praha – západ, 3 neúspěšná výběrová řízení na obsazení Exekutorského úřadu Praha 8; agendu těchto úřadů vykonává zástupce soudního exekutora.*¹⁴⁶

Analyzovala jsem tedy kárná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jak v otázce kárné odpovědnosti soudců, soudních exekutorů a státních zástupců.

Tato rozhodnutí jsem analyzovala v kontextu počtu podaných žalob a celkového počtu osob v dané právní profesii.

Dále jsem vzala v potaz i skutečnost, kdo může být kárným žalobcem a kdo a jak často vykonává nad danou profesii dohled a v poslední řadě jsem zohlednila také povahu kárného provinění.

Ke dni uzavření rukopisu zahájil Nejvyšší správní soud v agendě kárné odpovědnosti soudců celkem 392 řízení, ve věcech kárné odpovědnosti státních zástupců celkem 152 řízení a konečně v agendě kárné odpovědnosti soudních exekutorů celkem 275 řízení.

Z pohledu analýzy provinění, která jsou obecně kárně obviněným kladena za vinu pak jsem učinila dílčí závěr, že v zásadě soudní exekutoři porušují plynulost řízení, jsou nečinní, nebo se dopouštějí excesivních výkladů stejně jako soudci potažmo státní zástupci.

Za zcela specifickou však považuji okolnost, že až 70 % kárných provinění souvisí s tématem nákladů exekučního řízení. Soudní exekutoři se dopouštějí kárných provinění zejména tím, že nesprávně určují náklady, nebo svá rozhodnutí řádně neodůvodňují, nebo nerozhodují v zákonem stanovených lhůtách.

Je zde tedy namísto si položit otázku, v čem tkví příčina. Možností je hned několik.

Může se jednat důsledek nejasné právní úpravy a nepřehledné aplikační praxe, kdy soudní exekutoři mnohdy tápou ve změti protichůdných rozhodnutí. Nebo se může jednat o výsledek

---

¹⁴⁶ Důvodová zpráva k návrhu novely vyhlášky č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif) dostupný na <https://www.komora.cz/legislation/249-22-novela-vyhl-c-330-2001-sb-exekutorsky-tarif20-1-2023/>

neprofesionálního přístupu. Ten může spočívat jak v odborné neznalosti soudního exekutora, tak i práci dostatečně neproškoleného nebo nekvalifikovaného pracovníka. Je zcela jisté řada možných příčin.

Mnou zjištěná data neumožňují v daném případě přijmout kvalifikovaný závěr a zhodnocení příčiny kárných deliktů zasahujících do oblasti nákladů exekuce. Zbývá se tedy vrátit k původní otázce vážnosti, prestiže, případně hodnověrnosti soudního exekutora.

Na otázku, zda si soudní exekutoři za své postavení ve společnosti mohou sami nelze odpovědět jednoduše bez dalšího.

Za prvé lze konstatovat, že počet kárných žalob proti soudním exekutorům je v porovnání se soudci nebo státními zástupci poměrně vysoký. Soudců v české republice je řádově 3000, státních zástupců pak o polovinu méně, a soudních exekutorů je necelých 160.¹⁴⁷

Výsledkem této analýzy je konstatování, že soudní exekutoři jsou nejvíce kontrolovanou právníkou profesí. Dohled nad jejich činností vykonává jak Exekutorská komora, tak soud v jehož obvodu má soudní exekutor sídlo, tak i soud exekuční v dané jednotlivé exekuční věci a v neposlední řadě i Ministerstvo spravedlnosti.

Soudní exekutor je ze strany těchto orgánů pravidelně kontrolován. Kontrola každého exekutorského úřadu proběhne v přepočtu zhruba každé dva roky. Takto důslednou a pravidelnou kontrolu nemá žádná jiná právníková profese. Je zcela logické, že výsledkem prováděných kontrol bývají i zjištění pochybení, která jsou předmětem kárného řízení.

Pokud však kontroly v takové frekvenci a hloubce u soudců nebo státních zástupců neprobíhají, pak lze s jistotou sice říct, že se nepodařilo pochybení nalézt, nicméně nelze s jistotou tvrdit, že k obdobným excesům jako u soudních exekutorů nedochází. „*Soudce a státní zástupce za jejich práci odměňuje stát.*“¹⁴⁸

---

¹⁴⁷ <https://advokatnidenik.cz/2021/08/18/v-cesku-loni-pusobilo-3006-soudcu-a-6490-clenu-soudcovskeho-personalu/>

¹⁴⁸ VACHUTKA, Tomáš. Etika soudních exekutorů – teorie a praxe (1. část). Právní rozhledy, 2020, č. 7, s. 250-255

Jistě lze chybovat v jiných oblastech, ve kterých soudci a státní zástupci vykonávají svou pravomoc. Právě z těchto důvodů nemohu uzavřít, že by si soudní exekutoři za svou *špatnou* pověst mohli sami.

4.2.3. Exekutorský tarif

Obecně závazný předpis upravující náklady exekučního řízení vydává Ministerstvo spravedlnosti. Soudní exekutor sám tak nemůže de facto ovlivnit jeho znění. Je zde samozřejmě logický požadavek na celospolečenskou ale i odbornou diskusi. Bohužel nemohu konstatovat, že by tento požadavek byl naplňován.

Naopak téma nákladů exekuce se stalo zbraní na poli politického boje. Dokonce se vedla seriózní debata na půdě poslanecké sněmovny o zrušení soudních exekutorů. Návrh takové novely zákona však byl vládou odmítnut¹⁴⁹.

Zmíním zde jeden velmi výrazný krok ze strany Ministerstva spravedlnosti, který jsem vnímala a vnímám jako nástroj politického boje, nikoli jako výsledek odborné debaty, která má řešit existující problémy v dané oblasti.

Je to změna exekučního tarifu¹⁵⁰ provedená na základě Analýzy problematiky exekučního prostředí s akcentem na dislokaci exekutorských úřadů a nákladovost exekuce¹⁵¹. Výsledkem bylo podstatné snížení odměn soudních exekutorů.

Přestože analýza, která byla podkladem pro novou právní úpravu v podstatě nemohla reflektovat realitu, a i její zpracování lze podrobit kritice, bez ohledu na připomínky Ministerstvo spravedlnosti novou úpravu přijalo.¹⁵² Za naprosto nepochopitelné považuji

---

¹⁴⁹ STANOVISKO VLÁDY k návrhu poslanců Tomia Okamury, Radima Fialy a dalších na vydání zákona o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti se zrušením soudních exekutorů sněmovní tisk č. 937

¹⁵⁰ Vyhláška č. 441/2016 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů, Čl. I

¹⁵¹ ŠRÁMEK, Dušan. Analýza problematiky exekučního prostředí s akcentem na dislokaci exekutorských úřadů a nákladovost exekuce, s. 36 [online] [cit. 4. 3. 2021] Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2016/06/ministerstvo-zverejnilo-analyzu-prijmu-exekutoru-ti-s-ni-ale-nesouhlasl>

¹⁵² „V § 6 odst. 3 a § 11 odst. 2 se částka „3 000 Kč“ nahrazuje částkou „2 000 Kč“.“ Odměna soudního exekutora byla poměrně výrazně snížena a to o jednu 1/3. Vyhláška č. 441/2016 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách

tvrzení, „Z dat poskytnutých Generálním finančním ředitelství lze dospět k závěru, že průměrný roční příjem menších soudních exekutorů se pohybuje pod hranicí 2 miliónů Kč, průměrný roční příjem větších soudních exekutorů pak pod hranicí 5 miliónů Kč.“¹⁵³

Nehledě na to, že takto optika naprosto ignoruje systematické členění exekučního řádu, kde výslovně stanoví náklady exekuce¹⁵⁴, kde se „Odměna exekutora se vypočte z „vymoženého plnění“.¹⁵⁵ a odměnu exekutora za další činnost¹⁵⁶.

Náklady exekuce v sobě dále mají položku nazvanou odměna, nicméně je to odměna za provádění exekuční činnosti. V tomto ohledu sice považuji označení za lehce matoucí. Pokud se ovšem někdo nastavením exekutorského tarifu zabývá na úrovni orgánu, který je tohoto předpisu autorem domnívám se, že by alespoň toto základní rozlišení měl vnímat.

Není zde dán žádný logický důvod, aby příjem z jiné, než exekuční činnosti jakkoli ovlivňoval výši exekučních nákladů. Míním tím tedy zejména stanovovanou výši odměny a náhrady hotových výdajů.

Exekutorský tarif by měl totiž být nastaven tak, aby i soudní exekutor, který se zabývá pouze exekuční činností, tedy vymáháním pohledávek a realizací konkrétních exekučních řízení, měl možnost získat svou činností přiměřený zisk.

Tento zisk by měl odpovídat podmínkám, které musel splnit, aby mohl profesi soudního exekutora vykonávat. „*Předpoklady pro jmenování exekutorem jsou vymezeny v § 9 a zahrnují plnou svéprávnost, úplné vysokoškolské vzdělání v oboru právo v magisterském studijním programu právo a právní věda studiem na vysoké škole v České republice nebo studiem na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno za rovnocenné*

---

soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů, Čl. I

¹⁵³ *Analýza problematiky exekučního prostředí s akcentem na dislokaci exekutorských úřadů a nákladovost exekuce,*

¹⁵⁴ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. § 87 exekučního řádu

¹⁵⁵ SVOBODA, Karel. § 87 [Pojem nákladů exekuce]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCÍNEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 838, marg. č. 4

¹⁵⁶ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. § 90 a násl. exekučního řádu

vzdělání uvedenému v bodě 1 na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, anebo pokud takové vzdělání bylo uznáno podle zvláštního právního předpisu, a současně takové vzdělání odpovídá obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v magisterském studijním programu právo a právní věda v oboru právo na vysoké škole v České republice, dále bezúhonnost, tříletá exekutorská praxe a složení exekutorské zkoušky.“¹⁵⁷

Dále by měl možný zisk odpovídat jeho případným omezením na dalším výdělku.

„Ustanovení § 3 odst. 1 EŘ stanoví, že soudní exekutor vykonává svou činnost za úplatu. Odměna za exekuční, příp. další činnost by měla být hlavním zdrojem příjmu soudního exekutora. Jiné druhy výdělečné činnosti soudního exekutora jsou zakázány, s výjimkou taxativně vymezených činností v § 3 odst. 2 EŘ. Výdělečná činnost je taková činnost, která je svou povahou způsobilá potenciálně přinášet výdělek. Pokud soudní exekutor takovou činnost vykonává, dopustí se porušení § 3 odst. 2 EŘ i v případě, kdy fakticky touto činností žádného výdělku nedosáhne.“¹⁵⁸

A v neposlední řadě by se mělo zohlednit společenské postavení ve společnosti, ačkoli vnímám, že obecné nastavení parametrů odměny za případné snížení společenské prestiže by mělo být objektivně kvantifikováno a zhodnoceno. Nalézt hranici mezi tím, kde je postavení exekutora ve společnosti pouze v důsledku jeho činnosti, ačkoli postupuje zcela v souladu s právem, a tím, že si exekutoři obecně zhoršují svou pověst svými prohřešky, je obecně velmi problematické.

Jsou jistě soudní exekutoři, kteří mají příjmy výhradně z exekuční činnosti. Odměňování soudních exekutorů by mělo být nastaveno tak, aby soudní exekutor mohl exekuce efektivně provádět (tedy aby zaplatil provoz exekutorského úřadu, a také náklady jednotlivých exekučních řízení), a také aby mu z této činnosti náležel zisk.

Bohužel shora kritizovaná analýza z pera Ministerstva spravedlnosti dle mého soudu nepracuje z daty správně. „, z dat pak také není jasné, zda jsou příjmy exekutorů výhradně z činnosti

---

¹⁵⁷ JÍCHA, Lukáš. § 1 [Exekutor a exekutorský úřad]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 3, marg. č. 5

¹⁵⁸ VACHUTKA, Tomáš. Etika soudních exekutorů – teorie a praxe (1. část). Právní rozhledy, 2020, č. 7, s. 250-255

soudního exekutora nebo i z jiných zdrojů, jako např. z pronájmu majetku v obchodním majetku, z kapitálových příjmů v obchodním majetku, či dalších zdrojů, které ovšem vytváří obchodní majetek exekutora. Autor na začátku své Analýzy uvádí, že Analýza nijak nepočítá s ostatními příjmy exekutorů, avšak dále uvádí, že čerpal z dat dodanými GFR, kde již dále neuvádí metodu očištění dat od zmíněných vedlejších (pro exekutory zákonem povolených)¹⁵⁹“

Zde musím především kritizovat skutečnost, že tvůrce této analýzy zcela pominul skutečnost, že soudní exekutoři mohou mít i jiné příjmy, než jsou příjmy z exekuční činnosti.

Pokud tedy soudní exekutor například vlastní nemovitosti, které pronajímá, nebo má jiné příjmy, vedle exekuční činnosti, pak tyto s ohledem na metodiku stanovování nákladů exekuce spolu nijak nesouvisí.

4.2.4. Rozhodovací praxe a trendy

4.2.4.1. Změny a rozhodnutí

Nepoměrná rychlost společenského vývoje a vývoje právních předpisů, oproti délce soudního rozhodování není problémem pouze oblasti exekučních nákladů, ale jedná se o jev v oblasti práva obecně.

Tato situace má za následek, že v době, kdy soud vyšší instance (Nejvyšší soud ČR, nebo Ústavní soud) rozhodne ve věci nákladů exekuce, a vydá obecně platné a závazné stanovisko na určitou problematiku, většinou toto rozhodnutí přichází v čase, kdy je společenská i legislativní situace jiná.

Náklady exekuce jsou z větší části upraveny vyhláškou Ministerstva spravedlnosti¹⁶⁰, tedy předpisem, který lze poměrně rychle a pružně měnit.

Soudy vyšší instance by, dle mého názoru měly být autoritou.

Pokud ve sporném, či špatně praxí uchopeném případě rozhodnou a problematiku závazně vyloží, či upozorní na nedostatečnost právní úpravy, je v našich podmínkách možné na tuto situaci reagovat legislativní změnou v relativně krátkém čase.

---

¹⁵⁹ <https://ekcr.cz/admin/priloha//Expertni-stanovisko-Grant-Thornton-k-analyze-MSp-ohledne-exekucniho-tarifu.pdf>

¹⁶⁰ Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif)

Například v otázce formulace vyhlášky 330/2001 Sb. Se ústavní soud vyjádřil již v roce 2007 „, exekuce může sloužit jen k uspokojení práva oprávněného a k náhradě nákladů exekučního řízení, včetně adekvátní odměny exekutora. Nesmí však povinnému způsobit nepřiměřenou újmu proto, že náležitě nezohledňuje jistý stupeň „dobrovolnosti“ ve splnění vymáhané povinnosti, byť až po nařízení exekuce, avšak stále ještě před jejím vynuceným provedením. Posuzovaná úprava popírá preventivní funkci exekuce jako prostředku, jehož smyslem není majetková likvidace povinného subjektu (viz také smysl insolvenčního řízení). Za ekvivalent odpovídající vynaloženému úsilí exekutora lze proto považovat odměnu ve sníženém rozsahu, což je v souladu též s principem proporcionality poměřujícím přiměřenost zásahu do majetku povinného za účelem ochrany majetku oprávněného (vymožení jeho pohledávky). Ústavní soud uzavírá, že ústavně konformní úprava odměn exekutora by neměla vycházet z přímé závislosti odměny na výši vymoženého plnění, ale odrážet složitost, odpovědnost a namáhavost exekuční činnosti podle jednotlivých druhů a způsobů výkonu exekuce. Do přijetí takové právní úpravy bude na obecných soudech, aby při rozhodování o odměně exekutora interpretovaly „výši exekutorem vymoženého plnění“ v souladu s naznačenými principy.“¹⁶¹

Bohužel musím konstatovat, že z pohledu soudního exekutora, potažmo účastníků se situace v podstatných aspektech příliš nezměnila. To znamená, že ačkoli se již Ústavní soud jasně vyjádřil v tom směru, že vyhláška není formulována šťastně, a že je zde naléhavá potřeba, aby právní úprava umožňovala lépe zhodnotit namáhavost a složitost jednotlivých exekucí, nedošlo ke vhodné implementaci tohoto do konkrétní právní úpravy. Stav, kdy není exekutorský tarif formulován šťastně tak nadále trvá.

Existuje zde jisté znění exekutorského tarifu¹⁶², které ovšem, nedává žádný speciální návod, jak posoudit, zohlednit namáhavost a náročnost prováděné exekuce. Tedy dle mého soudu jsme stejně jako v roce 2007 v situaci, kdy je na soudech, nebo soudních exekutorech, aby, vhodně aplikovaly ustanovení exekučního tarifu v ústavním soudem naznačených mantinelech. Ovšem pojem vhodnosti je ponechán na úvaze soudu nebo soudního exekutora.

---

¹⁶¹ Nález Ústavního soudu ze dne 1. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 8/06

¹⁶² Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif)

4.2.4.2. Rozhodování

Jak již bylo v předchozích kapitolách uvedeno, exekuční řízení vedené soudním exekutorem počíná exekučním návrhem a končí vymožením, nebo zastavením exekuce.

Při vymožení pak soudní exekutor rozhoduje příkazem k úhradě nákladů exekuce¹⁶³, jež je v námitkovém řízení přezkoumatelný exekučním soudem.

O zastavení exekuce může rozhodnout soudní exekutor nebo soud¹⁶⁴ a v obou případech je proti tomuto rozhodnutí přípustné odvolání¹⁶⁵ a součástí tohoto rozhodnutí je také výrok o nákladech exekuce.

Tato rozhodnutí jsou přezkoumatelná v rámci exekučního procesu příslušným nadřízeným soudem. Tato konstrukce se jeví zcela logickou a kopíruje zvyklosti uplatňované v jiných oblastech práva a jiných právnických profesí.

Při studiu rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR z oblasti nákladů exekuce, Ústavního soudu a rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z oblasti kárné agendy jsem ovšem zjistila, že rozhodnutí jsou značně pestrá.

---

¹⁶³ „Příkaz k úhradě nákladů exekuce je rozhodnutí, kterým exekutor s účinností novely č. 396/2012 Sb. nejenom určuje výši a jednotlivé složky nákladů exekuce, jež je povinný povinen zaplatit oprávněnému a exekutorovi, ale stanoví povinnému i povinnost uvedené náklady zaplatit. Povinnost povinného platit náklady oprávněného a exekutora má oporu v § 87 odst. 2 a 4 a náklady budou vymoženy v rámci prováděné exekuce (§ 87 odst. 5). Příkaz k úhradě nákladů exekuce je tedy rozhodnutím, kterým se v průběhu exekuce ukládá povinnému povinnost k úhradě nákladů a konkretizují se co do výše a jednotlivých položek, neboť v případě exekuce zákonná úprava obsažená v § 87 odst. 2 a 4 vychází z principu tzv. presumovaného procesního úspěchu oprávněného a zavinění povinného, který tím, že nesplnil uloženou povinnost před zahájením exekučního řízení, zavinil, že exekuční řízení muselo být zahájeno, a proto odpovídá za náhradu nákladů, které při vymáhání nároku vznikly.“ KASÍKOVÁ, Martina. § 88 [Příkaz k úhradě nákladů exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 730, marg. č. 2.)

¹⁶⁴ „K zastavení exekuce dochází tehdy, pokud nastal důvod, pro který nemůže být exekuce úspěšně dokončena. Zastavení exekuce podle § 55 je tedy namístě, pokud z důvodů, které lze podřadit pod § 268 odst. 1 písm. a) až h) OSŘ a popřípadě i pod jiné ustanovení občanského soudního řádu, nedojde k vynucení splnění povinnosti exekutorem na povinném. V odstavcích 7 až 13 jsou stanoveny podmínky, za nichž lze zastavit bezvýslednou exekuci.“ KASÍKOVÁ, Martina. § 55 [Zastavení exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 468–469, marg. č. 3.

¹⁶⁵ Vyjma situace, kdy odvolání není přípustno z důvodu, že je rozhodováno v odvolacím řízení.

Pokud bych například měla řešit otázku, zda při zastavení exekuce má hradit náklady exekuce povinný, oprávněný a zda soudní exekutor má nárok na úhradu nákladů, pak na totožný případ lze nalézt zcela protichůdnou směs rozhodnutí.

Všechna tato rozhodnutí jsou řádně odůvodněna a citují, konstantní judikaturu či konstantní rozhodovací praxi.

Ovšem v celkovém kontextu to znamená že účastníci i soudní exekutor mají každý svá očekávání, mnohdy zcela opačná, opřena o existující judikaturu.

Obdobná situace ale panuje v celé řadě jiných situací, například v otázce upuštění od exekuce, ale i celé řady jiných.

Takový stav nejen, že činí situaci značně komplikovanou, ale dle mého přesvědčení také otrásá právní jistotou. „Právní jistotě nepřispívá ani nejednotná soudní praxe při tzv. upuštění od exekuce (§ 46odst. 3 věta první zákona č. 120/2001 Sb.), Dikce tohoto ustanovení naznačuje, že jde o neformální úkon exekutora, což nelze považovat za přípustné.

Je třeba jednoznačně určit okamžik ukončení exekučního řízení (též ve vztahu ke třetím osobám, např. pro výmaz poznámky z katastru nemovitostí). Zatímco v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 5 soud usnesením ze dne 5. 3. 2004 č. j. Nc 733/2003-102 exekuci zastavil, v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 3 žádný obdobný úkon nebyl učiněn. Ústavní soud považuje za vhodné, aby obecné soudy v řízení o výkon rozhodnutí důsledně postupovaly podle § 268odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu a řízení zastavovaly i tehdy, zanikne-li vymáhaná pohledávka splněním v průběhu exekučního řízení.“¹⁶⁶

Stejně tak aplikační praxe nesjednotila v tom, jak rozhodovat v případě, že povinný nakonec splní exekuci sám, byť v průběhu exekučního řízení, a oprávněný navrhne její zastavení. V daném případě já osobně zastávám názor, že je třeba zohlednit zejména čas a okolnosti za kterých bude na vymáhané plnění.

Nelze také, dle mého názoru formalisticky posuzovat podání návrhu na zastavení exekuce oprávněným tak, že pokud oprávněný podal návrh na zastavení, je automaticky tím účastníkem, který zastavení exekuce zavinil.

---

¹⁶⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 1. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 8/06

Velmi často se ve své praxi setkávám s rozhodnutími, v nichž dospěl soud k výsledku, který je na první pohled zjevně nespravedlivý.

V praxi se ovšem s takovým postupem setkávám poměrně často, a to nejen ze strany soudních exekutorů, ale zejména exekučních soudů.

Níže si dovoluji uvést zcela současné rozhodnutí, kde okresní soud v Mostě postupoval zcela „standardně“ nepředvídatelně v otázce posouzení zavinění oprávněného na zastavení exekuce. V daném případě se jednalo o vymožení povinnosti na povinném, kterým je bytové družstvo. Vymáhaná povinnost spočívala ve vydání opisu seznamu členů povinného obsahujícího jména, adresy či bydliště, den a způsob vzniku jejich členství.

Exekuce byla vedena od prosince 2021. Povinný svou povinnost nesplnil, a tak mu bylo v průběhu exekučního řízení soudním exekutorem uloženo celkem 6 pokut, a to ve výši 10 000 Kč dne 2.2.2022, 50 000 Kč dne 15.3.2022, 300 000 Kč dne 27.4.2022, 750 000 Kč dne 14.9.2022, 1 500 000 Kč dne 18.11.2022 a 2 000 000 Kč dne 15.3.2023.

Povinný nakonec nějaký seznam soudnímu exekutorovi zaslal a sdělil, že tím povinnost stanovenou exekučním titulem splnil.

Oprávněný zprávou z 21.11.2022 sdělil, že nebylo splněno dle exekučního titulu, neboť seznam předložený povinným je neúplný. „*V podstatě mezi účastníky je sporu „jenom“ o to, zda je předložený seznam členů družstva, úplný, seřazen dle nějakého kritéria a použitelný pro účel zamýšlený oprávněným*“¹⁶⁷

Soud se nepřiklonil k názoru povinného spočívající v tom, že seznam má určité kvality. Pouze konstatoval, že přezkum úplnosti nebo řazení seznamu, tedy namítané kvality předmětného seznamu exekuční soud vůbec zkoumat nebude.

Po každé uložené pokutě soudní exekutor vydal příkaz k úhradě nákladů exekuce. Všechny tyto příkazy pak v usnesení o zastavení exekuce okresní soud v Mostě zrušil v souladu s ustanovením §271 občanského soudního řádu a rozhodl o nákladech exekuce samostatnými výroky znovu. „*Ke zrušení dosud vydaných rozhodnutí o nákladech výkonu ale není důvod v případech, kdy procesní zavinění na zastavení výkonu rozhodnutí lze klást k tíži povinného,*

---

¹⁶⁷ Usnesení okresního soudu v Mostě č. j. 48 EXE 5685/2021-219 ze dne 7.6.2023

*například při zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. g) OSŘ, jestliže povinný svůj závazek z exekučního titulu splní až po nařízení výkonu rozhodnutí, nebo při zastavení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy podle § 290 odst. 2 OSŘ, neboť v takovém případě dochází k zastavení důvodně nařízeného výkonu rozhodnutí jen v důsledku pozdějšího chování povinného.*¹⁶⁸

Jediný, komu byla uložena povinnost hradit náklady exekuce byl v daném případě oprávněný. Z odůvodnění pak vyplývá, z jakých důvodů bylo takto rozhodnuto. „Zastavení exekuce zavínil oprávněný tím, že sdělil soudnímu exekutorovi, že nebyla splněna vymáhaná povinnost a nesouhlasil se zastavením exekuce. Oprávněný je tak povinen uhradit náklady exekuce a náklady exekučního řízení v plné výši, neboť povinný se domáhal zastavení celé exekuce a celá exekuce byla zastavena.“¹⁶⁹

Oblast nákladů exekuce není jistě jedinou oblastí, ve které se promítají drobné regionální rozdíly v rámci rozhodovací praxe soudů, ovšem obecně lze tento jev také označit za nežádoucí.

Dále jsem v této souvislosti narazila na skutečnost, kdy dohledový orgán de facto přezkoumával rozhodnutí o nákladech exekuce. Konkrétně se jednalo o Ministerstvo spravedlnosti, které na základě tohoto přezkumu v rámci kontrolní činnosti podávalo kárnou žalobu, a to v několika případech. „Pokud jde o náklady exekuce, nesprávný výpočet odměny a její následné vyplacení po provedené dražbě nemovitých věcí (NSS 14 Kse 2/2019-103, NSS 14 Kse 1/2015-47) a výplatu nákladů exekuce, aniž by jejich výše byla určena v pravomocném příkazu k úhradě nákladů exekuce (NSS 15 Kse 3/2018-64), shledal kárný soud prostým kárným deliktem. Kárný soud uznal vinným ze spáchání prostého kárného deliktu také soudního exekutora, který si v usneseních o zastavení exekuce přiznával náklady exekuce, a to přesto, že insolvenční soud po splnění oddlužení rozhodl v rámci insolvenčních řízení o osvobození dlužníků (povinných) od placení pohledávek podle § 414 InsZ. Současně však kárný soud konstatoval, že s ohledem na okolnosti případu šlo o situaci hraniční, a nepodceňuje závažnost deliktu (NSS 14 Kse 1/2018-114). Naopak v případě, kdy si soudní exekutor v příkazech k úhradě nákladů exekuce určil náklady exekuce v nesnížené výši a tyto si ponechal, ač v těchto exekucích došlo k dobrovolné úhradě vymáhané pohledávky ve lhůtě 30 dnů od doručení výzvy dle § 46 odst. 6, posoudil kárný soud

---

¹⁶⁸ LEVÝ, Jiří. § 271 [Náhrada nákladů řízení při zastavení výkonu rozhodnutí]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 9

¹⁶⁹ Usnesení okresního soudu v Mostě č. j. 48 EXE 5685/2021-219 ze dne 7.6.2023

jednání jako závažný kárný delikt (NSS 15 Kse 1/2018-52). Rovněž lze připomenout kauzu, kdy exekutorka v rámci výzev k dobrovolnému splnění povinnosti a příkazů k úhradě nákladů exekuce určila náklady oprávněného v nesprávné výši a podle nesprávného právního předpisu. Toto jednání bylo vyhodnoceno jako kárný delikt prostý (NSS 15 Kse 2/2017-63). Kárný soud také nemálo řešil pochybení exekutorů spočívající v nedostatečném odůvodnění příkazů k úhradě nákladů exekuce. Pokud bylo takové jednání kárným soudem odsouzeno, tak většinou jako kárný delikt prostý (NSS 14 Kse 2/2016-78).“¹⁷⁰

Pokud jsem shora uvedla, že se domnívám, že dohledový orgán, a následně i kárný senát de facto přezkoumávali rozhodnutí o nákladech, pak se opírám zejména o skutečnost, že jsou to především účastníci, kteří mají právo podat proti rozhodnutí o nákladech exekuce opravné prostředky. A jak již Nejvyšší správní soud konstatoval v řadě svých jiných rozhodnutí, není tu kárné řízení od toho, aby suplovalo opravné prostředky

„Je tedy třeba rozlišovat působnost soudu rozhodujícího o opravných prostředcích proti rozhodnutím exekutora a působnost orgánu státního dohledu nad exekuční činností, která plyne z § 7 exekučního řádu. Citované ustanovení v odst. 2 podrobilo státnímu dohledu zákonnost postupu soudního exekutora, dodržování kancelářského řádu a plynulost a délku exekučního řízení. Postupem pak je třeba rozumět úkony exekutora, které nejsou rozhodnutím. Toto vymezení je logické; tam, kde bylo exekutorovi svěřeno rozhodování namísto soudu, byla zavedena soudní kontrola, tam, kde jde o jeho ostatní činnost, či o samotnou funkčnost exekutorského úřadu, byl ustaven státní dohled. Funkcí státního dohledu tedy není posuzovat zákonnost rozhodnutí, proti němuž se mohou účastníci řízení bránit u soudu opravným prostředkem a není jeho funkcí ani posuzovat, jak soudy o těchto opravných prostředcích rozhodují.“¹⁷¹ Právomoc dozorových orgánů je výslovně vymezena jako právomoc kontrolovat toliko procesy a zákonnost postupu exekutora¹⁷², „vyjma jeho rozhodovací činnosti“, kterou může přezkoumávat soud buď z moci úřední, nebo v rámci řízení o opravném prostředku.

---

¹⁷⁰ ÚŠELOVÁ, Veronika. § 116 [Obecná ustanovení]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1116–1117, marg. č. 17

¹⁷¹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2013, č. j. 14 Kse 5/2012-248

¹⁷² Ministerstvo při výkonu státního dohledu prověřuje zákonnost postupu soudního exekutora, dodržování kancelářského řádu a plynulost a délku exekučního řízení.

4.2.4.3. Problematické srovnávání

Exekutorský tarif v některých oblastech přejímá úpravu nákladů vlastní jiným právníckým profesím, a to jak ve formulaci konkrétních ustanovení, tak v následné aplikaci buď soudy, nebo kontrolními orgány.

Pokud jsem se v praxi obecně setkala se srovnáváním obdobných ustanovení napříč právníckými profesemi, tak musím konstatovat, že judikatura je značně nekonzistentní. Někde srovnává takzvaně neporovnatelné bez dalšího výkladu a spokojí se pouze s podobným paragrafovým zněním. V jiných případech, dle mého soudu zcela neočekávaně právní normy hodnotí naprosto neočekávaně. V této souvislosti zmíním zcela pro mě šokující rozhodnutí týkající se exekutorských zápisů s doložkou vykonatelnosti. Zde nejvyšší soud zhodnotil, že ačkoli soudní exekutorka použila standardní formulaci úřední průkaz, kterou ve formulaci notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti běžně užívají, v případě exekutorského zápisu s doložkou se svolením k vykonatelnosti taková formulace způsobí jeho nevykonatelnost.

„ V posuzovaném případě bylo v exekutorském zápisu sepsaném dne 5. 11. 2002, Exz 08/02, JUDr. K. M., soudní exekutorkou, uvedeno její prohlášení, že totožnost přítomných ověřila „dle předložených platných průkazů a výpisu rejstříků právnických osob Ministerstva kultury České republiky.“ S ohledem na výše uvedené takový údaj o prokázání totožnosti účastníků exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti nemůže být dostačující, neboť neodpovídá žádnému ze způsobů uvedených v ustanovení § 80 zákona č. 120/2001 Sb. Soudní exekutorka se stran průkazů, jimiž byla prokázána totožnost účastníků, omezila pouze na údaj o jejich platnosti a neuvedla skutečnost, že se jednalo o průkazy „úřední.“ U osoby jednající v postavení statutárního orgánu oprávněné je alespoň v záhlaví zápisu uvedeno číslo občanského průkazu, není tomu tak však již u osoby povinného.“¹⁷³

Exekutorský zápis s doložkou vykonatelnosti byl obdobou notářského zápisu s doložkou vykonatelnosti. Právní úprava i účel a smysl této úpravy byl prakticky totožný. Je to v daném případě dobrý příklad toho, že některá rozhodnutí jsou zcela nepředvídatelná.

Úprava ustanovení (u exekuci) o náhradě za ztrátu času „ *Náhrada za ztrátu času náleží exekutorovi při ukonech exekuční činnosti vykonávaných v místě, které není sídlem jeho úřadu, za čas strávený cestou do tohoto místa a zpět. Výše náhrady za ztrátu času, která je součástí*

(Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, § 7)

¹⁷³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 2009, sp. zn. 20 Cdo 3564/2007

*nákladů exekuce, činí nejvýše 500 Kč za jednu cestu do místa, jež není sídlem exekutora, který vede exekuci, a zpět.*¹⁷⁴) je velmi podobá s úpravou pro advokáty. „*Advokátu náleží náhrada za čas promeškaný v souvislosti s poskytnutím právní služb y při úkonech prováděných v místě, které není sídlem nebo bydlištěm advokáta, za čas strávený cestou do tohoto místa a zpět*“¹⁷⁵

Opakovaně se ve své praxi setkávám v případě moderace výše exekutorových nákladů soudem se situací, že v odůvodnění soud argumentuje případy, kdy došlo k nepřiznání navrhované výše nákladů účastníku zastoupeného advokát. Obecně tato argumentace mi připadá nevhodná a nezohledňující postavení soudního exekutora v celém exekučním řízení, ovšem z vlastních zkušeností vycházejí se jedná o praxi poměrně běžnou, zejména na úrovni okresních soudů. Taková korekce nákladů ovšem také nezohledňuje rozdílnost struktury a povahy těchto dvou, dle mého soudu poměrně odlišných koncepcí v odměňování.

Soudní exekutor má nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů¹⁷⁶, což je zcela odlišná koncepce od konstrukce odměňování podle advokátního tarifu, kde většina případů je kryta určitou částkou za jeden úkon právní služby (příčemž těchto může být v komplikovanějším řízení více, a ve výjimečných případech i lze tuto odměnu zvýšit).

Nehledě na rozlišnost postavení soudního exekutora a advokáta v mnoha oblastech. Například soudní exekutor pokud není podjatý nemůže odmítnout výkon rozhodnutí/ na rozdíl od advokáta, který se obvykle na základě mandátní smlouvy s klientem dohodne na poskytnutí služby.

Náklady soudního exekutora jsou stanoveny rozhodnutím jako jeho náklady, zatímco advokát obvykle účtuje svému klientovi částku na které se dohodli, a rozhodnutím je tomuto jeho klientovi přiznána náhrada nákladů řízení- tedy jakási kompenzace. „*Při stanovení nákladů řízení, jejichž náhrada se klientovi přiznává rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu, se výše odměny advokáta určí podle ustanovení o mimosmluvní odměně, nestanoví-li tato vyhláška*

---

¹⁷⁴ Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), § 14

¹⁷⁵ Vyhláška č. 177/1996 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), § 14) písm. a)

¹⁷⁶ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. § 87 exekučního řádu

jinak; § 12 odst. 2 se neužije. Na to je advokát povinen upozornit klienta, jedná-li s ním o smluvní odměně.“

Shora nastíněné jeví jako značný problém, neboť se zdá, že postavení soudního exekutora v tomto případě se spíše blíží postavení státu (soudu) a nikoli postavení advokáta. V neposlední řadě se soudní exekutor jako podnikatel liší od advokáta tím, že advokát může vykonávat svou činnost také „ *společně s jinými advokáty jako společník společnosti podle občanského zákoníku(dále jen „sdržení“), nebo jako společník společnosti podle § 15 anebo jako společník zahraniční společnosti.*“¹⁷⁷ Což soudní exekutor rozhodně podle současné platné právní úpravy nemůže.

4.2.4.4. Poměr odměny a pohledávky

Velmi diskutovaným tématem v oblasti nákladů exekuce je takzvaná minimální odměna exekutora a to zejména u bagatelních pohledávek.

V daném případě lze argumentaci ve většině případů redukovat na nepoměr mezi pohledávkou samotnou (původním dluhem, a v drtivé případě míněnou pouze jistinou) a náklady exekuce, s tím, že v rámci EU se jedná o poměr zjevně vysoký. Zde přitom poukazují slovenskou právní úpravu, kde naopak již exekuční řád výslovně stanoví, že „ *a výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí exekútorovi odmena a náhrada paušálnych výdavkov a nevyhnutných výdavkov spojených s vedením konania, ktoré nie sú kryté paušálnymi výdavkami. Výška odmeny exekútoru pri exekúcii na vymoženie práva na peňažné plnenie sa určí ako percento z vymoženého plnenia a nemôže presiahnuť výšku vymáhaného nároku podľa stavu ku dňu vydania poverenia na vykonanie exekúcie*“¹⁷⁸.

Tato argumentace pak vždy absentuje postavení exekutora v těchto zemích EU, a další relevantní ukazatele jako například poplatky za zahájení exekuce, případně dotace státu na vedení exekutorské kanceláře, výši pojištění, pravomoci, odpovědnost, atd.

Z mnou studovaných materiálů i z mé osobní praxe jsem učinila závěr, že tento problém vyvstal ve společnosti zcela logicky a nelze se divit tomu, že se zde objevil požadavek na právní úpravu a tento byl uchopen a promítnut do současné podoby. Byť nepovažuji právní úpravu za zcela šťastnou, a zdůvodňovanou přinejmenším problematickými argumenty, je třeba říct, že soudní exekutoři svým chováním také přispěli k současnému stavu.

¹⁷⁷ Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, § 11

¹⁷⁸ Zákon č. 233/1995 Z.z., ust. § 197 odst. 1

K neutěšené situaci a následné společenské poptávce jistě přispěla řada okolností. Za klíčové v tomto ohledu považují zejména následující tři fenomény:

- Štěpení pohledávek
- Neochota využívat možnosti spojování ze strany soudních exekutorů
- Neochota veřejnoprávních subjektů k limitaci či odpuštění příslušenství

4.2.4.4.1. Štěpení pohledávek

Takzvané štěpení pohledávek se týká situací, kdy věřitel má více nároků vůči dlužníkovi, a na každý dílčí nárok podá separátní exekuční návrh, a zahájí tak více exekučních řízení vůči dlužníkovi, aby tak maximalizoval v případě vymožení svou náhradu nákladů exekuce. Není výjimkou, že tak na základě jednoho exekučního titulu je vedeno více exekucí u více soudních exekutorů proti jednomu povinnému ve prospěch jednoho oprávněného. To by, pokud by byla zavedena teritoriální příslušnost soudních exekutorů možné nebylo. Tohoto problému si v rámci nadnesené společenské diskuse pochopitelně všiml i zákonodárce v posledních letech se jistým způsobem snaží zajistit, aby k tomuto jevu nedocházelo. S touto problematikou se částečně vypořádává novela nazývaná Milostivé léto II. *„Vedle institutu Milostivého léta I, jehož účinnost byla vymezena na období od 28. 10. 2021 do 28. 1. 2022, obsahovala novela exekučního práva provedená zákonem č. 286/2021 Sb., další amnestující institut, kterým je zastavování tzv. marných bagatelních exekucí. Jeho podstatným rozdílem oproti Milostivému létu I je, že okruh oprávněných není taxativně určen. Určujícími znaky aplikace normy jsou temporální určení právní moci usnesení o nařízení exekuce, výše pohledávky oprávněného a období, ve kterém nebylo nic vymoženo.“*¹⁷⁹

4.2.4.4.2. Neochota ke spojování věcí

Nicméně s naznačenou problematikou souvisí i další ze shora jmenovaných, a to neochota soudních exekutorů ke spojování věcí.

Nemusí si jednat nutně o případ štěpené pohledávky. V praxi se zcela běžně stává, že u jednoho exekutora je vedeno více řízení mezi týmiž účastníky. Možnost spojit řízení v jedno je zde dána po celou dobu existence soudních exekutorů. *„ Za situace, kdy se justiční informační systémy*

---

¹⁷⁹ Štika, Martin. Náklady exekuce de lege lata a de lege ferenda. Plzeň, 2023. Disertační práce. Západočeská Univerzita v Plzni, Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Miloslava Wiplingerová Ph.D., LL.A., str. 78

neustále zdokonalují, je vždy nutné zvažovat, zda skutkově a právně obdobné věci týchž účastníků, které k příslušnému soudu nebo soudnímu exekutorovi napadnou, z důvodů procesní ekonomie nespojit. Přestože soudnímu exekutorovi žádný právní předpis explicitně nepřikazuje, aby věci, které spolu po všech stránkách souvisejí, spojil, je takový postup z důvodu hospodárnosti řízení § 112 o. s. ř.) i z důvodu minimalizace zásahů do základního práva na vlastnictví povinného nanejvýš žádoucí. K individuálnímu rozhodování v jednotlivých věcech lze přistoupit tak, aby nebyl porušen čl. 36 Listiny pouze tehdy, je-li takový postup rozumně odůvodnitelný. V postupu soudního exekutora a následném rozhodnutí Městského soudu v Brně spatřuje Ústavní soud zneužití práva, které představuje zásah do práva stěžovatele na minimalizaci zásahů vyplývajících z čl. 1 odst. 1 Ústavy. Městský soud v Brně tím, že námitky stěžovatele nezohlednil, porušil rovněž právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny.“¹⁸⁰

Jsem osobně přesvědčena, že oba shora uvedené problémy by pomohlo vyřešit zavedení principu teritoriality a důsledné využití možností pro spojování věcí. Takové řešení považuji za systémové a funkční.

4.2.4.4.3. Neochota veřejnoprávních subjektů k limitaci či odpuštění příslušenství

Poslední ze shora uvedených problematických oblastí zahrnuje situace, kdy veřejnoprávní subjekt je oprávněným v exekučním řízení. V tomto řízení je vymáhána pohledávka, která má v poměru k jistě astronomické příslušenství (typicky příslušenství u nájemného za několik let).

Takové pohledávky existují jak u soukromoprávních, tak u veřejnoprávních oprávněných.

Rozdíl mezi jejich přístupem obvykle však bývá v tom, že soukromoprávní oprávnění jsou za jistých okolností ochotni povinnému odpustit část příslušenství, aby exekuční řízení mohlo v rozumném čase být ukončeno.

Ovšem u veřejnoprávních oprávněných je tato vůle komplikovaná, a pokud je vůbec ochota v této věci vést nějaká jednání, pak se jedná o náročný a zdouhavý proces. Je to jistě dáno zejména skutečností, že veřejnoprávní oprávnění také musí o vše pečovat s, péčí řádného hospodáře” a nezřídka odpuštění příslušenství podléhá schválení jistým, obvykle kolektivním,

---

¹⁸⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 7. 6. 2011, sp. zn. II. ÚS 2780/10

orgánem. Je třeba však vzít v úvahu, že bez ohledu na vůli, či nevůli, oprávněného pak do této oblasti zcela radikálně zasáhla právní úprava týkající se takzvaného „Milostivého léta“¹⁸¹.

K pojmu Milostivé léto se sluší poznamenat, že se celkem jedná k dnešnímu dni již o třetí novelu exekučního řádu spojovanou s tímto názvem. V odborné veřejnosti bohužel textace paragrafového znění vyvolala v řadách odborné veřejnosti značné rozpaky a kritiku

„Zejména zástupci odborné právní obce nezřídka kritizovali jazykovou úroveň legislativní úpravy Milostivého léta I. Důvodem byla zejména nesrozumitelnost některých částí normy, která v konečném důsledku založila možnost aplikace různých výkladových pravidel. Nedostatečná úprava a výkladová nejednoznačnost se projevila zejména v otázce, zda oprávněný patří do některé z vymezené skupiny oprávněných, na které dopadají účinky Milostivého léta I. Sporným byla rovněž klasifikace penále na zdravotní pojištění jako příslušenství pohledávky.“¹⁸²

4.2.4.5. Prolamování zásady věci rozhodnuté

V předchozím textu jsem naznačila problematiku modelace (snižování) odměny exekutora pod zákonem garantovanou hranici. Lze pochopit, že tento postup reaguje na společenskou poptávku, kdy původní dluh extrémně naroste v rámci exekučního řízení. Naproti tomu v diskusích při minimální odměně soudního exekutora osobně často postrádám srovnání s minimální odměnou insolvenčních správců, která je násobně vyšší. Zdá se, že minimální odměna insolvenčních správců nepředstavuje takový právní problém jako minimální odměna soudních exekutorů. Jakkoli lze v řadách odborné veřejnosti zaznamenat polemiku nad účelností a smyslem poměrně vysoké minimální odměny u insolvenčních správců, do rozhodování soudů, ani do legislativy se tato debata nijak prakticky nepromítla.

„Dolní limit 45 000 Kč platí i pro odměnu dle § 2a vyhlášky pro případ, že není dána odměna z výtěžku zpeněžení. Není opodstatněno, aby měl správce zaručenou minimální výši odměny jen

---

¹⁸¹ Soudní exekutor i bez souhlasu veřejnoprávního oprávněného a bez návrhu zastaví exekuci v řízeních zahájených přede dnem 28. října 2021, ve kterých je povinným fyzická osoba a veřejnoprávním oprávněným. Zákon č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů, § 1)

¹⁸² Štika, Martin. Náklady exekuce de lege lata a de lege ferenda. Plzeň, 2023. Disertační práce. Západočeská Univerzita v Plzni, Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Miloslava Wiplingerová Ph.D., LL.A., strana 83

v případě oddlužení peněžením majetkové podstaty a nikoliv při oddlužení formou splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, kdy může být rozsah činnosti správce ještě širší. Odměnu ve výši 45 000 Kč zaručuje správci § 3 odst. 1 vyhlášky, jeví se nerozumné a protiústavní, aby odměna správce v oddlužení formou splátkového kalendáře se zpeněžením byla nižší než v případě oddlužení zpeněžením majetkové podstaty. Odlišný názor je v rozporu se závěry, přijatými Ústavním soudem v nálezu ze dne 14. 1. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 22/19, a v nálezu ze dne 8. 4. 2021, sp. zn. II. ÚS 3210/20. 4.¹⁸³

Velice aktuální je otázka prolomení zásady věci rozhodnuté, a pravomocně skončených řízení. Jedná se nejčastěji o případy exekucí, jejichž titulem je „problematický“ rozhodčí nález. Jedná se o praxi navazující na rozhodnutí Nejvyššího soudu, který rozhodl, že

„ Jestliže rozhodčí smlouva neobsahuje přímé určení rozhodce „ad hoc“, resp. konkrétní způsob jeho určení, ale v této souvislosti pouze odkazuje na „rozhodčí řád“ vydaný právnickou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, pak je taková rozhodčí smlouva neplatná pro rozpor se zákonem. “¹⁸⁴

V případě, že exekuce byla provedena (vymožena) a pravomocně skončena, a následně (i po řadě let) byl pro nezákonnost exekuční titul zrušen, pak exekuční soud z moci úřední tuto již pravomocně skončenou věc zastaví, zruší pravomocná rozhodnutí o nákladech exekuce.

S otázkou jak posoudit „zavinění“ oprávněného, které má potom za následek rozhodnutí o povinnosti k úhradě nákladů v jeho neprospěch se v poměrně nedávné době vypořádal Ústavní soud „ Nepřízná-li obecný soud právo na náhradu nákladů vynaložených povinnou osobou na zastavení exekuce vedené proti ní z titulu rozhodčího nálezu vydaného na základě rozhodčí doložky, která není podle judikatury Ústavního soudu považována za ústavně konformní již ode dne vydání rozhodnutí Nejvyšší soudu v takové věci (usnesení sp. zn. 31 Cdo 1945/2010ze dne 11. 5. 2011), nikoli teprve ode dne jeho vyhlášení ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, na základě odůvodnění, že v době podání návrhu (po rozhodném datu) oprávněná vedlejší účastnice ještě objektivně nemohla být seznámena se závěry rozhodnutí

---

¹⁸³ Usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 6 VSPH 1427/2022-B-20 ze dne 14.12.2022

¹⁸⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010

Nejvyššího soudu, postupuje v rozporu s čl. 89odst. 2 Ústavy České republiky ve spojení s čl. 36odst. 1 Listiny základních práv a svobod. ¹⁸⁵

Povinný pak má nárok na vrácení zaplacených částek od povinného i soudního exekutora.

„ Na rozdíl od ustanovení § 268odst. 1 písm. g) o. s. ř., které dovoluje exekuci - na návrh nebo i bez návrhu - zastavit proto, že po vydání rozhodnutí (v případě rozsudku pro zmeškání i před vydáním) zaniklo přiznané právo, nebyla-li již provedena, uvedený předpoklad ze znění § 268odst. 1 písm. b/ o. s. ř. nevyplývá a nelze ho dovodit ani výkladem. Je tomu tak - obecně - proto, že provedení exekuce, tj. vymožení pohledávky s příslušenstvím a nákladů exekuce, nařízené podle titulu, který byl po nařízení exekuce zrušen, představuje neoprávněný zásah do majetkových práv povinného. Je-li najisto postaveno, že exekuce byla provedena na základě titulu, který byl po jejím nařízení zrušen, může vymožené plnění být identifikováno s bezdůvodným obohacením. ¹⁸⁶

S úctou a pokorou vůči všem rozhodujícím, moudřejším a zkušenějším soudcům, než jsem já osobně, musím říct, že při sebevětší snaze o pochopení se s danou praxí a argumentací v těchto věcech ztotožňuji jen s velkým sebezapřením, pokud vůbec.

Jistě rozumím snaze o jakousi reparaci dosavadního nežádoucího stavu, kdy nezákonný exekuční titul měl za následek zásah do majetkové sféry dlužníka. Ovšem na straně druhé by zde měl být reflektováno časové hledisko. Tedy zda ke zrušení exekučního titulu došlo ještě než byla exekuce pravomocně skončena¹⁸⁷, v nějakém rozumném časovém horizontu od pravomocného skončení¹⁸⁸, nebo v řádu několika let. Příčí se mi však představa, že pravomocně skončená řízení jsou takto měněna a „oživována“.

Daleko příhodnější by se mě osobně jevil takový postup, kdy povinný, po zrušení exekučního titulu by žádal náhradu škody na státu.

„ Vinikem je ve všech těchto případech bezpochyby stát, neboť stát vedení exekucí povolil a následně tyto exekuce zastavuje. Způsobem odškodnění za nezákonné rozhodnutí či nesprávný

---

¹⁸⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 28. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 3017/19

¹⁸⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 4312/2007

¹⁸⁷ Tedy exekuce sice byla provedena, nedošlo však ještě k jejímu administrativnímu ukončení

¹⁸⁸ Nabízí se zde stanovení rozumné lhůty, například inspirované obecnou tříletou promlčecí lhůtou

úřední postup se zabýval např. Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. I. ÚS 529/09 ze dne 13. 3. 2012 (N 51/ 64 SbNU 625), kde mimo jiné konstatoval, že tam, kde jednotlivec jedná s důvěrou ve věcnou správnost aktů státu či jeho postupů a rovněž s důvěrou v jejich soulad s právem, musí být současně garantováno právo na náhradu škody, pokud se ukáže, že presumce správnosti či zákonnosti byla klamná. Tomuto požadavku pak odpovídá pojetí tzv. přísné či objektivní odpovědnosti státu za škodu, která je zaručena v čl. 36 odst. 3 Listiny a provedená zákonem č. 82/1998 Sb. Na stát je třeba klást ještě vyšší požadavky, je-li pasivně legitimován v řízení o náhradě škody, kterou měl při výkonu své činnosti způsobit. Takový postup pak považuje Ústavní soud za zcela souladný s ustálenou judikaturou, preferující ochranu jednotlivce a jeho základních práv a svobod v situacích, kdy stát musí odčinit jím způsobenou křivdu.“¹⁸⁹

Obecně mám za to, že rozhodování se zpětnou účinností vždy jistým způsobem otrásá stabilitou všech řízení a právní jistotou, a možností legitimních očekávání účastníků.

Osobně nastolenou praxi považuji za nepřijatelnou z hlediska rovnosti účastníků všech exekučních řízení. Přitom nerozporuji možnost legitimního názorového posunu v rozhodovací praxi. Nicméně upozorňuji na dle mého soudu zjevnou nespravedlnost, která byla shora uvedeným postupem způsobena.

Tuto ještě akceleruje fakt, že povinní nejenže mají možnost prolomení zásady věci pravomocně skončené, ale o tuto možnost nemusí ani nijak aktivně jevit zájem, neboť soudy tato řízení „otevírají“ a rozhodují z moci úřední. Účastnická dispozice s řízením se zde tedy zcela vytrácí. Navíc se nabízí otázka, zda shora uvedený postup není v rozporu s legitimním očekáváním

„ Legitimní očekávání může založit zásadně toliko rozhodovací praxe, která je ustálená (NS 31 Cdo 1168/2013= Rc 16/2015), tj. opakovaná, jednotná a dlouhodobá. Existují-li v rozhodovací praxi rozpory, nelze hovořit o její ustálenosti a jednotlivec nemůže legitimně očekávat, že bude v jeho případě zvolena právě jím preferovaná varianta Legitimní očekávání zpravidla nemůže založit ani ojedinělé rozhodnutí (NSS I As 95/2013), obzvlášť nejedná-li se o rozhodnutí některého z vrcholných orgánů veřejné moci. Existuje-li ustálená rozhodovací praxe, může účastník legitimně očekávat, že v jeho věci bude rozhodnuto obdobně, a není-li

---

¹⁸⁹ Zwiefelhofer, Miloslav, Zastavení skončené exekuce rozhodčí doložky a právní stát dostupné na <https://www.ceska-justice.cz/blog/zastaveni-skoncene-exekuce-rozhodci-dolozky-pravni-stat/>

*tomu tak, je porušeno jeho právo na spravedlivý proces, není-li důvod ke změně rozhodovací praxe.*¹⁹⁰

Rozumím pohnutce, která má za následek tento postup. Nemohu se však ubránit pocitu, že k takovým krokům má justice přistupovat zcela výjimečně a za předpokladu, že brání lidskoprávní hodnoty, demokratické principy, nebo napravuje zjevné, společensky nepřijatelné křivdy.

Takové jistě lze najít i oblasti exekučního práva. Osobně bych v době, kdy padlo rozhodnutí o shora uvedených rozhodčích nálezích do této kategorie zařadila například dílčí problematiku takzvaně „dětských“ exekucí. Zejména pak těch, kdy dítě do exekuce dostalo v důsledku nezodpovědného jednání rodičů, tedy bez své viny a vlastního přičinění a kdy oprávněným je veřejnoprávní subjekt.

Shora popsanou praxi považuji za systémový a velmi nebezpečný fenomén.

---

¹⁹⁰BERAN, Vladimír. § 13 [Legitimní očekávání]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 5

5. Teritorialita

Otázka teritoriality v rámci exekučního řízení představuje jedno z nejméně debatovaných témat v této oblasti.

Názory exekutorů na tuto problematiku jsou značně pozitivní.

Již v roce 2014 na sněmu soudních exekutorů došlo k jasnému vyjádření podpory tohoto trendu. „ Usnesením Sněmu č. 7/14/S27 bylo rozhodnuto, že Exekutorská komora České republiky, jako samosprávná stavovská organizace všech soudních exekutorů, podporuje urychlené zavedení systému místní příslušnosti soudních exekutorů s rovnoměrným přidělováním exekucí soudním exekutorům místně příslušným podle místa bydliště (sídla) povinného a žádá o urychlené provedení legislativních změn, které k zavedení tohoto principu garantujícího faktickou nestrannost a nezávislost soudních exekutorů povedou a odstraní stav, kdy exekutoři jsou si navzájem konkurujícími podnikateli usilujícími o získání co nejméně exekucí.

Sněm soudních exekutorů, jako nejvyšší orgán Exekutorské komory, ukládá prezidiu komory a jeho členům aktivně prosazovat zavedení systému místní příslušnosti soudních exekutorů s rovnoměrným přidělováním exekucí soudním exekutorům místně příslušným podle místa bydliště (sídla) povinného. “¹⁹¹

Jako vzorový příklad dobré praxe pak je zejména upozorňováno, že Slovenská republika vtělila do své právní úpravy teritoriální princip, který slibuje dosažení několika významných výhod.

„Výhodami pro účastníky řízení je odstranění klientelismu a korupčního prostředí, geografické přiblížení exekutora povinnému a s tím související postupné zvyšování vymahatelnosti. Zavedený systém s odstupem více jak dvou let popisuje jako systémové a spravedlivé řešení, které výrazným způsobem napomáhá zlepšení exekučního prostředí. Závěrem svého vystoupení vyslovil, že exekutor, jakožto úřední osoba s přenesenými pravomocemi má toliko zákonným způsobem vymáhat exekuční tituly a nikoliv být účastníkem konkurenčního prostředí o získání exekučních případů. “¹⁹²

---

¹⁹¹ Stanovisko dostupné na <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1618-zaujeti-stanoviska-k-otazce-mistni-prislusnosti-soudnich-exekutoru-28-5-2014?w=>

¹⁹² ŠTIKA, M. Teritorialita slovenských exekutorů se úspěšně rozjíždí [online]. 18.9.2019 [cit. 2023- 04-01]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/blog/teritorialita-slovenskych-exekutoru-se- uspesne-rozjizdi/>.

Přestože k podstatou teritoriálního principu nemám žádné zásadní námitky, mám však určité výhrady týkající se některých argumentů, které se často uvádějí ve prospěch jeho implementace.

Jedním z hlavních argumentů využívajících teritorialitu je očekávaná zvýšená efektivita a konzistence celého exekučního procesu.

Zavedení tohoto principu by mělo zajistit, že všechny exekuce spojené s jedním dlužníkem by byly řešeny jediným exekutorem na příslušném území. To by mělo snížit nesrovnalosti v rozhodování a zvýšit průhlednost celého procesu.

Teritorialita by měla také podpořit lepší spolupráci mezi exekutory a dalšími aktéry, například soudy a advokáty, a tím usnadnit celkový průběh exekučního řízení.

Přestože některé argumenty vůči teritorialitě zdůrazňují zlepšení efektivity, nebo zvýšení právní jistoty, může být tento názor poněkud idealizovaný.

5.1. Ekonomická závislost soudního exekutora na oprávněném

Významným argumentem pro zavedení teritoriality je v podstatě odstranění volné soutěže soudních exekutorů, kdy budou mít soudní exekutoři v rámci regionu zajištěný nápad, a tím odstranění negativně vnímané ekonomické závislosti soudního exekutora na oprávněném¹⁹³.

K tomu bych však ráda uvedla svůj vlastní názor založený vlastní zkušeností. Soudní exekutor je úřední osobou a má v exekučním řízení postavení soudu.

„Nezávislost exekutora je základní podmínkou výkonu exekuční činnosti, neboť úkony exekutora jsou dle § 28 věty druhé považovány za úkony soudu.“¹⁹⁴

Touto optikou je třeba vnímat soudního exekutora v rámci výkonu jeho profese a provádění exekuční činnosti.

„Soudní exekutor musí vykonávat svou činnost nezávisle a nestranně. Tato nezávislost je užší než nestrannost soudce, protože jde o institucionální nezávislost, kdy je exekutor vázán

---

¹⁹³ POLANSKÝ, Petr. Územní působnost soudního exekutora. Komorní listy: časopis soudních exekutorů. 2010, roč. 2, č. 2, s. 3.

¹⁹⁴ KASÍKOVÁ, Martina. § 2 [Nezávislost exekutora]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 9, marg. č. 1.).

*právními předpisy a rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí a v exekučním řízení.*¹⁹⁵

Co se týče pojmu *ekonomické závislosti oprávněném*, mám za to, že obecně jakákoli závislost, tedy i ekonomická může být vnímána, jako podlomení nebo narušení exekutorovi nestrannosti a nezávislosti.

*„Nezávislost v sobě zahrnuje nejen nezávislost exekutora na státu, ale i na účastnících řízení a dalších osobách zúčastněných v exekučním řízení. Pokyny mu může udělovat jen soud v rámci exekuce, kterou je exekutor pověřen.“*¹⁹⁶

Pokud se exekuční trh vyvinul do současné podoby, kdy soudní exekutoři dostali do ekonomické závislosti na oprávněných, pak vidím příčinu především v jejich¹⁹⁷ přechodím chování.

Je na každém soudním exekutorovi, jakým způsobem přistoupí k výkonu vlastní exekuční činnosti a k provozu vlastního ekonomického provozu.

V roce 2001 mnoho soudních exekutorů využilo možnosti, že jako další činnost sepisovali pro věřitele exekutorské zápisy se svolením k vykonatelnosti.

Řada, zejména větších úřadů měla dokonce specializované oddělení, kde kandidáti soudního exekutora sepisovali exekutorské zápisy a prakticky se nevěnovali žádné jiné činnosti.

Sepisování exekutorských zápisů pak těmto soudním exekutorům zajišťovalo poměrně stabilní příjem.

Celkově pak ekonomicky takový exekutorský úřad dobře prosperoval, a to bez ohledu na to, zda byla výše odměny nebo hotových výdajů vztahujících se k provádění exekuční činnosti adekvátně nastavena vzhledem k ekonomickému vývoji.

Nebyl to však jediný možný přístup. Někteří exekutoři naopak zvolili v rámci soutěže mezi soudními exekutory jinou strategii, tedy specializaci a osobní přístup s tím, že s oprávněnými uzavírali smlouvy o provedení exekuce, jejichž předmětem byla další odměna, kterou za

---

¹⁹⁵ KASÍKOVÁ, Martina. § 2 [Nezávislost exekutora]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 9, marg. č. 2

¹⁹⁶ Zejména pro banky, stavební spořitelny

¹⁹⁷ Rozuměj ve vlastním chování soudních exekutorů

provedení exekuce hradí soudnímu exekutorovi oprávněný. „ *Exekutor a oprávněný mohou uzavřít písemnou smlouvu o vedení exekuce, v níž mohou sjednat smluvní odměnu za vedení exekuce. Smluvní odměna není nákladem exekuce. Tím není dotčeno právo exekutora na odměnu, náhradu hotových výdajů, náhradu za doručení písemností a náhradu za ztrátu času.*“¹⁹⁸

Tím vyrovnávali neodpovídající výši odměny stanovené exekučním tarifem.

Se zrušením možnosti sepisovat exekutorské zápisy¹⁹⁹ se pak někteří soudní exekutoři dostali do velmi složité situace.

Začali citelně vnímat, že za stávajících podmínek nejsou z provádění exekuční činnosti schopni financovat provoz svého úřadu.

Právě v této době jsem zaznamenala citelný nárůst podbízení se oprávněným a nabízení pro oprávněného, z mého pohledu nestandardních, výhod jako je nepožadování zálohy, nebo nabídka neúčtování nákladů při zastavení exekuce.

Nepožadování zálohy je jistě na rozhodnutí soudního exekutora. Neúčtování nákladů, nebo nabízení zjevně dumpingových cen já osobně považuji za porušení stavovských předpisů.

Toto chování zcela deformovalo exekuční prostředí.

A z vlastní zkušenosti mohu říci, že zhruba do konce roku 2013 bylo pro náš úřad zcela standardní požadovat zálohu, stejně jako s oprávněným uzavírat smlouvu o provedení exekuce. V následujícím období však ochota oprávněných skládat zálohy, stejně jako uzavírat smlouvy o provedení exekuce významně klesla, respektive až na výjimky zcela vymizela. Pokud tedy soudní exekutoři vnímají svůj vztah k oprávněnému jako vztah založený na ekonomické závislosti, pak se domnívám, že je to pouze výsledkem shora naznačeného chování.

5.2. Finanční náročnost celorepublikové působnosti

Je však třeba říci, že zastánce principu teritoriality nenalezneme jen mezi soudními exekutory, kteří byli citelně zasaženi nemožností sepisovat exekutorské zápisy se svolením k vykonatelnosti.

---

¹⁹⁸ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, § 90

¹⁹⁹ Zákon č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, Čl. III

Někteří soudní exekutoři obecně vnímají *neteritoriální- tedy celorepublikový* princip jako nadbytečně finančně náročný „*„jak pro exekutora, jehož zaměstnanci při činnostech „v terénu“ neefektivně tráví čas cestami do místa výkonu, a který musí platit cestovní výdaje, hradit vyšší amortizaci vozidla, tak i pro povinného, který je při provádění exekuce navíc „potrestán“ povinností nést náklady na cestovné a ztráty času na cestě.*“²⁰⁰

Zavedení teritoriálního principu sice minimalizuje situace, kdy na jednoho dlužníka působí více exekutorů, ale zůstává stále prostor pro různé interpretace a postupy exekutorů při podobných situacích.

V této souvislosti se objevuje i argumentace v tom smyslu, že při zavedení principu teritoriality bude mít soudní exekutor garantovaný nápad, zároveň odpadne jistým způsobem konkurenční boj a soutěž mezi soudními exekutory, a tím pádem budou mít soudní exekutoři více prostoru pro výkon exekuční činnosti.²⁰¹

Tento argument považuji také za zajímavý, ovšem nikoli zcela za správný, respektive za vyčerpávající, a platný bez dalšího. Celé území české republiky totiž není *rovnoměrně pokrytou* stejně rentabilními exekucemi.

Dále je třeba mít na paměti, že větší objem případů v některých regionech může způsobit nerovnoměrné zatížení exekutorů a vyvolat riziko nadměrného pracovního zatížení v určitých oblastech.

Rovněž by neměly být opomíjeny možné jiné negativní důsledky pro oprávněného. „*za nepřijatelné, aby věřitel nemohl se svou pohledávkou, tedy svým majetkovým právem, nakládat podle svého uvážení a svěřit její vymáhání takovému exekutorovi, kterého si sám zvolí.*“²⁰²

Exekutoři v menších regionech, nebo v regionech s obecně horší vymahatelností pohledávek , by také mohli čelit omezeným příležitostem k dosažení zisku, ve srovnání s kolegy v prosperujících regionech.

---

²⁰⁰ POLANSKÝ, Petr. Územní působnost soudního exekutora. *Komorní listy: časopis soudních exekutorů*. 2010, roč. 2, č. 2, s. 3.

²⁰¹ TVRDKOVÁ, Jana. Můj první rok v čele Exekutorské komory. *Soudce*. 2010, roč. 12, č. 4, s. 23.

²⁰² STANĚK, Pavel. Úvahy o teritorialitě v exekučním řízení. In: HAVLÍČEK, Karel (eds.) *Moderní exekuce: (cesta zodpovědného vymáhání): sborník z odborných akcí Pražského právníckého podzimu*. Praha: Havlíček Brain Team, 2016. S. 81.

Stejně tak je otázkou, zda by byl při takovém nastavení soudní exekutor dostatečně motivován k inovacím, dalšímu vzdělávání, zvyšování efektivity atd.. V odborné veřejnosti se také objevil názor, že se „vrátí vykonávací řízení do období před účinností exekučního řádu a z exekutora se stane zřejmě jen lepší soudní vykonavatel.“²⁰³

Celkově vzato, zavedení teritoriálního principu do exekučního procesu může přinést významné pozitivní efekty, ale zároveň je nezbytné pečlivě zvážit, jak tyto změny ovlivní prostředí exekucí konkrétně. Je důležité zkoumat jak potenciální výhody, tak i rizika související s touto změnou a provést komplexní zhodnocení, zda je teritorialita skutečně optimálním řešením.

V debatě o zavedení teritoriality nadále postrádám několik, dle mého soudu relevantních poznámek.

5.3. Blízkost soudního exekutora

Je důležité vzít v úvahu, že mnoho lidí má pouze formální úřední adresu, i když ve skutečnosti trvale pobývají jinde.

Toto může být například případ osob, které již nežijí s rodiči, ale stále ještě nezměnili svou původní adresu trvalého bydliště. Pro tyto osoby by teritorialita nemusela přinést výhody, ale spíše omezit výběr soudního exekutora.

Teritorialita by mohla mít negativní dopad na věřitele, kteří by se mohli ocitnout v situaci, kdy nemají možnost vybrat si optimálního soudního exekutora. Příkladem jsou situace, kdy by teritoriální princip znemožnil výběr soudního exekutora, který by byl pro danou situaci nejvhodnější.

Je tedy důležité vzít v úvahu nejen teoretické výhody teritoriality, ale také reálné komplikace, které by mohly vyvstat z její implementace. Uvážlivá diskuse a pečlivé zvážení všech faktorů jsou nezbytné pro nalezení optimálního řešení.

5.4. Prorogace

Další poznámku mám ke skutečnosti, že v debatě zcela postrádám zmínku o možné prorogaci, tedy zda v případě zavedení teritoriality bude vyloučena, či nikoli.

V současné době již existuje mechanismus, který umožňuje věřiteli a dlužníkovi smluvně určit, který soud bude příslušný pro řešení jejich sporů. Tato možnost je však zatím aplikována spíše

---

²⁰³ BENÍKOVÁ, Dagmar. Několik úvah nad připravovanou změnou exekučního řádu. *Bulletin advokacie*. 2010, roč. 2010, č. 6, s. 42.

v oblasti občanskoprávních sporů a málo se diskutuje, respektive tuto debatu jsem já osobně vůbec nezaznamenala, o jejím použití v rámci exekučního řízení.

„Dohoda o místní příslušnosti se nazývá prorogace. Prorogacec je dle OSŘ přípustná pouze ve věcech týkajících se vztahů mezi podnikateli vyplývajících z podnikatelské činnosti (k pojmu podnikatel a podnikatelská činnost viz § 85 11, 12). Není tedy možná prorogace ve spotřebitelských věcech, což judikoval NS již za účinnosti předchozí právní úpravy (NS 22 Cdo 174/2008, SR 7/2009 s. 257). Změna v osobě věřitele z důvodu postoupení pohledávky nemá vliv na platnost dohody o místní příslušnosti (Rc 56/2008).“²⁰⁴

Domnívám se, že nic nebrání tomu, aby možnosti prorogace bylo využito i v rámci exekučního řízení.

Zavedení možnosti smluvního určení příslušnosti soudu by tak mohlo výrazně ovlivnit rozhodování věřitelů a dlužníků o výběru exekutora.

V této souvislosti je třeba vzít v úvahu, že pokud by se po zavedení teritoriality začala využívat prorogace, pak je třeba je třeba neopomíjet, že soudní exekutor by měl zřejmě již při podání návrhu posoudit, zda se nejedná o spotřebitelskou věc, která má v otázce prorogace zcela speciální režim.

„Soud, který při zkoumání podmínek řízení dospěje k závěru, že prorogační doložka sjednaná ve spotřebitelské smlouvě, která má založit jeho místní příslušnost, odporuje § 56odst. 1 ObčZ, o tom vyrozumí účastníky řízení a vyzve je, aby se v určené lhůtě k této otázce vyjádřili. Závěr, že ujednání o prorogační doložce je absolutně neplatné (§ 55odst. 2 ObčZ) a že je namístě vyslovit místní nepřislušnost, přijme soud až poté, co ani ve lhůtě určené účastníkům řízení k vyjádření nevyjdou najevo (například proto, že účastníci se k výzvě soudu nevyjádřili, nebo proto, že spotřebitel v určené lhůtě popřel, že by prorogační doložka byla sjednána k jeho újmě) jiné skutečnosti, jež by dokládaly, že příslušné ujednání, neznamena výraznou nerovnováhu v právech a povinnostech stran k újmě spotřebitele – v podrobnostech srov. Rc 79/2013.“²⁰⁵

---

²⁰⁴ PŘIDAL, Ondřej. § 89a [Prorogace]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. Občanský soudní řád. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2020.

²⁰⁵ PŘIDAL, Ondřej. § 89a [Prorogace]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. Občanský soudní řád. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2020, marg. č. 5

5.4. Změna paradigmatu v pojmání soudního exekutora jako podnikatele

Přijetím principu teritoriality by se zásadním způsobem změnilo, respektive mělo změnit, současné paradigma vnímání role soudního exekutora, na straně jedné jako úřední osoby v postavení soudu a na straně druhé jako podnikatele, který nese podnikatelské riziko.

„Soudní exekutor není soudem ve smyslu čl. 81a čl. 95odst. 2 Úst. Orgány soudní moci jsou jako soudy Ústavou výslovně označeny a pouze jim přísluší vykonávat soudní moc (čl. 81 Úst), přičemž Ústava s (jen podústavním právem provedeným) doplněním soudní moci o další orgány zjevně nepočítá. Soudní exekutoři nejsou zařazeni ani do soustavy soudů podle ustanovení čl. 91 Úst. Z předpokladu racionálního ústavodárce tak vyplývá, že pojem „soud“ v ustanovení čl. 95odst. 2 Úst není rozšiřitelný extenzivním výkladem zcela jasného ústavního textu na orgány jiné (Pl. ÚS 10/10).

(Soudní exekutor není soudem ve smyslu čl. 81a čl. 95odst. 2 Úst. Orgány soudní moci jsou jako soudy Ústavou výslovně označeny a pouze jim přísluší vykonávat soudní moc (čl. 81 Úst), přičemž Ústava s (jen podústavním právem provedeným) doplněním soudní moci o další orgány zjevně nepočítá. Soudní exekutoři nejsou zařazeni ani do soustavy soudů podle ustanovení čl. 91 Úst. Z předpokladu racionálního ústavodárce tak vyplývá, že pojem „soud“ v ustanovení čl. 95odst. 2 Úst není rozšiřitelný extenzivním výkladem zcela jasného ústavního textu na orgány jiné (Pl. ÚS 10/10).“²⁰⁶

Změna paradigmatu by se posléze měla promítnout i do judikatury.

Vzhledem k tomu, že zejména v otázce související s odměňováním a náklady exekuce, je právě toto paradigma klíčové, pak se domnívám, že by bylo vhodné toto zdůraznit i v důvodové zprávě.

Takto významná novela exekučního řádu by měla být spojena i zcela novým exekučním tarifem.

Pro zachování kontinuity bych uvítala, aby v novém exekučním tarifu byly zohledněn Ústavním soudem požadovaný aspekt namáhavosti a náročnosti.

---

²⁰⁶ JÍCHA, Lukáš. § 1 [Exekutor a exekutorský úřad]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 2, marg. č. 2.

Náročnost exekuce by měla být posouzena podle okolností případu, zejména pak počtem nezbytných úkonů, délkou řízení a chováním účastníků řízení. což by se mělo promítnout i do nové právní úpravy.

Současně s tímto krokem by měla nová legislativa eliminovat pohled na soudního exekutora jako na podnikatele.

V této nové situaci by také dosavadní judikatura měla být používána s opatrností a uvážením. Zejména rozhodnutí Ústavního soudu týkajících se soudních exekutorů, by měly být revidovány a přizpůsobeny novému paradigmatu. Měly by projít jakýmsi testem, zda jsou v kontextu nové právní úpravy použitelné či nikoli.

Celkově lze konstatovat, že princip teritoriality má hluboký význam pro postavení soudního exekutora.

Vzhledem k tomu, že právě postavení soudního exekutor, který je zároveň podnikatelem, a zároveň úřední osobou v postavení soudu, je zcela zásadní v souvislosti s posuzováním nároku soudního exekutora na náhradu nákladů.

Postavení soudního exekutora je velice těsně spjata s otázkou nákladů exekuce. Proto pokud by byl přijat teritoriální princip považuji za nezbytné, aby k novele byla připojena velmi precizně vypracovaná důvodová zpráva, která změnu postavení soudního exekutora podrobně vysvětlí ve všech dotčených aspektech, a zároveň že bude přijat nový exekutorský tarif. Je totiž pravděpodobné, že značná část recentní judikatury by byla použitelná jen obtížně.

6. Náklady provozu exekutorského úřadu

6.1. Soudní exekutor a chod jeho úřadu

Samotný provoz exekučního úřadu je složitou záležitostí, která vyžaduje zohlednění mnoha faktorů a pohledu na ni v širším kontextu.,, *Exekutorský úřad není věcí v právním slova smyslu, nemá právní osobnost a není subjektem práv a povinností, neboť nejde o právnickou osobu ani organizační složku státu. Není ani organizačně podřazen pod žádnou organizační složku státu. Nejde o úřad ve funkčním slova smyslu. Jedná se o soubor pravomocí, které stát svěřil exekutorovi. Nositelem veškerých práv a povinností spojených s exekutorským úřadem je exekutor.*²⁰⁷

Kromě základních provozních nákladů, jako jsou mzdy zaměstnanců, nájemné a jiné, je musí soudní exekutor zvolit efektivní strategii, která reflektuje různorodé aspekty exekučního procesu a změny v legislativě.

Prvním aspektem, který je třeba zvážit, jsou provozní náklady exekučního úřadu.

Tyto náklady zahrnují mzdy pro koncipienty a kandidáty, administrativní pracovníky, vykonavatele a další odborné pozice

„Zajištění materiální složky kanceláře zahrnující umístění sídla v obvodu soudu, v jehož obvodu se nachází exekutorský úřad, do něhož byl exekutor jmenován, vybavení kanceláře, vozový park, IT vybavení, vnitřní předpisy, pracovněprávní vztahy, počet zaměstnanců, jejich zařazení, nastavení dodavatelsko-odběratelských vztahů a smluv je ponecháno čistě na exekutorovi. Odpovědnost exekutora za řízení chodu kanceláře nebude podléhat pravomoci dohledových orgánů tam, kde při řízení chodu kanceláře vykonává soukromoprávní složku fungování kanceláře jako například nákup služeb, pracovněprávní agendu, ledaže by i při této činnosti porušoval pravidla stanovená Pravidly profesionální etiky.“²⁰⁸

---

²⁰⁷ JÍCHA, Lukáš. § 13 [Exekutorský úřad]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, UŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 71, marg. č. 1.)

²⁰⁸ JÍCHA, Lukáš. § 13 [Exekutorský úřad]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, UŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 72, marg. č. 5

Nicméně pouhé zajištění provozních nákladů nestačí k efektivnímu fungování exekučního úřadu. Je nezbytné vypracovat komplexní strategii, která zohlední mnoho různorodých faktorů a proměnných.

- **Legislativní změny:** Každá změna v exekučním tarifu, nebo exekučním řádu nebo souvisejících právních předpisech může významně ovlivnit postupy a jejich cenu. Strategie musí být pružná, aby bylo možné rychle reagovat na změny.
- **Dlužníci a věřitelé:** Exekuce může mít významné sociální a ekonomické důsledky pro dlužníky i věřitele. Strategie by měla zohledňovat různé situace a přístupy k provádění jednotlivých exekučních řízení v závislosti na povaze dlužníka a věřitele. S ohledem na portfolio věřitelů, kteří soudnímu exekutorovi podávají exekuční návrhy a na majetkové profily dlužníků a také s ohledem na povahu vymáhaných povinností musí soudní exekutor velice pečlivě vážit každý krok. Mnohost případů od solventního věřitele totiž automaticky neznamená nárůst zisku. V případě, že by soudní exekutor uzavřel s oprávněným dohodu o neúčtování nákladů v případě neúspěšných exekucí, a oprávněný u něj zahájil vyšší stovky nebo tisíce zjevně nevymahatelných pohledávek, soudního exekutora to extrémně zatíží jak časově, tak finančně. Administraci těchto exekucí bude totiž soudní exekutor dotovat.
- **Komunikace a technologie:** V dnešní digitální době je důležité zohlednit využití moderních technologií a komunikačních kanálů pro efektivní komunikaci s dlužníky, věřiteli a dalšími subjekty. Strategie by měla zahrnovat digitalizaci procesů a poskytování informací online. Ostatně možnosti dálkového přístupu jsou dnes v rámci exekučního řízení standardem. Stejně tak doručování, nebo dražební jednání může dnes probíhat online.

6.2. Technologické vybavení úřadu

V současné době je výkon exekuční činnosti výrazně ovlivněn možností přesunout řadu běžných úkonů na pole automatizace či do digitálního prostoru. Jak jsem již naznačila shora, soudní exekutoři, jako svébytná právnícká profese působí již více než dvě dekády.

Je proto logické, že jejich každodenní činnosti doznaly, stejně jako společnost a svět kolem, řadu změn. Na následujících řádcích se budu věnovat oblastem, které, dle mého soudu, jsou ovlivněny technologickým pokrokem nejpatrněji, a tudíž stojí za povšimnutí.

6.2.1. Dražby

Například oblast dražeb zaznamenala výraznou technologickou evoluci, kdy z prostředí dražeb *fyzických* se ve velké míře přesunula do digitálního prostoru a je dnes možné dražit elektronicky²⁰⁹. Výraznou změnou k lepšímu v oblasti dražeb také vnímám centrální povinnou databázi dražeb, která jednak vede nepochybně k větší transparentnosti, přehlednosti.

6.2.2. Kancelář, spis a rejstříková agenda

Když první samostatní soudní exekutoři v na sklonku roku 2001 počínali svou činnost, organizace jejich úřadů, včetně evidence a žurnalistce spisů vycházela z požadavků, které do té doby byly v obdobných činnostech kladeny na obecné soudy²¹⁰.

Každý konkrétní exekutor pochopitelně, při zachování požadovaných standardů, v uspořádání vlastního úřadu také vycházel ze své dosavadní praxe a zvyklostí. Do řad exekutorů totiž přicházeli bývalí soudci, státní zástupci, advokát.

Z vlastní praxe vím, že tehdy spis z každého úřadu byl trochu originál. Tedy zatímco část bývalých soudců vedla prakticky své spisy k nerozeznání od těch soudních, tedy jako knihu, kam se chronologicky řadily jednotlivé listy za sebou, sešivali se velkými kancelářskými sešíváčkami k sobě a k jednotlivým listům se přisívaly doručky, někteří jiní exekutoři již od počátku pořizovali elektronické systémy spisové služby a pokoušeli se činnost co nejvíce automatizovat.

Pojem elektronického spisu však příslušná legislativa zaznamenává takřka po deseti letech fungování soudních exekutorů. Za těch deset let, jak jsem již shora naznačila, každý exekutorský úřad přistoupil k vedení a organizaci vlastního úřadu, za předpokladu dodržení stávajících legislativních nároků, více či méně po svém.

Ve své disertační práci se široce a podrobně zabývám otázkou nákladů exekuce. V širším kontextu je v tomto ohledu pochopitelně třeba zkoumat i genezi vývoje a praktického fungování soudních exekutorů. Za tímto účelem jsem provedla analýzu, ze které jsem z hlediska přístupu k vedení exekučních spisů rozdělila exekuční úřady následujícím způsobem:

- úřad s listinnými spisy
- úřad s hybridním přístupem

---

²⁰⁹ § 62a vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb, v platném znění

²¹⁰ byť již soudní exekutoři od počátku přijali svůj stavovský předpis (Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2002, kancelářský řád), vycházel tento zejména z INSTRUKCE Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. prosince 2001, č. j. 505/2001–Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy

- úřad plně „elektronizovaný“ od zavedení pojmu elektronický spis do legislativy.

6.2.2.1. Exekutorský úřad s listinnými spisy

Takový exekutorský úřad až do roku 2012 vedl spisy primárně v listinné podobě. Každý spis byl zanesen v příslušném rejstříku v číselné řadě. Byl – 1 i tedy spis předkládán soudu k rozhodnutí, či předkládán ke kontrole, pokud splňoval všechny náležitosti, nemusel soudní exekutor uvažovat o změně, či přechodu na elektronickou verzi spisu. Za tímto účelem jsem provedla u vybraných soudních exekutorů, kteří provádějí exekuce od roku 2001 nepřetržitě do současné doby dotazníkové šetření. Z tohoto šetření vyplynulo, že důvody, které vedly soudní exekutory k dobrovolnému opouštění tohoto způsobu vedení spisu byly zejména ekonomické (nákladnost tisku, uskladnění), a organizační (s nárůstem agendy, možnost dálkového přístupu apod).

Někteří soudní exekutoři měli elektronický systém spisové služby, ale pouze jako pomocné, pro svou potřebu vytváření listinných dokumentů, a tento elektronický systém tedy nebyl ani předmětem kontroly dohledových orgánů. Šlo o čistě technickou pomůcku na úrovni šablon a vzorů, byť třeba pro vnitřní organizaci úřadu taková spisová služba plnila svůj účel.

6.2.2.2. Exekutorský úřad s hybridním přístupem

Soudní exekutoři sice vstupovali jako nová profese do prostředí, kdy již legislativa znala pojmy jako elektronický podpis,²¹¹ ale například datové schránky přicházejí o bez mála dekádu později.²¹²

Dálkový přístup do katastru nemovitostí sice soudní exekutoři mají, ale až do roku 2013²¹³ s placeným přístupem, a například zjišťování čísla účtu povinného, nebo jiného evidovaného majetku se děje klasicky prostřednictvím listinné pošty s připojením fotokopie usnesení o nařízení exekuce.

Již od roku 2004 můžeme sledovat rozvoj sofistikovanějších informačních systémů, které soudní exekutoři začínají používat, nicméně tyto systémy ještě nejsou schopny do sebe zcela absorbovat veškeré záznamy a činnosti, které je třeba v rámci spisu učinit.

Za zmínku také stojí, že, tento přístup je dnes nejspíše ojedinělý, pokud se ještě vůbec mezi soudními exekutory vyskytuje. Z mého šetření vyplynulo, že takový přístup sdílel pouze jeden

---

²¹¹ Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu

²¹² Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

²¹³ Zákona 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí § 55 a §11 a násl. vyhlášky Českého úřadu zeměměřického a katastrálního ze dne 1. listopadu 2013 o poskytování údajů z katastru nemovitost č. 358/2013 Sb.

soudní exekutor, který už v současné době soudním exekutorem není. Je ovšem pravdou, že ještě v roce 2010 existovali někteří exekutoři, kteří žádný konkrétní program se spisovou službou nevlastnili, spisy žurnalizovali vlastním systémem na cd, serveru, ve složkách dokumentů například v MS office, pdf apod.²¹⁴

Rozvoj informačních systémů na trh můžeme sledovat od samého počátku existence soudních exekutorů. Pochopitelně některé z trhu postupně zmizely, jiné opět přicházely.

Tento přístup, tedy kombinace vedení listinné složky a části spisu v elektronické podobě přinášel, řadu problémů, z nichž v tomto příspěvku pro ilustraci zmíním pouze následující.

Pokud chceme dodržet nároky kladené na vedení a správnou žurnalizaci spisu, tento způsob, nadneseně řečeno, zdá se býti poněkud nešťastným.

Například, pokud máme dnes elektronický spis, máme číslované dokumenty, v chronologické nepřerušované řadě.

Pokud máme spis listinný, skýtá tento desky s patřičnými údaji a tvoří jej listy, jednotlivě číslované, chronologicky řazené, a navíc je každý listinný spis opatřen takzvaným spisovým přehledem.

Kombinace těchto přístupů je technicky obtížná. Již pouze pohledem číslování stránek lze obtížně vést v systému spis částečně elektronicky, s vlastní číselnou řadou a částečně v podobě listinné.

V této souvislosti pouze na okraj zmíním, že zatímco v listinné podobě se číslují takzvané „listy“, tudíž jednotlivé stránky jako v knize, pak v podobě elektronické sledujeme ve spise „čísla“ úkonů a dokumentů.

A jakkoli se toto může zdát jako zcela malicherné, pak číslo jednacích konkrétního rozhodnutí obsahuje mimo jiné také číslo listu²¹⁵, tudíž je nemyslitelné, aby jeden spis obsahoval systémů řazení a číslování dokumentů.

Obdobné problémy přinášela obvykle neexistence klasických papírových rejstříků, které obsahovaly přesně výčet informací, které je v takovém rejstříku potřebné uvádět.

---

²¹⁴ na tuto situaci reagovala exekutorská komora změnou znění §17 stavovského předpisu Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2002, kancelářského řádu ke dni 11.6.2010

²¹⁵ §14 INSTRUKCE Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. prosince 2001, č. j. 505/2001–Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy

Pochopitelně rejstříková agenda je jistě jednou z prvních, kterou přenesete do elektronické podoby, respektive přenecháte, je-li možno, k automatické evidenci. Veškeré údaje, které bylo třeba zaznamenat do klasického papírového rejstříku totiž s jistou mírou pravděpodobnosti již systém obsluhující spisovou službu obsahovat bude. Realita ovšem mnohdy byla taková, že klasický rejstřík se všemi požadovanými údaji soudní exekutor nevedl, vedl pouze v elektronické podobě jakési jeho torzo s částí informací s tím, že ostatní informace lze dohledat ve spise listinném, či jiné evidenci. Takový přístup byl v některých regionech kontrolními orgány více, či méně tolerován, nicméně na poptávku z řad exekutorů poskytovatelé informačních systémů zareagovali tak, že v současné době informační systémy mají rejstříkovou agendu plně integrovanou a odpovídají požadavkům současné legislativy.

V současné době jsou všechna nově zahajovaná exekuční řízení plně elektronicky vedena, a jejich podoba je striktně normována.

Nelze si však představit, že by spis mohl vždy existovat pouze v elektronické podobě, neboť zatím je třeba pro účely uložení například papírových doručenek, či jiných listinných dokumentů míti ještě fyzické úložiště (jakousi spisovou schránku) ke konkrétnímu spisu.

Nicméně zjišťování majetku a informací k exekučnímu řízení je činěno prostřednictvím dálkových přístupů, elektronicky²¹⁶, stejně tak doručování do datové schránky a stejně je tomu i v případě předkládání, či zasílání spisů.

V kategorii úřadů s hybridním přístupem lze nalézt úřady, které tento přístup praktikují v jisté formě dodnes. Tedy část spisů (od roku 2012) vedou plně elektronicky, a starší spisy vedou dosud praktikovaným způsobem formou listinnou v s jistou mírou elektronizace. Tato míra je však značně individuální.

6.2.2.3. Exekutorský plně elektronizovaný od zavedení pojmu elektronický spis do legislativy

Tato kategorie zahrnuje úřady, které vedly buď spisy plně listinným, nebo hybridním způsobem a od roku 2012 vedou veškerou svou agendu striktně elektronicky. Tedy všechny své dosavadní listinné, nebo hybridní spisy převedly do elektronické podoby.

Opět, stejně jako v předchozí kategorii nelze nevidět značné rozdíly v přístupu k tomuto převodu. Některé exekutorské úřady své listinné spisy pouze „naskenovaly”, některým se podařilo dokumenty například zkonvertovat.

---

²¹⁶ Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky č. 4/2012 Věstníku ze dne 21. 12. 2012 kterým se stanoví podrobnosti dotazu a odpovědi při součinnosti s peněžními ústavami.

Elektronizace již existujícího spisu má svá specifika. Máme-li spis uzavřený, archivovaný, skončený, pak více méně nepředstavuje převod žádný technický problém.

Pokud se však jedná o *živý*, pak opět narážíme na již shora zmiňovaný problém číslování stran/dokumentů, jejich konverzi apod. .

6.2.3. Komunikace s účastníky

Oblast komunikace s účastníky řízení je místem, kde výrazně cítíme, že rozvoj technologií doslova mění nástroje, a prostředí ve kterém právo funguje. V roce 2001 se standardně k doručování písemností používal poskytovatel poštovních služeb, případně soudní exekutor mohl písemnosti doručovat sám, či prostřednictvím svých pověřených zaměstnanců.

Komunikace mezi exekutorem a účastníky probíhala osobně, písemně, telefonem, nebo třeba faxem. Raritně využívána byla také elektronická komunikace emailem se zaručeným elektronickým podpisem, který byl v té době poměrně nově součástí české právního řádu.²¹⁷

V současné době soudní exekutor nadále může komunikovat s účastníky osobně, fax, troufám si tvrdit, že již z komunikace v exekučním řízení prakticky vymizel. Písemná a telefonní komunikace s účastníky doznala značných legislativních úprav.

Pokud má účastník datovou schránku, pak jsou mu písemností zásadně doručovány do této schránky. Pokrok také přinesl pojem hybridní pošta²¹⁸, kdy tedy účastník obdrží dokument od soudního exekutora v listinné podobě, avšak tento dokument nenese ani razítko ani podpis osoby, která tento dokument vydala.

Nově platí, že soudní exekutoři jsou povinni nahrávat telefonní hovory, které přijímá jejich exekutorský úřad. Taková nahrávka bude tvořit součást spisu. Jedná se tak o reakci na pocit, že jsou v případě řešení stížnostní agendy v jakési důkazní nouzi²¹⁹, pokud nejsou očitými svědky událostí, které účastník, nebo exekutor popisuje.

---

²¹⁷ zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu

²¹⁸ §17b stavovského předpisu Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2002, v platném znění

²¹⁹ v důvodové zprávě k pozměňovací návrhu Patrika Nachera, Marka Výborného, Heleny Válkové, Marka Bendy, Jana Chvojky a Taťány Malé k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony o omezení mobiliárních exekucí v situacích hodných zřetele a povinnost exekutorů k nahrávání telefonických hovorů je výslovně uvedeno, že: „předkládaný pozměňovací návrh nově zařazuje do exekučního řádu povinnost pro soudní exekutory, kdy soudní exekutoři budou mít povinnost nahrávat veškerá volání uskutečněná prostřednictvím veřejně dostupné telefonní služby. V tomto smyslu se jedná o ochranu jak

Dnes se například mobiliární exekuce musí natáčet a tento souvislý, nepřerušovaný záznam je součástí spisu.²²⁰

Stejně tak by tomu mělo být v případě nahrávání telefonních hovorů.²²¹

Bohužel, jak v případě nahrávání průběhu mobiliárních exekucí, tak v případě nahrávání telefonních hovorů absentuje průvodní metodika právě z pera Ministerstva spravedlnosti, která by se vypořádala s provozními logicky předvídatelnými problémy. Například metodika postupu v případě, kdy si osoby na záznamu nepřejí být zobrazeny, nebo pokud by se hovor uskutečňoval prostřednictvím například platformy zoom, nebo skype, a jeden ze zúčastněných měl zapnutý filtr, jakým způsobem postupovat, jak ověřit jeho totožnost apod.

Nejsem si jistá, zda lze očekávat zákonodárcem očekávaný přínos. Můj předpoklad spíše je, že soudní exekutoři významně zkrátí čas úředních hodin pro telefonický styk a tím eliminují množství hovorů a tím i uchovávaných dat. Vzhledem k tomu, že se však jedná o právní úpravu zcela novou, pak si celkové zhodnocení potenciálního přínosu budeme muset ještě počkat.

---

dlužníka, tak i soudního exekutora. Pořízený záznam bude součástí spisu a může být poskytnut dozorovým orgánům za účelem řádného šetření v oblasti jejich působnosti. Tímto dojde ke snadnějšímu prokázání možného protiprávního jednání nebo jiných pochybení. Dohledové orgány tak získají jasný důkaz k odhalení excesivních jednání osob provádějících výkon rozhodnutí, neboť zvukový záznam je jediný důkazní prostředek s vypovídací hodnotou pro dohledový orgán. Zároveň zvukový záznam bude chránit soudního exekutora, který správnost svého postupu může jednoduše prokázat pomocí doložené nahrávky.”

²²⁰ ust. §10b a §15 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., v platném znění ze dne 19. listopadu 2001 o postupech při výkonu exekuční a další činnosti

²²¹ ust. § 53 zákona č. 120/2001 Sb., v platném znění výslovně stanoví, že „Exekutor je povinen zaznamenat ve formě zvukového záznamu všechna volání uskutečněná prostřednictvím veřejně dostupné telefonní služby a telefonního čísla exekutorského úřadu, které je určeno pro komunikaci s účastníky řízení, třetími osobami nebo veřejností, týkají-li se jím vedeného exekučního řízení, a evidovat v exekučním spisu údaje o těchto záznamech. Povinnost podle věty první se týká telefonních čísel používaných soudním exekutorem i zaměstnanci soudního exekutora. Záznam se uchovává na trvalém nosiči dat, který je součástí exekučního spisu.“

6.3. Reálné náklady konkrétního exekučního spisu

Jednou z klíčových otázek při přípravě novel exekutorského tarifu je, jakým způsobem by mělo Ministerstvo spravedlnosti zjišťovat a stanovovat náklady spojené s vedením exekučního spisu. „Exekuční činnosti exekutora a jeho zaměstnanců jsou úkony konané podle § 28 až 72 a § 87 odst. 4 a § 88 v rámci pověření k provedení exekuce soudem a směřující k vynucení splnění povinnosti povinným“²²²

Tato otázka nabývá na významu v kontextu moderního vývoje technologií, elektronizace procesů a nepředvídatelných vnějších faktorů, které ovlivňují jak exekuční sféru, tak i celkový ekonomický rámeček.

Vývoj technologií a digitalizace procesů má značný dopad na exekuční řízení.

Elektronizace umožňuje rychlejší a efektivnější komunikaci, sdílení dokumentů a zpracování údajů.

Avšak tato proměna také přináší nové náklady spojené s implementací a provozem těchto technologií. Ministerstvo spravedlnosti by mělo pečlivě zhodnotit, jaké jsou náklady na zavedení a udržení těchto technologií a zda jsou tyto náklady adekvátní výhodám, které elektronizace přináší.

Oblast exekucí, jejich nákladů, stejně jako celá ekonomika, je ovlivňována nepředvídatelnými faktory, jako jsou pandemie, geopolitické události a ekonomické turbulence. Tyto faktory mohou způsobit nečekané změny ve struktuře nákladů exekuce, například zvýšením výdajů na bezpečnostní opatření během pandemie.

Ministerstvo spravedlnosti by mělo být schopno rychle reagovat na takovéto události a přizpůsobit stanovení nákladů novým podmínkám.

---

²²² KASÍKOVÁ, Martina. § 90 [Odměna exekutora, smlouva o vedení exekuce, záloha na náklady]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 772, marg. č. 4.)

7. Exekutorský tarif a jeho aplikace

Jak jsem již naznačila v předešlých kapitolách, v otázce nákladů exekuce je zcela zásadní o, zda je soudní exekutor vnímán jako podnikatel, nebo jako úřední osoba.

Klíčovým rozhodnutím v legislativním procesu je, zda bude soudní exekutor vnímán jako podnikatel, jehož činnost je podřízena tržním mechanismům, nebo spíše jako úředník, soudce, úřední osoba. To jak je soudní exekutor vnímán je ovlivněno jak zněním exekučního řádu, tak interpretací těchto ustanovení zejména v rozhodnutí Ústavního soudu. Formulace a ukotvení postavení soudního exekutora přímo v exekučním řádu je přitom pro oblast nákladů naprosto klíčová.

Má to zásadní vliv na celou koncepci exekutorského tarifu. Pokud je exekutor vnímán jako podnikatel, může se jeho motivace k dosažení zisku stát dominantním faktorem.

Na druhou stranu, postavení úředníka nebo soudce znamená, že hlavním cílem je plnění veřejné služby.

Soudní exekutoři jsou ti, kdo rozhodují o výši nákladů exekuce v praxi nejčastěji²²³.

Ústavní soud a jeho rozhodnutí v oblasti nákladů exekuce hraje v současném pojetí naprosto zásadní roli.

Jeho pravomoc kontrolovat soulad právních předpisů s ústavou a lidskými právy má dopad na celý systém stanovení nákladů exekuce.

Ostatně nelze přehlédnout, že se v současné době Ministerstvo spravedlnosti pokouší promítnout ústavním soudem mnohokrát deklarovaný požadavek na lepší zohlednění náročnosti v aktuálním navrhovaném znění exekučního tarifu. *„S ohledem na obecný růst cenové hladiny a průměrných mzdových nákladů se navrhuje částečné promítnutí těchto ukazatelů do příslušné položky. Minimální odměna soudního exekutora bude nově upravena v pásmech. Kriteřiem pro rozdělení do pásem je výše jistiny vymáhaná v dané exekuci (nejde tedy o celkovou výši vymoženého plnění ani o výši vymožené jistiny). Nová právní úprava vychází z toho, že výše nákladů exekuce je zpravidla závislá na délce provádění exekuce. Zavedení nižšího pásma odměny soudního exekutora představuje výhodu jak pro oprávněného, jehož pohledávka bude v souvislosti s nižšími náklady exekuce vymožena dříve, tak pro povinného, který tak dříve splatí svůj dluh vymáhaný v exekuci.*

---

²²³ Buď příkazem k úhradě nákladů exekuce, nebo usnesením

Minimální odměna v prvním pásmu (v řízeních, v nichž je vymáhána jistina nepřevyšující 2 000 Kč, nebo v řízeních, v nichž není vymáhána jistina) činí 2 000 Kč, v druhém pásmu (v ostatních řízeních vedených k vymožení peněžitého plnění) 3 000 Kč. Do druhého pásma se tedy promítá výše zmíněné zvýšení cenové hladiny a průměrných mzdových nákladů.“²²⁴

Rozhodnutí Ústavního soudu ovlivňuje nejenom samotnou úpravu²²⁵ nákladů exekuce, ale především také jejich výklad a aplikaci v praxi.

Ministerstvo spravedlnosti zaujímá klíčovou roli, neboť je tvůrcem exekutorského tarifu²²⁶.

Při jeho tvorbě by mělo být cílem jednak potřeba zajištění spravedlivého odměňování soudních exekutorů v souladu s judikaturou Ústavního soudu, a zároveň možnost udržet jejich činnost na dostatečně kvalitativní úrovni při zachování přiměřených nákladů.

Z důvodové zprávy navrhované změny exekučního tarifu plyne, že se současný návrh o reflexi aktuálního ekonomického stavu pokouší „*Cílem předložení návrhu vyhlášky je přiblížit pevně stanovené tarifní částky současné ekonomické realitě, tj. dorovnat nominálně i reálně v odpovídající míře tyto částky tak, aby na straně soudních exekutorů byl zajištěn řádný výkon exekuční činnosti, ale současně aby došlo k zachování odpovídající míry ziskovosti. Cílem návrhu není přidat soudním exekutorům na reálných ziscích, ale navýšit potenciál příjmu tak, aby odpovídal objektivnímu růstu nákladů.*

Zároveň je třeba uvést, že se návrhem zvyšuje motivace povinného ke splnění vymáhané povinnosti ve lhůtě uvedené ve výzvě soudního exekutora v prvních fázích exekuce, což by mohlo přispět ke snížení nákladů exekuce. Dále se v případě, že je vymáhána nižší pohledávka (pohledávka s nižší jistinou), snižuje paušální částka náhrady hotových výdajů soudního exekutora. Důvodem je předpoklad, že k vymožení nižší částky (pohledávky s nižší jistinou) je zpravidla třeba kratší doba a náklady exekuce jsou nižší - zachována zůstává možnost soudního

---

²²⁴Důvodová zpráva k návrhu exekučního tarifu dostupná na <https://www.komora.cz/legislation/249-22-novela-vyhl-c-330-2001-sb-exekutorsky-tarif20-1-2023/>

²²⁵ Může předpis pro neústavnost zrušit

²²⁶ Zmocnění k podzákoně právní úpravě odměny a náhrad soudního exekutora obsahuje exekuční řád v § 131 odst. 1 písm. a), podle kterého se Ministerstvo spravedlnosti zmocňuje, aby stanovilo vyhláškou výši a způsob určení odměny soudního exekutora, hotových výdajů, náhrady za doručení písemností a náhrady za ztrátu času, včetně přiměřené výše zálohy.

*exekutora uplatnit náhradu hotových výdajů v prokázané výši, pokud tyto účelně vynaložené výdaje přesahují paušálně stanovenou částku.*²²⁷

7.1. Flexibilní a formalistický přístup

Obecně lze konstatovat, že přechod od teorie k praxi vyžaduje pečlivou interpretaci a vhodný přístup k aplikaci nových pravidel. To se týká každé nové právní úpravy, oblast exekučních nákladů nevyjímaje.

Pro účely této práce jsem rozdělila aplikační přístupy, které jsem v oblasti exekučních nákladů našla.

První přístup jsem nazvala flexibilní a druhý formalistický.

Každý z představených přístupů však nese sebou specifické výhody a nevýhody.

7.1.1. Formalistický přístup

Formalistický přístup k aplikaci nových pravidel ohledně nákladů exekučního řízení zajišťuje určitou míru jistoty a konzistence. Tím, že výše nákladů je pevně daná a následně aplikována bez ohledu na jednotlivé nuance každého případu.

Formalistický přístup eliminuje subjektivní interpretace a ponechává minimum prostoru pro odchylky od právní úpravy. To nepochybně posiluje pocit transparentnosti a předvídatelnosti, což může být v rámci exekučního řízení velice důležité.

Jako praktickou ukázkou formalistického přístupu poukazuji na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věci účtování nákladů „*Pokud citované právní předpisy zvolily pro možnost účtovat cestovné a náhradu za ztrátu času stráveného cestou jako kritérium sídlo exekutora, nikoliv hranice obvodu působnosti okresního soudu, do něhož byl exekutor jmenován, jednalo se o legitimní volbu zákonodárce, již je soud vázán.*

Kárný soud navíc již v minulosti uzavřel, že exekutor sídlící na území hl. m. Prahy není oprávněn účtovat zmíněné typy náhrad, pokud provedl exekuci na území hl. m. Prahy (rozhodnutí kárného soudu čj. 14 Kse 10/2011 – 117). Z vyjádření kárně obviněné u jednání vyplynulo, že sporné náhrady zahrnula do nákladů exekuce především vzhledem k rozsahu a povaze exekuce. Jejich účtování se proto jeví spíše jako snaha o zvýšení odměny exekutora v

---

²²⁷ Důvodová zpráva k návrhu exekučního tarifu dostupná na <https://www.komora.cz/legislation/249-22-novela-vyhl-c-330-2001-sb-exekutorsky-tarift20-1-2023/>

rámci náročné exekuce než jako výsledek hájitelného právního názoru na výklad příslušných právních předpisů“²²⁸

Na druhou stranu, formalistický přístup nemusí dostatečně zohledňovat specifika jednotlivých případů. Některé situace a okolnosti mohou zůstat bez přiměřeného ohledu, což může vést k nespravedlivým výsledkům. Navíc, rigidní dodržování stanovených nákladů nemusí reflektovat skutečně vynaložené úsilí soudních exekutorů a dalších zúčastněných subjektů.

7.1.2. Flexibilní přístup

Naopak, flexibilní přístup k aplikaci nové legislativy umožňuje vzít v úvahu konkrétní okolnosti každého případu. Tím, že normu vnímá pouze jako určitý rámec, v němž se může soudní exekutor nebo soud pohybovat, umožňuje tento postup více ohledů na specifické situace a nuance. Výsledkem může být spravedlivější a přiměřenější stanovení nákladů v souladu se skutečným úsilím a náklady prováděných činností.

Na druhou stranu, flexibilní přístup může vést k rozdílným interpretacím a subjektivním rozhodnutím, což může způsobit určitou míru nejistoty v oblasti rozhodování obecně.

Flexibilní přístup je aplikován v praxi v podstatě velmi často. Děje se tak vždy, pokud soudní exekutor, nebo soud zvyšuje nebo snižuje náklady bez ohledu na doslovné znění příslušných ustanovení exekutorského tarifu.

7.1.3. Současná praxe

Celkově lze konstatovat, že oba postupy mají své výhody a nevýhody. Formalistický přístup nabízí jistotu a konzistenci, zatímco flexibilní přístup umožňuje lepší zohlednění specifických situací.

Současná praxe však jednoznačně nepreferuje ani jeden ze shora uvedených přístupů. Jinými slovy, jednou soud nebo soudní exekutor použije přístup formalistický, někdy flexibilní.

Znění exekutorského tarifu v aktuální podobě vykazuje prvky, které by spíše měly směřovat užití k formálnímu přístupu. V exekutorském tarifu kdy není přesně specifikováno, zda mají být náklady stanoveny jako *přiměřená odměna* nebo jako *výše skutečných nákladů*. Dle mého soudu tedy současné znění neponechává široký prostor pro výklad a konkrétní aplikaci.

I přes to, že exekuční tarif a exekuční řád tuto možnost explicitně neumožňují, praxe naznačuje, že soudy a exekutoři mohou snižovat odměny s ohledem na konkrétní okolnosti. Tento postup,

---

²²⁸ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j. 15 Kse 12/2015 – 82 ze dne 27.4.2016

byť odlišný od explicitního znění zákona, odráží snahu adaptovat se na specifika jednotlivých případů. Zdá se, že aplikační praxe dovedla jakousi pomyslnou elasticitu jednotlivých ustanovení exekutorského tarifu.

Domnívám se, že shora naznačení nejednotnost a roztržitost aplikačních přístupů, není v pořádku.

Pokud bych měla vyhodnotit, který ze shora uvedených přístupů preferuji, pak by to byl přístup formalistický doplněný ovšem mnou zkonstruovaným, a v praxi osvědčeným 5 bodovým testem, o kterém pojednám v následujících kapitolách.

8. Srovnání odměňování právnických profesí

8.1. Právnícké profese obecně

8.1.1. Soudce

Nastavení hrubého měsíčního platu soudce je součin platové základny a platového koeficientu.

Platová základna je tvořena trojnásobkem průměrné hrubé měsíční mzdy v národním hospodářství za předminulý rok.

Ministerstvo práce a sociálních věcí vyhlašuje výši platové základny ve Sbírce zákonů.

Platový koeficient rozeznáváme v hodnotách 0,88- 1,84. Výše koeficientů je závislá na typu soudu a délce uznatelné praxe.

Kromě platu složku odměňování pokrývá také i paušální náhrada výdajů ve výši 5,5% platové základny a výdaje při pracovních cestách.

Odměňování soudců se řídí primárně zákonem o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu²²⁹

8.1.2. Notář

Odměna notáře je primárně upravena vyhláškou Ministerstva spravedlnosti o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (dále jen notářský tarif)²³⁰

Sestává obvykle z odměny, náhrady hotových výdajů, či úkonově stanovenou paušální částkou.

8.1.3. Soudní exekutor

Vykonává exekuční činnost a další činnost dle exekučního řádu²³¹. Ustanovení o výši nákladů však nalezneme ve vyhlášce Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb. o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem.

8.1.4. Státní zástupce

Plat státního zástupce je stanoven zákonem č. 201/1997 Sb., o platu a některých dalších náležitostech státních zástupců.

---

²²⁹ zák. č. 236/1995 Sb

²³⁰ vyhláška č. 196/2001 Sb.

²³¹ zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti

Poté, co je jmenován ministrem spravedlnosti a přidělen k výkonu funkce na konkrétní státní zastupitelství svou práci (funkci) nadále vykonává v pracovním poměru.

8.1.5. Insolvenční správce

Insolvenční správce, byť nemusí být vystudovaným právníkem, vykonává činnost, kterou lze zařadit mezi právníká povolání. Je především osobou (fyzickou i právnickou), která složila zkoušky a je zapsána v seznamu insolvenčních správců. Je jmenován soudem, za je jedním z procesních subjektů insolvenčního řízení. Vzhledem k tomu, že jeho činnost je velmi podobná v mnoha ohledech činnosti, kterou vykonává soudní exekutor (zpeněžuje majetek, uspokojuje věřitele), zařadila jsem jej také mezi právníké profese, které budou předmětem níže uvedené komparace.

Odměna insolvenčního správce je stanovena vyhláškou 313/2007 Sb. (Vyhláška o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů).

8.1.6. Advokát

Advokát je samostatným právním povoláním. Pravidla ohledně odměny a náhrad advokáta jsou zakotvena zejména v Advokátním tarifu. V mnoha případech má advokát možnost dohodnout se se svým klientem na vlastní formě a výši odměny, jako jsou paušální, hodinová nebo podílová sazba. V situacích, kdy dohoda chybí, platí stanovený advokátní tarif²³².

8.2. Odměňování v právnických profesích

Odměňování v právnických profesích určuje, jakým způsobem jsou jednotliví právní profesionálové placeni za svou odbornou činnost. Tato odměna je vyjádřena finančně a představuje náhradu za jejich práci. Každá právníká profese se specializuje na odlišnou oblast práva, vyžaduje specifické dovednosti a její parametry a základy odměňování jsou nastaveny různě.

V následující komparaci se budu snažit porovnat jednotlivé právníké profese v různých rovinách, které ovlivňují stanovení odměny za poskytnutou profesionální práci v oblasti práva. K tomu rozdělím právníké profese následovně:

Právní profese s pevnou odměnou financovanou ze státního rozpočtu (jako zaměstnanci) - soudci, státní zástupci.

---

²³² Vyhláška č. 177/1996 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)

Právní profese závislé na odměně placené klienty (účastníky řízení) jako samostatní podnikatelé – advokáti.²³³

Hybridní právní profese, které zahrnují prvky obou předchozích kategorií - insolvenční správci, notáři, soudní exekutoři.

Obecně lze také říct, že zejména hybridní profese (v případech, kdy se týkají odměn advokátů podle advokátního tarifu) mají odměnu za provedenou práci složenou z několika složek. První zahrnuje odměnu podle tarifu (notářského, advokátního atd.), následují náhrady hotových výdajů a případná sazba DPH.

8.3. Porovnání odměňování v právnických profesích

8.3.1. Zohlednění náročnosti jednotlivých případů

Odměny soudců a státních zástupců jsou stanoveny předpisy, které nepřihlížejí k náročnosti konkrétních případů.

Naopak u profesí závislých na odměnách od klientů (účastníků řízení), kteří jsou prakticky podnikateli, mohou tito profesionálové sjednat parametry odměny s klientem. Stanovení odměny zde závisí na dohodě mezi poskytovatelem služby (právním profesionálem) a příjemcem služby. Existuje subjektivní složka, kdy profesionál posoudí náročnost kauzy z hlediska odbornosti a času a následně ji ohodnotí podle svých kritérií. Při určování odměny soudem platí princip přiměřenosti a účelnosti (např. při rozhodování o náhradě nákladů účastníků nebo odměně zástupce). Tyto principy se nevztahují na zvyšování odměny soudního exekutora.

Je třeba však poznamenat, že pokud se dostaneme k určování odměny soudem, začíná se zkoumat takzvané kritérium přiměřenosti a účelnosti.

(Nerozhoduje se zde, zda jde o přiznání náhrady nákladů účastníků nebo odměny ustanoveného zástupce). Kromě toho je důležité zmínit, že v případě složitých kauz má v rámci advokátního tarifu soud možnost sazbu odměny přiměřeně zvýšit, a to až na trojnásobek., *U úkonů právní služby mimořádně obtížných, zejména je-li k nim třeba použití cizího práva nebo cizího jazyka, nebo u úkonů právní služby časově náročných může advokát zvýšit mimosmluvní odměnu až na trojnásobek.*²³⁴

---

²³⁴ Vyhláška č. 177/1996 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), § 12

Naopak advokát může svou odměnu snížit, avšak ne o více než polovinu.

V této oblasti existuje obsáhlá problematika týkající se tzv. spravedlivých odměn a nákladů soudního exekutora. K otázkám spravedlnosti a účelnosti nákladů exekučního řízení jsem se již vyjádřila v předchozích kapitolách. I když byla výše odměny a určení nákladů soudního exekutora jasně definována již od počátku existence soudních exekutorů v justičním systému příslušnou vyhláškou (podobně jako u notářů), Ústavní soud vyjádřil názor, že i přes existující striktní předpis určující tarifní výši odměny je třeba při jeho aplikaci dodatečně brát v úvahu obtížnost a náročnost jednotlivých kauz.

Na okraj je vhodné poznamenat, že pokud se dostaneme k moderování odměn ze strany soudu, týká se v drtivé většině případů o snížení a nikoli zvýšení odměny soudního exekutora. Je nutné zdůraznit, že u ostatních "hybridních" profesí, jak jsem je popsala v předchozí kapitole, nelze pozorovat tak výrazný korektiv. Pokud existuje stanovený předpis (např. notářský tarif), je aplikován stejně jako předpis stanovující odměnu insolvenčního správce. Korektiv ze strany soudu se uplatňuje pouze ve zvlášť výjimečných případech, kdy dochází k závažnému a patrnému pochybení.

Kromě toho je třeba poznamenat, že notářský tarif explicitně umožňuje zohlednit náročnost kauzy a poskytuje možnost zvýšení odměny, avšak s maximálním limitem 100 %.

„ Notář může odměnu přiměřeně zvýšit nejvýše o 100 % a) jestliže v úkonu jde o věc složitou nebo obtížnou nebo časově náročnou anebo je-li k jejímu vyřízení nutné použít cizího práva nebo cizího jazyka “²³⁵

8.3.2. Důraz na hodinovou sazbu

Hodinová sazba představuje způsob stanovení odměny, kdy poskytovatel právních služeb nebo osoba vykonávající právnickou profesi určuje výši odměny na základě množství času, který stráví vykonáváním svého povolání nebo prací spojenými s ním. Tato metoda se často využívá u advokátů, zejména pokud jde o dohodu mezi advokátem a klientem.

Nicméně v případě, kdy se jedná o poskytování služeb podle advokátního tarifu, není rozhodujícím faktorem pouze charakter nebo hodnota sporu, ale také tzv. "náhrada za promeškaný čas". Stejně tak platí, že pokud není stanoveno jinak (dle dohody), i konzultace s klientem se měří podle času. Tato zásada se nicméně neomezuje pouze na advokáty; nachází

---

²³⁵ Vyhláška č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif), § 9)

svou aplikaci i v oblasti mediací. Dokonce i u soudních exekutorů a notářů se tento koncept částečně uplatňuje, zejména v oblasti náhrady hotových výdajů, kde existuje položka označovaná jako "náhrada za ztrátu času".

8.3.3. Důraz na profesní postavení a rozhodování ve vyšším stupni

U soudců a státních zástupců hraje roli jejich úroveň v systému soudních institucí a výše odměny je hierarchicky odstupňována podle tohoto kritéria. U notářů, advokátů a soudních exekutorů je klíčové, v jakém odvětví konkrétně působí a jakou specializaci vykonávají. Notářský tarif pečlivě definuje jednotlivé činnosti notáře a přiděluje jim odpovídající odměnu a náhradu nákladů.

Exekutorský tarif, obdobně jako notářský tarif, jasně stanovuje možné exekutorské činnosti a pokud nestanoví konkrétní částky za tyto činnosti, odkazuje na platný právní předpis. U "dalších činností exekutora", kde nejsou částky výslovně uvedeny, je zvolena jiná metoda, tj. odkaz na příslušné legislativní ustanovení.

Při poskytování právní pomoci je například odkazováno přímo na advokátní tarif.

„ Na stanovení výše a způsobu určení odměny exekutora za poskytování právní pomoci a na stanovení náhrady hotových výdajů v souvislosti s poskytováním právní pomoci exekutorem se použije obdobně zvláštní právní předpis. (Vyhláška č. 177/1996 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)). Za poskytování právních služeb podle tohoto zvláštního právního předpisu se pro účely této vyhlášky považuje poskytování právní pomoci exekutorem. “²³⁶

Při sepisování zápisů exekutorů a úschov na tarif notářů nebo při provádění dobrovolných dražeb dle zákona o veřejných dražbách a podobných situacích je patrné, že tato konstrukce má za cíl zajištění podobných podmínek pro poskytovatele odborných právních služeb. U notářů i soudních exekutorů proto nelze sledovat zrychlení nákladů v závislosti na stupni rozhodování, kterým daná kauza prochází. Jedinou možnou proměnnou v tomto ohledu by mohly být rostoucí náklady na tzv. "hotové výdaje", protože logicky každé posunutí administrativního postupu směrem k dalšímu rozhodnutí orgánu zahrnuje určité náklady.

---

²³⁶ Vyhláška č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), § 16

8.3.4. Zohlednění hodnoty sporu/kauzy

Ačkoliv hodnota sporu hraje určitou roli při soudním řízení a státním zastupitelství, tato ohodnocení mají dopady spíše na účastníky řízení než na samotné soudce či státní zástupce, a to z důvodu zachování jejich nezávislosti. Hodnota sporu může ovlivnit odměnu advokátů, zejména pokud jde o jejich ustanovení jako zástupců nebo pokud jsou dohodnuté "podílové odměny". Advokátní tarif nicméně obsahuje klasifikaci podle hodnoty sporu. Notářský i exekuční tarif také zohledňují hodnotu "kauzy" a předepisují odměny v závislosti na této hodnotě. Stejně tak se to promítá i u insolvenčních správců.

8.3.5. Platba za jednotlivé úkony

Notářský tarif převážně spoléhá na vazbu mezi úkony a hodnotou kauzy, ze které se odvíjí. Avšak oddíl II notářského tarifu obsahuje výčet konkrétních úkonů, které jsou stanoveny pevným poplatkem. Mezi tyto úkony patří například sepsání notářského zápisu o plné moci, sepsání notářského zápisu o závěti, dovětku, jmenování správce pozůstalosti nebo prohlášení o vydědění, stejně tak jako sepsání notářského zápisu týkajícího se osob očekávajících ztrátu své schopnosti jednat nebo způsobu správy jejich záležitostí atd.

Také v případě soudního exekutora není obvyklé stanovovat odměnu za jednotlivé úkony. Exekuční tarif, jak jsem již zmínila dříve, primárně stanovuje odměnu buď z hodnoty sporu nebo z povahy provedených úkonů (například vyklizení). Přesto však můžeme nalézt určité úkonové stanovení odměny i v exekučním tarifu, například v případě, kdy exekutor vykonává na pověření soudu jinou činnost než ta uvedená v § 18 až 19a. Za každý takový úkon má exekutor nárok na odměnu ve výši 100 Kč plus náhradu hotových výdajů a náklady spojené s doručováním písemností.

Naopak pro advokáta je běžné stanovovat vyšší odměny na základě provedených úkonů. Jak jsem již uvedla v předchozí kapitole, u advokátů má i hodnota sporu význam při odměňování. Avšak na rozdíl od exekutora nebo notáře, kde hodnota kauzy obvykle určuje procentuální podíl odměny pro danou osobu, se u advokátů výše odměny za každý úkon stanovuje jiným způsobem. Hodnota kauzy totiž neovlivňuje přímo celkovou odměnu, ale pouze určuje výši odměny za každý jednotlivý právní úkon v rámci dané kauzy.

U notářů, státních zástupců a insolvenčních správců nehrají jednotlivé úkony v jejich osobním odměňování významnou roli. U těchto profesí se výše odměny spíše odvíjí od jiných faktorů, například hodnoty kauzy, nákladů nebo povahy vykonaných činností.

8.3.6. Garance úhrady provedenou prací

S téměř absolutní jistotou ohledně úhrady za svou vykonanou práci mohou počítat soudci a státní zástupci, a to díky povaze svých funkcí a příslušným právním předpisům. Stejně tak Ústavní soud vyjádřil k nákladům státem ustanoveného obhájce. „*Na okraj nutno konstatovat, že advokáti jsou důležitými aktéry systému vlády práva, který je v důsledku vysoce ekonomicky přínosný (srov. Posner, R. A., Economic analysis of law, 6th ed., New York, Aspen Publishers, 2003, str. 266 - 268, 541 - 542). Státní garanci hrazení nákladů ustanoveného obhájce, jenž v určitých případech musí v zájmu fair procesu zastupovat obviněného je totiž nutno z ústavního hlediska chápat jako vytvoření nezbytných materiálních podmínek realizace práva na právní pomoc (čl. 37 odst. 2 Listiny).*”²³⁷

Nicméně, jakákoli forma záruky platí pro advokáta pouze tehdy, když stát aktivně intervenuje do jeho jinak samostatné podnikatelské sféry, tedy ho jmenuje zástupcem a zároveň mu neposkytuje pružnost pro stanovení vlastního systému odměňování. To však narušuje samotnou podstatu svobodného povolání advokáta, který má svobodu jednat s klientem o řadě aspektů, včetně odměny za svou práci. Tím pádem je v souladu se svou profesní svobodou nejen schopen vyjednávat s klientem různé dohody, ale také má povinnost pečovat o to, aby byly respektovány jeho práva na spravedlivé odměňování.

Pokud jde o insolvenční správce, v praxi má téměř vždy nárok na úhradu nákladů a odměny, pokud neexistují mimořádné okolnosti, které by tomu bránily. Tento nárok zahrnuje náklady spojené s prováděním jejich práce a zahrnuje také odměnu za provedenou práci.

---

²³⁷ IV.ÚS 167/05 ze dne 26. 4. 2005

9. budoucí novelizace exekutorského tarifu

Pro efektivní nastavení exekučního tarifu je klíčové, aby Ministerstvo Spravedlnosti zvolilo metodiku, která bude nejen transparentní, ale také odpovídající zvolenému konceptu pojmání soudního exekutora jako podnikatele či více jako úřední osoby. Při respektování těchto základních principů lze vytvořit rámec pro vznik nového exekutorského tarifu. V tomto ohledu je však nutné učinit především dva základní kroky.

Prvním krokem je jasné zvolení diskursu, jakým chce Ministerstvo spravedlnosti soudního exekutora vnímat. Ovšem je třeba poznamenat, že postavení soudního exekutora je dáno především ustanoveními exekučního řádu, nikoli exekutorského tarifu. Pokud se tedy Ministerstvo spravedlnosti rozhodne pro změnu, mělo by učinit kroky, příslušné legislativní návrhy v tom směru, aby byla změna pojmání soudního exekutora také promítnuta do exekučního řádu. Až se tak stane, pak teprve by měla být přijímaná novela exekutorského tarifu. Dle mého soudu je současné dvojí postavení soudního exekutora, zejména ve vztahu rozhodování o nákladech exekuce zcela nevhodné. Jsem přesvědčena, že je nezbytné určit, zda je preferováno postavení podnikatele, jehož činnost je motivována ziskem a soutěží na trhu, nebo zda je exekutor spíše chápán jako úředník nebo soudce.

Druhým krokem je zvolení způsobu výpočtu nákladů exekuce. V každém případě konkrétní ustanovení, by měla odpovídat reálnému ekonomickému stavu společnosti, aby reflektovala obecně *přijatelné*²³⁸ náklady vzhledem k provedeným úkonům v rámci exekučního řízení. Současně je důležité, aby tato metodika odměňování byla srovnatelná s odměňováním jiných právnických profesí-

Spravedlivé a efektivní nastavení exekučního tarifu je klíčovým prvkem pro funkční exekuční řízení.

V první řadě by se před každou novelizací měla vypracovat takzvaná RIA. *„RIA je souborem kroků analyzujících očekávané dopady navrhovaných právních předpisů. RIA je v České republice nedílnou součástí legislativního procesu. Dobrá RIA napomáhá ke zlepšení efektivity vládnutí, přispívá k výkonnosti hospodářství, posiluje význam konzultací připravovaných legislativních i koncepčních materiálů se širokou i odbornou veřejností.*²³⁹, které zohledňuje

---

²³⁸ Rozuměj náklady účelně vynaložené ve výši náhrady, kterou je možno akceptovat jak ze strany soudního exekutora, tak ze strany účastníků.

²³⁹ Štika, Martin. Náklady exekuce de lege lata a de lege ferenda. Plzeň, 2023. Disertační práce. Západočeská Univerzita v Plzni, Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Miloslava, str. 31

ekonomickou proměnlivost, zvyšování mezd a inflaci, je zásadní pro udržení efektivity a spravedlnosti exekučního procesu.

V rámci zpracování jsem se pochopitelně zamýšlela nad otázkou, jak by se k přípravě exekutorského tarifu mělo přistupovat.

Jedna z možností je provádět pravidelnou revizi a analýzu nákladů v určitých intervalech, například každých 12 měsíců.

Tato revize by měla zahrnovat důkladnou analýzu ekonomických ukazatelů, jako je inflace, zvyšování mezd a další faktory ovlivňující náklady exekuce. Na základě těchto dat by mělo být rozhodnuto, zda je nutné provedení změn v exekučním tarifu.

Jedním z inovativních přístupů je zavedení dynamického nastavení výdajů v exekutorském tarifu.. Tento přístup by spočíval v propojení exekučních nákladů s ekonomickými ukazateli. Ostatně i u jiných právnických profesí lze sledovat jistou vůli pro zohlednění aktuální ekonomické situace v otázkách odměňování. „ *Platová základna pro určení platu a jiných náležitostí spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců se stanoví - jak vyplývá ze znění ustanovení § 3 odst. 3 zákona o platu představitelů státní moci - podle právních předpisů, kterými se řídí odměňování za práci "zaměstnanců ministerstev" (tj. zaměstnanců státu, kteří pracují u ministerstva jako organizační složky státu v pracovním poměru nebo jiném pracovněprávním vztahu), a to ve výši součtu nejvyššího platového tarifu a maximálního osobního příplatku, které podle nich přísluší (lze poskytnout) těmto zaměstnancům státu.*“²⁴⁰

V případě exekutorského tarifu by mohlo být stanoveno, že výdaje se budou automaticky zvyšovat v souladu s inflací nebo průměrným růstem mezd. Mohla by tedy být stanovena základní sazba odměny s tím, že se odměna každý rok navyšuje o částku odpovídající inflaci, nebo výši dobře známé a v repo sazby²⁴¹. Tím by se zajišťovalo, že výdaje budou vždy reflektovat aktuální ekonomickou situaci.

---

²⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2547/2004

²⁴¹ Jedním z hlavních úkolů ČNB je hlídat inflaci a udržovat ji v rámci možností na rozumné úrovni. Pokud je v ekonomice v oběhu velké množství peněz, nabízejí banky levnější úvěry. Domácnosti i podniky si tak mohou více půjčovat a také více utrácet. To má negativní vliv na míru inflace.

Aby tomu ČNB zabránila, stahuje od komerčních bank volné peníze (likviditu). Za ně bankám poskytne cenné papíry, jejichž základní doba splatnosti je 14 dní. Po vypršení splatnosti ČNB cenné papíry vykoupí zpět a cenu navýší o smluvený úrok. Této operaci se říká repo operace a smluvené úrokové sazbě repo sazba. Repo sazba ČNB se mění podle rozhodnutí Bankovní rady

Ministerstvo spravedlnosti by mohlo být také ze zákona přímo povinno revidovat výdaje v určitých intervalech²⁴². Tím by se zajistila pravidelná aktualizace výdajů bez ohledu na aktuální politické či organizační změny. Tato povinnost by reflektovala potřebu udržet výdaje v souladu s ekonomickou realitou

Za zajímavý v této souvislosti považuji francouzský model, kdy jsou jednotlivé položky jasně specifikovány „*Toto nařízení obsahuje přibližně 100 úkonů exekutora a 45 dílčích položek. Obecně lze však uvést zejména následující položky:*

- - *zahajovací poplatek*¹⁷⁹,
- - *paušální poplatek*¹⁸⁰,
- - *poměrný poplatek*¹⁸¹,
- - *poplatek za vedení spisu,*
- - *náhrady cestovného,*
- - *skupina dalších dílčích nákladů.*

Podstatné je, že francouzský oprávněný hradí v úvodní fázi tamního

exekučního řízení veškeré poplatky. Povinný hradí poplatky až v průběhu exekuce nebo k okamžiku jejího ukončení.“²⁴³

ČNB, která k tomuto tématu zasedá obvykle v předem stanoveném harmonogramu osmkrát ročně. V současné době činí repo sazba 7 %.

²⁴² Musela by taková povinnost být stanovena zákonem

²⁴³ Štika, M. disertační práce strana 107

10. Pětibodový test

Na základě své dosavadní praxe jsem sestavila pětibodový test, jehož aplikace v praxi usnadní rozhodování o nákladech exekuce jak soudním exekutorům, tak soudcům. Metodika tohoto testu byla stanovena následujícím způsobem. Nejprve jsem přistoupila k podrobnému studiu jak exekučního řádu, tak exekutorskému tarifu. Tyto předpisy jsem analyzovala a pokusila se o jak gramatický, logický, tak systematický výklad jednotlivých ustanovení. Následně jsem studovala jak rozhodnutí Nejvyššího správního soudu²⁴⁴, tak rozhodnutí Ústavního soudu²⁴⁵. Následně jsem se pokusila také o výklad exekutorského tarifu a příslušných ustanovení exekučního řádu metodou teleologickou. Abstrahovala jsem základní ideje, které zejména Ústavní soud ve svých rozhodnutích předestřel a na základě těchto jsem pak vytvořila níže uvedený test. Jeho použití by mělo výrazně zjednodušit a sjednotit rozhodování v oblasti nákladů exekuce. Jsem navíc přesvědčena, že níže uvedený test umožňuje aplikovat ustanovení exekutorského tarifu ústavně konformním způsobem.

Pokud tedy soudce, nebo soudní exekutor má rozhodovat o nákladech exekuce, je třeba udělat následující pětibodový test:

První bod- test časový

Druhý bod- test fázový

Třetí bod- test nákladový

Čtvrtý bod- test zavinění

Pátý bod- test vhodnosti a přiměřenosti.

10. 1. Test časový

Prvním krokem při rozhodování o nákladech exekuce je provedení takzvaného *časového testu*. Nejedná se při tom o nic jiného než o rozhodnutí, jakou právní úpravu na rozhodování o nákladech exekuce v daném konkrétním případě použiji. V daném případě jsou pak rozhodující následující informace

- Kdy bylo dané exekuční řízení zahájeno
- Kdy nastala podstatná okolnost pro rozhodnutí o nákladech exekuce

Za podstatnou okolnost pro rozhodnutí o nákladech exekuce přitom rozumím zejména splnění vymáhané povinnosti, nebo její části. Podstatnou okolností pro rozhodnutí o nákladech exekuce

---

²⁴⁴ Agendu kárných rozhodnutí ve věci soudních exekutorů, soudců a státních zástupců

²⁴⁵ Ve věcech týkajících se nákladů exekuce.

také rozumíme jinou okolnost podstatnou pro rozhodnutí o nákladech exekuce. Může jí být například promlčení, zánik závazku, nemožnost plnění, případně jiná okolnost²⁴⁶

V rámci časového testu jde tedy o výběr správné právní úpravy. Postupujeme dle textu příslušného předpisu, případně jeho přechodných ustanovení.

10.2. Test Fázový

Druhým krokem podstatným pro provedení exekuce je po provedení časového testu provedení testu fázového. Jedná se o posouzení, do jaké fáze se prozatím exekuční řízení dostalo.

Rozlišujeme pro tyto účely následující fáze exekučního řízení²⁴⁷.

10.2.1 Fáze před doručením výzvy k dobrovolnému plnění

Fáze počíná běžet podáním exekučního návrhu (nebo návrhu na nařízení exekuce).

Fáze trvá až do okamžiku, než je povinnému doručena spolu s dalšími dokumenty, „výzva k dobrovolnému plnění“ V této fázi již samozřejmě soudnímu exekutorovi i oprávněnému vznikají náklady. Je třeba mít na paměti že zde jsou náklady v podstatě administrativního charakteru, nicméně soudní exekutor musí činit kroky směřující zejména ke zjištění majetkových poměrů povinného. Není však vyloučeno, aby již v této fázi soudní exekutor vydával exekuční příkazy postihující majetek povinného. Rozsah a úsilí (jakož i náklady z toho vyplývající) jsou však vázány na charakter vymáhané povinnosti. Stejně tak je tomu v případě nákladů, které v této fázi vynakládá oprávněný. Zatímco v případě vymáhání peněžité pohledávky se jeho náklady obvykle omezí na náklady spojené s podáním exekučního návrhu, v případě že vymáhaná povinnost bude spočívat ve vyklizení povinného do náhradního bytu, který je oprávněný povinen zajistit, již v této fázi oprávněnému vznikají náklady řádově vyšší.

10.2.2. Fáze od doručení výzvy k dobrovolnému plnění až do uplynutí lhůty v této výzvě soudním exekutorem stanovené.

V této fázi by soudní exekutor, stejně jako oprávněný, je-li to možné vzhledem ke specifickým daného případu neměli exekuční náklady výrazně zvyšovat. Jedná se o jakousi fázi, kdy by měl mít povinný možnost exekuci, „dobrovolně“ uhradit.

---

²⁴⁶ například splnění podmínek pro Milostivá léta

²⁴⁷ Podrobněji jsem se zabývala fázemi exekučního řízení v předchozích kapitolách

Specifika této fáze jsou také zohledněna v rámci exekučního tarifu, kdy je povinný co se týče nákladů v rámci exekučního řízení zvýhodněn, respektive odměněn, tedy pozitivně motivován k úhradě v této fázi.

V rámci této fáze má povinný možnost podat návrh na zastavení exekuce. Uhradí-li povinný vymáhanou povinnost a vyčíslené náklady soudním exekutorem ve lhůtě dle shora uvedené výzvy, má nárok na snížené náklady exekuce.

10.2.3.Fáze vymáhací

Jedná se o fázi, kdy uplyne lhůta stanovená ve výzvě k dobrovolnému plnění, a okamžik kdy nastala takzvaná doložka provedení exekuce (nebo právní moc usnesení o nařízení exekuce). Fáze vymáhací zahrnuje jednak postihování majetkových hodnot povinného prostřednictvím exekučních příkazů, dále pak jejich realizaci, tedy zasílání vyrozumění o právní moci dotčeným subjektům. Fázi vymáhací lze pojmově, pro účely 5bodového testu rozdělit na dvě skupiny

10.2.3.1.Fáze vymáhací prvního stupně

Zahrnuje zejména realizaci exekučních příkazů příkázáním pohledávky, srážkami ze mzdy a jiných příjmů. Realizaci přitom rozumíme skutečnost, že exekuční příkaz je způsobitelným rozhodnutím pro faktické provedení povinnosti tímto exekučním příkazem stanovené třetímu subjektu (peněžnímu ústavu, zaměstnavateli, dlužníku povinného). Jedná se tedy o pravomocný a bezvadný exekuční příkaz.

10.2.3.2.Fáze vymáhací druhého stupně

Zahrnuje realizaci exekučních příkazů, které jsou již spojeny s větším a procesně komplikovanějším zásahem do majetkové sféry povinného. Jedná se zejména o prodej nemovitostí, správy nebo prodeje závodu, prodeje movitých věcí. Vzhledem ke komplikovanosti a časové náročnosti je tato realizace pochopitelně spojena s vyššími náklady (cestovné, znalecké posudky, skladné apod.)

10.3.Test Nákladový

Třetí test se zaměřuje na hodnocení samotných nákladů. Jedná se o výpočet odměny soudního exekutora, stanovení náhrady účelně vynaložených nákladů. Přesná kvantifikace nákladů, jako jsou znalecké posudky či jiné poplatky spojené s prováděním exekučního řízení, je klíčovým prvkem pro objektivní stanovení nákladů exekučního řízení. Zde se soudní exekutor rozhodne, zda v daném případě uplatní takzvaný „paušál“, nebo zda jednotlivé položky nákladů v daném případě vyčíslí a uplatní jednotlivě. Stejně tak posoudí náklady uplatněné účastníky řízení, případně třetích osob. V nákladové testu také zohlední skutečnost, zda je on sám, případně

všichni, kdo v řízení náklady uplatnili plátcem DPH. Stejným způsob uplatní i v případě nákladů oprávněného, povinného, nebo třetích osob.

10.4. Test Zavinění

Test zavinění se zabývá otázkou, kdo v dané situaci, kdy je rozhodováno o nákladech exekuce, zavinil, že předmětné náklady musely být soudním exekutorem, či jinými osobami, skutečně vynaloženy v rámci daného exekučního řízení.

Test zavinění zohledňuje specifika daného případu.

Je třeba jej aplikovat v kontextu a ve smyslu shora uvedených první třech bodů pětibodového testu. Tedy je třeba mít na paměti, že není vyloučeno, že v jednotlivých fázích exekučního řízení může být test zavinění aplikován v rámci jednoho exekučního řízení jak ve prospěch povinného, tak k jeho tíži, a to dle specifik jednotlivých kauz a jejich dynamického vývoje.

Test zavinění je tak třeba provést postupně v každé jednotlivé fázi exekučního řízení. Jen tak totiž lze spravedlivě a poročně rozhodnout o tom, kdo ponese tíhu nákladů.

10.5. Test Přiměřenosti a Vhodnosti

Pátý test reflektuje otázku, zda jsou vynaložené náklady vzhledem k výši pohledávky a celkovým okolnostem případu přiměřené a vhodné.

Některé vysoké náklady mohou být odůvodněny jistými okolnostmi, zatímco u jiných případů by mohly být neúměrné.

Test přiměřenosti a vhodnosti slouží k vyváženému posouzení výše nákladů v kontextu celého exekučního řízení. V tomto testu se zohlední ústavně konformní aplikace exekutorského tarifu, kdy s ohledem na skutečnosti, které vyplynuly v exekučním řízení najevo, a výsledky prvních čtyřech bodů shora uvedeného testu je třeba na samém závěru nahlédnout jaksi, „shora“.

Při takovém zhodnocení je třeba vzít v úvahu zejména následující skutečnosti:

V první řadě se jedná o posouzení, jak sám oprávněný a povinný²⁴⁸ postupoval v exekučním řízení. Budeme tedy zkoumat zejména zda byl oprávněný, nebo povinný v rámci řízení zcela pasivní, nereagoval na výzvy, exekuční řízení prodlužoval. Dále pak budeme zkoumat, zda byli osoby²⁴⁹ naopak nad míru očekávanou aktivní způsobem, který nesl známky svévole či msty²⁵⁰ V druhé řadě budeme zkoumat, jak exekučním řízení postupoval sám exekutor. V rámci tohoto

---

²⁴⁸ Nebo také třetí osoby

²⁴⁹ Oprávněný, povinný, třetí osoby

²⁵⁰ nesmyslné insolvenční návrhy, nesmyslné požadavky účastníků, zatajování skutečností a majetku apod

posouzení se budeme zabývat otázkou zákonnosti jeho postupu, vhodnosti a přiměřenosti jeho postupu. Podstatné bude zejména, zda v řízení postupoval pečlivě, účelně a zda dostatečně šetřil práva účastníků.

A nakonec musíme posoudit otázku, zda v daném případě existují okolnosti hodné zřetele, které by v celém kontextu mohly ovlivnit rozhodování o nákladech exekučního řízení

Jedná se zejména o zcela mimořádné životní situace, kdy by se v jejich kontextu změnilo postavení účastníků natolik, že by jinak zcela správné rozhodnutí o nákladech exekuce, které jinak prošlo výše naznačeným pětibodovým testováním, bylo ve svém důsledku zjevně nespravedlivé.

Zde ovšem zdůrazňuji, že uplatnění tohoto posledního bodu je skutečně zcela výjimečnou pojistkou pro zachování jakéhosi vyváženého spravedlivého přístupu a mělo by jej být užíváno příslovečně „jako šafránu“. Nemělo by se jednat o korektiv užívaný běžně.

Při aplikaci shora naznačeného postupu je třeba postupovat chronologicky, tedy od bodu jedna, do bodu pět. Důvod, proč apeluji na chronologické použití tohoto testu jsou zřejmé.

V první řadě je třeba určit aplikovatelnou právní úpravu, tu poté dle naznačených postupů aplikovat na konkrétní případ a až v závěru, tedy na samém konci hodnotit specifika případu a hodnotit, zda se jedná o výjimečný případ, kdy aplikace dle stávající právní úpravy by byla zjevně nepřiměřená.

11. Rozhodování o nákladech exekuce

11.1. Soud a soudní exekutor

České exekuční právo přiznává pravomoc rozhodovat o nákladech exekuce jak soudnímu exekutorovi, tak příslušnému soudu.

Zákon ukládá soudnímu exekutorovi povinnost v řadě momentů o nákladech exekuce rozhodnout. Nad rámec zákonné povinnosti však může exekutor rozhodnout o nákladech exekuce také v některých okamžicích, kdy takové rozhodnutí považuje za správné.

Zpravidla soudní exekutor rozhoduje o nákladech exekuce v průběhu exekučního řízení²⁵¹, při realizaci prodeje nemovitosti nebo prodeje movitých věcí²⁵², případě střetu insolvenčního a exekučního řízení, a při zastavení exekuce.

Je třeba podotknout, že soudní exekutor v rámci svého rozhodování je v pozici soudu prvního stupně, a jeho rozhodnutí o nákladech exekuce mohou být v rámci opravných prostředků přezkoumána soudem.

Soud pak rozhoduje o nákladech exekuce především v rámci rozhodování o zastavení exekuce, nebo v případech, kdy je v pozici soudu odvolacího, tedy přezkoumává rozhodnutí soudního exekutora.

11.2. Forma rozhodnutí

V exekučním řízení se setkáme v zásadě se dvěma typy rozhodnutí o nákladech exekuce, a to příkaz k úhradě nákladů a usnesení.

11.2.1. Exekuční příkaz

Mohlo by se zdát, že i exekuční příkaz je rozhodnutím o nákladech exekuce. Exekuční příkaz však do této specifické kategorie, tedy do rozhodnutí o nákladech exekuce zařadit nelze z následujících důvodů. „*Jsou-li v exekučním příkazu uvedeny pravděpodobné náklady exekuce a pravděpodobné náklady oprávněného, případně je v něm uložena povinnost k úhradě nákladů plátce mzdy, vydá exekutor příkaz k úhradě nákladů exekuce neprodleně poté, kdy dojde ke splnění nebo vymožení povinnosti vymáhané v exekučním řízení s výjimkou nákladů exekuce a nákladů oprávněného, případně nákladů plátce mzdy. Exekutor je povinen poučit o této skutečnosti účastníky řízení v exekučním příkazu, ve kterém tyto pravděpodobné náklady*

---

²⁵¹ V případě dílčího vymožení pohledávky

²⁵² V daném případě je účelné o nákladech rozhodnout, neboť náklady soudního exekutora budou uspokojeny přednostně v usnesení o rozvrhu

*uvedl.*²⁵³ Náklady, o kterých exekuční příkaz v daném případě hovoří jsou náklady pravděpodobnými, tedy pro futuro pouze odhadovanými do budoucna.

Exekuční řád jasně stanoví, jak má exekuční příkaz vypadat v rovině teoretické, ale také praktické.

Soudní exekutoři v současné době jsou povinni užívat předepsané vzory. Již pouhým pohledem na předepsaný vzor se potvrzuje že se o rozhodnutí o nákladech exekuce nejedná.

Enunciát, tedy výrok tohoto rozhodnutí neobsahuje vyčíslení, respektive rozhodnutí o nákladech exekuce. I kdyby soudní exekutor přistoupil k tomu, že by ve výrokové části exekučního příkazu rozhodl o nákladech exekuce, znemožnil by tak účastníkům se proti rozhodnutí bránit, neboť proti exekučnímu příkazu není opravný prostředek přípustný.

Jednalo by se tak o zjevně nesprávné a excesivní rozhodnutí. O skutečnosti, že o nákladech exekuce bude teprve rozhodnuto příslušnou formou jiného rozhodnutí hovoří také poučení exekučního příkazu.

11.2.2. Příkaz k úhradě nákladů exekuce

Soudní exekutor má k dispozici dvě základní formy pro rozhodnutí.

Jsou jím příkaz k úhradě nákladů exekuce, nebo usnesení ve specifických případech. Již úvodem je třeba si položit otázkou, z jakého důvodu si zákonodárce nevystačil s formou usnesení.

Příkaz k úhradě nákladů, o němž budu podrobněji hovořit na následujících řádcích je sice specifickým rozhodnutím, ale ve své podstatě není ničím výjimečný. Jeho funkci a účel, který v exekučním řízení plní, by usnesení plnilo stejně.

Navíc již odlišné názvosloví podmíněně evokuje, a dle mého soudu zcela nesprávně, představu, že se jedná o výrazně specifické rozhodnutí, proto je k němu i třeba specificky přistupovat z hlediska přezkumu.

Co se týče náležitostí, které má příkaz k úhradě nákladů splňovat pak jsou následující kritéria.

Příkaz k úhradě nákladů exekuce obsahuje

- a) označení exekučního soudu,

---

²⁵³ Vyhláška č. 418/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, § 6)

- b) označení exekutora, který vede exekuční řízení,
- c) označení exekučního titulu a orgánu, který ho vydal, nebo osoby, která jej vyhotovila,
- d) označení oprávněného a povinného včetně rodného čísla povinného, lze-li ho zjistit,
- e) označení vymáhané povinnosti,
- f) stanovení povinnosti k náhradě nákladů exekuce a nákladů oprávněného, včetně jejich vyčíslení a odůvodnění,
- g) výši zaplacené zálohy, případně její vyúčtování a odůvodnění vyúčtování,
- h) datum a podpis exekutora, poučení o námitkách a další informace týkající se postupu v exekučním řízení.²⁵⁴

11.2.2.1. Odůvodnění příkazu k úhradě nákladů exekuce

V této souvislosti si dovolím upozornit zřejmě na nejpálčivější otázku, a to přesné specifikace a odůvodnění nákladů.

V této oblasti totiž došlo k významnému výkladovému posunu. V samém počátku existence soudních exekutorů byla poněkud odlišná aplikační praxe. Sama si velmi dobře vzpomínám na dobu, kdy podrobné odůvodňování příkazů k úhradě nákladů exekuce rozhodně nebylo rozhodně běžně naplňovaným standardem.

Ráda bych ovšem v této souvislosti upozornila, že soudobá odborná literatura nahlížela na příkaz k úhradě nákladů exekuce zcela odlišnou optikou.

„příkaz k úhradě nákladů exekuce je procesním rozhodnutím exekutora sui generis a jeho náležitosti jsou taxativně určeny v ust. § 88 odst. 2 EŘ. Odůvodnění není obligatorní náležitostí příkazu. Soud se při zjišťování rozsahu a oprávněnosti požadovaných nákladů exekuce (jde prakticky pouze o náhradu hotových výdajů a náhradu za doručení písemností, odměna totiž vychází z výše vymáhané pohledávky) může opřít o exekuční spis exekutora a přiznat náklady prokázané (u hotových výdajů např. kopiemi poštovního, fakturami bank za součinnost při zjišťování majetku povinného, fakturami zem. úřadu za dálkový náhled do katastru nemovitostí apod., u náhrady za doručení potom z doručenek prokazujících osobní doručení písemností). Soud přitom přezkoumává pouze náklady exekuce, které byly napadeny námitkou účastníka exekučního řízení, nikoliv obecně všechny náklady exekuce obsažené v napadeném příkazu

---

²⁵⁴ Ust. §88 odst. 2) exekučního řádu.

k úhradě nákladů exekuce. Je ovšem pravdou, že příkaz k úhradě nákladů exekuce bez jakékoliv specifikace jednotlivých nákladových položek či výše odměny je nepřezkoumatelný, a proto by měl exekutor výslovně určit, jak vypočetl tarifní odměnu, náhradu za ztrátu času a vyčíslit (zpravidla postačí souhrnně) jednotlivé složky náhrady hotových výdajů (poštovné, náklady za poskytnutí součinnosti při zjišťování majetku povinného atd.), případně vyčíslit náklady cestovného.“²⁵⁵

Původní ustanovení § 88 exekučního řádu totiž bylo oproti současné právní úpravě výrazně stručnější a o požadavek na odůvodnění výslovně neobsahovalo.

„Příkaz k úhradě nákladů exekuce obsahuje označení

- a) soudu, který pověřil exekutora provedením exekuce,*
- b) exekutora, který je pověřen provedením exekuce,*
- c) exekučního titulu a orgánu, který ho vydal, nebo osoby, která jej vyhotovila,*
- d) oprávněného a povinného,*
- e) povinnosti, která má být exekucí vymožena, a*
- f) datum a podpis exekutora a poučení o námitkách.“²⁵⁶*

Nároky, které jsou aktuálně kladeny na soudní exekutory v oblasti dostatečného, ale také dostatečně srozumitelného odůvodnění se stupňovaly v čase a v současné době je povinnost řádně odůvodňovat náklady exekuce výslovně stanovena exekučním řádem. *„Náklady musejí být určeny tak, aby účastníci a popřípadě soud při pozdějším přezkumu v námitkovém řízení mohli posoudit, čím jsou náklady tvořeny a jak vznikly, a mohli ověřit správnost jejich vyčíslení. V příkazu k úhradě nákladů exekuce je proto třeba uvést jednotlivé druhy nákladů (například odměna, paušální náhrada výdajů, DPH, jednotlivé hotové výdaje) a je třeba uvést i odůvodnění výpočtu odměny, tedy z jaké částky nebo jakým postupem byla vypočítána.“²⁵⁷*

---

²⁵⁵ RAKOVSKÝ, Adam, VESELÝ, Jan. Vybrané otázky aplikace zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Bulletin advokacie, 2002, č. 11-12, s. 43-54)

²⁵⁶ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, § 88

²⁵⁷ KASÍKOVÁ, Martina. § 88 [Příkaz k úhradě nákladů exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 732–733, marg. č. 17.)

11.2.2.2 Druhy příkazů k úhradě nákladů exekuce

V zásadě lze konstatovat, že v praxi se objevují následující druhy příkazů k úhradě nákladů exekuce. Na okraj konstatuji, že praxe jednotlivých exekutorských úřadů je v tomto ohledu různorodá. Za účelem zpracování této tematiky jsem vypracovala následující typologii:

11.2.2.2.1.. Konečný příkaz k úhradě nákladů exekuce.

Prvním typem je *konečný* příkaz k úhradě nákladů exekuce. Ten je vydáván soudním exekutorem v konečné fázi exekučního řízení, tedy po vymožení povinnosti stanovené exekučním titulem.

Druhým je *průběžný*, nebo dílčí příkaz k úhradě nákladů exekuce. Ten je soudním exekutorem vydáván v průběhu exekučního řízení poté, co je vymáhaná povinnost uspokojována postupně. To přichází v úvahu v případě, že povinný například hradí dohodnutý splátkový kalendář, nebo jsou prováděny srážky ze mzdy, důchodu nebo jiného příjmu v pravidelných časových intervalech, nebo je exekuce souběžně prováděna různými způsoby exekuce. V praxi je taková situace zcela standardní.

V souvislosti s vydáváním průběžného příkazu k úhradě nákladů Exekuční řád výslovně nestanoví speciální právní úpravu pro dílčí nebo průběžný příkaz k úhradě nákladů, kterým je rozhodováno o nákladech v případě částečného plnění.

Proto je třeba předmětná ustanovení aplikovat přiměřeně. Při formulaci následujících řádků vycházím zejména z vlastní zkušenosti, a pokusím se demonstrovat mnou detekované problematické aspekty na modelovém příkladu.

Představme si, že v exekučním řízení je vymáhána pohledávka, pro zjednodušení uvádím pouze jednosložkovou pohledávku bez příslušenství, ve výši 300 000, 00 Kč. Exekuční řízení již v současné době trvá 3 roky. V prvním roce se soudnímu exekutorovi podařilo vymoci částku ve výši 100 000,00 Kč, ve druhém roce dalších 100 000,00 Kč.

V současné době se nedaří u povinného nalézt exekučně postižitelný majetek. Po vymožení prvních 100 000,00 Kč soudní exekutor vydá první dílčí příkaz k úhradě nákladů exekuce. Soudní exekutor vydá první příkaz úhradě nákladů exekuce, kde stanoví odměnu soudního exekutora, paušálně určené hotové výdaje.

Pro jednoduchost budu počítat s tím, že soudní exekutor není plátcem DPH. Za základ pro stanovení odměny v tomto případě soudní exekutor bude považovat vymožené plnění ve výši 100 000,00 Kč. Průběžným příkazem k úhradě nákladů exekuce tedy rozhodne o odměně

soudního exekutora ve výši 15 000,00 Kč a paušálně určených nákladech ve výši 3 500,00 Kč. Pokud tak učinil, částku 100 000,00 Kč vyplatí oprávněnému.

Částku v celkové výši 18 500,00 Kč se soudní exekutor po právní moci příkazu k úhradě nákladů exekuce pokouší vymoci. To se podaří v daném případě až za rok v momentě, kdy se podaří vymoci dalších 100 000,00 Kč.

Od této částky tedy soudní exekutor odečte částku 18 500,00 Kč a dílčí plnění započte na již pravomocný příkaz k úhradě nákladů exekuce a tuto pohledávku převede na vlastní účet. Pro oprávněného mu tedy zbude částka ve výši 81 500, 00 Kč.

Soudní exekutor v daném případě v příkazu k úhradě nákladů exekuce rozhodne pravděpodobně pouze o odměně (není vyloučeno aby rozhodl i o hotových nákladech, ale tuto variantu pro zjednodušení vynechávám).

Rozhodne tedy o odměně soudního exekutora ve výši 12 230,00 Kč. Částku ve výši 81 500, 00 Kč vyplatí oprávněnému v zákonné lhůtě, a částka ve výši 12 230, 00 Kč zůstává reálně nezaplacena a není jisté zda bude kdykoli v budoucnu vymožena. Soudní exekutor vykonávající nezávisle exekuční činnost podle exekučního řádu, je za splnění dalších podmínek osobou povinnou k dani z přidané hodnoty²⁵⁸. Problém tak může nastat ve chvíli, kdy se v průběhu času mění například sazby DPH (tu však soudní exekutor určuje jako částku přesně vyčíslenou v příkazu k úhradě nákladů exekuce).

Ve své vlastní praxi jsem vždy používala jiný postup. Vnímala jsem každé dílčí plnění jako částku, která je součtem vymáhaného plnění a vedle toho i nákladů exekuce.

Měla jsem tak jistotu, že v případě, že došlo k dílčímu plnění, bude uspokojena jak pohledávka soudního exekutora tak poměrná část pohledávky oprávněného.

Takový postup jsem vždy považovala za transparentní, spravedlivý a pohledem právní úpravy legitimní.

Vnímám i názorový posun odborné veřejnosti, kdy prakticky stejný postup je uplatňován v případě stanovení nákladů soudního exekutora v případě úspěšné dražby.

, ,Při výpočtu základu je od výtěžku dražby nejdříve třeba odečíst hotové výdaje (včetně DPH, je-li soudní exekutor plátcem). Zbývající částka představuje základ zvýšený o odměnu

---

²⁵⁸ ve smyslu zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

exekutora. Pokud si tuto částku označíme písmenem X , dostaneme následující rovnici, kde Z je základ a O je odměna:

$$X = Z + O$$

Procentuální výše odměny je stanovena v § 6 exekučního tarifu. Všechna posuzovaná exekuční řízení spadala do první skupiny popsané v § 6 odst. 1 (základ do 3 000 000 Kč), odměna proto činí 15 % základu. Je-li exekutor plátcem DPH, je třeba v souladu s § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, připočíst daň z přidané hodnoty ve výši 21 % [popř. 20 % podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona o dani z přidané hodnoty ve znění účinném do 31. 12. 2012]. Odměna potom činí 18,15 % základu (21 % z 15 = 3,15; to je hodnota v procentech, kterou je nutno přičíst k výši odměny), případně 18 % (při 20 % dani z přidané hodnoty). Rovnice pro výpočet odměny proto dostává následující podobu:

$$X = Z + 0,1815 \times Z$$

$$X = 1,1815 \times Z$$

$$Z = X / 1,1815$$

63. Hodnotu X , tedy zaplacené nejvyšší podání v dražbě snížené o hotové výdaje, v každém jednotlivém případě známe, není proto složité stanovit základ pro výpočet odměny. .²⁵⁹

Konečně vnímám, že i současné znění občanského soudního řádu mému dosavadnímu postupu dává za pravdu, respektive zohledňuje stejné aspekty, jaké jsem ve svém postupu zohledňovala já. „Výtěžek dosažený výkonem rozhodnutí k uspokojení pohledávky, pro kterou byl výkon rozhodnutí nařízen, se započte nejprve na náklady soudu na výkon rozhodnutí, pak na jistinu, pak na úroky, pak na úroky z prodlení, a nakonec na náklady oprávněného.

---

²⁵⁹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 15 Kse 1/2015 ze dne 13.5.2015

(2)Náklady výkonu rozhodnutí podle odstavce 1 se rozumí i náklady exekuce podle zákona upravujícího exekuční řízení.“²⁶⁰

11.2.2.2.2 Předběžný příkaz k úhradě nákladů exekuce.

Dále se objevuje také takzvaně předběžný příkaz k úhradě nákladů exekuce.

Ostatně otázka, zda lze určovat náklady až poté, co je dílčí nebo celé plnění vymoženo, tedy vazba vymoženého plnění na určení nákladů exekuce je otázka, která byla předmětem odborné diskuse v podstatě již od samého počátku existence soudních exekutorů.

„Jako samostatný dílčí problém je potom otázka výkladu ust. § 5 exekutorského tarifu, který stanoví základ pro výpočet tarifní odměny exekutora za provedení exekuce (nikoliv okamžik, kdy lze odměnu exekutora v ex. řízení vymáhat a už vůbec ne okamžik vzniku nároku na tarifní odměnu exekutora). Obecně lze říci, že exekutorský tarif stojí na principu, který lze vyjádřit mottem: „Základ pro určení a výpočet odměny exekutora a tím i nákladů exekuce musí být znám již při zahájení provádění exekuce, aby tak exekutor vůbec měl možnost vydat rozhodnutí, dle kterého bude spolu s vymáhanou pohledávkou vymáhat i svou odměnu.“

Základem pro určení odměny za provedení exekuce tak může být „výše exekutorem vymoženého plnění“ (stávající § 5 odst. 1 ex. tarifu) v tom smyslu, že odměnu lze vymáhat až po vymožení „plnění“ (tedy vymáhané pohledávky), protože vymožené plnění je známo až při skončení exekuce, a exekutor by tak nemohl vydat příkaz k úhradě nákladů exekuce až do úplného vymožení pohledávky oprávněného (neznaje výši vymoženého plnění). Naopak výše „vymáhané pohledávky“ je známa již při zahájení exekuce, a proto jedině tato může (a musí) být základem pro určení odměny exekutora, protože jedině tak může procesně provedení exekuce fungovat, tj. exekutor může vydat příkaz k úhradě nákladů exekuce s jasně stanovenou odměnou a tím i definovanými náklady exekuce již na začátku řízení a vymáhat je spolu s pohledávkou oprávněného. Stávající dikci ust. § 5 odst. 1 ex. tarifu je tak proto nutno vykládat jako „vymožená pohledávka = vymáhaná pohledávka“ pro účely vydání příkazu k úhradě nákladů exekuce, s tím, že odměna určená v příkazu k úhradě nákladů exekuce je následně modifikována ust. § 11 exekutorského tarifu (v závislosti na úspěchu exekučního řízení). Tak ostatně zněla i původní dikce ust. § 5 odst. 1 exekutorského tarifu. Jakýkoliv jiný výklad by v praxi znemožnil vymáhání odměny exekutora a tím i ohrozil samu ekonomickou podstatu provádění exekucí podle EŘa motivaci exekutora na výsledcích exekučního řízení.

---

²⁶⁰ Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, § 265a

Pokud by základem na určení odměny byla „výše exekutorem vymoženého plnění“, potom nelze předem stanovit výši odměny exekutora a tedy ani nákladů exekuce. Důsledkem této situace bude naprosté zablokování a nefunkčnost exekučního řízení.“²⁶¹

Tato kategorie, takzvaného předběžného příkazu však je značně specifická a i odborná veřejnost v hodnocení zda lze, či nelze rozhodnout předběžným příkazem rozhodně není jednotná.

Nutno podotknout, že dva odborné komentáře k exekučnímu řádu, vydané prakticky ve stejné době zastávají v otázce možnosti vydat příkaz k úhradě nákladů bez vazby na vymožené, plnění zcela protichůdné stanovisko.

Zatímco první se k otázce staví tak, že takový postup v zásadě možný je „*Ostatně vymáhání nákladů exekuce bylo od 1. 1. 2022 změněno ustanovením § 265a OSŘ. Nově se stanoví, že výtěžek dosažený exekucí se započte nejprve na náklady exekuce, pak na jistinu, pak na úroky, pak na úroky z prodlení, a nakonec na náklady oprávněného. Prakticky to znamená, že soudní exekutor ihned poté, kdy marně uplyne lhůta dle § 46odst. 6 EŘ, vydá již na počátku exekuce první PÚNE, v němž stanoví i náklady exekuce, a to paušální náhradu hotových výdajů dle § 13odst. 1 ET (3 500 Kč) a odměnu v minimální výši dle § 6odst. 3 ET (2 000 Kč), popřípadě DPH a náklady oprávněného. Z prvního výtěžku podle tohoto PÚNE uspokojí náklady exekuce, které v exekuci (bez ohledu na výši dalšího vymoženého plnění) zcela jistě vzniknou.“²⁶², druhý naopak zcela odmítá možnost takového postupu.,,Neztotožňujeme se s názorem, že exekutor má vydat jeden počáteční „předpříkaz“ k úhradě pravděpodobných nákladů exekuce a na konci exekuce vydat finální (už definitivní) příkaz k úhradě nákladů exekuce, kde zohlední skutečný průběh exekuce a výši opravdu vymoženého plnění (Molák 2018). Je sice pravda, že by se takovým postupem zabránilo „papírování“ (postupnému vydávání příkazů k úhradě nákladů exekuce, které budou odpovídat aktuálně vymožené částce), ale takové řešení je v rozporu s dikcí § 5odst. 1 ET, jež sděluje, že odměna exekutora se vypočte z „vymoženého plnění“ (tedy již získaného, a nikoliv jen exekučním titulem deklarovaného plnění). Přitom nejde jen o „úlet zákona“, který je třeba překlenout systematickým výkladem. Strhává-li si totiž exekutor hned od začátku svoji odměnu z celého plnění, které má na základě exekučního titulu vymoci, oprávněný i povinný jsou takovým postupem poškozeni, protože na exekuční titul se na počátku exekuce neplní vůbec nic. Takový postup má za následek, že*

---

²⁶¹ RAKOVSKÝ, Adam, VESELÝ, Jan. Vybrané otázky aplikace zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Bulletin advokacie, 2002, č. 11-12, s. 43-54

²⁶² KASÍKOVÁ, Martina. § 88 [Příkaz k úhradě nákladů exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 732, marg. č. 12

povinnému stále roste příslušenství z jistiny (například úroky, úroky z prodlení) nebo smluvní pokuty navázané na jistinu a že se nakonec vymůže více, než kdyby exekutor vydával dílčí příkazy k úhradě nákladů exekuce, které odpovídají aktuální skutečnosti, tedy aktuálně vymoženému plnění.“²⁶³

Naopak ústavní soud se k otázce vydávání předběžných příkazů k úhradě nákladů exekuce, tedy před tím, než bylo plnění vymoženo tak, že tuto možnost připouští „ *Obecný soud ve svém napadeném rozhodnutí mimo jiné uvedl, že s ohledem na výklad ust. § 6 vyhlášky č. 418/2001 Sb. nepovažuje vydání příkazu exekuce za předčasné, ani za odporující právním předpisům, když tímto příkazem není stěžovatel nijak krácen, a dále uvedl, že v případě zastavení exekuce se v usnesení o zastavení exekuce určuje povinnost k úhradě nákladů exekuce včetně jejich výše a vydaný příkaz k úhradě nákladů exekuce ztrácí své opodstatnění s tím, že byl-li již vydán, soudní exekutor je oprávněn vydat nový příkaz k úhradě nákladů exekuce, kterým zruší určení odměny v předchozím a určí odměnu i nižší. Těmto závěrům, i s ohledem na výše uvedená východiska jeho přezkumu, nemá Ústavní soud z hlediska ústavnosti rozhodně co vytknout.“²⁶⁴*

Lze tedy uzavřít že v otázce vydávání předběžných příkazů k úhradě nákladů exekuce není názorová praxe jednotná a lze nalézt legitimní argumentaci pro oba postoje.

Osobně se však kloním k názoru, že vydávání předběžného příkazu k úhradě nákladů exekuce vyžaduje extenzivní výklad a aplikaci předmětných ustanovení jak exekučního řádu tak exekučního tarifu.

O předběžném příkazu k úhradě nákladů tyto předpisy výslovně nehovoří a naopak stanovení výše nákladů spojují s termínem „vymožené plnění“.

Proto se domnívám, že vydání příkazu k úhradě nákladů je nedílně spojeno se situací kdy již fyzicky dojde alespoň k částečnému plnění v rámci exekučního řízení.

Ostatně jak jsem uvedla na předchozích stranách, nepovažuji obecně existenci institutu příkazu k úhradě nákladů exekuce v současné situaci za vhodnou, respektive považuji předmětná ustanovení za přežitá. Pokud by zákonodárce dostatečně reflektoval posun v oblasti rozšíření

---

²⁶³ SVOBODA, Karel. § 88 [Příkaz k úhradě nákladů exekuce]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 864, marg. č. 9.)

²⁶⁴ Usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 10. 2014, sp. zn. IV. ÚS 2808/14

rozhodovacích pravomocí soudního exekutora, tedy fakt, že v současné době soudní exekutor rozhoduje v případech, které byly v samém počátku vzniku institutu soudních exekutorů svěřeny výhradně soudu, pak by musel dle mého soudu dojít ke stejnému závěru.

Vycházejí ze své praxe i studia literatury jsem učinila následující dílčí závěr ohledně příkazu k úhradě nákladů exekuce. Příkaz k úhradě nákladů vnímám jako rozhodnutí, kterým soudní exekutor rozhoduje o nákladech exekuce. Vzhledem k tomu, že je soudnímu exekutorovi nyní svěřena možnost rozhodovat usnesením v mnoha věcech, o kterých dříve rozhodoval exekuční soud, vnímala bych jako vhodnější, aby nadále o nákladech exekuce soudní exekutor rozhodoval jednotnou formou, a to usnesením a to na obdobných vzorech, jaké používá soud.

Ostatně ani rozhodnutí ústavního soudu nejsou jednotná v tom ohledu, zda je možné v rámci řízení o stížnosti zasahovat do rozhodnutí o nákladech exekuce a přezkoumávat tak příkaz úhradě nákladů v případě že účastník nevyužil v řízení právo podat opravný prostředek

Nakonec i kárná judikatura je velmi pestrá. Na straně jedné se objevila rozhodnutí, kdy kárný senát odmítl přezkoumávat obsah příkazu k úhradě nákladů, někde však nikoli.

Ostatně i zaměření kontrolních orgánů soustavně právě na rozhodnutí o nákladech je z kárné judikatury zcela jasně patrná.

Předně je třeba podotknout, že ačkoli na samém počátku zákonodárce vyjádřil vůli, aby soudní rozhodoval o nákladech exekuce příkazem k úhradě nákladů, nevytvořil žádný závazný vzor, který by měli soudní exekutoři používat. Ten přišel až po x letech praxe.

K danému vzoru mám zásadní výhrady. Má to být rozhodnutí, jako soudu prvního stupně. Podrobíme – li však srovnání vzor příkazu k úhradě nákladů exekuce a vzory pro soudy zjistíme, že se výrazně liší.

Osobně toto vnímám velmi kriticky. Lze ocenit snahu, a ve svém důsledku i skutečnost, že došlo k jakési standardizaci, ale formu kritizují. Formát rozhodnutí by měl co nejvíce připomínat formát rozhodnutí, který užívají obecné soudy. Jedná se o formát lety prověřený a konečně i pro účastníka, který již prošel procesem nalézacího řízení, je takový formát pravděpodobně srozumitelný.

Označení příkazu k úhradě mělo svůj význam pouze na samém počátku přijetí právní úpravy soudních exekutorů. Ač důvodová zpráva je v tomto ohledu, mírně řečen skoupá na slovo, záměr zákonodárce terminologicky rozlišit rozhodnutí přijímané soudním exekutorem o

rozhodnutí soudu je z textace předpisu jasně patrná. V současné době toto terminologické rozlišení ztrácí svůj význam.

Jak jsem již shora zmínila, soudní exekutor má k dispozici v zásadě k dispozici dvě formy rozhodnutí o nákladech, a to příkaz k úhradě nákladů exekuce v řadě první a v řadě druhé usnesení. Při rozhodování formou příkazu k úhradě nákladů exekuce se primárně řídí ustanoveními exekučního řádu, v případě rozhodování o nákladech formou usnesení se bude primárně řídit ustanoveními občanského soudního řádu.

11.2.3. Usnesení

Usnesením o nákladech exekuce rozhoduje soudní exekutor zejména v případě zastavení exekuce. Není to však jediný případ. Náklady exekuce také soudní exekutor určuje přímo v usnesení o rozvrhu výtěžku dražby. Stejně tak není vyloučenou, aby soudní exekutor například rozhodl o znalečném nebo tlumočném, „*Dále mohou v průběhu výkonu rozhodnutí oprávněnému vzniknout i další náklady, například při výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí náklady na úschovu věcí, v případě výkonu rozhodnutí prodejem nemovitých věcí náklady na jejich ocenění, náklady na stěhování věcí a na uložení věcí v případě vyklizení bytu apod. I o těchto nákladech soud rozhodne samostatným usnesením, jakmile náklady oprávněnému vzniknou, ale usnesením určí již jen výši nově vzniklých nákladů oprávněného, aniž by povinnému ukládal povinnost k jejich náhradě oprávněnému nebo státu, neboť obecná povinnost k náhradě nákladů výkonu rozhodnutí již byla povinnému uložena v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.*²⁶⁵

Na rozdíl od soudního exekutora, pokud o nákladech exekuce rozhoduje soud, má v zásadě k dispozici jedinou formu²⁶⁶ a to usnesení, přičemž se řídí zejména ustanoveními občanského soudního řádu.

11.2.3.1. Usnesení soudního exekutora

Usnesení slouží jako forma rozhodnutí o nákladech exekuce jak soudnímu exekutorovi tak soudu. Základním vodítkem, kdy o zastavení rozhoduje soudní exekutor a kdy soud je přítom okolnost, zda je vlně mezi účastníky shoda na tom, že má být exekuce zastavena. V případě, že účastníci se zastavením exekuce souhlasí, rozhoduje soudní exekutor. Pokud je mezi účastníky o zastavení exekuce sporu rozhoduje nadále exekuční soud. „*O zastavení exekuce se*

---

²⁶⁵ LEVÝ, Jiří. § 270 [Rozhodnutí o nákladech]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg.9

²⁶⁶ Na rozdíl od soudního exekutora, který může rozhodnout ještě příkazem k úhradě nákladů exekuce.

rozhoduje usnesením. V souvislosti se zastavením exekuce je nutné zmínit i § 47 odst. 1, podle kterého exekutor může zrušit vydaný exekuční příkaz, a také § 55a, podle něhož nelze na návrh účastníků exekuci zastavit, nejsou-li zaplacený náklady exekuce. V ustanovení § 44c je pak upravena možnost zastavení marné exekuce se souhlasem oprávněného.²⁶⁷

Soudní exekutor rozhoduje o zastavení exekuce, a tedy i o jejích nákladech podle okolností konkrétního případu. Exekuční řád přitom typově rozeznává několik situací s jinými podmínkami, kdy nakonec soudní exekutor rozhoduje usnesením o zastavení exekuce.

Na rozhodování soudního exekutora o nákladech exekuce usnesením lze aplikovat pětibodový test představený v kapitole 10.

Právní úprava zastavení exekučního řízení je sice v exekučním řádu poměrně podrobná i tak mohou nastat situace, jejichž úpravu nalezneme primárně v Občanském soudním řádu.²⁶⁸

„Jde-li o exekuci, v níž oprávněný současně s exekučním návrhem podle § 35 odst. 6 podal návrh na prohlášení vykonatelnosti nebo na uznání, exekutor rozhodne o zamítnutí exekučního návrhu nebo o zastavení exekučního řízení pouze na základě pokynu soudu podle § 43a odst. 6. Důvodem je skutečnost, že o návrhu na prohlášení vykonatelnosti nebo na uznání rozhoduje exekuční soud. Zamítne-li soud návrh na prohlášení vykonatelnosti nebo na uznání, dá exekutorovi pokyn, aby zamítl exekuční návrh. Exekutor bude podle odstavce 5 postupovat

---

²⁶⁷ KASÍKOVÁ, Martina. § 55 [Zastavení exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 469, marg. č. 4.)

²⁶⁸ Důvodem zastavení řízení bude v první řadě situace, kdy vedení řízení brání neodstranitelné překážky řízení nebo překážky, které se nepodařilo odstranit (§ 104 odst. 1 a 2 OSŘ). Exekutor exekuční řízení zastaví zejména v případě, že zjistí, že exekuční řízení bylo zahájeno proti povinnému, který zemřel před zahájením exekučního řízení, takže již v době jeho zahájení neměl způsobilost vystupovat v řízení jako účastník. Dále bude exekuční řízení zastaveno, jestliže povinný sice zemřel po zahájení řízení, avšak dědické řízení bylo zastaveno pro nedostatek majetku, takže nelze pokračovat s procesním nástupcem. V době, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku, nelze nařídit nebo zahájit výkon rozhodnutí nebo exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty (§ 140 odst. 1, § 141a InsZ). Bylo-li exekuční řízení zahájeno po prohlášení úpadku nebo byl-li úpadek prohlášen po zahájení exekučního řízení, avšak před pověřením exekutora, exekutor exekuční řízení po právní moci rozhodnutí o úpadku zastaví. Důvodem zastavení řízení bude i nedostatek oprávnění zástupce oprávněného k podání exekučního návrhu, který se nepodařilo zhojit výzvou k doložení plné moci nebo zmocněním oprávnění jednat za oprávněnou právnickou osobu. Další překážkou řízení bude překážka dříve zahájené exekuce podle § 35 odst. 4. V neposlední řadě bude exekuční řízení zastaveno v případě, že oprávněný po zahájení řízení vezme svůj návrh zpět (§ 96 odst. 1 OSŘ).“ JÍCHA, Lukáš. § 39 [Vady exekučního návrhu a postup při jejich odstraňování]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 250–251, marg. č. 3–4

i v případě, že by důvod zastavení exekučního řízení nebo zamítnutí exekučního návrhu plynul pouze z exekučního návrhu samotného, a nikoliv z rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti nebo na uznání. Dospěje-li exekutor k závěru, že je namístě exekuční návrh zamítnout nebo zastavit exekuční řízení, požádá exekuční soud o pokyn podle § 43a odst. 6. Tímto pokynem je exekutor vázán.²⁶⁹

Prvním případem je zastavení exekuce bezúspěšné exekuce²⁷⁰. Toto ustanovení má zejména dopadat na množství exekucí, kde se nepodařilo vymoci buď ničeho, nebo jen částku, která ani nepokrývá náklady exekuce. Velký oběm zahájených řízení neúměrně zatěžuje systém a to jak soudní, tak exekutora a jeho exekutorský úřad. Proto je zde speciální ustanovení, které umožňuje zcela zvláštní postup. Oprávněný nejprve soudního exekutora požádá o sdělení²⁷¹ stavu exekučního řízení. Stavem v této souvislosti myslím finanční stav, tedy kolik bylo vymoženo, a jaké jsou náklady exekučního řízení.

11.2.3.2. Usnesení soudu

Pokud budeme hovořit o případech, kdy o nákladech exekuce rozhoduje exekuční soud, pak je třeba tyto případy rozčlenit v zásadě do dvou skupin. První bude tvořena případy, kdy soud rozhoduje v prvním stupni, zejména tedy v případě rozhodování o zastavení exekuce, a v případech, kdy rozhoduje jako soud odvolací.

V případech kdy rozhoduje jako soud prvního stupně, rozhoduje zejména o zastavení exekuce dle § 268 Občanského soudního řádu. „*Výčet důvodů pro zastavení výkonu rozhodnutí uvedený v § 268 odst. 1 až 3 není taxativní, další důvody pro zastavení výkonu rozhodnutí stanoví § 262b odst. 2, § 290, 326a, § 336m odst. 1, § 338n odst. 6, § 338w odst. 3, § 338za odst. 1, § 344 odst. 3, § 348 odst. 3; důvody pro zastavení výkonu rozhodnutí mohou být uvedeny i v jiných*

---

²⁶⁹ JÍCHA, Lukáš. § 39 [Vady exekučního návrhu a postup při jejich odstraňování]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 251, marg. č. 4.)

²⁷⁰ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. § 44c odst 1) a 2) exekučního řádu

²⁷¹ umožňuje oprávněnému v průběhu exekučního řízení vyžádat si od soudního exekutora sdělení, zda vymožené plnění, popřípadě postižitelný majetek postačí minimálně ke krytí nákladů exekuce, a tedy zda není dán důvod k jejímu zastavení. V žádosti může oprávněný současně vyslovit souhlas s případným zastavením exekuce; v tomto případě, nebude-li vymožené plnění nebo postižitelný majetek postačovat alespoň ke krytí nákladů exekuce, soudní exekutor exekuci zastaví. Bude-li exekuce se souhlasem oprávněného zastavena, uhradí oprávněný její náklady maximálně do výše složené zálohy na náklady exekuce. TRNĚNÁ, Klára. § 44c [Zastavení exekuce pro nepokrytí nákladů]. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 310.

zákonech. Další důvody pro zastavení výkonu rozhodnutí jsou například upraveny v § 35 odst. 1 RozŘ, ale v těchto případech soud důvody pro zastavení výkonu rozhodnutí neposuzuje v rámci výkonu rozhodnutí, ale podle § 35 odst. 2 RozŘ uloží povinnému podat do 30 dnů u příslušného soudu návrh na zrušení rozhodčího nálezu a v případě, že povinný takové řízení nezahájí, soud pokračuje v řízení o výkonu rozhodčího nálezu. Dojde-li v řízení podle části třetí OSŘ ke zrušení rozhodčího nálezu, soud poté výkon rozhodnutí zastaví podle § 268 odst. 1 písm. b).“²⁷²

V případech, kdy rozhoduje jako soud odvolací, rozhoduje o opravném prostředku podaném proti rozhodnutí exekutora nebo exekučního soudu. V pozici odvolacího soudu může být jak soud okresní, tak krajský.

Za zásadní v oblasti rozhodování o nákladech považují zejména ustanovení § 270 a 271 Občanského soudního řádu.

Za prvé jak, Exekuční řád tak Občanský soudní řád umožňují jak soudu, potažmo soudnímu exekutorovi, za výslovně stanovených podmínek, uložit oprávněnému, aby složil přiměřenou zálohu na náklady exekuce, a pokud tak neučiní, exekuční řízení zastavit. Jedná se o ustanovení, které má zvyšovat hospodárnost řízení.

I v řízení o zastavení se uplatňuje hledisko zavinění. V případě užití § 271 Občanského soudního řádu navíc vedle výroku o zastavení může také soud rozhodnout o tom, že všechna, nebo jen některá dosud vydaná, a v dané chvíli možná i pravomocná, rozhodnutí zruší. Pokud tak ovšem neučiní, tedy v tomto ohledu vůbec nerozhodne, zůstávají nezrušení rozhodnutí o nákladech exekuce v platnosti. *„Přistoupí-li soud ke zrušení dosud vydaných rozhodnutí o nákladech výkonu, vždy se musí v takovém případě zabývat i tím, zda přiznané náklady výkonu již byly povinným oprávněnému alespoň částečně uhrazeny, či nikoliv a pokud po nařízení výkonu rozhodnutí náklady již byly na povinném alespoň částečně vymoženy a oprávněnému i uhrazeny, soud musí uložit oprávněnému, aby vrátil, co mu povinný na náklady výkonu rozhodnutí již zaplatil. V takovém případě rozhodnutí soudu by mělo obsahovat dva výroky, jednak výrok o tom, že se zrušuje předchozí usnesení o přiznaných nákladech a dále*

---

²⁷² LEVÝ, Jiří. § 268 [Důvody zastavení výkonu rozhodnutí]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 4

*výrok o povinnosti oprávněného zaplatit povinnému částku, jež mu byla na nákladech řízení uhrazena.*²⁷³

12. Výběr zahraniční právní úpravy ke komparaci

Komparace s výkonem rozhodnutí vykonávaných soudními exekutory v rámci evropského prostředí je pro účely zpracování a poctivě provedené analýzy nutná. Není však vhodné, aby se pro účely této práce vyhodnocoval pouze způsob odměňování soudních exekutorů a aby se záměr omezil pouze na prosté porovnání exekučních tarifů.

Tento předpis²⁷⁴ sám o sobě totiž je ukotven v právním řádu jednotlivých zemí a staví na trochu jiných základech. Zda je vhodné, či vůbec možné, případně jakým způsobem, porovnávat exekuční tarify jednotlivých zemí EU, bude dle mého přesvědčení záviset na postavení soudního exekutora v té dané zemi. Za tímto účelem jsem vybrala Francii, Itálii, Německo, Polsko, Rakousko, Slovensko a Spojené království.

Ve shora uvedených zemích jsem v oblasti soudních exekutorů prozkoumala postavení soudního exekutora, dohledu, kárné odpovědnosti a odvolávání soudních exekutorů. Níže uvedené srovnání poskytuje přehled, jak se povolání soudního exekutora v jednotlivých zemích může lišit. Co do postavení exekutorů, vybrané unijní země lze rozdělit do dvou skupin, a to:^[1]_[SÉP]

1) země, ve kterých vykonává soudní exekutor svou činnost jako svobodné podnikání (Francie, Polsko, Slovensko) .

2) státy, kde je exekutor státním zaměstnancem (Německo, Itálie, Rakousko). Kombinovaný model pak nalezneme ve Spojeném království. Dohled nad exekutorem vykonává buď předseda soudu, komora nebo ministr spravedlnosti, příp. kombinace předchozích.

12.1. Francie

Exekutor (fr. huissier de justice) je pověřován výkonem regulované veřejné funkce, aniž by přitom byl státním zaměstnancem, a nepobírá mzdu ani plat od státu. Touto optikou lze jeho postavení srovnat a přirovnat k postavení, jaké má u nás soudní exekutor. Počet soudních exekutorů v současnosti přesahuje číslo 3000. Při srovnávání s naší právní úpravou v oblasti nákladů je však nutné mít na paměti, že činnost, kterou soudní exekutor vykonává, je značně odlišná.

---

²⁷³ LEVÝ, Jiří. § 271 [Náhrada nákladů řízení při zastavení výkonu rozhodnutí]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck,

²⁷⁴ Rozuměj exekuční tarif

Exekutoři vykonávají dva typy činnosti:^[1]^[2]

1) exekuční činnost (provádění exekuce na základě exekučního titulu) – tuto činnost provádí pouze soudní exekutoři

2) jiná činnost exekutora – zejména poradenství, sepisování smluv, mimosoudní vymáhání pohledávek, alternativní řešení sporů a mediace, osvědčení skutečnosti exekutorským zápisem. Tyto činnosti neprovádějí výhradně soudní exekutoři, ale poskytují je i jiné právnické profese. Na rozdíl od naší právní úpravy exekutor může, ale nemusí vykonávat úřad osobně, dokonce může být exekutorem jmenována právnická osoba. Připouští se také, aby byla exekutorská profese vykonávána ve sdružení či skupině.

Vzhledem ke shora naznačenému se jeví možné srovnání možné pouze částečně a s výrazným přihlédnutím k odlišnostem.

12.2. Itálie

V Itálii má exekutor (ufficiali giudiziari) výrazně jiné postavení a funkci než u nás. V rámci výkonu rozhodnutí existují tři typy rozdělené dle své působnosti:

- 1) soudní vykonavatel (ausiliario),
- 2) soudní asistent/vykonavatel (assistente/ufficiale giudiziario),
- 3) úředník kanceláře pro exekuce, oznámení a stížnosti (povinně zřizované každým soudem).

Ačkoli je zaměstnanec ministerstva spravedlnosti a není součástí soudní soustavy, na jeho činnost dohlíží vždy předseda soudu, na kterém působí. Jeho činnost je rozmanitá – nejenže vykonává občanskoprávní rozhodnutí, ale také například doručuje písemnosti v rámci řízení trestního, ale působí i v oblasti alternativního (mimosoudního) řešení sporů).

Soukromá činnost či podnikání jsou vyloučeny. Vzhledem ke shora shrnutým odlišnostem považují srovnávání s naší právní úpravou za nevhodné.

12.3. Německo

Exekutoři (Gerichtsvollzieher) jsou v zaměstnanci soudu (Beamte der Justiz). Další dílčí ustanovení jsou obsažena v zákoně o nákladech soudních exekutorů (Gesetz über Kosten der Gerichtsvollzieher – GvKostG), v řádu soudního vymáhání (Justizbetriebsordnung – JBeitrO) a v zákoně o organizaci a složení soudů (Gerichtsverfassungsgesetz – GVG12).

Právě podle ustanovení § 154 GVG stanoví služební a platové poměry orgánů pověřených výkonem rozhodnutí S polkový soudní dvůr prostřednictvím spolkového ministra spravedlnosti

a na úrovni jednotlivých spolkových zemí soudy spolkových zemí prostřednictvím zemských justičních správ.

Vzhledem k postavení soudního exekutora a z něj vyplývajících zcela zásadních odlišností se srovnávání s českou právní úpravou nákladů exekuce jeví jako zcela nevhodné.

12.4. Rakousko

Rakousko má svůj exekuční řád (Gesetz, über das Exekutions- und Sicherungsverfahren (Exekutionsordnung – EO31). Ten stanoví v § 24, že jako exekuční orgán působí soudní exekutoři, přičemž ve zvláštních případech může být tato činnost vykonávána jinými soudními úředníky, jestliže je to vhodné. Rozdíl mezi soudním exekutorem a soudním úředníkem je ten, že soudní úředník rozhoduje o nařízení výkonu exekuce na movité věci a pohledávky, zatímco konkrétní exekuční kroky jsou prováděny následně soudním exekutorem. Soudní exekutoři, jakož i soudní úředníci jsou státními zaměstnanci spolku ve služebním poměru. Z tohoto důvodu není Rakousko vhodné pro srovnávání s českou právní úpravou.

12.5. Slovensko

Postavení soudních exekutorů na Slovensku upravuje zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „exekuční řád“). Slovenská právní úprava exekucí je do značné míry podobná právní úpravě v České republice s tím rozdílem, že na Slovensku byla zrušena dvojkolejnost právní úpravy exekucí a exekuční řád tak představuje v zásadě jedinou zákonnou úpravu výkonu rozhodnutí. Podle § 251 odst. 4 zákona č. 99/1963 Z.z. občianskeho súdneho poriadku, ve znění pozdějších předpisů, se tak tento zákon ve vztahu k exekučnímu řádu použije pouze subsidiárně.

Ustanovení § 2 exekučního řádu definuje exekutora jako státem určenou a zplnomocněnou osobu k vykonávání nuceného výkonu soudních a jiných rozhodnutí (exekuční činnosti). V případě, že tak tento zákon stanoví, může exekutor vykonávat také jinou činnost. V souvislosti s výkonem exekuční činnosti má exekutor postavení veřejného činitele.

Slovenská právní úprava se jeví jako nejvhodnější zahraniční partner pro relevantní srovnání oblastí nákladů exekuce.

Dle Slovenské právní úpravy rozeznáváme náklady soudního exekutora, náklady účastníků a dále náklady státu. Stejně jako česká právní úprava, i slovenská počítá primárně se skutečností, že náklady exekuce hradí soudnímu exekutorovi povinný, který zavinil, že exekuce musela být

prováděna. Na straně druhé zásadu sledování úspěchu ve věci právní úprava neopouští ani v případě, že došlo k zastavení exekuce, a to z důvodů, které je možné klást za vinu oprávněnému²⁷⁵. Je třeba zdůraznit, že v daném případě se nejedná o všechny případy zastavení exekuce. Pokud je exekuční řízení zastaveno, pak lze uložit povinnost k náhradě nákladů oprávněnému jen za předpokladu, že výsledek řízení, tedy zastavení, lze přičítat z hlediska zavinění právě jemu. Náklady exekuce jsou tvořeny, stejně jako v naší právní úpravě odměnou exekutora, náhradou paušálních a nutných výdajů. Odměna za provedení exekuce vymožením peněžitého plnění je stanovena procentuální sazbou ve výši 20% z vymožené částky, přičemž je stanovena i maximální možná hranice této odměny ve výši 33 000 EUR. Vedle této limitace je výše odměny také vázána na výši vymáhaného plnění v tom, že ji nesmí přesáhnout. Za zajímavý považuji fakt, že není stanovena minimální hranice odměny. Horní hranice odměny je pak stanovena i v případě plnění nepeněžitých²⁷⁶, kdy za vyklizení může soudní exekutor přiznat odměnu ve výši 2000 EUR, v případě odebrání věci pak 200 EUR, a u provedení prací a výkonů částku 1 000 EUR.

V případě hotových výdajů má v podstatě Slovenská právní úprava stejnou logiku při stanovování jejich výše jako česká republika. Je možné použít paušál ve výši 60 EUR, nebo exekuční náklady vyčíslit a uplatnit jednotlivě. Stejně jako v české právní úpravě je třeba, aby tyto náklady spolehlivě vyčíslil a odůvodnil a zároveň podrobil testu účelnosti.

---

²⁷⁵ Čl. 199c exekučný poriadok

²⁷⁶ § 10-16 vyhlášky č. 68/2017 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2017-68>

Závěr

Cílem mé disertační práce bylo zejména: popsat strukturu exekučních nákladů dle platné právní úpravy a definovat a popsat problémy vznikající v aplikační praxi.

Nejdříve jsem se zabývala exekučním řízením jako celkem a popsala jsem jej obecně. Následně jsem vyšla z vlastních praktických zkušeností a rozdělila exekuční řízení do jednotlivých fází, které jsem definovala jako fázi před doručením výzvy k dobrovolnému plnění, fázi od doručení výzvy k dobrovolnému plnění až do uplynutí lhůty v této výzvě stanovené, fázi vymáhací a fázi ukončovací.

Následně jsem předešlela výběr možné komparace zahraniční právní úpravy a vzhledem k postavení soudního exekutora jsem zvolila jako nejvhodnější úpravu Slovenskou. Podrobnější komparaci právní úpravy exekutorského tarifu jsem provedla následně.

Poté jsem přistoupila k samotnému zpracování tématu nákladů exekučního řízení. Ty jsem nejprve systematicky rozdělila na náklady soudního exekutora, náklady oprávněného, náklady třetích osob a náklady povinného

V další kapitole jsem na základě vlastních poznatků plynoucích z mnou zpracovaného výzkumu, studia odborné literatury a také judikatury a v neposlední řadě svých praktických zkušeností definovala Faktory ovlivňující náklady exekučního řízení. Definovala jsem přitom dvě základní kategorie, a to faktory vnitřní a vnější. Popsala jsem tak faktory, které může soudní exekutor a účastníci řízení v rámci exekučního řízení ovlivnit (vnitřní faktory) a které nikoli (vnější faktory).

Následně jsem se věnovala otázce teritoriality v kontextu její přímé souvislosti s náklady exekučního řízení. Dospěla jsem k názoru, že princip teritoriality zásadně ovlivní postavení soudního exekutora. S přijetím teritoriality by totiž mělo, dle mého názoru dojít k výraznému narušení tržního prostředí a volné soutěže soudních exekutorů jako podnikatelů. To by mělo mít logický následek ve změně vnímání soudního exekutora jako podnikatele obecně. Soudní exekutor se totiž zavedením teritoriality přiblíží mnohem více postavení soudce. Změna vnímání soudního exekutora jako podnikatele by se pak měla výrazně promítnout i do úpravy nákladů exekučního řízení, a stejně tak do následné rozhodovací praxe.

V další kapitole jsem popsala reálné náklady exekučního úřadu, kde jsem popsala obecně, jak se proměnilo prostředí exekučního vymáhání z hlediska technologických inovací a také reálné náklady exekučního spisu

V další kapitole jsem se pokusila na základě prostudované judikatury a mých osobních zkušeností nahlédnout na téma rovnováhy právní úpravy a aplikační praxe. Zde jsem se pokusila formulovat obecněji dva možné přístupy, a to přístup formalistický a flexibilní a vyhodnotila jsem tyto dvě kategorie s ohledem na recentní rozhodovací praxi a platnou právní úpravu. Dospěla jsem k závěru, že současná rozhodovací praxe je nekonzistentní ve svém přístupu, což narušuje právní jistotu a právo na legitimní očekávání.

Následně jsem se věnovala porovnání právnických profesí v oblasti odměňování a podrobněji jsem se pokoušela porovnat, podle jakých hledisek jsou jednotlivé kategorie odměňovány, respektive jaká kritéria jsou pro odměňování jednotlivých profesí relevantní.

Ve vztahu k nákladům exekučního řízení jsem porovnávala odměňování soudního exekutora spolu s jinými právníckými profesemi. Vzhledem k tomu, že soudní exekutor musí splnit srovnatelné podmínky pro výkon svého povolání, měl by mít, dle mého soudu alespoň naději, že pokud bude svou práci dělat svědomitě, bude mít srovnatelnou odměnu za svou práci jako ostatní právnícké profese.

V další kapitole jsem nastínila postup, který by mělo Ministerstvo spravedlnosti dodržet, pokud chce nově přijmout exekutorský tarif, který nejen koresponduje s ekonomickou situací, ale také s postavením soudního exekutora obecně a stejně tak umožní zohlednit náročnost a namáhavost jednotlivých prováděných exekučních řízení

Na základě svých zkušeností a zejména prostudovaných rozhodnutí zejména Nejvyššího správního a Ústavního soudu, jsem sestavila pětibodový test. Jedná se o mnou sestavenou metodiku postupu při rozhodování o nákladech exekuce. Pětibodový test, jak naznačuje jeho název sestává z pěti na sebe navazujících testů, které je třeba aplikovat chronologicky. První je test časový (určí se právní úprava, kterou pro rozhodnutí použijeme), test fázový (určí v jaké fázi se právě rozhoduje, následuje test nákladový (posouzení nákladů exekuce), test zavinění (posoudí vinu na výsledku řízení v jednotlivých fázích) a nakonec test přiměřenosti a vhodnosti, který umožňuje zhodnotit jednotlivá specifika konkrétních exekučních řízení. Splnila jsem tím tedy cíl, který jsem si vytýčila před vytvořením své disertační práce.

Poslední kapitola se věnuje rozhodování o nákladech exekuce a to jak z hlediska subjektů, které o nákladech rozhodují (tedy soud a soudní exekutor), tak z hlediska formy (usnesení a příkaz k úhradě nákladů exekuce) V této kapitole mimo jiné zdůvodnila, proč příkaz k úhradě nákladů považuji v současné době za zcela přežitou formu rozhodnutí.

V rámci zpracování tématu jsem také přednesla následující hypotézy

Je aktuální právní úprava nákladů exekuce vyhovující a odráží náročnost výkonu tohoto právního povolání? Předpokládám, že současná právní úprava je vyhovující. Tato hypotéza se nepotvrdila. Po důkladném zpracování tématu se domnívám, že současná právní úprava nejenže neodráží vnější ekonomické prostředí (nákladovost provádění exekucí, nákladovost provozu exekutorského úřadu), ale také neumožňuje dostatečně reflektovat specifika jednotlivých exekučních řízení (už jen prosté nastavení jednotné sazby za vyklizení je toho zjevným důkazem, když právní úprava nerozlišuje mezi vyklizením činžovního domu a vyklizením garsonky).

Je současná právní úprava nákladů exekuce v praxi aplikována vhodným způsobem? Předpokládám, že není aplikována vždy zcela vhodným způsobem. Tato hypotéza se naopak potvrdila. I na úrovni Nejvyššího správního a Ústavního soudu lze nalézt velmi pestré škálu názorových proudů na to, zda se lze, či nelze od znění exekutorského tarifu odchýlit, či nikoli. Jisté panuje obecně shoda na tom, že náklady musejí být přiměřené, vhodné, a musí se v každém případě aplikovat správná právní úprava a v neposlední řadě posoudit zavinění účastníků. Vzhledem k tomu, že však dosud neexistovala jasná metodika, vyznívají některá mnou prostudovaná rozhodnutí poněkud rozporně. Z odůvodnění obvykle vyplývá, že při rozhodování soud zohlednil některé body (z pětibodového testu). V konečném důsledku se pak v rozhodnutích poměrně složitě orientuje a rozhodnutí soudu lze v některých případech jen těžko předjímat.

Je odměňování soudního exekutora srovnatelné s jinými právními profesemi? Předpokládám, že je srovnatelné s jinými právními profesemi. Tato hypotéza se potvrdila pouze částečně. Obecně soudní exekutor je právní profesí, musí pro její výkon splnit jisté předpoklady (srovnatelné s jinými právními profesemi). Dokonce některá jeho činnost je velmi podobná jiným právní profesím (rozhodování- soud, exekutorské zápisy a úschovnotář). Ovšem co se týče odměňování samozřejmě srovnatelné je v předem definovaných kategoriích. Nemohu ale přehlédnout fakt, že vzhledem limitované možnosti jiné výdělečné

činnosti a rostoucí finanční náročnosti provozu exekutorského úřadu, není odměňování soudních exekutorů na srovnatelné úrovni. nemožnost jiného výtěžku

Je současná praxe přiznávání nákladů soudnímu exekutorovi srovnatelná s jinými typy řízení (insolvence, výkon rozhodnutí...)? Tato hypotéza se potvrdila pouze částečně. Praxe přiznávání nákladů v jiných typech řízení je srovnatelná co do formy rozhodnutí, které má obdobné náležitosti. Nicméně žádná mnou zpracovaná data nepotvrzují, že by náklady řízení byly kdekoli jinde tak ožehavým tématem. Důvod proč se aplikační praxe neustále potýká s problémy přičítám právě neexistující metodice (v podobě testu).

Je právní úprava a aplikace této právní úpravy v praxi srovnatelná s jinými – zejména evropskými – zeměmi? Předpokládám, že toto srovnání je možné jen s přihlédnutím k rozlišnostem a specifikům dané evropské země a její právní úpravě. Předpokládám, že tedy ano, v určitých oblastech by mělo jít tuto oblast porovnat se zahraniční právní úpravou, nikoli však bez nutného kontextu a bez souvislostí. Tato hypotéza se potvrdila. Nastavení odměňování je nedílně spjata s postavením soudního exekutora. To je však v různých zemích různé.

Nezbývá než doufat, že téma exekučních nákladů ožehavým tématem být přestane, a i rozhodovací praxe nabere stejný směr

Abstrakt

Uvedená disertační práce se podrobně zabývá tématem nákladů exekučního řízení. Nahlíží na ně optikou netradiční.

V první řadě na ně pohlíží z pohledu exekučního řízení, ale také v zcela jiném kontextu. Vedle definování faktorů ovlivňujících exekuční řízení, nebo rozboru rozhodování o nákladech exekuce také porovnává odměňování jiných právnických profesí. Součástí práce je také jakési zhodnocení evoluce technologií ve vazbě na náklady exekuce. Podrobně je zpracována nejen konkrétní právní úprava, ale také otázka teritoriálního principu a jeho vazby na náklady exekuce

Stěžejní kapitolou a přínosem práce je autorkou prezentovaný pětibodový test. Pětibodový test, jak naznačuje jeho název sestává z pěti na sebe navazujících testů, které je třeba aplikovat chronologicky.

První je test časový (určí se právní úprava, kterou pro rozhodnutí použijeme), test fázový (určí v jaké fázi se právě rozhoduje, následuje test nákladový (posouzení nákladů exekuce), test zavinění (posoudí vinu na výsledku řízení v jednotlivých fázích) a nakonec test přiměřenosti a vhodnosti, který umožňuje zhodnotit jednotlivá specifika konkrétních exekučních řízení.

Použitím pětibodového testu v rozhodovací praxi by se zřejmě podařilo odstranit problémy, které oblast rozhodování o nákladech exekuce provází.

Abstract

The aforementioned dissertation deals in detail with the subject of the costs of enforcement proceedings (execution costs).

First of all, it looks at them from the point of view of execution proceedings, but also in a completely different context.

In addition to defining the factors influencing enforcement proceedings, or analyzing the decision-making process on the costs of enforcement, it also compares the remuneration of other legal professions.

Part of the work is also a kind of evaluation of the evolution of technology in relation to the costs of execution. Not only the specific legal regulation, but also the question of the territorial principle and its connection to the costs of execution is elaborated in detail

The key chapter and contribution of the work is the five-point test presented by the author. The five-point test, as its name suggests, consists of five consecutive tests that must be applied chronologically.

The first is the time test (determines the legal regulation that will be used for the decision), the phase test (determines in what phase the decision is being made, followed by the cost test (assessment of execution costs), the culpability test (assesses the guilt based on the outcome of the proceedings in individual phases) and finally a test of adequacy and appropriateness, which makes it possible to evaluate the individual specifics of specific enforcement proceedings.

By using the five-point test in decision-making practice, it would probably be possible to eliminate the problems that accompany the area of decision-making about execution costs.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY MONOGRAFIE

- BĚLOHLÁVEK, A. J. et al. Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN: 978-80-7380-413-8.
- Bobek/Boučková/Kühn (eds.): *Rovnost a diskriminace*. Praha: C. H. Beck, 2007
- BUREŠ, J., DRÁPAL, L., MAZANEC, M. Občanský soudní řád. Komentář. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001.
- BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl (§ 201–376). 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006.
- ČEČETKA, V. J. Žaloby a exekuce v řízení před soudy okresními pro pohledávky a ceny do 500 Zl. Praha: F. Šimáček, 1899.
- DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1–200za. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2009.
- DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 200–376. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2009.
- DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. Občanský soudní řád I. a II. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2009.
- GERLOCH, A. Teorie práva. 6., aktualizované vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-454-1.
- HAVLÍČEK, Karel (eds.) *Moderní exekuce: (cesta zodpovědného vymáhání): sborník z odborných akcí Pražského právníckého podzimu*. Praha: Havlíček Brain Team, 2016
- HÁSOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář. Praha: C. H. Beck, 2010. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-320-2.
- HENDRYCH, D. a kol. Právnícký slovník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.

HLAVSA, P., KLIMEŠ, F. Civilní nároky a jejich uplatňování, aneb, Návod ke vzorovým podáním: vzory s výkladem: podle právního stavu k 1. 1. 1996. Praha: Linde, 1995. ISBN 80-85647-81-8

HROMADA, M. Poučovací povinnost v civilním procesu. Praha: C. H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-463-6.

JIRSA, J. a kol. Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha I. § 1–78g občanského soudního řádu. Vydání čtvrté, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-7676-644-0.

JIRSA, J., MÁDR, J., BERAN, V. a kol., HAVLÍČEK, K. (editor). Občanské soudní řízení soudcovský komentář. Kniha V. § 251–376 občanského soudního řádu podle stavu k 1. 4. 2014. Praha: Havlíček Brain Team, 2014. ISBN 978-80-87109- 51-9.

KASÍKOVÁ, M. a kol. Exekuční řád. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-476-6.

KASÍKOVÁ, M. a kol. Exekuční řád. Komentář. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-855-9.

KOŽIAK, J. Notářský řád. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-283-4.

KŮRKA, V., DRÁPAL, L. Výkon rozhodnutí v soudním řízení. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-443-9.

LAVICKÝ, P. a kol. Moderní civilní proces. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2014. ISBN 978-80-210-7601-3.

MACUR, J. Předmět sporu v civilním soudním řízení. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 978-80-2102-824-6.

MARŠÍKOVÁ, J. a kol. Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími spisy, ve znění zákonů č. 69/2011 Sb. a č. 73/2011 Sb. Praha: Leges, 2011. Glosátor. ISBN 978-80-8721-275-2.

MOLÁK, S. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80- 7676-575-7.

MOTHEJZÍKOVÁ, J., STEINER, V. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s přílohami. Komentář. Praha: C. H. Beck, 1996. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 80-7179-034-6.

PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-444-7.

SVOBODA, K. Občanský soudní řád: komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-828-3.

SVOBODA, K. Exekuční řád: komentář. Praha: C. H. Beck, 2022. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-863-4.

SVOBODA, Karel. Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020

Šínová, R., Kovářová Kochová, I. a kol. Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ, s. 13 - 14

ŠTIKA, M. Exekuce v praxi. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. ISBN 978-80-7380-835-8.

ŠTIKA, M. Zákon č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. ISBN 978-80-7676-489-7.

TRIPES, A. Exekuce v soudní praxi. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-7179-483-X.

TRIPES, A. Exekuce v soudní praxi. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-7179-489-9.

WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kol. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-298-1.

WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-602-6.

WOLFOVÁ, J., ŠTIKA, M. Soudní exekuce. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Praha: Wolters Kluwer ČR. isbn 978-80-7552-427-0.

WOLFOVÁ, J., ŠTIKA, M. Soudní exekuce. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022.

ČLÁNKY V ČASOPISECH

BENÍKOVÁ, Dagmar. Několik úvah nad připravovanou změnou exekučního řádu. *Bulletin advokacie*. 2010, roč. 2010, č. 6, s. 42.

JÍCHA, L. Srovnání odměňování soudních exekutorů a insolvenčních správců. *Komorní listy*. 03/2016. Praha: Exekutorská komora ČR. 2016, MK ČR E 19153.

KOUTENSKÝ O. Náklady exekuce uhrazené před doručením vyrozumění o zahájení exekuce povinnému. *Komorní listy*. 01/2021. Praha: Exekutorská komora ČR, 2021, s. 14. MK ČR E 19153.

MOLÁK, S. ŠTIKA, M. Zastavování tzv. marných bagatelních exekucí – výkladový komentář. *Soudce*. 2022, roč. 24, č. 2. SVOBODA, K. K soudcovské normotvorbě při rozhodování o nákladech exekuce. *Právní rozhledy*. 2011, č. 14.

POLANSKÝ, Petr. Územní působnost soudního exekutora. *Komorní listy: časopis soudních exekutorů*. 2010, roč. 2, č. 2, s. 3

SVOBODA, K. Míra úspěchu oprávněného jako kritérium pro rozhodování o nákladech exekuce. *Právní fórum*. 2011, č. 1.

ŠTIKA, M. Exekutorské zápisy pohledem současné právní úpravy. *Komorní listy*. 04/2015. Praha: Praha: Exekutorská komora ČR, 2015. MK ČR E 19153.

ŠTIKA, M. Veřejnoprávní milostivé léto v širším kontextu exekučního práva. *Soudce*. 2021, roč. 23, č. 10.

ŠTIKA, M. Veřejnoprávní milostivé léto pohledem aplikační praxe. *Obchodněprávní revue*. 2021, roč. 13, č. 4.

ŠTIKA, M. Jak tzv. krizová legislativa (Lex Covid justice I, II a III) ovlivnila legislativní očekávání věřitele při úhradě pohledávky. *Obchodní právo*. 2021, roč. 30, č. 9.

ŠTIKA, M. Chráněný účet pohledem nových povinností plátců mzdy. *Práce a mzda*. 2021, roč. 69, č. 9.

ŠTIKA, M. Stručný výčet legislativních změn exekučního práva od 1. 1. 2022. *Právo a rodina*. 2022, roč. 24, č. 1.

ŠTIKA, M. Nejvýznamnější legislativní změny exekučního práva od 1. 1. 2022. *Rodinné listy*. 2022, roč. 11, č. 1.

ŠTIKA, M. Milostivé léto II – komentář k vybraným částem normy. *Komorní listy*. 03/2022. Praha: Exekutorská komora ČR, MK ČR E 19153.

ŠTIKA, M. Exekutorské zápisy pohledem současné právní úpravy. *Komorní listy*. 04/2015. Praha: Exekutorská komora ČR, MK ČR E 19153.

ŠTIKA, M. Postavení profese vykonavatele exekutora. *Komorní listy*. 01/2015. Praha: Exekutorská komora ČR, MK ČR E 19153.

TVRDKOVÁ, Jana. Můj první rok v čele Exekutorské komory. *Soudce*. 2010, roč. 12, č. 4, s. 23

VACHUTKA, Tomáš. Etika soudních exekutorů – teorie a praxe (1. část). *Právní rozhledy*, 2020, č. 7,

WOLFOVÁ, J. Velká novela exekučního řádu minula svůj cíl. *Obchodní právo*. 2022, č. 4.

KAPITOLY VE SBORNÍKU

TVRDKOVÁ, J. Deset let existence soudních exekutorů. In *Sborník vydaný u příležitosti 10. výročí založení Exekutorské komory*. Praha: Exekutorská komora České republiky, 2011.

WINTEROVÁ, A. Rozhodování Ústavního soudu ČR a český civilní proces. In Pocta Miloši Tomsovi k 80. narozeninám. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006.

SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ ČESKÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád). Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny.

Zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku).

Zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí.

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Zákon č. 286/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí,

zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony.

Zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva.

Zákon č. 139/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon).

Zákon č. 164/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu.

Zákon č. 460/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, a zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 587/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 155/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke

zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů.

Nařízení vlády č. 436/2022 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima.

Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2002, kancelářský řád.

Vyhláška č. 36/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících.

Vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif).

Vyhláška č. 485/2000 Sb., o výši odměny správce obchodního závodu a správce nemovité věci, způsobu jejího určení a určení náhrady jejich hotových výdajů a o paušálně stanovené náhradě nákladů plátce mzdy nebo jiného příjmu.

Vyhláška č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif).

Vyhláška č. 330/2001 Sb., vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif).

Vyhláška č. 418/2001 Sb., vyhláška Ministerstva spravedlnosti o postupech při výkonu exekuční a další činnosti.

Vyhláška č. 233/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, a odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem.

Vyhláška č. 291/2006 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce

podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění vyhlášky č. 233/2004 Sb.

Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů.

Vyhláška č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí.

Vyhláška č. 330/2008 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 368/2009 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škodu způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 63/2012 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 490/2012 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 441/2016 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 461/2017 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti. Vyhláška č. 504/2020 Sb., o znalečném.

Vyhláška č. 517/2021 Sb., kterou se mění některé vyhlášky v oblasti výkonu rozhodnutí a exekucí.

Vyhláška č. 467/2022 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cest

ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Štika, Martin. Náklady exekuce de lege lata a de lege ferenda. Plzeň, 2023. Disertační práce. Západočeská Univerzita v Plzni, Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Miloslava Wipplingerová Ph.D., LL.A.

OTAVOVÁ, T. Postavení soudního exekutora v civilním řízení a komparace s ostatními státy EU. Diplomová práce (Mgr.). Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta právnická, 2021

ZAHRANIČNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY -SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Zákon č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok.

Zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.

Zákon č. 222/2004 Z.z., o dani z pridanej hodnoty.

Zákon č. 341/2005 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 2/2017 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Zákon č. 233/2019 Z.z., o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Vyhláška č. 68/2017 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

SEZNAM POUŽITÉ JUDIKATURY

Nález Ústavného soudu ze dne 10.3.2009, sp. zn. III. ÚS 455/08

Nález Ústavného soudu ze dne 12.5.2008, sp. zn. IV. ÚS 2888/07

Nález nález Ústavného soudu ze dne 9.10.2008, sp. zn. III ÚS 1226/08

Usnesení Ústavného soudu ze dne 31. 8. 2004 ve věci sp. zn. II. ÚS 150/04 Stanovisko Ústavného soudu ze dne 12.9.2006, sp. zn. pl. ÚS- st. 23/06

Nález Ústavného soudu ze dne 14.8.2018, sp.zn. Pl. ÚS. 14/17

Usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 3. 2011, sp. zn. IV. ÚS 350/11

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2014 sp. zn. 30 Cdo 3239/2013

Kárné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 12.12.2016, sp.zn. 14 Kse 2/2016-78

Kárné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16.6.2015, sp.zn. 14 Kse 2/2015-62 In: Beck-Online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 9. března. 2019].

Kárné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 17.9.2013, sp.zn. 15 Kse 1/2013-56

Kárné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 19.11.2012 , sp.zn. 15 Kse 1/2012-137 I

Nález Ústavního soudu ze dne 31.8.2005, sp. zn. II. ÚS 336/05

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 15.7. 2011, sp. zn. 12 Co 413/2010

Kárné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 2.12. 2013, sp.zn. 15 Kse 14/2012-317

Nález Ústavního soudu ze dne 28.7. 2014, sp.zn. I. ÚS 357/1

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 8/06, ze dne 1. 3. 2007

Nález Ústavního soudu ze dne 2.11.2004, sp.zn. IV. ÚS 630/03

Usnesení Ústavního soudu ze dne 26.3.2007, sp.zn. IV. ÚS 167/07

Kárné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 13.12. 2011, sp.zn. 13 Kse 23/2009-95

Kárné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16.4.2013, sp.zn. 14 Kse 9/2012-143

Nález Ústavního soudu ze dne 8.8.2005, sp. zn. II. ÚS 372/04

Nález Ústavního soudu ze dne 10.7. 2014, sp.zn. Pl. ÚS 28/13-3

Nález Ústavního soudu ze dne 3. května 2012 sp. zn. Pl. ÚS 33/11

Usnesení Ústavního soudu ze dne 20.10.2004, sp.zn. IV. ÚS. 112/04

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.3.2006, sp.zn. 2706/2004 I

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.6. 2005, sp.zn. 20 Cdo 1329/2004

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. září 2009 sp. zn. 20 Cdo 531/2008

Nález Ústavního soudu ze dne 28. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 3017/19

¹Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 4312/2007

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 11. 2020, sp. zn. 7 Tz 38/2020

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 15 Kse 12/2015- 82 ze dne 27.4. 2016

Nález Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2022, sp. zn. I. ÚS 2013/21

Nález Ústavního soudu ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 14/17

Nález Ústavního soudu sp.zn. I. ÚS 3571/12 ze dne 28.7.2014

Nález Ústavního soudu ze dne 27. 8. 2013, sp. zn. II. ÚS 4104/12

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2013, č. j. 15 Kse 9/2012-137

Usnesení okresního soudu v Mostě č. j. 48 EXE 5685/2021-219 ze dne 7.6.2023

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 2009, sp. zn. 20 Cdo 3564/2007

Nález Ústavního soudu ze dne 7. 6. 2011, sp. zn. II. ÚS 2780/10

Salini Costruttori S.p.A. and Italstrade S.p.A. v. Kingdom of Morocco, rozhodnutí o příslušnosti ze dne 31. července 2001, ICSID Case No. ARB/00/4.

INTERNETOVÉ ZDROJE

BÁČOVÁ, P. V Česku jsou exekuce levnější [online]. 3. února 2014 [cit. 10. února 2019]. Dostupné na: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1485-v-cesku-jsou-exekuce-levnejsi-03-02-2014?w>

WOLFOVÁ, J. Komparace postavení soudního exekutora, vědecká studie, Západočeská Univerzita v Plzni, Právnická fakulta.

VORLÍČEK, P. O povolání exekutora není zájem, zůstávají neobsazené úřady. Příčinou je nejistota a dramaticky se zvyšující náklady. [online] dostupné na: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2136-o-povolani-exekutora-neni-zajem-zustavaji-neobsazene-urady-pricinou-je-nejistota-a-dramaticky-se-zvysujici-naklady-5-4-2016?w>

VORLÍČEK, P. Exekutorská komora je ve věci tarifu připravena iniciovat ústavní stížnost. [online] dostupné na: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2195-exekutorska-komora-je-ve-veci-tarifu-pripravena-iniciovat-ustavni-stiznost?w>

VORLÍČEK, P. Jednostranné snížení tarifu bez novely Exekučního řádu může vést ke korupci [online] dostupné na <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2225-jednostranne-snizeni-tarifu-bez-novely-exekucniho-radu-muze-vest-ke-korupci?w>

THE GUARDIAN. Czech democracy under threat from rising debt crisis. [online] dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/2019/jan/06/czech-democracy-threat-debt-crisis>

DESATOVÁ, L. Tisková zpráva-statistiky exekuci za rok 2018 [online] dostupné na: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2560-tiskova-zprava-statistiky-exekuci-za-rok-2018>

VORLÍČEK, P. Ministr Pelikán podepsal nebezpečné snížení exekučního tarifu navzdory odborným připomínkám i stanoviskům [online] dostupné na: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2244-ministr-pelikan-podepsal-nebezpecne-snizeni-exekucniho-tarifu-navzdory-odbornym-pripominkam-i-stanoviskum>

ZOUBKOVÁ, K. EK ČR vítá návrh skupiny senátorů na zrušení části vyhlášky Ministerstva spravedlnosti, kterou se snižuje exekuční tarif [online] dostupné na:

<https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2320-ek-cr-vita-navrh-skupiny-senatoru-na-zruseni-casti-vyhlasky-ministerstva-spravedlnosti-kterou-se-snizuje-exekutorsky-tarif>
MOLÁK.S. K některým aspektům rozhodování o nákladech exekuce . Komorní listy 2018 [online] [citováno 5. března 2019] dostupné na: <https://www.ekcr.cz/admin/priloha//2018-02-Komorni-listy.pdf> Stanovisko dostupné na <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1618-zaujetei-stanoviska-k-otazce-mistni-prislusnosti-soudnich-exekutoru-28-5-2014?w=>

ŠRÁMEK, Dušan. Analýza problematiky exekučního prostředí s akcentem na dislokaci exekutorských úřadů a nákladovost exekuce, s. 36 [online] [cit. 4. 3. 2021] Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2016/06/ministerstvo-zverejnilo-analyzu-prijmu-exekutoru-ti-s-ni-ale-nesouhlasi>

Návrh novely vyhlášky č. 330/2001 Sb., Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif) dostupný na <https://www.komora.cz/legislation/249-22-novela-vyhl-c-330-2001-sb-exekutorsky-tarif20-1-2023/>

Publikační činnost v průběhu doktorandského studia

Maisnerová, K. Fair execution costs? Scientia et Societas č. 4, 2022. Print ISSN 1801-7118
Electronic ISSN 1801-6057

Sedláček, M., Střeleček, T. a kol. Civilní právo a nové technologie. Praha: Wolters Kluwer ČR,
2022, s. 243-251. ISBN 978-80-7676-503-0

Maisnerová, K. K povinnosti oprávněného předložit směnku v exekučním řízení. Komorní listy
č. 1/2022, s. 22-26. ISSN 18051081 (print), ISSN 1805109X (on line)

Maisnerová, K. Issue of execution costs in 2022, Acta Sting, č. 2/2022, s. 35-55. ISSN 1805-
6873

Maisnerová, K. Civil execution in the post-covid period. Trap, revolution or challenge? Newton
university, 2021, s. 105-113. ISBN 978-80-87325-58-2

Maisnerová, K. Mediace jako úleva pro justici. Soudce č. 7-8/2021, s. 33-35, ISSN 1211-5347

Maisnerová, K. Manželství jako monogamní svazek muže a ženy? Rodinné listy č. 5-6/2021, s.
35-37. ISBN 1805-0824

Maisnerová, K. Rovnost účastníků v exekučním řízení. Komorní listy, časopis soudních
exekutorů Exekutorská komora ČR č. 1/2015. ISSN 18051081 (print), ISSN 1805109X (on
line)

Maisnerová, K. Rovnost účastníků v exekučním řízení. Bulletin advokacie č. 1/2015. ISSN
1210-6348

Absolvované odborné konference - s příspěvkem do sborníku či aktivním vystoupením na konferenci

Kárná odpovědnost soudních exekutorů a takzvané „dětské exekuce“ – „Právo v Plzni“ – 15.
5. 2019. Magistrát města Plzně; Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni

Exekuce v éře postcovidové – past, revoluce nebo výzva? – „Evropské fórum podnikání 2022.
Přetrvávající koronavirová krize a její vliv na ekonomiku v roce 2022 - výzvy nebo nové
příležitosti?“ – 25. 3. 2022. Vysoká škola NEWTON, a.s.

Aktuálne výzvy českého exekučného práva optikou prameny informačného a digitálneho
prostredia – „Milníky práva v stredoeuropskom priestore“ – 24. 6. 2022. Universita
Komenského v Bratislavě